

Universitätsbibliothek Paderborn

**Origines Benedictinae, Siue Illvstrivm Coenobiorvm Ord.
S. Benedicti, Nigrorvm Monachorvm, Per Italiam,
Hispaniam, Galliam, Germaniam, Poloniam, Belgium,
Britanniam, aliasque Prouincias. Exordia Ac ...**

Le Mire, Aubert

Coloniae Agrippinae, 1614

urn:nbn:de:hbz:466:1-11261

N. I
46.

Th. 4919.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Ex Legato Celsi Princeps Ferdinand:
Epi Paderb: et Monegger:
Anno 1683.

ORIGINES
BENEDICTINÆ,

Sive

ILLVSTRIVM COENOBIO-
RVM ORD.S.BENEDICTI,NIGRO-
RVM MΩNACHORVM,

PER ITALIAM, HISPANIAM, GAL-
liam, Germaniam, Poloniām, Belgium, Britan-
niām, aliasque Prouincias.

EXORDIA AC PROGRESSVS.

AUBERTVS MIRAEVS Brūxellensis, s:
Theologiæ Licentiatus, Canonicus & Sigillifer
Antuerp. eruendo Publi-

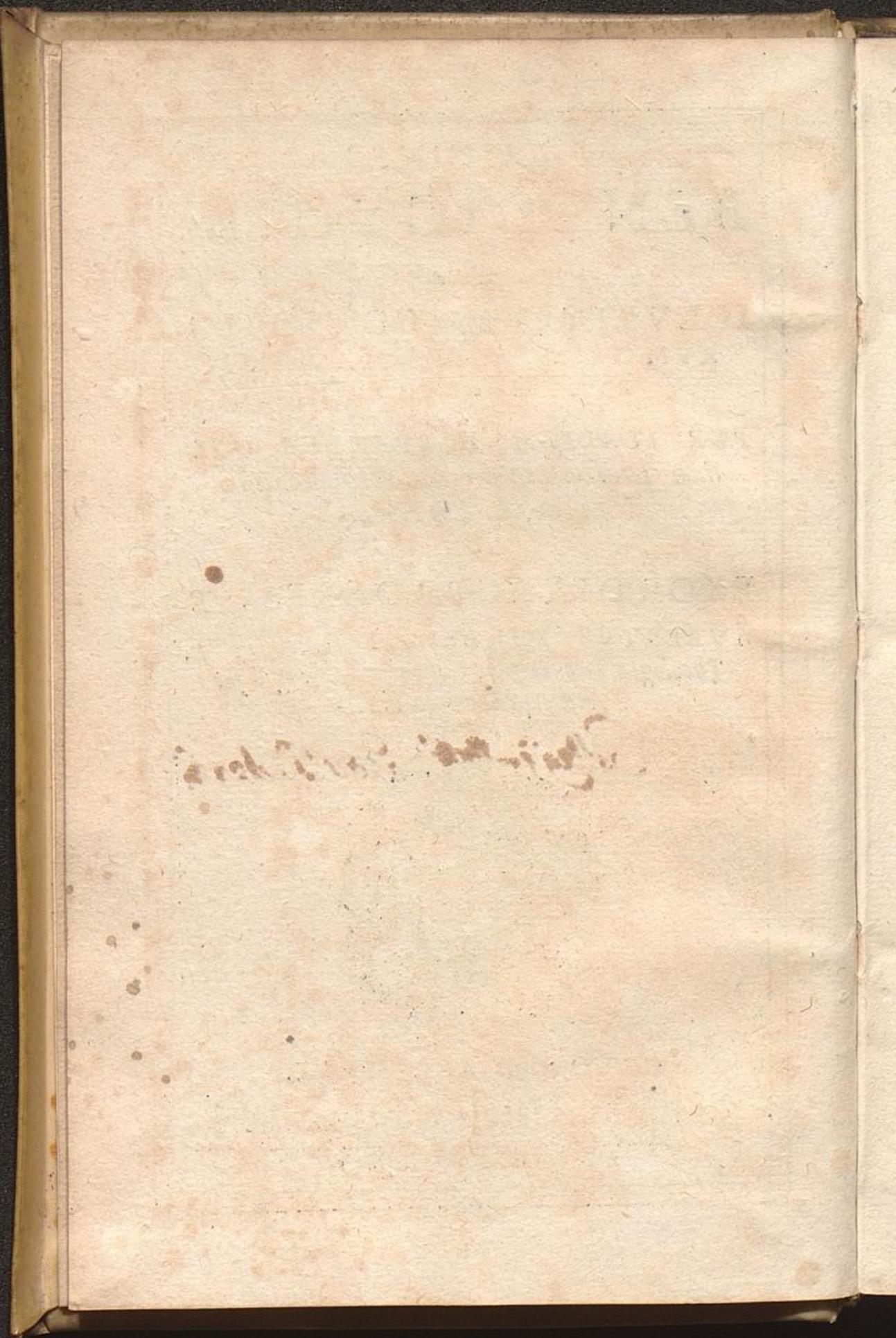
cabat.

Collegij S. Ioseph Paderb.

COLONIÆ AGRIPPINÆ,
Sumptibus Bernardi Gualtheri.

ANNO M. DC. XIV.

AMPLISSIMO
&
REVERENDO
ADMODUM
PRAESVLI
D.PHILIPPO
CAVERELLO,
ILLVSTRISSIMO-
nasterij Vedastini, in vrbe At-
rebatenſi, apud Arte-
ſios,

ABBATI MERITISSIMO.

Religioſę vitæ Statum,
ab ipſo CHRISTO
Saluatore nostro, at-
que in iphis primum
Apostolis, institutum fuisse, ne-
mo antiquitatum Ecclesiastica-
rum vel mediocriter peritus i-
gnorat. Eam viuendi formulam

(::) 2 à Chri.

EPISTOLA

à Christo acceptam Apostoli pri-
mæuæ mox Ecclesiæ impresse-
runt. De qua, in Actis Aposto-
lorum sic scriptum legimus:

A&or. ca. 4.

Multitudinis credentium erat cor-
vnum, & anima una, neq; quisquam
eorum, quæ possidebat, aliquid suum
esse dicebat, sed erant illis omnia cō-
munia. Quotquot enim possessiones
agrorum, aut domorum erant, vēn-
dentes adferebant pretia eorum, quæ
vendebant, & ponebant ante pedes
Apostolorum. Diuidebatur autem sin-
gulis, prout cuique opus erat.

Rectè igitur de primo illo
Christianismi sæculo Hieroni-
mus: *Talis primò credentium fuit
Ecclesia qualis nunc monachi esse ni-
tuntur & cupiunt. Ut nihil usquam
propriū sit, nullus inter eos diues, nul-
lus pauper, patrimonia egētibus diui-*

dan

DEDICATORIA.

dantur, orationi vacetur & psalmis,
doctrinæque & continentiae; quales
& Lucas refert primū Hierosolymis
fuisse credentes. Ipsius modi insti-
tuti & Alexandriæ in Aegypto
princeps atq; antesignanus fuit
Marcus Euangelista, vt Cassia-
nus lib. 2. cap. 5. & Hieronymus
in Marci vita commemorant.

Neque tamen Hierosolymis
tantum, aut Alexandriæ, perfe-
ctior, atque à tumultu populari
seductior illa viuendi ratio con-
stitit, sed ijsdem ipsis temporis
bus, per alias quoque terrarum
partes est propagata. Sic in Ethi-
opia Regis filiam à Matthæo;
in Græcia Theclam protomarty-
rem à Paulo gentium Doctore;
Romæ Domitillam à Clemente Pa-
pa legimus Deo fuisse conse-

(.:) 3

cra-

EPISTOLA

cratam. Sic in Gallia tradunt
Martham Christi Saluatoris ho-
spitam agro in Massiliensi loco
solitario sibi & alijs aliquot ho-
nestissimis feminis Deo dicatis,
cœnobium construxisse.

Religiosum porro istud vi-
tæ genus, anno ferè salutis tre-
centesimo, quinquagesimo, mi-
rificè creuit ac floruit, aureo ni-
mirum Constantini glorioſiſſi-
mi Imperatoris æuo, cum Dei
Ecclesia hactenus à tyrannis op-
pressa, caput primū extulit.
Huius tanti incrementi ma-
gnus ille *Antonius auctor, duxq;*
existit; qui Armeniam, Scyti-
am, Nitriam, vtramq; Thebai-
dem, totam deniq; Aegyptum
monasterijs impleuit. Antonij
discipulus Hilarion, primus in

Pale-

DEDICATORIA.

Palestina, teste Hieronymo cœnobia fundauit, cum antea in Syria tota numquam monachus fuisset.

Eodem ferè tempore *Basilius* Cæsareæ Episcopus, in Græcia floruit; qui monasterijs per Orientem passim exstructis, ita monachorum institutum legibus ac disciplina temperauit, ut solitariæ atque actuosæ vitæ vtilitates, præclarè simul coniungeret. Adeo quidem, vt non modò Græciæ sed vniuersi Orientis monachi, hodieque viuant ex vnius Basiliij præscripto ac regulis.

Transeamus in Occidentem, ne quis fortasse nobilissimam eam orbis partem ista laude caruisse existimet. *Augustinus* cer-

(::) 5

tè scri-

EPISTOLA

tè scribit Mediolani, vidisse se monasterium *Ambroſio*, vt ait, *nutritore*; & ipſe Augustinus in Africa, vt Possidonius narrat, virorum ac virginum monaſteria fundauit.

In Breuiario Romano diser-
tè legitur, *Augustinum*, cum à
Valerio Episcopo Hippoñensi presby-
ter factus esset, familiam Religioſo-
rum instituisse: quibuscum vietū
communi, eodemque cultu utens, eos
ad Apostolicæ vitæ doctrinæque di-
ſciplinam diligentissimè erudiebat.

His initij fundatus Religioſe
vitæ ſtatus, per S. Benedictum na-
tione Italicum, patriâ Nurſinū,
in immenſum, qua Occidenta-
lis patet Ecclesia, auctus est ac
propagatus: vt iure meritissi-
mo, *Benedictus monachorum in Oc-*
cidente

DEDICATORIA.

cidente Pater ac Patriarcha nuncupetur. Cum namque circa annum Christi quingentesimum vigesimum in monte Cassino, Ordinis sui monastici fundamenta iecisset, multis ad eum quotidiè discipulis confluentibus, duodecim monasteria, momento ferè temporis, excitauit; & per S. Maurum in Galliam, per S. Placidum in Siciliam, & aliò per alios, varias colonias deduxit. At hęc regulam scripsit, quę hodieque viget, tanta Sapientia, ut Gregorius Magnus, eam dixerit esse *discretionē p̄cipuam, sermone luculentam.*

Itaque ut S. Basilium Orientalis Ecclesia, Sic nostra Occidentalis S. Benedictum tanquam monastici instituti auctorem ac

(:) 5 paren-

EPISTOLA

parentem meritò veneratur. Ex
hac autem vna quasi radice varie
postea variarum familiarum
propagines profluxerunt; quæ
S. Benedicti regulam sunt am-
plexæ; vt Ordo *Cluniacensis*, *Ca-*
maldulensis, *Vallis Umbrosæ*, *Cister-*
censis, *Montis Virginis*, *Cælestino-*
rū, *Montis Oliueti*, *Claromontensis*,
Fontis Ebraldi, *Siluestrinorū*, & alij
Ordinis Religiosi. De singulis
dicere, longum esset atque im-
mensum: Sufficerit de illustri-
oribus per orbem Christianum
Abbatijs nigrorum, vt vocant
Ordinis S. Benedicti monacho-
rum, deq; earundē Originibus
nunc differere. Quod opus, ex
omnium penè gentium histo-
rijs, ex publicis cœnobiorum
tabularijs, priuatisque amico-
rum

DEDICATORIA.

rum bibliothecis Studiosè à me
collectum, Tibi, A M P L I S S I-
M E P R A E S V L lubens, me-
ritò, do, dico, consecro. Tibi, in-
quam, qui nobilissimæ inter
Belgicas Abbatiae summa cum
laude præsides, & eruditos ho-
mines tanto fauore ac liberali-
tate prosequeris, vt BELGICI
MECAENATIS nomen ac
titulum apud posteros haut du-
biè sis obtenturus. Plura nunc
addo: vnum opto ac voueo, vt
similes Antistites plures Belgi-
ca nostra videat, vtq; in aliorum
exemplum Deus Opt. Max. Te
quàm diutissimè sospitet ac
seruet: Antuerpiæ pridie Idus
Martias, M. DC. XIV.

Rde. admodum Amplitu. Vestræ
Studioſiſimus

A V B. MIRAEVS.

ORDI-

ORDINES RE-
LIGIOSI SVB REGVLA
S. BENEDICTI MILI-
TANTES.

Ordo nigrorum ut vocant, monachorum, toto terrarū orbe diffusus, à S. BENEDICTO circa annum 520. institutus,

Ordo Cluniacensis in Gallia, per S. ODONEM Abbatem Cluniensem circa annum 900. inchoatus,

Ordo Camaldulensis in Italia per S. ROMVALDV M anno 940. excitatus.

Ordo Vallis Vmbrosæ, per S. IOANNEM GVALBERTVM Florentinum anno 1060.

Ordo Cisterciensis, anno 1098. à S. ROBERTO Abate Molimensi fundatus, & postea mirificè auctus ac propagatus à S. BERNARDO Abate Claræuallensi.

Ordo Montis Virginis in Apulia

per

per S. GVILIELMVM Vercellensem, circa annum 1120. excitatus.

Ordo Fontis Ebraldi in Gallia per ROBERTVM Parisensem, (qui anno 1117. obiit) institutus.

Ordo Humiliatorum in Insubria seu Lombardia, Italiæ prouincia, circa an. 1090. inchoatus, & per S. IOANNEM MEDAM, patriâ Comensem, regulæ Benedictinæ aggregatus, perque Innocentium III. Papam anno 1200. demum approbatus.

Ordo Cælestinorum, anno 1274. per S. PETRVM MUCONEM (qui postea Cælestinus Papa eo nomine Quintus fuit) excitatus, & an. 1297. per Bonifacium VIII. approbatus.

Ordo Grandimontensis in dioœcesi Lemonicensi, apud Gallos circa annum 1080. per S. STEPHANVM Abbatem (qui anno 1126. obiit) institutus.

Ordo Montis Oliueti in Etruria

ieu

seu Tuscia, per S.BERNARDVM
PTOLOMÆVM, patriâ Senen-
sem, circa an. 1320. incœptus, & per
Gregorium XII. Papam, circa an.
1372. confirmatus.

Ordo Siluestrinorum, circa an.
1232. per SILVESTRVM GO-
ZOLIVM in Monte Fano, tertio
lapide ab vrbe Roma inchoatus.

Congregatio monachorum S.
Iustinæ de Padua nunc Cassinensis
dicta, per LUDOVICVM BAR-
BVM. an. 1410. instituta.

Congregatio Bursfeldensis in Ger-
mania superiore & inferiore.

Congregatio Vallisoletana in
Hispania.

Ordo Fuliensis siue S. Bernardi de
Pœnitentia, instituti Cisterciensis,
in Gallia institutus per Ioannem
Barrerium, qui Romæ anno 1600.
objit.

Ordo Equitum Calavvauæ, in re-
gno Castellæ an. 1158.

Ordo Equitum Alcantaræ, in re-
gno Legionensi anno 1167.

Ordo

Ordo Equitum Montesiæ in re-
gno Valentiaæ, per Ioannem II. Re-
gem Aragoniæ anno 1316.

Ordo Christi in Lusitania, anno
1318.

Ordo Auisiorum in Lusitania
anno 1147.

Ordo S. Stephani in Etruria , per
Cosmum Etruriæ Ducem anno 1561.
institutus.

Ordo SS. Mauritij & Lazari in
Sabaudia.

S. BENEDICTVS
MONACHORVM IN
OCCIDENTI PATRI-
ARCHA.

ORIGI-

ORIGINES
BENEDICTINÆ
CAPVT I.

CASSINENSE SEV CASINENSE
monasterium, à S. Benedicto fundatum, in
monte Cassino, apud Beneuentum in Italia.

BE N E D I C T V S Nursiæ nobilis genere ortus, Romæ liberâlibus disciplinis eruditus, vt totum se IESU CHRISTO daret, ad eum locum, qui Sublacus dicitur, in altissimam speluncam penetrauit: in qua sic per triennium delituit, vt unus id sciret Romanus Monachus, quo ad vitæ necessitatem ministro vtebatur. Dum igitur ei quodam die ardentes ad libidinem faces à diabolo subijcerentur, se in vepribus tamdiu volutauit, dum lacerato corpore, voluptatis sensus dolore opprimeretur. Sed iam erumpente ex illis latebris famâ eius sanctitatis, quidam monachise illi instituendos tradiderunt; quorum viuendi licentia cùm eius obiurgationes ferre non posset, venenum in potionem dare constituunt. Verum polum ei præbentibus, Crucis signo vas confregit, ac relicto monasterio in solitudinem se recepit. Sed cùm multi eum quotidie di-

A

sci-

scipuli conuenirent, duodecim monasteria ædificauit, eaque sanctissimis legibus communiuit. Postea Cassinum migravit, ubi simulacrum Apollinis, qui adhuc ibi colebatur, comminuit, aram euertit, & lucos succedit: ibique Sancti Martini sacellum, & Sancti Ioannis ædiculam exstruxit: oppidanos autem & incolas Christianis præceptis imbutit, Quare augebatur in dies magis diuina gratia Benedictus, ut etiam propheticō spiritu ventura prædiceret. Quod ubi accepit Totila Gothorum Rex, exploratus an re ita esset, spatharium suum regio ornatu & comitatu, præmittit, qui se Regem simularer. Quem ut ille vidit, Depone inquit, fili, depone quod geris; nam tuum non est. Totila vero prædixit aduentum eius in urbem, maris transmissionem, & post nouem annos mortem.

Qui aliquot mensibus antequam è vita migraret, præmonuit discipulos quo die esset moritus: ac sepulchrum, in quo suum corpus condi vellet, sex diebus antequam eo inferretur, aperiri iussit: sextoque die deferri voluit in Ecclesiam: ubi sumpta Eucharistia, sublatis in cælum oculis orans, inter manus discipulorum efflauit animam: quam duo monachi euntem in cælum viderunt pallio ornatam pretiosissimo, circum eam fulgentibus lampadibus, & clarissima & grauissima specie virum stantem supra caput ipsius dicentem audierunt: *Hæc est via, qua dilectus Domini Benedictus in cælum ascendit.*

Obijt

Obiit autem S. Benedictus anno Christi
543. iuxta Leonem Ostiensem, aut circiter.
Qua de re vide Annales Baronij, ad annum
542. Ceterum Cassinense monasterium, haud
longè à Beneuento situm, anno 528. S. Benedi-
ctus construxit, neque possessionum solum
multitudine ornatum, sed etiam S. Scholasticæ
sororis suæ corpore & suomet ibi sepulto
venerandum reliquit: ut tradit Sigonius lib.
1. de Regno Italæ. Catalogus Abbatum Cas-
sinensium, eorumque res gestæ exstant apud
Arnoldum Vvionum lib. 1. Ligni vitæ, Cassi-
nenses hodie Abbates non perpetui, sed tan-
tummodo quinquennales sunt: ex quo nimi-
rum hoc monasterium est reformatum per
Iulium II. Papam, & aggregatum Congrega-
tioni S. Iustinæ de Padua quæ nunc Cassinen-
sis dicitur. Vide infra cap. 92.

543.

528.

Ceterum pars reliquiarum S. Benedicti ad-
seruatur in Floriacensi monasterio, in diœcesi
Aurelianensi; ut & pars reliquiarum S. Scho-
lasticæ, in vrbe Cenomanensi, in monasterio
olim monialium, nunc collegiata Canonico-
rum basilica, titulo S. Petri.

Ioannes Trithemius, qui inter alia scripsit
librum de Viris illustribus ac scriptoribus
Ordinis S. Benedicti, inter alia refert quinde-
cim amplius millia Abbatiarum huius Ordi-
nis fuisse numerata. Addunt insuper nume-
rari Sanctorum, ut vocant, canonizatorum
quindecim millia, quingentos & quinqua-
ginta nouem.

CAPVT II.

S. Ioannis Baptiste olim, nunc S. Placidi monasterium, apud Messanam Siciliae urbem.

SPLACIDVS Romæ, Tertullo patre
in primis nobilinatus, puer Deo obla-
tus, & sancto Benedicto traditus, tan-
tum eius disciplina & monasticæ vitæ insti-
tutis profecit, ut inter præcipuos illius disci-
pulos numeraretur. Ab eo in Siciliam missus,
monasterium & Ecclesiam in honorem S. Io-
annis Baptistæ prope Messanæ portum con-
struxit; ubi cum monachis admirabili sancti-
tate vixit. Eius visendi causâ, cum eò venis-
sent Eutychius & Victorinus illius fratres, &
Flavia virgo soror, eodem tempore illuc ap-
pulit immanis quidam pirata, Manucha no-
mine: qui capto monasterio, cum Placidum
& ceteros nullo modo adducere potuisset ut
Christum negarent, ipsum fratresq; illius ac
sororem crudeliter necari iussit. Cum quibus
etiam Donatus, Firmatus Diaconus, Faustus,
alijque triginta monachi, martyrij agonem
feliciter consummarunt tertio nonas Octo-
bris, anno salutis quingentesimo trigesimo
nono.

Monasterium istud hodie *S. Placidi* nomen
habet, ab ipso nimirum fundatore, estque ag-
gregatum Congregationi Cassinensi an. 1506.
vt infra cap. 92, dicemus.

Desi.

Desiderius Longobardorum Rex coenobium S. benedicto exædificauit in *Leno agri* brixiani vico, filiam vero *Ansilbergam* diuino cultui virginem consecrauit, in monasterio à se constructo ad urbem brixiam quod Christo Saluatori & S. Iuliæ martyri anno 761. dedicauit. Pium hoc opus approbavit Paulus Papa anno 762. ut narrat Sigonius lib. 3. de regno Italæ.

CAPVT III.

Monasterium S. Petri de Cardena, secundo lapide à Burgensi urbe, in Castella veteris situm.

Est istud monasterium inter Hispanica omnium antiquissimum, ut pote an. Christi 540. fundatum per monachos à S. benedicto in Hispaniam missos. Fundatrix fuit *Santia* mater *Seueriani* Ducis prouinciae Carthaginiensis, qui fuit pater Sanctorum *Leandri*, *Iñidori*, *Fulgentij* & *Florentiæ*. Hoc monasterium reædificandum curauit *Rodericus Diaz*, vulgo *Cid Ruy Diaz de Viuar* dux belli contra Mauros famosissimus, qui & ibidem voluit sepeliri. Tumulus eius hodieque magna cum admiratione spectatur. Obiit autem Valentia anno Christi 1099. Sic tradit Prudentius Sandouallius, Prior perpetuus monasterij S. Ioannis Regalis de Naranco, & chronogra-

540.

Phus Regius, nunc Episcopus Pompelonensis, in prima parte de fundationibus monasteriorum Ordinis S. Benedicti in Hispania, ab an. Christi 540. vsque ad annum 714. quo Mauri Africani in Hispaniam irruperunt. Exstat is liber Hispanicè in folio editus Madriti anno 1601.

Monasterium S. Toribij de Lieuana, in Hispania.

544.

Situm est hoc monasterium in montibus Sanctæ Julianæ, primo lapide ob opido Potes nuncupato, & creditur fundatum temporibus S. Benedicti. Nomen habet à S. Toribio monacho, fundatore: qui est alias à S. Toribio Episcopo Asturicensi. Nam Toribius Episcopus vixit circa annum Christi 450. temporibus Leonis Papæ: Toribius autem monachus floruit circa annum 544. temporibus Montani Archiepiscopi Toletani. Monachi meminit Ildefonsus lib. de Scriptoribus ecclesiasticis, ubi de Montano agit. Vterque Toribius Fidem Palentiae propagauit, & contra Priscillianistarum hæreses depugnauit. Vtriusque sacrum corpus hoc in monasterio adseruatur in facello subterraneo. In eodem monasterio afferuatur magna pars Crucis Dominiæ, & magno hominum piè peregrinantium concursu frequenteratur. Ita Prudentius Sandouallius, in Parte Prima fundationum monasteriorum Benedictinorum in Hispania.

Mona-

Monasterium S. Claudi^y, ad muros urbis Legionensis, & alia in Hispania.

Hoc monasterium fundatum est in honorem SS. martyrum Claudi^y, Lupercij & Victoricij, quorum corpora ibidein adseruantur. Putatur autem fundatum temporibus Sancti Benedicti, iuxta traditionem à maioribus acceptam. Huius monasterij quondam Abbas fuit Sanctus Vincentius martyr, cuius sacrum corpus adseruatur in basilica cathedrali Ovetensi, arce argentea inclusum. In eodem monasterio, ob loci sanctitatem, olim vixit S. Leander Archiepiscopus Hispalensis. Fuit hoc monasterium olim Congregationis Cluniacensis, nunc autem Vallisoletanæ, ab anno Christi 1500. Ita Sandouallius in prima parte Fundationum monasteriorum benedictinorum.

Est & illustre monasterium de Ona dictum, haud procul sicut à Medina del Pumar de miranda, per Sanctum Castiliæ Comitem anno 1010. fundatum, ad expiandum parricidium matri à se illatum. Prima huius loci Abbatissa fuit Tingidia Sanctij fundatoris filia. Fuit enim hoc cœnobium primò monialium, sed hodie est monachorum Benedictinorum.

In regno Nauarræ in d. Pompelonensi

A 4

est Ab-

est Abbatia S. Saluatoris de *Leijra*, fundata per Regem Inicu[m] *Xim[en]ium Aristam*, anno 840.

Est illustris pariter Abbatia in Nauarræ opido Naiara, quæ vulgò dicitur, *El Realde Naiara*, in qua 37. Reges sepulti sunt.

Sunt insuper in Hispaniarum regnis alia multa coenobia Abbatiali titulo clara, ut Cellanoua in d. Auriensi, in regno Galiciæ, fundata per *Rofeuindum* Archiepiscopum Compostellanum. In eodem coenobio quiescit corpus S. Torquati Episcopi Gaditani.

Abbatia S. Stephani, dicta, *in Riba de Sil*, quod ad fluuium nominis eiusdem sita sit in regno Galiciæ.

Abbatia S. Ioannis de la Penna, in confiniis Aragoniæ & Nauarræ.

Abbatia S. Martini, in vrbe Mantua carpetanorum, seu Madrito.

Abbatia S. Petri de *Arlanca*, ad fl. de Arlanca, fundata per Comitem *Fernandum Gonzales* castellæ Administratorem, eodem in monasterio sepultum.

Abbatia S. Dominici de *Silos*, in d. Calagurritana, quæ nomen ab eodem Sancto habet.

Abbatia de *Hipoll*, in Principatu Catalau-niæ, tumulis antiquorum Comitum barcino-nensium insignis.

Abbatia, vulgò *El Real de yrache*, in vrbe *Stella*, in regno Nauarræ.

Abbatia nostræ Dominæ, *Sopetram* dicta, prope opidum Hita, ad fl. Henares.

Abba-

Abbatia s. Victoriani, in d. Oscensi, in re-
gno Aragoniæ.

Abbatia s. Cucuphæ, vulgo de s. Colgat o-
ctauo lapide ab vrbe barcinonensi, ab eius-
dem prouinciæ comitibus fundata.

Abbatia s. Petri de Roda, in Ampurijs ad
mare sita.

Abbatia s. Martini in vrbe Compostella-
na, quæ vulgo s. Iacobi dicitur in regno Gali-
ciæ.

CAPVT IV.

*S. Matthiæ cœnobium, apud Treueros, in
Germania.*

SMatthiæ præpotens ac magnificum ho-
die extra muros Treuerenses cœnobi-
um, reformationis Bursfeldensis, dictum est
antiquitus S. Eucharij Cella, à S. Euchario pri-
mo Treuerorum Doctore & Episcopo, qui ex
septuaginta duobus discipulis vnuis, à s. Petro
cum alijs duobus Materno & Valerio Treue-
rim missus dicitur. Cumque ibi concionatus,
ad Christum Treueros duceret, Albae sena-
tricis cuiusdam filium defunctum à mortuis
resuscitauit; pro quo beneficio, cum dedisset
femina domum suam sancto dei viro; ipse-
met ex illa domo priuata, publicum eorum,
qui iam Christo inseruerant, templum fecit.
In hac domo & in hoc ipso tēplo s. Eucharius
habitauit: in hac domo mortuus, mox ab au-

A 5 dito-

ditoribus in subterranea templi crypta positus, ibique humatus est; in quo loco omnes postea eius successores Episcopi Treuirenses usque ad Valentimum vicesimum sextum Antistitem collocati & decenter humati sunt, tumulis & mausoleis quindecim amplissimis parieti cryptæ eleganter insertis, quæ non nisi cum multa admiratione videri possunt.

Cœmiterium verò S. Eucharij duas habet subterraneas cryptas, in quibus plurima veterum heroum & sanctorum Dei amicorum cernuntur mausolea & magnifica sepulcras; unum verò præcipue cum lilijs saxo incisis, quæ Regem Galliæ aut de regia familia aliquem ibi cubare testantur. Perijt incendio hæc Cella S. Eucharij circa annum Domini 330. sed restituitur paulo post à s. Agrio Archiepiscopo Treuerorum vicefimo septimo, qui corpus s. Mathiæ Apostoli Treuerim affrens, in eam cellam transtulit, quam deinceps s. Mathiæ monasterium appellandum censuit. Euersa verò ab Attila Hunnorum Rege (qui quem orbis & flagellum Dei dicere non erubuit) tota ferè Treueri, Cella hæc s. Mathiæ etiam solo æquata est. Quam mox tamen Cyrius tricesimus septimus Treuirorum Antistes non solum reparauit, sed etiam auxit atque ampliauit, sibiisque tumulum illic prope antecessores suos constituit. Monastica verò congregatio cœpit illic paulo post huius Cyrii tempora: & fuisse in ea multos eximiè doctos admodumque diligentes monachos

testa-

testatur hodie adhuc incomparabilis huius monasterij bibliotheca. Postmodum Galliæ Regum & Episcoporum Treuerensium accessit liberalitas ac munificentia, qua & ditatum & egregiè illustratum est monasterium s. Matthiæ. Habet autem præ ceteris plurimis ornamentis, 28. fontes optimos ac limpidissimos, omnes ex vna scaturigine ortum & initium sumentes, sic ferè Gaspar Bruschius in Chronologia monasterium Germaniæ.

CAPVT V.

*S. Vedasti Abbatia, in vrbe Atrebatenſi,
apud Belgas.*

Illusterrimum S. VEDA STI cœnobium, ut nomen sic & originem repetit à S. Vedasto Atrebatenſi Episcopo: adeoque commune cum alijs plurimis habet exordium, quæ à cellulis anachoretarum & oratorijs Sanctorum originem duxerunt. Ceterum Vedastus, Romano collabente Imperio, Religioni Christianæ propagandæ in Leucis operam dabat, cum Rex Galliæ Clodoueus primus aduersus Germanos illo in tractu bellum gereret. A quibus parum absfuit quin funderetur ac deleretur: sed precibus ac votis impetrata victoria, Regi Vedastus cathechista opportunus adfuit, eumque ad Christiana sacra amplectenda, & baptismum suscipiendum, S. Remigio Remensi Archiepiscopo collaborante anno salutis 500. pertraxit.

500.

Atre-

Atrebatum surgebat è ruinis eo tempore & populus iam frequentior, sed rudis & omnis pietatis expers, diligent ac pio pastore indigebat. Remigius itaque, vt alijs plerisque vrbibus, alios atque alios, sic Atrebatibus, sub annum 530. Vedastum dedit Episcopum. Is prouinciam ingressus, verbo & exemplo verum pastorem se exhibet, orationibus & meditationibus animum frequenter excolit, cellulā anachoreticā, cum sacello seu oratorio, non ita procul ab vrbe prope ripam fluuioli Crientionis leui opere compositā: in quam secedens cum Martha, opere fatigatus, Mariæ silentium & otium sanctum amplectitur, animumque reficit, vt seipso melior adopus redeat.

Secessum hunc sanctus Præful, quamdiu vixit, diligenter excoluit, & non raro insinuauit, optare se, in eo vt conderetur, cùm mortalitatem exuisset. Pīs tamen cleri populi-que votis, qui dictam cellulam adē humilem tanti viri meritis imparem censebat, datum fuit, vt in cathedrali virginis Deiparæ templo conderetur. Voluit nihilominus Diuina bonitas, vt aliquando sanctus Antistes voti compos fieret: atque ita immisit in mentem S. Auberti, post aliquot internedios illius in cathedra Episcopali successores, vt sacras reliquias, in aliud transferret locum. Cumque ambigeret, anxiusque secum versaret, quonam loco eas reconderet, post nocturnas preces & meditationes, è mœnibus,

ceu

S. *Aubertus*
Episcopus
Cameracensis transfert
S. *Vedasti*
corpus.

ceu pergulo & loco celsiori, prospicienti sub auroram eminus ad ripam Crientienis offeratur imago architectorum & operariorum, ædificium insigne designantium: subiqtque illi in mentem (quod & Deo reuelantē percepit) illum esse locum in quem transferri & deponi sacram corpus deberet.

Quando autem vetus cellula, ipsiusmet Auberti iudicio ad id non sufficiebat, nec solitudo aut paucorum fratrum societas, à quibus colebatur, idonea videretur ad asseruandum nobilem hunc thesaurum, sic eum locum excoluit, ut iustum monasterium conderet, & sanctioris vitæ cultores complures monachos ibidem colligeret. Et post aliquot annos, in uitatis sanctis Præsulibus, Audomaro Teruanensi, & Lamberto Traiectensi ad Mosa, alijsque primariæ notæ viris ad translationis celebritatem, sanctas reliquias, è basilica Episcopali, transfert in monasterium, ad ripam dicti fluminis excitatum in cliuo montis; qui sensim ad orientem surgit, cui iam infidet maxima pars urbis Atrebaten sis, cupitæque s. Vedastum reddit cellulæ, anno Domini 658. vt tradunt sigebertus & Massæus chronologi.

Felicia hæc initia ac progressus postea promouit s. Vindicianus Episcopus, s. Auberti successor: qui ad expiandam cædem, s. Leode gario Augustodunensi Episcopo ab Ebroino maiore palatij Regis Theoderici in agro Atrebaten si illatam, procurauit; vt dictus

s. Vindicia-
nus Episco-
pus Camo-
racensis.

Rex

Rex Theodericus monasterium Vedastinum liberalissimè dotaret. Sed & ipse Vindicianus iurisdictionem Pontificiam remisit, voluitque monasterium immediatè à sede Apostolica dependere. Res breuiter antiquis hisce versibus expressa est in dicti Theoderici Francorum Regis epithaphio, quod hodieque in Vedastino monasterio visitur ac legitur.

*Rex Theodericus ditans vt verus amicus
Nos ope multimodâ, iacet hic cum cōiuge Doda,
Regis largamanus & præsul Vindicianus
Nobis Regale dant, & ius Pontificale.
In decies nono, cum quinquagies duodeno
Anno, defunctum sciat hunc qui quathor addat.
Qui legis, hac hora Dominum pro Regibus ora,
Muneribus quorum stat vita Dei famulorum.*

Hos progressus ac successus Vedastinum habuit coenobium, fuitque initio anachoretica, vt dixit, s. Vedasti cellula, piorum deinde secessus, ac monasterium s. Auberti studio excitatum, & regia Theoderici liberalitate, demum mirifice auctum. Ac primùm quidem per annos multos, à paucis monachis sub Priore agentibus locus incolebatur, sed temporibus Vindiciani Episcopi, & duodecimo anno Theoderici Regis, creatus est primus Abbas Hatta vir in primis religiosus ac prudens, qui post annum decimumquintum regiminis, præfecturam monasterij sancti Pe-

tri ad

*Hatta pri-
mus Abbas
Vedastinu.*

tri ad muros urbis Gandensis auctus est.

Ad tam sanctas origines dicti monasterij accessit fama miraculorum s. Vedasti: unde natum ipsi nomen Nobiliaci. Additum & nomen *Castri*, siue ob ædes, quas in eo Theodericus alijque Reges ac Principes habuerunt, siue ob munitiones ac propugnacula quibus cœnobium olim cœptum fuit, aduersus Hunnorum, Danorum, Normannorum & aliorum barbarorum incursiones.

Nobiliaci.

Præposituræ à Vedastina Abbatia dependentes.

AVedastina Abbatia dependent octo Præposituræ, quæ per monachos illius loci administrantur. Prima est *Angicurtiensis* siue *Agilcurij*, sita in diœcesi siluanectesi se-
ptimo plus minus lapide à Lutetia Parisiorū, quæ Vedastinis accessit beneficio Glotildis viduæ Regis Clodouæ.

Angicurtiensis.

Secunda est *Maniliensis*, altero à Pero-
na lapide sita. & altero à ræpolmis intra
terminos regni Franciæ, ut & *Angicurti-*
ensis.

Maniliensis

Tertia *Salliacensis* siue de salliano dicitur, in
confinibus Artesiæ & Flandriæ.

Salliacensis.

Quarta est s. *Michaëlis*, in suburbio urbis
Atrebatenſis Henrico primo Abbe Vedasti-
no excitata.

s. Michaëlis

Quinta est s. *Petri de Gorrea*, quæ distat uno
lapide à Bethunia Artesiæ opido.

s. Petri de Gorrea.

sexta s. *Saluatoris* ceu s. *Trinitatis* *Berclo-*
ensis medio milliari à *bassea*, tribus verò mil-
liaribus à *Lensio Artesiæ* opido sita. *Monaste-*
rio accessit liberalitate *Leduini*, qui postea
factus est monachus ac demum *Abbas Vedas-*
tinus. De quo ita *chronograpus Camerac-*
censis in *chronico* nondum typis edito. *Eft*
vicus ex rebus sancti Vedasti, nomine Berclaus, in
paludibus quidem situs, pascuis tamen aptus, om-
ninoq; etiam monachorum vñi oportunus. Illic
ergò Leduinus Abbas s. Vedasti, considerata
rei oportunitate, monasterium fundare dis-
posuit, si quidem ei Episcopalis auctoritas
adspiraret: quippe dupli vñi satis compe-
tenter prouiso, quod inibi videlicet partem
ex monachis, qui ad coenobium s. Vedasti
frequentiores confluxerant, delegaret, & bo-
na Ecclesiæ circumiacentia tutius possideren-
tur. Itaque Dominum Gerardum I. Episco-
pum in conuentu synodali conueniendum
existimauit, suæque deliberationis effectum
coram omni synodo postulauit. Cuius aucto-
*ritate nec difficile imperatru fuit. Monasteri-*um ergò ædificare festinat, consummatumq;**
ab ipso Domino Episcopo consecrari obti-
nuit. Loci autem vocabulum Episcopus im-
mutauit, & cellam sancti Saluatoris statuit
nominari. Rom. Hactenus ille.

Hasprensis.

Septima est Præpositura *Hasprensis*; *SS.*
Hugonis & Aichadri honori dedicata, me-
dio itinere inter Valencanas & Cameracum,
ad salem vulgo Sel fluuiolum, qui ibidem in

scal-

Scaldium sese exonerat, amœno loco sita.

Accessit ea quoque Vedastinis, studio eiusdem Lebuini Abbatis, cum antea à Gemetico dioecesis Rotomagensis monasterio dederet. Rem totam sic exprimit Iacobus Guisianus.

Pipinus Maior domus Austrasiorum, victo Theoderico Galliarum Rege, fundauit cœnobitis benedictinis, Gemetico celebri dioecesis Rotomagensis monasterio, euocatis. Porro anno Christi millesimo vicesimo quarto, Gerardus, eo nomine primo, Cameracensi Episcopo, procurate, facta est permutatio inter Vedastinum ac Gemeticense monasteria, Vedastinis Anglicuriam, in dioecesi sellouacensem sitam, in usum Gemeticensium; Gemeticensibus vero Haspram in usum Vedastinorum cedentibus. Ita Iacobus Guisianus in manuscriptis Hannoniae Chronicis. De his rebus fusiùs Chronographus Cameracensis: Quo tempore (inquit) Normanni, maximè quidem Roltyranno intentore, per hoc regnum, ut per alia, desæuierunt, & culpis Christianoru[m] exigentibus Ecclesiæ sanctorum passim combusserunt, tātē formidinis tempestate, corpora sanctorum, Aicadri videlicet atque Hugonis, de Gemigo cœnobio, quod super fluvium sequanam, non procul ab urbe Rotomago situm est, ad villam Hasprum, quæ ab urbe nostra non plus quam decem millibus disparatur, allata sunt. Quam villam utrum ab antea possessam subiacuisse prælibato monasterio, an tuac-

Haspris qui-
escunt s.

Aicadrius

abbas Ge-

meticensiū

& S. Hugo

Episcopus

Roma-

gensium.

Gemetiu[m]

hodie Iu-

miege mo-

nasterium

est Benedi-

ct norum;

quarto mil-

liaria Ro-

tomago.

Libr. 2.

temporis aut à Rege, aut à quolibet Principe pro remedio animæ receptioni sanctorum traditam fuisse dicamus, incertum est. Ex his certè beatus Aicadrus à sancto Philiberto eiusdem coenobij Abbe probatissimo, Abbas etiam constitutus, regimen sacrum agebat, vitæque moribus, & virtutum conuersatione fulgebat. Ad cuius piam conuersationem sanctus vir Domini Hugo Rotomagenensis Episcopus, Carlomanni Regis filius, diuina inspiratione succensus, relictis siquidem Episcopatus habenis, curisque secularibus abdicatis, disciplinam monachorum, & habitum extoto desiderio appetiuit, sacrisq; magistri moribus informatus, omni virtutum genere perfectus, emicuit. Ambo autem qui & quales extiterint, eorum vitas legendibus evidenter occurrit. His nimirum apud hanc villam post hac * remeantibus, monasterio facto monachis delegatis, ad laudem eorum pius & misericors D E V S multa, imò & creberrima virtutum prodigia dignatus est operari, in tantum sanè, vt nemo ex vicinis potentibus, aut in expeditione aliquando transeuntibus, vllā præsumptionem ante hac audeat irrogare. Sed quia monachorum Abbas longè aberat, eosq; rarissimè pro difficultate longinquitatis visitare solebat, in libertate soluti seculū sectabantur, irregulariterq; viuentes, vsq; ad tempus Gerardi Episcopi, utpote absq; rectore, periclitabantur. Quod vidēs Episcopus, Abbatem,

* Foris remanentibus.

Gerardus
1. Episcopus
Cameracensis.

batem, ut hoc corrigeret, s^æpē commōnuit: sed quia, ut diximus, longē aberat correctio-
nem morabatur. Cōtigit aut̄ Episcopum, pro
Ecclesiastica sollicitudine, forte per hanc
villam transitum facere, & Abbatī Leduino
(comes enim erat itineris) obscenam mona-
chorum conuersationem indicare. Salubri
etiam, imd^o competenti consilio hortatus, ut
si quas res sancti Vedasti in vicinia prælibati
monasterij haberet, eas siquidem pro hoc mo-
nasterio, quod sibi esset contiguum, cōmuta-
ret, huncque locum pro compendio æternæ
remunerationis meliorare satageret. Qui in-
ter huiusmodi colloquia incertò h^{ab}ebit, & ta-
men, ac si difficile, recusauit. Nec multò post
temporis interuallo, Abbas salubriter cōsul-
tus, benē & diligenter considerata oportuni-
tate, notum fecit Episcopo, se executorem fo-
re monitionis, si ab ipso Abbatē Theoderico
commutationem impetrare valeret. Vn-
de lātus Episcopus continuò directā legati-
one Abbatem Theodericum adorsus est, mō-
strans animæ periculum, si non in tempore
sibi consuleret. Cum longē esset positus lo-
cum commutare deberet; quod si noller, ad-
iuncto sibi Balduino Marchione, falsos mo-
nachos expelleret, locumque emendare
cum omni auctoritate satageret. Super quod
Abbas competenti consilio vsus, mandatis
Episcopi satisfacere æstimauit, rebusque
sancti Vedasti, quæ in sua vicinia circumia-
cent, susceptis, villam Hasprum Leduino Ab-

Leduinus
Abbas mo-
nasterij S.
Vedasti.

Baldwinus
Fland. Co-
mes &
Marchio.

bati contradidit. Hæc autem commutatio coram Roberto Rege Francorum, coramque Comitibus, Balduino videlicet Flandrensis, & Richardo Rotomagensium facta est, & ab eisdem corroborata. Abbas itaque Leduinus, ut ædificator videlicet idoneus, locum cum summo studio ad laudem & veneracionem sanctorum, qui ibidem quiescunt, emendauit, nouisque ædificiis & clauistro regulari insignire exercevit. Hactenus ex Chronica Cameracensi.

Octaua est præpositura S. Chrystine de Beueria, qui pagus est vno milliaria à Bethunia Arthesia opido distans. Fuit ea olim annexa monasterio s. saluatoris Caroffensis in diœcesi Putauensi; quam inito contractu cum Caroffensibus & à sede Apostolica approbato Ioannes Saracenus tunc Abbas Vedastinus & postea Archiepiscopus Cameracensis, anno Christi 1587. cum Abbatia Vedastina vniuit & amplis ædificiis instruendam curauit.

Atq; hæc quidē, quæ de Vedastina Abbatia hactenus diximus, ad nos transmittenda curauit Reuerendus admodum atque Amplissimus D. Philippus Cauerellus Abbas Vedastinus anno 1611. mense Aprili,

*Chronographi Cameracensis, qui anno 1040.
floruit, testimonium de S. Vedasto.*

Dum tyrannicarabes in Christi Ecclesiā desauiret, fuit ciuitas Atrebatus sine Princeps

cipe

cipe sacerdotij, usque ad tempus sancti Vedasti,
Ecclesia destructa, locus in solitu liuem redactus
ferarum habitatio factus. Hic sanctus Domini
Confessor, & egregius praedicator, temporis
fortissimi Regis tunc temporis Francorum
Clodonei, in has diuina dirigente gratia ob
multorum salutem peruenit regiones. Cuius
rei ordinem, & caussam, quantum breuitas pa-
titur, stilo prosequamur. Porro memoratus Prin-
ceps fanaticis adhuc tenebatur erroribus inuolu-
tus, sed erat ei vxor religiosa, baptismi sacra-
mentis initia Crothildis nomine, filia Chilpe-
rici Regis, quem Gundebaldus Rex frater eius
ortis simultibus interfecerat. Haec Christianis-
sima Regina Regi quotidie blandiebatur, suadens
ab idolatria cultura, ad unius veri Dei cultum
conuersti, ut per mulierem fidelem, saluaretur
Rex infidelis. Sed Rex Regiae consilium minus
audiebat, quia Deorum suorum auxilio fieri pu-
tabat in omnibus, quae sibi prosperè accidisse vi-
debantur. Anxia de Regis potius salute, quam
de regni potentia Regina, ubi salutis consilium
Regem contempisse videt, dari ab excelsa postu-
lat opportunitatis euentum, quo ut sit Rex com-
pulsus, salutis sue sumeret occasionem, Bellum
itaque Rex Alemannis indicit, sed imparatos,
ut voluit, non offendit. Nam hi collecta manu va-
lidam, circa ripas Rheni fluminis, Regi occurrere,
bellicaque virtute patriam suam defendere ten-
tant. Inuocatis ad auxilium Regis diis suis
Franci in ipso congressionis apparatu, cœperunt
mente deficere, & languentibus dextris terrori,

Crothildis
vxor Clodo-
rei.

simul & formidine dissipati, vita potius desperatione, quam victoria dispensio agitari. Videns Rex palantem exercitum, supra vim terris, virtutem animi gerens, prohibet trepidare milites, magisque in prælium accedit, ne tanti estimarent mortis periculum, quam gloria triumphum. Ipse itaque signifer reuocans acies, primus equum in hostem egit, & clamore magno secuti ceteri acriter dimicabant. Alemanni e contra viribus & numero præstantiores, quibus pro patriâ, & vita libertate res erat, cœperunt fortiter Francos urgere, alijs sagittis, alijs telis, alijs balistis, credentes confodere. Rex autem vbi multorum amissione videt dilabentem non posse subsistere exercitum, nec vocatos Deos instanti periculo sibi subuenisse, rebus desperatis fortissimum Dominum Christianorum, quem Regina colendum ei suaserat, inuocauit, toto se obligans se cum suo exercitu sacro fonte diluendum, si conuersis rebus victor ab hostibus remeasset. Nec mora recreatis viribus, & reparatis agminibus cum auxilio Trinitatis hostes inuadunt, & omnes penè ad interuacionem deuincunt, nisi quibus fuga aut deditio fuit ad vitam. Intelligens Rex non tam suâ virtute, quam Dei munere hostes superatos, cui se fidei voto costrinxerat, Tullum mox opidum adiit, audit o vbi beatum Veda-stum laudabili religione Deo seruire, cui cùm aduentus sui causa exponeret, & pugna euena-

tum,

tum, qui ex Deorum inuocatione in adiuersum cesserat, ad Christi nomen secundo successu prouenisse notificaret, vir Domini gratias agens Deo, qui gentibus regnum suum aperire dignatus est, cœpit Catholicæ fidei ministerium Regiam mutiare, & Euangelicis assertionibus instruētum duxit ad venerabilem virum Dei Remigium, qui tunc temporis Remensis Ecclesie arcem tenebat, vir ex sapientia, virtutibusq; factus, cuius spiritualium virtutum insignia testatur gens Gallica per eum ad Christum conuersa, cui etiam Hormisdas Papa vires suas quondam in Gallijs agendas commiserat. Vedastus igitur festinante ad vitæ fontem deducebat Regem, quo in itinere cuidam caco ad se clamanti vir Dei lumen reddidit oculorum non sine admiratione palatinorum procerum, immo etiam Regis, quem presentis exhibitio miraculi Christianæ fidei fervore accedit. Cernitur usque in hodiernum Ecclesia in testimonium virtutis huius constructa, in qua orantibus, & credentibus beneficia præstantur diuina. Haec tenus Chronographus Cameracensis, typis nondum editus.

Ceterum Vedastus à sancto Remigio
Archiepiscopo Remensi datus
Episcopus Camera-
canus.

*Albinus Flacci Alcuini testimonium de S. Vedasto,
Clodonei primi Galliae Regis docto-
re ac cate-
chista.*

His appositiè à nobis adiungentur ea, quæ de s. Vedasto, primo Clodonei Regis catechista, pòst A trebatensi Episcopo, Albinus Flaccus Alcuinus, sanctissimi Præsulis res gestas prosequens, commémorat, post dictam victoriam de Alemannis feliciter obtentam. *Hæc (inquit) arrepta victoria, de qua ante diximus, Regi populoq; suo causa fuit salutis eternæ, & ne lucerna (s. Vedastus videlicet) sub modio lateret absconditus, sed supra candelabrum positus exemplis vel prædicationibus in domo Dei lucens, ab errore idololatriæ & caligine ignorantia ad viam plurimos educeret veritatis. Igitur superatis hostibus, & rebus in pace compositis, & Alemannis suæ subiectis ditioni, Rex ouās cum laude triumphi ad patriam rediit. Et ut fidelis tantæ sibi gloriae largitori sponsor appareret, festinauit seruorum Christi sacrâ imbui prædicatione, & sancti baptismatis ablui sacramentis. Venit autem ad Tullum opidum, vbi sanctum agnouit Vedastum laudabili religione soli Deo seruire, & dulcissimos contemplatiua vita carpere fructus. Hunc vero ad sanctum Remigium Christi carissimū sacerdotē, ad Rhemorum properans ciuitatem, sibi socium assumpsit, quatenus per singulos itineris sui gressus saluberrimis ab eo imbueretur doctrinis.*

*S. Vedastus
primus Clo-
donas Regu-
catechista.*

& Ca-

& Catholicæ fidei firmis initiaretur fundamen-
tis: ut paratus fide & virtutum scientia à tanto
Pontifice (Reimgio scilicet) spirituali ablue-
retur lauarco, & ab illo donis cœlestibus confir-
maretur, quod ab isto diuinâ prius proueniens
gratia, Euangelicis cœptum fuerat prædicatio-
nibus.

Hic ad fontem vitæ festinantem deducebat
Regem: ille in fonte salutis æternæ venientem
abluebat: amba propemodum pari pietate patres,
hic doctrina fidei, ille baptismatis vndâ. Utique
æterno Regi Regem temporalem munus obtule-
runt acceptabile. Hi sunt duæ obliua & duo
candelabra lucentia, à quibus Rex præfatus in
viâ Dei eruditus, miserante Deo portam æternæ
lucis ingressus, cum fortissimâ gente Franco-
rum credidit Christo, & facta est gens sancta
populus acquisitionis, ut annuncientur in eo vir-
tutes illius, qui eos de tenebris vocavit in admi-
rabile lumen suum. Sacra igitur Euangelica
auctoritatis narrat historia Dominum Iesum
Iericho pergentem, ad confirmanda fide suæ ma-
iestatis corda populi præsentis, cuidam cæco ad se
clamanti lumen reddidisse oculorum, ut per cor-
porale vnius cæci lumen, spiritualiter multorum
illuminarentur pectora. Ita & Sanctus Vedastus,
Deo Christo donâte, per eiusdem illuminationem
cæci fidem quam verbo prædicauit, in corde Re-
gis miraculo confirmauit: ut Rex ipse intellige-

ret, tam sibi esse necessarium cordis lumen, quam
cæco oculorum illustrationem: & quod diuina
operata est gratia per preces famuli sui in cæcâ
nocte castigatis, hoc per sermones eiusdem fa-
muli, eadem operante potentia; per spiritualis
intelligentiam lucis in suo pectore perficeretur.

Nam regia excellentia condigno comitatu
cum multitudine maximâ populi, iter agentibus
illis, venerunt in quendam pagum, qui incola-
rum terræ illius consuetudine Vngise pagus dici-
tur, prope Reguliac am. villam, qua sita est super
florigeras Axonæ fluminis ripas. Et ecce eiusdem
fluminis fontem Rege transeunte cum multitu-
dine populi, obuiavit illi cæcus quidam huius diu-
tissimè solaris expers luminis, forte nec sua ce-
catus culpa, sed ut manifestarentur opera Dei in
illo, & per illius illuminationem præsentem plu-
rimorum illuminarentur corda spiritualiter.
Qui cùm intellexisset à prætereuntibus sanctum
Vedastum Christi serum in eodem iter agere
comitatu, clamauit: Sancte & electe Deo
Vedaste, miserere mei, & supernam pio pe-
ctore diligenter deposite potentiam, ut mea
subueniat miseria. Non aurum posco, nec ar-
gentum, sed ut mihi lumen per sanctitatis tuæ
preces restituas oculorum. Sensit itaque vir
Dei virtutem sibi adesse supernam, non ad illius
cæci tantummodo curationem, sed plus propter
præsentis populi salutem, totum se in sacras
effundit.

Cæci illu-
minatur
coram Cle-
donao.

effudit preces, in diuinâ fidens pietate: & dexteram cum signo Crucis posuit super oculos cæci dicens: Domine Iesu, qui es lumen verum, qui aperuisti oculos cæci ad te clamantis, aperi oculos istius: ut intelligat populus iste præsens, quia tu es Deus solus, faciens mirabilia in celo & in terrâ. Mox ille cæcus, lumine recepto, gaudens perrexit viam suam. In qua loco tempore sequenti, à religiosis viris adificata est Ecclesia in testimonium miraculi istius; in qua orantibus & credentibus usque hodie beneficia praestantur diuina.

Igitur Rex à viro Dei Euangelicis apprime imbutus disciplinis, & hoc præsenti miraculo in fide firmiter confortatus, nihil moratus in via, nihil dubitans in fide, sed magnâ alacritate animi, festinatione magnâ mentis sanctissimum Pontificem Remigium videre properauit, ut illius sacratissimo ministerio Spiritu Sancto operante in remissionem peccatorum, & spem vita eterna, Catholici baptismatis viuo abluetur fonte. Cum quo aliquantis moratus est diebus, ut Ecclesiasticis satisfaceret sanctionibus, & pœnitentia (secundum Apostolicum præceptum) prius ablueretur lacrymis, dicente beato Petro Principe Apostolorum: Pœnitentiam agite, & baptizetur unusquisque vestrum in nomine Iesu Christi, & in nomine S. S. Trinitatis, cælestis mysterij baptisma susciperet, Sciens verò beatus

Clodoneus
venit ad S.
Remigium.

Act. 2.

Ponti-

I. Cor. 14.

Pontifex Apostolum dicere Paulum: *Omnia vestra honesto cum ordine fiant: statuit diem, quo Rex intraret, ad suscipienda diuinæ pietatis Sacramenta.* Quale fuit tunc Sanctis Dei gaudium, qualis in Ecclesia Christi latitia, cum viderent Regem Niniue ad prædicationem Iona de solio maiestatis sue descendisse, & in cinere sedisse pœnitentia: & sub pia Dei sacerdotis dexterâ suæ excellentiæ caput humiliare. Hactenus Alcuinus, in vita s. Vedasti, apud Laur. Surium.

CAPVT VI.

Abbatia S. Germani de Pratis ad muros urbis Parisiensis.

559.

Illustris huius monasterij fundator fuit Childebertus Rex Francorum, filius Clodonei primi Regis Christiani, qui cum ex Hispania adtulisset stolam S. Vincentij Leuitæ & martyris, cum alijs plurimis sanctorum reliquijs, iuxta ordinationem s. Hermanni tunc Parisiensis Episcopi, templum in honorem eiusdem s. Vincentij, quod nunc s. Hermanni de Pratis dicitur, excitadum curauit. Rei fidem facit Aymoinus monachus lib. 2. cap. 20. his verbis. Verum Childebertus acceptam S. Vincentij stolam, Parisias defert, edificat amq; solotenus, secundum beatissimi Germani dispositionem basilicam, uomini eiusdem

S. Leni-

S. Leuitæ ac Martyris dedicari fecit. In qua non
minimam vasorum partem, quæ eum à Toleto
aportasse supra memorauimus, cum capsis Eu-
angeliorum, cruces quoque mirifici operis, alia-
que deuotus excellentissima contulit munera.

DIPLOMA CHILDEBERTI Regis.

Childebertus Rex Francorum, vir illustris.
Recolendum nobis est, & per pensandum
utilius, quod hi qui templa Domini Iesu Christi
reædificauerint, & pro requie animarum ibi-
dem tribuerint, vel in alimoniam pauperum ali-
quid dederint, & voluntatem Dei adimpleue-
rint, in æternâ requie sine dubio, apud Dominum
mercedem recipere meruerint. Ego Childeber-
tus Rex vñà cum consensu & voluntate Fran-
corum & Neustrasiorum, & exhortatione san-
ctissimi Germani Parisiorum vrbi Pontificis, vel
consensu Episcoporum, cœpi construere tem-
plum in vrbe Parisiaca prope muros ciuitatis, in
terra quæ aspicit ad fiscum Isciacensem, in loco
qui appellatur Locotitie: in honore S. Vincentij
Martyris, cuius reliquias de Spania apportau-
imus, seu & sancta Crucis, vel Sancti Stephani,
& Sancti Fetreai, & Sancti Iuliani, & beatissi-
mi Sancti Gregorij, & Sancti Geruasij, Protha-
sq, Nazarij, & Celsi pueri, quorum reliquiae ibi

junt

sunt consecratae. Propterea in honore Domini-
rum Sanctorum, cedimus nos fiscum largitatis
nostræ, qui vocatur Isciacus, qui est in pagis Pa-
risiorum prope alueum Sequanæ; vna cum omni-
bus quæ ibi sunt aspecta, cum mansis, commu-
nentibus, agris, territorijs, vineis, siluis, pratis,
seruis, inquilineis, libertis, ministerialibus (præter
illos quos nos ingenuos esse præcipimus) cum om-
nibus appenditijs suis quæ ibi aspiciunt, cum om-
nibus adiacentijs quæ ibi adagunt, cum omnibus
quæ nos deseruiunt tam in aquis vel insulis,
cum molendinis inter portam ciuitatis & tur-
rim positis, cum insulis quæ ad ipsum fiscum ad-
iacent, cum piscatoria quæ appellatur Vanna,
cum piscatorijs omnibus quæ sunt in ipso alueo
Sequanæ, sumuntque initium à ponte ciuita-
tis, & sortiuntur finem ubi alueolus veni-
ens Sanara præcipitat se in flumen. Has
omnes pescationes quæ sunt & fieri possunt in
utraq[ue] parte fluminis, sicut nos tenemus &
nostra forestis est, tradimus ad ipsum lo-
cum, ut habeant ibidem Deo seruientes vi-
etum quotidianum per succendentia tem-
pora.

Damus autem hanc potestatem, ut cu-
iuscumque potestatis littora fuerint, utriusque
partis fluminis teneant unam pecticam terræ
legalem, sicut mos est, ad ducendas naues &

redu-

reducendas, ad mittenda retia & retrahenda, absque vlla refragatione. De argumentis vero per quae aues passunt capi super aquam, pricipimus vt nulla potens persona inquietare audeat fumulos Dei, sed omnia securè teneant, possideant per infinitas temporum successiones.

Et cum arēis & casis in Parisijs ciuitate, cum terra & vinea & oratorio in honore Sancti Andeoli Martyris, que de Heario & Cecaunio, dato pretio comparauimus: omnia & ex omnibus, quidquid ea nos deseruierint, in postmodum pro requie animæ meæ, quando Deus de hac clarissima luce dederit discessum, ipse fiscus qui vocatur Isciacus, cum omnibus quæ ibi sunt aspecta, ipso die ad ipsum templum Domini quod nos edificamus deseruiat, & omnia quæ ibi sunt opus, tam ad lumen quam in Dei nomine ad stipendia seruis Dei quos ibi instituimus, seu ad ipsos rectores qui ipsos regere habent: omnia & ex omnibus ibi transoluant, eiusque temporibus, & per longa annorum spatia, ad ipsum templum Domini absque contradictione, vel refragatione, aut iudicaria contentione, inspecta ipsa præceptio, omnique tempore proficiat in augmentum.

Et vt

Et ut hæc præceptio cessionis nostra futuris temporibus Deo auxiliante firmior habeatur, vel per tempora inuiolabiliter conseruetur, manibus proprijs vel nostris signaculis. subter infra decreuimus roborare. Datum quod fecit mensis Decembris die sexto, anno 48. postquam Childebertus Rex regnare cœpit. Ego Valentianus, Notarius & Amanuensis recognoui.

Obiit autem Chilpericus Rex anno 559. teste Sigiberto, in hoc suo monasterio conditur.

CAPUT VII.

Lerinense S. Honorati monasterium, vulgo Lerius, in diœcesi Grassensi, regni Gallie.

Est illustris hæc Abbatia sita in insula Lerina seu Lerino, quam Plinius & Strabo Leronem vocant, in diœcesi Grassensi.

Ex hoc monasterio prodierunt viri quam plurimi sanctitate ac scriptis illustres ut s. Hilarius Archiepiscopus Arelatensis: s. Honoratus; Vincentius Lerinensis; libello aduersus hæreses scripto notissimus; Faustus Reginensis Episcopus & alij.

Accessit hoc monasterium, Congregatio ni Cassinensi, anno Christi 1515. ut constat ex diplomate Leonis X. Plura vide apud chopi num lib. I. Monasticon tit. 1. & infra cap. 92.

FON

FON TANE LLENSIS Abbatia.

Fontanellense monasterium anno 645. ædificare cœpit S. Vuandregisilus; qui in Virduñensi regione, Nualtchiso patre, ex nobilissima familia natus primum sub Dagoberto, Francorum Rege Comes palati⁹ fuit. Ducta postmodum coniuge, cum eā virginitatem seruauit: mutuo demum consensu, ipsa sanctimonialis, Vuandregisilus vero factus est clericus. Cumque in monasterijs aliquot pijs sese operibus egregiè exercuisset, Rotomagum venit ad S. Andoëum eius urbis Episcopum; à quo Subdiaconus primū, pòk Diaconus, ac demum sacerdos à beato Andomaro Taruanensi Episcopo est ordinatus. Contigit autem postea, Largiente Erchinaldo, qui Dagoberti Regis, filijque eius Clodonæi, Maior domus fuit, agrum quendam, ad monasterium exstruendum, acciperebat, quem Fontanellam, ob riuum eo loco fluentem, nuncupabant. Hunc ergò locum Vuandregisilus, tum nepote suo venerabili Godone, cœpit excolare; multisque fauentibus insigne ibidem monasterium construxit. Ad quod mox tantus factus est concursus, ut monachorum numerus ad trecentos excreuerit.

*Cœptum est autem hoc opus ab anno Domini
ca incarnationis sexcentesimo quadragesimo*

645.

C quinto

quinto, sub die Calendarum Martiarum, Indictione tertia, qui erat annus Clodonæ Regis undecimus. Est autem hoc cœnobium situm in territorio Rotomagensi, distans à memorata urbe millibus ferme decem & octo; porrò à fluore magno Sequana, spatio passuum circiter octingentorum.

Adiutor verò huius operis, ac cooperator insignis fuit Vuiningus vir illustris, qui monasteria varia, in his & Fiscanum construxit.

Porrò S. Vandregilus, in Caletani tractus populis, qui id temporis rapaces ac bellicinam fere vitam agebant, mitigandis, & Christianæ disciplinæ subdendis, admodum laborauit, multaque alia pietatis opera editit.

Hæc exactis illius, à quodam eius penè æquali conscriptis, atq; à Surio editis, excerpimus.

S. Valerici monasterium, apud Caletes, in Gallia.

SV Valerius, B. Columbani Hiberni, qui Luxouïense in Burgundia, & Bobiense in Italia condidit monasteria, discipulus Clotario Francorum Regi gratissimus existit. Eo adiutante istud ipse monasterium ædificauit, in quo hodieque corpore quieticit.

Plura

Fiscanum.

Apud Surio.
unto. 4.
induct. 22.

Plura vide in Actis eius à Surio euulgatis.
de S. Columbano vide infra cap. 13.

Centula, hodie S. Richarij monasterium in
opido eiusdem nominis, apud Caletum
regni Franciae op-
dum.

SRicharius Abbas & fundator mona-
sterij Centulensis in agro Pontiuo, fuit
Dagoberto Galliæ Regi admodum gratus.
Vitam eius scripsit Alcuinus Flaccus ad Ca-
rolum Magnum Imp. quæ exstat apud Suri-
um tomo 2. Meminitque eiusdem Hucbal-
dus in vita S. Rictrudis Marchianensis. Ex
his breuem vitæ eius seriem recitat Molanus
in Natal. SS. Belgij; Natus est Richarius in
villa Cetula, prouincia, Pontiuæ in quâ per pietas
opera; & prædicationis lumina clarus efful-
sit: sed & in ultramarinas Britanniæ regio-
nes lumen veritatis suo sparxit aduentu. Re-
uersus vero ad patriam, quodam tempore visi-
tauit equitando Deo deuotam feminam Ri-
ctrudem, & cum iuxta morem, ipsa ad
propria ascenso equo, remeanti, filiolum Mau-
rontum, quem antè sacro baptismate re-
generauerat, benedicendum daret, immisit
antiquus hostis equo ferocitatem: sed oran-
te famulo Dei, puer, qui ceciderat sanus

S. Richari-
us primaia-
cis funda-
menta mo-
nasterij.
Broilensis in
Flandria,
quod est ho-
die collegium
Canonicorū
S. Amarin
urbe Dua-
ensi.

S. Richarius
in Broilo o-
bijs.

redditus est matri, & equus redditus est mansue-
tudini sue. Cum autem ab omnibus honorare-
tur, monasticam vitam petens, regimen Ecclesiæ
quam in Centulâ viro fundauerat, alteri tradi-
dit. Porro Gissemarus, vir illustris & Christia-
næ religionis amator & Maurontus, terrarum
vel siluarum ad Regem pertinentium seruator,
præbuerunt ei locum manendi in siluâ Tristia-
censi, qui & ipse Maurontus, postea seculari ha-
bitu deposito, monachus factus est in eodem loco.
Cumque vir Dei mansionem solitariam præpa-
rasset, Christo monasterium construere inchoa-
uit. At inibi tantâ: se mortificatione carnis
castigauit, ut vix ossaarentia dissipatis iunctu-
ris sibi adhererent, illum quotidie vincens in e-
remo, à quo Adam olim vinctus est in paradiſo,
nec tamen in eremi angustia, lucis columna
laterè potuit, multis ad eum confluentibus
infirmis, quos sanctorum medicinis orationum
sanauit. Præscius tandem diei euocationis suæ
Christi viatico suum iter muniuit, & inter-
gratarum actiones, & verba orationis, spiritu-
tum emisit: conditus à Sigobardo commili-
tione, ubi suo Regi maximè militauerat. Sed
non multò post fratres Centulenses cum suo Ab-
bate Ocialdo corpus tulerunt posueruntque eo in
loco, in quo etiam cum magna meritorum
gloria requiescit.

Ex his autem Alcuini verbis colligitur eum

Deo

Deo militasse multo tempore, deinde etiam obiisse, & quievisse in Belgio. Nam Maurontus, ut infra ex Hucaldo dicemus, monasterium suum Broili inter Flandros construxit.

Huc etiam referendum est ex Bertinensis monasterij Chronicis, propter Normannorum persecutiones, Flandriæ Comitem corpus eius & corpus Vualerici ad S. Betini monasterium trastulisse. In quo utrumque remansit usque ad tempora Arnulfi secundi, qui Hugoni Capeto, postea Francorum Regi, eam multum reposcenti, tandem restituit.

Haec tenus Molanus, Vocatur autem Centula hodie S. Richarij monasterium, opido eiusdem nominis in Picardiæ finibus inclusum.

CAPVT VIII.

S. Martini Treuerense monasterium.

406.

526.

Sancti Martini Treuerense cœnobium, extra & intra, hoc est, ad ipsos muros urbis infra saxeum pontem vetustissimum in dextra Moëllæ fluminis situm, ex Tetradij Consularis viri priuata domo in scholasticæ congregationis habitationem, inque domum Dei & oratorium commutatum est, anno Christi circiter 406. imperantibus Arcadio & Honorio, ab ipso S. Martino Turonensi Episcopo. Cum enim Treuerim is venisset, & Tetradij Consulis seruum ibi malo spiritu correptum à dæmonio liberaasset, Consul ut esset pro præfeto sibi beneficio gratus, S. Martinus domum suam dono dedit, hac lege, ut vir Dei ex ea oratorium & domum precatiōnum S. Crucis dedicatam ficeret.

Postea verò hanc ipsam precatiōnum & disciplinæ domum, Barbarorum crebris in Galliam, Belgicam & Germaniam irruptiōnibus desolatam & planè collapsam instaurauit circa annum Christi 526. & monachis Benedictinæ professionis attribuit quinquagesimus Treuerorum Episcopus Magnericus qui abolito S. Crucis prisconomine S. Martini cœnobium novo titulo appellari iussit. Eius Antistitis in hoc ipso cœnobio ostenditur tumulus, in subterranea videlicet templi crypta post D. Virginis aram. Tandem post

mul-

multorum annorum curriculum, cùm à Normanniis vastaretur tota ferè Gallia, & in Treverim quoque miserè sœ uitum esset; iterum perijt istud S. Martini cœnobium: sed mox ab Episcopo Treverorum sexagesimo octauo Rathbodone vel Rachabodo, circa annum Domini 880. præclarè est reædificatum. Tertiò verò ab Hungaris incensum, rursus à Theoderico septuagesimo secundo Treverorum Antistite instauratū est circa annum Christi 960. Ita fere Gaspar Bruschius, in Chronologia monasteriorum Germaniæ.

880.

960.

CAPVT IX.

Benchorense monasterium, in Hibernia.

Fundatum est hoc monasterium à S. Lomagello Abbe circa annū Christi 570. multorum postea monasteriorum mater ac caput futurum: vtpote à quo Congregatio benchorensis, per Angliam, Scotiam, & Hiberniam olim diffusa nomen sumpfit. Ex huius congregationis monachis fuit S. Columbanus, qui Luxouiense in Burgundia monasterium circa annum Christi 600. construxit, itemque Bobiense in Italia.

570.

C 4

CAP.

CAPVT. X.

*Monasterium Regium S. Aemiliani de Cuculla,
vulgò de S. Millan de la Cogolla, alias de
San Millan de Suso.*

S 174. *Aemilianus, Patronus ac defensio Hispaniæ viuere desit an. Christi 574. die duodecima Nouembris, Vitam eius scripsit Braulio, siue Braulius Cæsarangustanæ Ecclesiæ Episcopus, exstatque apud Prudentium Sandouallium Parte I, fundationum monasteriorum in Hispania. S. Aemiliani magister fuit S. Felix presbiter, cuius translationem descripsit Grimaldus, exstatque citato loco apud Sandouallium. Est hoc monasterium longè antiquissimum, quod numquam vel à Mauris vel ab Arrianis hereticis fuit violatum,*

Huic cœnobio tamquam matri, originem suam debent monasteria virorum varia: ut S. Martini de Ferran, S. Martini de Thauma, S. Romani de Doniscle, S. Martini de Mena, S. Felicis de Auca, S. Ioannis de Orbananos, S. Vincentij de Ocizta, S. Stephani de Salzedo, S. Martini de Mameto, S. Mariæ de Casiera, itemque monasterium unum monialium, videlicet S. Michaelis de Peditoso.

*De S. Aemiliano hæc legitur inscriptio
in veteri tumulo*

*Purgatissimi Apostolicq; viri Aemiliani
corpus*

corpus hic humatum iacet, qui postquam eremiticam vitam multis annis egit & clericale, tandem monasticam professus, sub regula Benedicti curam gerens Abbatalem, obiit in Domino clarus miraculis & prophetia spiritu, Hera. DC. XII.

In hoc monasterio de Suso spectantur ostio arcæ lapideæ, in quibus quiescunt famosissimi illi septem *Infantes de Lara*, cum suo Ayo, ut Hispánice vocant seu magistro. Ita sandouallius in dicta parte prima foundationum monasteriorum Benedictinorum in Hispania.

Est autem hoc monasterium sicutum in D. Calagurritana & sancti Dominici de la Calçada.

*Infantes
de Lara.*

CAPUT XI.

Salisburgense sancti Petri monasterium.

Celebre istud monasterium, ex quo multi egregii viri ad gubernandos varios Germaniae Episcopatus atque Abbatias prodierunt, construitur atque instituitur per sanctum Rupertum, vnam cum Episcopatu Salisburgensi, auxilio & munificentia incliti Theodorus Ducis Bauariæ, quem sanctus Rupertus in fide Christiana Ratisbonæ instituit, & vnam cum suis optimatibus, sacræ regenerationis Iauacro abluit, circa annum 580. In hoc monasterio ipse S. Rupertus, & septem eius successores sedem Episcopalem habuerunt

runt; adeoq; tam Episcopatu quām Abbatiæ laudabiliter præfuerunt, ibidemque humati sunt; vsque ad S. Virgilium, qui crescente multitudine Christianorum relinquens Abbatia gubernationem Gertricq; pio ac docto monacho, aliam sedem Episcopalem erexit, & insignem basilicam pronam in honorem S. Ruperti primi Salisburgenſis Episcopi ac Doctoris construxit; quam absolutam anno 774. ipsemet consecrauit, eoque S. Rupertum cum duobus eius facellanis, viris sanctis, ex æde S. Petri translulit. De qua re ceterisq; Abbatibus huius monasterij latius Gaspar Bruschius in sua Centuria monasteriorum Germaniæ.

VVeltenburgense monasterium, in Bauaria, ad Danubium.

DE fundatione huius monasterij sic fere scribit Ioannes Auentinus libr. tertio. Tempore Theodonis Duci Bauariæ, qui cum filio Theodolerto à sancto Ruperto Reginoburgij aqua cœlesti lustratus est, post extructa templa tam Reginoburgij, quam Utini, Christo Deo atque eius Genitrici dicata, atque à sancto Ruperto consecrata (vtrumque adhuc aedicula seu Capella vetus vocatur) per omnes Vbiorum regiones sacrae aedes paßim adificatae sunt, eademque à sancto Ruperto & so-

cij^s

cis consecratae, ut VVelteburgij, quod ipse Valentiam vocat, & extra mœnia Reginoburgen-
sia sancto Georgio, tutelari Christianorum militum, quedam sancto Martino Maximilia-
noque templo dicata, quæ adhuc monstran-
tur.

Alibi idem Auentinus libr. sexto scribit. Eodem tempore Hardonicus Episcopus Reginoburgensis Valentiam, hoc est, VVeltenburg, templum D. Georgio dicatum, pulsis monachis Benedictinis tradit Canonicis Regularibus D. Augustini, accito Hardonico eius ordinis, ex monasterio sancti Floriani in Austria, supra Anassum. Conradus itidem Episcopus Reginoburgensis, quinque post annos monachos Benedictinos rursum restituit, ipsisq; Fridericum præfecit. Monasterium hoc Danubio septum est, quinque millibus passuum infra Abensperg, ubi cimeres Artobrigæ, quæ, teste Ptolemæo, caput olim Vindelicorum fuit, monstrantur. De qua Aduentinus 2. & 3. libro Annalium latius scripsit.

Ita Hundius in Metropoli Salisburgensi.

Mauri monasterium, vulgo Maursmunster,
quarto ob Argentina milliari.

SItum est opidum & cœnobium, Maursmü-
nster nuncupatum, quarto lapide ab Argen-
torato Germaniæ vrbe celebri. Eo loci Seobaldus
vir pius ac sanctus oratoriū cōstruxit an.
Domini 583, fauente ac dotante Childeberto.

Rege

Rege Austrasie, qui fuit filius Clodonæi I.
christiani Gallorum Regis. Primus Abbas
fuit B. Leobardus S. Benedicti Abbatis in Cas-
sinensi monasterio discipulus. Secundus fuit
Maurus, S. Pirminij Meldensis Episcopi dis-
cipulus, à quo cœnobium istud, Mauri mona-
sterium est appellatum. Ita Bruschius,
lib. cit.

CAPVT XII.

S. Medardi monasterium, ad muros urbis Sue-
sionensis, in Gallia.

VI situm in prospectu urbis Suezionensis
B. Medardi monasterium, cuius ut ce-
lebritas & præstantia aliqua ex parte nosca-
tur, placuit nonnulla cum ex Archiuis acce-
pta, tum ex antiquitatis vestigiis ac ruderib-
us obseruata conuertere. Primum ut ad i-
psijs templi à Carolo Caluo iam eum extru-
cti partem summè orientalem veniamus, du-
orum illic Regem Franciæ, Clotharij videli-
cet ac Sigeberti filij eius monumenta, loco ve-
luti subterraneo, visuntur. Non procul inde
cernitur B. Medardi lapideum * sepulcrum,
duabus columnis pariter lapideis suffultum.
Septemtrionali parte Ecclesiæ, habetur la-
pis durissimus, humani capitis mensuram
quater excedens, quem ex loco Dominicæ

* Meminit
illius Greg.
Furonens.
lib. de glor.
Confes. §. 95.

Afcen-

Ascensionis in Galliam allatum tradunt monachi, monstrantque Domini nostri impressum lapidi vestigium. Ab eo olim cancellis ligneis, reverentiæ ergo, populus arcebatur, in eiusque honorem piam societatem multi inierant. A meridionali parte existant claustrum, dormitorium, refectorium & hospitale à Carolo Magno sumptuosissimè ac vere regio opere destruxta: quibus itidem ad Austrum versus nuper occurrebat haud ignobile aliud templum S. Sophiae cum alio parvo sacello, inter omnia totius Galliae loca sacra, longè antiquissimo: cui sua vel antiquitas vel paruitas ad hoc profuit ne dirueretur, sicut proximum s. sophiae euersum est (heu dolor,) ad colligendos lapides in reparationem murorum urbis. Quo etiam tempore non minus seuitum est in monasterij ambitum; qui ex lapidibus quadris & sectis constructis, octo circiter pedum latitudine tenebatur. Dedito ambitu in quodam priuilegio Odonis Regis anno 893. apud Compennium palatij concessò, anno 5 regni eius scriptum legitur in hæc verba: *Ad thesauro Sanctorum reparandum, ad sustentandam totius fabricam templi, & ad reintegrandum decorum domus Dei, quæ nuper à Marcomannis igne combusta esse videtur, munitionem quoq[ue] muratam & muro cinctam in circuitu ipsius monasterij fieri decreuimus propter insurgentium Danorum insolentiam & memoriam Caroli Imp. qui ean-*

deni

dem munitionem iamdiu fecerat , ad petitio-
nem Berthæ Sororis Ludouici Imp. in memoriam
B. memoriae Gregorij summi Pontificis , &cæt.
In istius dirutæ nunc murorum partis an-
gulo , urbem respiciente , fuit turris illa , in
qua olim detentus fuit Ludouicus pius Im-
perator. Postremò constat ibi fuisse Regi-
am Clodonei primi Regis Franciæ Christiani ,
& apparent hodieque triplicium fossatorum
amplissima vestigia.

Haud abs re fuerit his subiectere priuile-
gium Ioannis Papæ , huic monasterio circa an-
num 562. concessum , cuius & baronius memi-
nit ad Martyrologium Romanum 8. Iunij &
Choppinus lib. i. Monasticon. tit. i.

Totius orbis Principibus machinam mundi sub
Christo Principe regentibus , presentibus atq; fu-
turis , Ioannes meritorum qualitate insimus , sed
Dei gratia S. Romanae sedi Prælatus. Sunimum
esse , quos diuinæ fidei & apostolicæ maiestatis
nobilitat religio , constat , vt fructu operum &
effecta rerum certa demonstrent obsequia. Ob
hoc diuina inspirante gratia , & præcellentissimi
Cotharij suadente clementia , monasterio B. Ma-
rie , & B. Petri , quod est extra Suefforam ciui-
tatem situm , vbi Dominus Medardus requiescere
& Daniel Abbas præesse videtur , hoc priuile-
giū omnimodis indulgemus , vt terras quas filius
noster Clotharius ob salutem animæ sue dedit ,
Croniacum scilicet , Attipiacum , & Alunit , pos-

sessio-

sessionem suam in pago Metensi cum Salina, quæ vulgo dicitur patella salis, cum omni integritate retineant atque possideant cum terris, domibus, ædisicis, mancipijs, siluis, pratis, pascuis, salinis, Ecclesiis & altariis, habent atq[ue] possideant, & teneant. Hoc quoque auctoritate S. Trinitatis, & inseparabilis unitatis, vite B. Petri Apostoli, coram Rege Clotario, & omnibus plebeis Francorum, scilicet Archiepiscoporum, Episcoporum, Iudicum, & omni populo Christianorum, Romanorum Principum decernimus, ut nullus Regum, Antistitum, Iudicium, terras S. Mariae, & Domini Medardi, siue Ecclesias vel altaria, thelonea, decimas, nonas, banna vel freda exigat, &c. Datum in Ecclesia S. Silvestri quinto Idus Martij anno Dominicæ Incarnationis D. LXII. Edict. X.

Insignem profecto antiquitatem praesertim hoc priuilegium, sed dubito an numerus annorum Christi non sit adiectus per recentiorem manum.

CAPVT. XIII.

Agaunense & Luxoniense monasteria.

Agaunense S. Mauritij monasterium Abbatiale, apud Sabados ex Chablais, fundauit B. Sigismundus burgundiæ Rex circa annum 600. ibidem sepultum. Est id sicut ad radices montis D. bernardi.

Est autem S. Mauritius hodie Patronus ac

tutor

tutor Sabandiae: à quo & ordo apud Sabandos Equestris nomen inditit. Fuit is martyrio coronatus circa annum 298. sub Imp. Maximiano, cum esset Thébae legionis caput ac praefectus.

Luxouium, in Comitatu Burgundiæ.

Sanctum Columbanum Abbatem anno 602. ex Hibernia in Burgundiam venisse, ibique Theodericò Rege permittente, Lugoniense monasterium inchoasse, tradit Sigebertus in Chronicò.

Pulso postmodum, per Theodericum Regem, è Francia Columbano, B. Eustasius eius discipulus Luxouieni cœnobio summa cum laude præfuit.

Est autem Lugonium hodieque illustre monasterium, eiusdem nominis opido, in Burgundiæ Comitatu inclusum, quod Lugeul vulgo nuncupant. Fuit hoc olim monasterium quoddam quasi Apostolicorum, per Galliam virorum seminarium, ex quo summi illi viri Andomarus Morinensis, Aicharius Nouiomensis ac Tornacensis, Chagnoaldus Lugdunensis, Ragnarius Augustodunensis Episcopi, Bertinus Abbas Sithiensis, aliquæ plurimi prodierunt.

Ab eodem monasterio olim congregatio reformata Luxouienis nomen habuit.

Bobiense monasterium, in Italia.

Huius auctor fuit S. Columbanus, patria Hibernus, qui & Luxouiense in Burgundia,

Gundia, ut dixi, cœnobium excitauit. De quo
sic Sigebertus in Chronico:

*S*anctus Columbanus à Theoderico, Regè,
instinctu Brunichildis auia, expellitur Franciā;
qui post, relicto Gallo discipulo suo in Alemanniā,
cœnobium Bobium construxit in Italiā.

Ceterum B. Columbanus paullò pòst Eu-
stasium, monachūm & discipulum suum, ex
Italia in Galliam remisit, qui vñā eum S. Vu-
alerico, B. Columbani pariter discipulo, Lu-
xouiense monasterium laicis ademit, & mo-
naстicā ibi disciplinam instaurauit. Con-
sule Ionam in Vita S. Columbani, & Acta S.
Vualerici apud Surium.

S. Columbano Anno 622. iuxta Sigeber-
tum in Chronico, aut anno 615. iuxta
Baronium, defuncto, succedit in regimine
bobiensis monasterij Attila.

CAP V T X I V.

S. Maximini monasterium, extra muros vrbis
Treuerensis.

S Maximi potentiissima vetustissimaque
Abbatia, extra vrbis Treuericæ Nigram
vel Martiam portam, in ipso campo Martio,
à regione cœnobij S. Mariæ ad Martyres, pro-
pe S. Paulini olim cœnobium, nunc verò Ca-
nonicorum ſecularium collegium sita, ex

regio D. Helenę palatio templum Dei domicilium factum, fundatur circa annum Domini 333. ab ipso Christianissimo Imperatore Constantino Magno, ad petitionem matris ipsius S. Helenae, quæ sanctam Crucem Dominicam inuenisse legitur. Eo ipso nimirum tempore, quo Agritium Patriarcham Antiochenum Treuerim accersitum, eisdem vribis Episcopatui præfecerat. Et hanc istius cęnobij originem veram ac certam esse, Dagoberti Galliarum Regis subsequens diploma, Memiliano decimo tertio eius loci Abbatii, anno 643. datum abunde & luculenter testatur.

In nomine Patris & Filij & Spiritus sancti. Omnia Christianorum nouerit industria, qualiter ego Dagobertus Rex potentissimus, cum conuenienti consilio Episcoporum meorum Comitumq; Legatos de mea parte ad Abbatē Memilianum direxi, mandans ei ut diligenter inquireret, indeq; per seipsum indicaret quibus auctoribus illud monasterium, S. Maximini constructum, vel cuius imperio à pristinis temporibus esset subiectum. Hanc rogationem Abbas cum fratribus sollicitè percipiens, perfectisq; in eodem loco quibusdā vetustissimis chartulis inventum est, id ipsum monasterium Constantini Imperatoris fuisse regale templum, atq; iussu eius dedicatum in honorem S. Ioannis Evangelista à S. Agritio venerabili Archiepiscopo, in quo

quo videlicet templo (ut idem pater monasterij nostræ Regalitati patefecit certa relatrone) Helena sacra Dei famula potente & fauente supradictus Imperator pauperes Christi congregauit, eisq; virum Dei Ioannem præposuit, vt in seruitio Dei semper vacarent, & pro se orationibus insisterent; & insuper illius loci habitacionem aliae personæ nolint subdere, nec suæ successorumq; Imperatorum potestati. His rebus ita esse firmiter intellectis; regio more constituo atque firmissima iussione præcipio, vt nullus umquam proteruè illud monasterium, in quo Abbas supradictus præesse videtur, audeat inire vel vilam inhumanitatem illi violenter inferre. Igitur vt assidua recordatio mei meorumq; præsentium maneret in prædicto monasterio: ipsorum S. Maximini præbendariorum victualia sub præmemorato Imperatore constituta, meis ex parte prædys angere curauit, quorum nomina hæc sunt: Kannis, Crassiacum, Luncuuich, Regiodola, Vallis, Polich, Budeliacū, Taleuanc, Loania; hac loca ad regiam curtem, quæ dicitur decima, pertinent, quam curtem cum omnibus rebus ad eam pertinentibus, hoc est, quidquid prædij visus sum habere à fluvio qui nunc upatur Rubera, usque ad siluam quæ dicitur Idec, S. Maximino Præsuli in perpetuam hereditatem contradidi.

In iuper etiam cum consilio & rogatu meorum Principum, ceteruis ibi Deo deseruituris, hanc legem firmiter & perpetuâliter in posterum habendam decreui scilicet ut centenorum ibidem monachorum semper integrâ maneat & inconuulsa congregatio; excepto, si Imperatorum Principumue per secula succedentium benevolentia prædys augmentetur vel thesauris. Et si propter paganorum vel infidelium Christianorum deuastationem eisdem Christi seruitoribus penuria ultra modum ingruerit, & per thesauri effusionem expelli nequuerit; Dei omnipotentis & mei meorumq; successorum habeant licentiam, allodium cum familia & fidelibus illo contradicentibus dandi & vendendi, antequam Dei destruantur seruitia. Et ut istius chartula confirmatio firma in eum permaneat, describi eam præcepi, & nostro sigillo eam inde firmavi. Actum pridie Nonarum Aprilis, anno regni nostri duodecimo, Mogantiae feliciter, Amen. Signum Dagoberti Regis.

Monasteriū hoc, ordinis primū S. Basilij, & regulæ Orientaliū monachorum, ab omni Archiepiscopali & Episcopali iugo exceptum, in temporalibus soli Imperatori Romano; in spiritualibus soli Summo Pontifici immédiate subest. Abbas verò huius loci priuilegijs, & dignitatibus ac singularibus prærogatiis sic insignitus est, vt Decanus plerumque septem præcipuarum Ecclesiarum Treverensis.

ut &

um & Imperatricis Archisacellanus effeto-
leat. Deuastatum est aliquoties à Barbaris,
post tempora Regis Dagoberti, in Germani-
am & Gallias excusiones facientibus; sed ab
imis fundamentis renouatum, ac præclarè
restitutum legitur, & denuò consecratum,
Benedictinæque professionis monachis tra-
ditum ab Hildulpho Archiepiscopo Treuero-
rum, anno Christi circiter 764. Quo anno &
Treuorum Archiepiscopi Agricius, Maxi-
minus, Nicetius, ac Basinus de priorib[us] tumu-
lis leuati, & vnâ cum trecentis Thebææ legi-
onis Martyribus, honorificentius in recens
instauratæ S. Maximini basilicæ minore cry-
pta, quæ est sub summo altari, humati sunt.
Sub Arnulpho etiam Imperatore à Norma-
nis vastatum, ac solotenus deletum, mox ab
Ogone Abbatte præclarè reædificatum est. Sic
ferè Bruschius.

764.

CAP VT XV.

VVest monasterium, apud Londinum Angliae me-
tropolim.

IN prima enascentis Ecclesiæ apud Britan-
nos infantia, imperante Antonino Pio,
templum Apollinis, ad occiduam vrbis Lon-
dini partem, ubi hodie cernitur VVest monaste-
rium, terræ motu corruit. Ex eius ruinis Lu-
cius Rex britannorum, qui Romanorum per-

170.

605.

1220.

missu hīc regnauit, ad Christi cultum anno
salutis 170. Ecclesiolum erexit, quā postea,
cūm persecutionis tēpestas sub Diocletiano
Britanniam peruersisset, penitus subuersa est.
Locus iam inde diu neglectus, & spinis obſi-
tus jacuit, vnde ab Anglosaxonibus *Thonnez*
& *Rhorney* dictus erat: donec *Sebertus* Rex
Orientalium Saxonum siue *Essexiæ*, & *Middle-
sexiæ*, qui primus inter eos Christo nōmen
dedit, eō loci monasterium Christo & B. Pe-
tro, anno Christi 605. posuit: vnde ab occi-
duo situ & monasterio, *Vrestmunster* nomina-
ri cœpit. Sed cūm Danico ardente bello,
prostratum esset, *Dunstauris* Cantuariensis
Archiepiscopus, fauente *Eadgaro* Rege id re-
nouauit, & pauculis monachis concessit. Po-
stea *Eduardus* Rex, cognomento Confessor,
sibi in sepulturam, & Benedictinis monachis
in monasterium, ex decimis omnium suorum
redituum, magnificè construxit, & patrimo-
nijs tota Anglia dispensis ditauit. Iam inde
hoc monasterium, cūm Regum Angliæ inau-
guratione, & Coronatione tū etiā sepulturā
& Regaliū repositione longē fuit celeberrimi-
mū. Verūm post 160. annos, hāc Eduardi fabri-
cā subuertit *Henricus III.* nouamq; Ecclesiam
speciosā structura multiplici marmorearum
columniarum ordine tecto laminis plumbe-
is conuestito, quinquaginta annorum opere,
ipse primum ponens lapidem anno 1220. ex-
edificauit. Quam Abbates ad occasum plu-
r imūm auxerunt: *Henricus autem V II.* anno

1502.

1502. in suam suorumque sepulturam ad oratum, sacrarium admirandæ elegantia (Orbis miraculum vocat Selandus, omnem enim elegantiam in illo aceruata in dicas) impensis 14000. librarum Anglicarum adiecit in quo sepulcrum eius splendidissimum & maximum ex ære solidæ hodieque cernitur.

Expulsis postea monachis per Henricum VIII. Angliæ Regem, cum ab Ecclesiâ Romana desciuisset Canonici sunt substituti, sed à sacris Ecclesiæ Romanæ alieni, qui coniugati & ritu Anglicano viuentes, etiamnum VVestmonasteriense coenobium incolunt, cum scholasticis quadraginta, quos Alumnos Regios vocant.

Ceterum ut in Francia ad Sidionyfum tumuli Regum Franciæ, sic in Anglia VVestmonasterij omnium pñè Regum Angliæ sepultra admodùm sumptuosa spectantur. Haud procul à dicto monasterio visitur Palatium Regium, quod Reges britannicæ plerumque incolunt.

Fuerunt autem quam plurima olim in Anglia Benedictinorum monasteria, quorum origines ac progressus Guil. Malmesburiensis & alij rerum Anglicarum scriptores fusè commemorant.

Canutus Angliæ Daniæque Rex, qui anno 1030. obiit, duo exstruxit coenobia ordinis Benedictini, vnum eorum apud Anglos, in Nortfolchia intra pa-

103a.

*In Noruegia
Monasterium.*

ludes quod S. Benedicti vocatur, septimo la-
pide à Nordouico Nortfolchiæ Comitatus
opido; alterum vero in Noruegia. Ita tradit
Polydorus Vergilius lib. 7. *hystoriz Anglicæ*
sub finem.

CAPUT XVI.

Regni Galliae monasteria varia.

612.

A Thanaçensis seu Athanatensis Abbatia
fundata est Lugduni in Gallia anno
612. sedente Aetherio Archiepiscopo.
Lugdunensi. Alij volunt Athanacum diu
antea à Salonio Archiepiscopo exstructum.
Brantholinæ Abbatiam in dioœcesi Pe-
tracouensi vulgo *Brantholine en Perigort* ad
Dronam fl. anno 769. Carolus Magnus Impe-
rator condidit. Eam ipsam Petrus Marolius
Vaurensis in Aquitania Episcopus Societa-
ti Casalis Benedicti an. 154. annexandam
curauit.

Sic Georgius Amboisius Legatus Apostoli-
cus cœnobia S. Menulphi, Larentonij S. Lau-
rentij & Hidori an. 1567. eidem sodalitio co-
pulauit. Ex quibus quidem tria priora in Bi-
tinicensi tractu sita sunt; Prioratus verò Isi-
dori, Gallice *d'ysseure*, Molyrus boiorum o-
pido proximus, est in d. Augustodimensi.

In vrbe Remensi est archimonasterium
S. Remigij titulo nobile, quod Hercambaldus

Abbas

Abbas S. Benedicti Floreacensis ad Lugerim circa an. Christi 947. reformauit teste Frodoardo lib. 4. historiæ Remensis cap. 23 & 33. In hoc monasterio *Chrisma celeste* sedulo adseruatur, Gallorum Galliæ Regum vunctioni destinatum, ut testatur Nicolaus Aegidius in Annalibus Franciæ: de quo sacro Remensi simbolo fusè Renatus Chopinus, ex Aimoino, Frodoardo, alijsque scriptoribus, lib. 3. Domanij Francorum & in Panegyrico, quem Henrico I V. Regi an. 1594. dicitur. Itud S. Remigij monasterium hodie vnitum est cum Archiepiscopatu Yenensi.

247.

Vizeliacense monasterium, in d. Autisiode rensi, vulgo *l'Abbaye de la Magdalaine de vege-laij en Auxerrois*, fundatum fuit à Gerardo Comite Niueruensi eiusque coniunge Bertha pro virginibus Benedictinis, quod deinde iussu Pontificio translatum est ad monachos eiusdem ordinis. Horum Abbatii Martinus V. anno 1417. ius minorum infularum, alia-qué multa erogauit. Fuit hoc monasterium olim Congregationis Cluniacensis: sed postea secularisatum est, ut loquitur Chopinus, hoc est pro monachis, canonici sunt substituti, per Romanum Pontificem.

Vsarchiæ monasterium S. Petro sacrum in dioecesi Lemouicensi condidit Hildegarius Lemouicensis Episcopus, paterno Geraldii iussu Procomitis Lemouicensis.

S. Suplitij monasterium Bituricense reformatum, fuit à Guilielmo Cambraio

Archiepiscopo Bituricensi sub annum 1496.
vt Casolis Benedicti coenobium reformatum fuit an. 1488. auctore Petro Cadocio Archiepiscopo Bituricensi.

612.

Abbatia d'Aisnay. Lugduni fundata fuit à Brunechilde Sieberti Austrasiæ Regis coniuge anno 612. Sed eadem destructa fuit à Vandalis tempore Eucherij Archiepiscopi Lugdunensis.

928.

Abbatia S. Audoenij in Vrbe Rotomagensi. nomen habet a S. Audoeno, olim Dagoberti Regis Galliæ Cancellario, post Archiepiscopo Rotomagensi.

632.

Abbatiam S. Cypriani in Siburbijs Protouienibus exædificata est à Froterio Protourimo Episcopo qui ibidem sepultus est circa anno 928. Ita Chopinus lib. 1, monasticon tit. I.

Abbatia Quincei vulgo de Quincay est apud Pictones sita.

Torense virginum monasterium in d. Meldensi, vulgo Louerre. fundauit S. Audoenus Archiepiscopus Rotomagensis circa an. 639. vt testatur Aimonus, historiæ Francorum lib. 4. cap. 41. & Guil. Nangiacus in Chronographia.

Cormeriacum Abbatiam, Commercij, fundauit in d. Turonensi Itherius, monachus antea S. Martini Turonensis; approbante carolo Magno Imperatore: ut scribit Chopinus lib. 2. de Politia sacra, tit. 6.

Abbatiam S. Nicolai, prope muros vrbis

Ande-

Andeganensis, *Falco Comes Andeganensis* excitauit: Abbatiam de *Oratorio*, vernaculè *du Lauroux*, *Richardus Angliæ Rex*, Andiumque comes prœdijs auxit: teste Choppino lib. 3. tit. 1.

Tironensis Abbatia in *Pertico*, *Tiron au Perche* est caput Congregationis Tironensis, habens sub se X I V. Abbatias, inter quas sunt *Pelisse*, *Asuieres*, *Ferrieres*, *Guedennay*, *Ioudieu apud Lugdunum*, & *Charisij*: ut testatur Choppinus in Monasticis. De monachis Tironensibus fusè *Jacobus Vitriacus* cap. 20. *Historiæ Occidentalis*.

Maius monasterium, *Mairemonstier*, haud procul ab urbe Turonensi situm, non sine voluptate anno 1610. lustrauimus.

S. Geremari Abbatia, in dioceſi bellona-
gensи sita est.

Ferrariensis Abbatia, *de ferrieres*, alias B.
Mariæ de Bethlehem, in Senonibus. Huius
loci Abbas quondam fuit *Lupus Caro-
li Cœni consiliarius*, cuius existant Epi-
ſtolæ.

S. Acheoli Abbatia, S. *Acheul*, in d. Am-
bianensi.

S. Fusciani in nemore, S. *Fusian au vois*, in
dioceſi eadem.

Vindoçinensis s. Trinitatis Abbatia ex-
empta, de *Vendosure*, in d. Carnotensi.

S. Marie de *Silua maiori cœnobium* in ora
maritima Burdigalensi.

S. Columbae iuxta urbem Senonensem Abbatia accessit congregationi Casalis Benedicti anno 1581.

S. Vincentij Abbatia iuxta urbem Cenomanensem, vulgo *Maus*.

S. Benedicti Flouacensis Abbatia ad Lugrim in d. Auielaensi : *Fleurei sur Loire*.

Rhotonensis Abbatia in d. Venetensi, apud Britones, *Rhodon de Vennes*.

S. Cornelij Abbatia in opido Compendio d. Suectionensis, *Compeigne*.

In Galliam porro Benedictinum institutum primus intulit S. Maurus Abbas S. Benedicti discipulus ex Italia per Episcopū Cenomanensem Bertigrammum euocatus, quem Theodebertus Francorum Rex, in monasterijs fundandis profusa quadam liberalitate, mirificè adiuuit. De S. Mauro sic legitur in Breuiario Romano. Maurus nobilis Romanus, puer à patre Eutychio Deo & S. Benedicto oblatus, breui tantum diuinā gratia profecit, ut ipsi magistro admirationē esset ; qui illum sèpè, veluti regulis obseruantiae & virtutum omnium specimen, ceteris discipulis ad imitandum proponebat. Cuius adhuc adolescentis, illud admirabilis obedientiæ exemplum à S. Gregorio Papa commoratur. Nam cum Placidus monachus in lacum prolapsus, aquarum impetu raperetur S. Patris iussu accurrens Maurus, & super aquas incedens, socium capillis apprehensum, ad terram attraxit. Missus in Galliam ab eodem

dem S. Benedicto, celebri monasterio exstruc-
to, cui annos quadraginta præbuit, mo-
naстicam disciplinam mirifice propagauit.
Denique sanctitate & miraculiis clara-
rus, septuagenario maior migravit in cæ-
lum, anno salutis 565. Ita Breuarium Roma-
num 15. Ianuarij.

CAPUT XVII.

GALLIAE BELGICÆ
TYPVS, ET BENEDICTI
NORVM IN EA COE-
NUBIORVM ELEN-
chus.

Gallia nostra Belgica, seu Germania infe-
rior, prouincijs hodie (nam de antiquis e-
ius terminis nihil hic attinet dicere) se-
ptemdecim continetur. Sunt in his, ut vulgo lo-
quimur,

DUCATVS	Namurci, Sutfanix.
Brabantiae,	
Limburgi,	MARCHIONATVS
Luceburgi,	S. Imperij.
Geldriæ.	DOMINIA
COMITATVS	
Flandriæ,	Frisiæ Occidentalîs,
Artesiæ,	Machliniæ,
Hannoniæ,	Ultraiecti,
Hollandiæ,	Transsalanç ditionis,
Zelandiæ,	Groningæ.

Sunt

Sunt autem monachorum ex instituto S. BENEDICTI viuentium cœnobia;

IN BRABANTIA.

Gemblocensis Abbatia, in dioecesi Namurensi. Vulgo Gembloers.

Affligemium, Abbatia dioecesis Machliniensis Afflighem.

Fliderbeca, Abbatia dioecesis eiusdem, Vlierbeke.

Capellensis Præpositura, in urbe Bruxellensi, dioecesis eiusdem. Capelle.

Monialium cœnobia:

Corteberga, dioecesis Machliniensis Abbatia. Cortenberghe.

Forestum, Abbatia dioecesis eiusdem. Vorst.

Bigardia Maior, Abbatia dioecesis eiusdem. Grooten Bygarden.

Bigardia minor, Prioratus dioecesis eiusdem Kleinen Bigarden.

IN DUCATV LVCEBVGESI.

Epternacense S. Vuillibrordi monasterium, Abbatia monachorum, in dioecesi Treuerensi, Echternach.

Munsteriensis B. Marie Abbatia, itidem monachorum, eadem in dioecesi. Munster.

IN DUCATV GELDRIAE.

Hulsbergensis olim monachorum fuit Abbatia, apud Hattemum opidum. Hulsberghen.

Clara Aqva, Virginum cœnobiū, apud idem opidum. Claer VVater.

IN

IN FLANDRIAE COMITATV.

Blandiniense S. Petri cœnobium, Abbatia dioecesis Gandensis. S. Peeters op den Blandinberch.

S. Bauonis Gandensis Abbatia. S. Baefs. Nunc est Cathedrale Canonicorum collegium in vrbe Gandensi.

S. Amandi Elnonenensis Abbatia, dioecesis Tornacensis. l' Abbaye de S. Amand.

Marchianæ, Abbatia dioecesis Atrebaten sis. Marchiene.

S. Martini Tornacensis Abbatia, dioecesis Tornacensis.

S. Vuinocibergensis Abbatia, dioecesis Iprensis. S. VVinocx Berghen.

Aldenburgensis S. Petri Abbatia, in dioecesi Brugensi. Oudenborch.

Einhatum, Abbatia dioecesis Machliniensis. Eenhamb.

S. Hadriani Gerardi montensis Abbatia, dioecesis eiusdem. Geersberghen.

S. Andreæ Brugensis Abbatia, dioecesis Brugensis.

Cœnobium S. Ioannis in Monte, Abbatia olim apud Teruanam Morinoru, nunc in dioecesi & vrbe Iprensi sita. S. Jean au Mont.

Hamaticum, Prioratus Hamay.

Virginum cœnobia.

Meßinenensis Abbatia, in dioecesi Ipkensi. Meessenen. (eiusdem.

S. Godeleuæ cœnobium Gistellense, dioecesis

Bor-

Borburgensis Abbatia, in diœcesi Audomaropolitana Borburch.

Merchemensis Abbatia, in diœcesi Iprensi, ex parte nostra desijt. Merckem.

Siluamonialium, diœcesis eiusdem cœnobium, ante turbas istas ciuiles in agro, nunc in vrbe Iprensi ædificatum. Nonnen Bossche.

IN ARTESIA.

S. Vélasti Abbatia, in diœcesi & vrbe Atrebatenisi, l' Abbaye de S. Väst en Arras.

S. Bertini Abbatia, in diœcesi & vrbe Audomaropolitana, l' Abbaye de S. Bertin en la ville de S. Omer.

Blangiacum, Abbatia diœcesis Atrebaten sis. Blangy.

Alciacum, Abbatia diœcesis eiusdem.

Hammensis Abbatia, in diœcesi eadem. Ham

Arquensis Præpositura, primo lapide ab Audomaropoli. Arques.

Berclausensis Præpositura, apud Basseiam Flandriæ opidum, ad Deulam fl. sita. Berclau.

Moni alium cœnobia:

Strumensis Abbatia, in diœcesi Atrebaten si. Estrun.

Auennensis Abbatia, diœcesis eiusdem A uenes.

IN HANNONIA.

S. Gisleni Abbatia, in diœcesi Cameracensi. l' Abbaye de S. Gislain.

Altus Mons, Abbatia diœcesis eiusdem Haultmont.

Crispi-

Crispinum, Abbatia diœcesis eiusdem.
Crespin.

Maricolenſis Abbatia, in eadem diœcesi.
Maroille.

Hasnoniū, Abbatia diœcesis eiusdē. *Hasnon-*
Latia, Abbatia diœcesis eiusdem *Liesby.*
Aquicinctum, Abbatia in diœcesi Atreba-
tensi. *Anchyn.*

S. Dionisij Abbatia in *Boqueroia*, diœcesis
Cameracensis. *l'Abbaye de S. Denis pres de Mons*
en Haynault.

S. Saluji coenobium, Prioratus instituti
Cluniacensis, in diœcesi Cameracensi. *S. Saul-*
ue, pres de Valenchienes.

Hasprensis Præpositura, diœcesis eiusdem.
Haspre.

Virginum monasteria.

Dononium, Abbatia nobilis in diœcesi A-
trebatensi. *Denain.*

Bethlehemiticum S. Mariae coenobium, a-
pud Montes Hannoniæ, in diœcesi Camera-
censi. *Bethlehem.*

Gislengeniense, monasterium inter Athum
& Angianum Hannoniæ opida *Ghislenghien.*

IN HOLLANDIA.

Egmundana Abbatia, monachorum, in diœ-
cesi Harlemensi. *Egmont.*

Rhenoburgensis Abbatia, nobilium olim
virginum eadem in diœcesi. *Rhynlburch.*

IN COMITATV NAMVR CENSI.

S. Gerardi Broniensis Abbatia monacho-
rum. *l'Abbaye de S. Gerard.*

Vualciodorensis Abbatia, itidem monachorum, in eadem dioecesi. *VVassors.*

Hasteriensis Prioratus, itidem monachorum. *Hastiers.*

IN FRISIA OCCIDENTALI.

S. Odulphi Stauriensis Abbatia monachorum, in dioecesi Leouardensi: *Sinte Odulphus klooster tot Staueren.*

Fosuerdensis Abbatia, itidem monachorum, eadem in dioecesi. *Fosvverdt*

S. Ioannis Euangeliste cœnobium virginiū, in *Smalenede*, apud vicum Beets ut audio.

Heimelense S. Nicolai monasterium.

IN PROVINCIA AC DIOECESI.

VLTRAIECTINA.

S. Pauli Abbatia in vrbe *Ultraiectina.*

Ostbreucana Abbatia. *Oostbroeck.*

Monialium cœobia.

Monasterium Dominarum, Abbatia. *Vrgvenklooster.*

Aldevicensis Abbatia. *Aldevvijck.*

IN TRANSISALANA PROVINCIA.

Fuit olim monialium cœnobium, *Nigra Aqua* nuncupatum. *Svart Vvaeter.*

Item *Vherfeloense*, vt aiunt, virginum pariter monasteriū, s. Remigio sacrū. *Vverseloo.*

IN DITIONE GRONINGENSI.

Fuit olim *Rottomense* monachorum, vt audio, cœnobium. *Rottum.*

Virginum Monasteria.
Fuerunt ista, vt audio *Monasterium vetus,*

vulgō

vulgò Olde klooster.

Tesigna vulgò Tyfingheim.

Monasterium S. Catharinae in Syon, vulgò in Selvyaert, in suburbano Groningensi.

IN DITIONE AC DIOECESI
CAMERACENSI.

S. Andreæ Abbatia, in castello Cameracensi
l' Abbaye de S. Andrieu au Chasteau en Chambresis.

- S. Sepulcri Dominici Abbatia, S. Sepulchre.
Fidemium, Abbatia. Femy.

Hunonis curia, siue Hunocurtensis Abbatia,
in dioecesi quidem Cameracensi, sed in ditione regni Galliæ sita. Houncourt.

IN DITIONE LEODICENSI.

Laubium, Abbatia dioecesis Cameracensis.

Lobt.

Stabuletum, Abbatia dioecesis Leodicensis.
Staelo.

Malmundarium, dioecesis eiusdem, Malmedy.

S. Trudonis Abbatia, eadem in dioecesi,
l' Abbaye de S. Tron.

S. Huberti Abbatia, in eadem dioecesi.
l' Abbaye de S. Hubert en Ardenne.

S. Iacobi Leodicensis Abbatia.

S. Laurentij Abbatia, ad muros urbis Leodicensis.

Florinensis Abbatia, dioecesis Leodicensis.
Florennes.

S. Catharinæ coenobium, virginum, eadem
in dioecesi, apud Trudonopolim, & alia.

CAPVT XVIII.

*Album castrum vel VVeissenburgum in d. Spi-
rensi.*

Quatror sunt S. R. I. Abbatia ducali
ignitate conspicuæ, Fuldensis, Cam-
pidonensis, Murbacensis & VVeissen-
burgensis; Föndatum est autem VVeissenbur-
gense monasterium anno 623. Auctum verò
ac dotatum anno 664. à Dagoberto Gallia-
rum Rege: cuius filia Irmina fundatrix & Ab-
batissa horrei Treuerensis in templo VVeis-
senburgensi est condita. Diploma primæ
fundationis exstat apud Ioannem Trithe-
mum, libro de Regum Galliæ origine, ac re-
bus gestis, & apud Munsterum in Cosmogra-
phia. Dedicatum est autem S. Petro Aposto-
lorum & S. Stephano martyrum principi-
bus. Ceterum an. 1526. monasterium VVeis-
senburgense, in Præposituram est commu-
tatum, quæ an. 1546. Episcopatui Spirensi est
annexa, Paulo III. Romano Pontifice & Ca-
rolo V. Imp. consentientibus. Ita Bru-
schius in Chronologia mo-
nasteriorum Ger-
maniæ.

CAP.

CAPVT. XIX.

S. Galli monasterium, apud Heluetios.

SGalli siue Sangallensis Abbatia longè potentissima, quæ est sita intra muros urbis Sangallensis, & totam ferè Turgoniam, Comitatumque Dockhenburgensem sub sua potestate habet, ædificari cœpta est, non Dagoberti Magni Galliarum Regis, vt aliqui nugantur, sed Sigiberti Austrasie Regis, & Fridbergæ coniugis eius, Conczonis vel Gunzonis Sueorum Ducis, Vberlingæ tunc temporis ad lacum Acronium residentis filiæ (quam S. Gallus à dæmonio liberarat) impensis ac donationibus, anno circiter 630. ad S. Galli Scoti, Alemannorum Apostoli petitionem. Templum, quod hodie adhuc conspicitur pulcherrimum atque amplissimum, exstructum est anno 830. consecratum anno 836. ab Hunnis vastatum ac spoliatum anno Christi 937. Hæc Abbatia postea ab Imperatoribus, Regibus, Principibus, Comitibus ac Baronibus multis, in primis verò ab Hedio vvige Comitissa de Eberstein, Imperatoris Henrici Aucupis filia, ita est locupletata & aucta, vt aluerit olim Canonicos 150. & Abbas Sangallensis legatur mille equitum comitatu Argontinam esse ingressus anno Christi 1361. cùm Vvalterus Baro à Gerolczeck in Episcopum Argentinensem electus introdu-

ceretur. Dedit hoc monasterium toti Germaniæ multos eruditos homines, multosque Episcopos Constantienses, ac varijs Germaniæ monasterijs Abbates: & dicitur habere nobilissimam (studio & industria monachorum) optimorumque codicum multitudo refertissimam bibliothecam. Oppidum ipsum Sangallense annos ante quingentos fossis & mœnibus muniri cœpit: estque nunc Rhætorum siue Heluetiorum ortopagensium societati & confederationi coniunctum, fuit autem S. Gallus, natione Scotus, S. Columbani discipulus, Brigantinorum & Arbonensium Apostolus, obiitque anno 640. Arbonæ (quod præclarum hodie est oppidum ad lacum Acronium è regione Morsenburgi in littore Heluetico situm) sepultus. Ita ferè Bruschius in Chronologia monasteriorum Germaniæ.

In S. Galli monasterio vixerunt quamplurimi Abbates ac monachi, sanctitatis opinione illustres, quorum corpora hodieque ibidem observantur.

CAP.

CAPVT XX.

S. Bertini cœnobium Sithiense intra muros
vrbis Audomaropolitanae in Artesia.

CLotharius Rex & filius eius Dagober-

tus, videntes fidem Catholicam per bel-
la valde debilitatam, & messem Domini mul-
tam, viros Catholicam & legem Dei benè
doctos miserunt in messem Domini labora-
re. Processerunt igitur (secundum quod di-
uersimodè necessitas exigebat) Adoenus &
Philibertus Rotomagum, Lupus & Amatus
Senones, Pharo Meldos, Acharius & Eligius
Nouiomum, Audomarus Taruanam, Auber-
tus Cameracum, Amandus Flandros & Me-
napos, Remaclus Traiectum, Richarius &
Iudocus Pontium, Agilus Briam, Gislenus
& Landelinus Hannoniam, VValaricus Vi-
miacum & alij plures loca, quibus dati sunt,
sua sancta prædicatione & pijs moribus illu-
strarunt. Ex quibus Amandus blandiniense,
Elnonense, S. Batonis & Marchianense, Agi-
lus Resbacense, Landelinus Crispinum, Gis-
lenus Cellam, Richarius Centulam, VValari-
cus & Iudocus sua singuli monastetia con-
struxerunt. Specialiter sancti Bertinus, Momo-
linus, & Ebertramus, tres veri cultores san-
cta Trinitatis, talentum Domini nolentes
abscondere, vel sine lucro reportare, de Lu-
xouio burgundiæ monasterio venerunt in

S. Bertinus
quiescit in
hoc suo Si-
thiensi mo-
nasterio.

S. Bertinus
cum duobus
socijs Luxo-
uio venit in
Franciam.

Ad S. Au-
domarum
Morinen-
ses Episco-
pum.

Franciam verbum vitæ seminantes, & à Re-
ge Lothario sunt honorificè recepti, ac inter
Regis palatum cum summa diligentia sub-
rogati. Post longum temporis interuallum,
sanctum Audomarum tunc Morinensem Epi-
scopum, cuius compatriota atque consan-
guineus erat beatus Bertinus, adierunt, tam
amore ipsius sancti, quam quod patriæ lin-
guam, utpote Teutonici, bene sciebant. Quos
sanctus Audomarus latè suscipiens, suos in-
prædicatione statuit esse confortes. Subibant
ergo officium legationis suæ, labore prædi-
cationis continua. Iстis quoque temporibus,
beatus pater Columbanus migravit ad Do-
minum. Cum autem sanctus Audomarus, cum
suis tribus comitibus antea dictis, sanctæ
Trinitatis fidem incredulorum cordibus suâ
prædicatione frequenter imprimeret, terræ
populus ad eos cateruatim confluebat, suauis
iugo Domini colla deuotè subdentes. Inte-
rea quidam prædiues opum, vir illustris A-
droaldus nomine, nullum habens filium, cum
beato Audomaro tractare cœpit, qualiter
possessionum suarum Ecclesiam heredem fa-
ceret, villam quæ Sithiu vocatur, cum suis
appendicis, beato obtulit Audomaro, ut ibi
xenodochium construat. Iussu igitur B. Au-
domari, tres viri sancti prædicti Bertinus,
Momolinus & Ebertramnus Ecclesiolum
construxerunt, & cellam, in territorio eius-
dem villæ in loco, qui adhuc & propter hoc
yetus vocatur monasterium, super fluum

Agni-

Agniona, anno Domini sexcentesimo vicesimo sexto.

Et paullò infra: Principante Dagoberto vir illustris Adroaldus supra memoratus, B. Audomarum alloquitur, vt Sithiu villam cum suis appendicijs, & ceteras possessiones recipiat, & xenodochium suum construat. Sed B. Audomarus eius propositum mutauit, consulens, vt Deo & B. Petro bona prædicta conferat, quatenus ibi per viros Dei Rertinum, Momolinum, & Ebertramnum, qui sibi in opus Dei collaborabant, monasterium construi debeat ad habitandum monachis, vbi laudes Deo & orationes pro viuis & mortuis perpetuò decantentur, & Christi pauperibus hospitia præparentur, & necessaria ministrarentur. Quod Adroaldus præsente B. Audomaro, cunctisque proceribus urbis Taranæ, magna cordis cum alacritate compleuit, tradens villam Sithiu cum appendicijs.

Interea dececente Achario Episcopo urbis Nouiomii, ad Episcopatum eiusdem urbis Momolinus prouehitur, & Ebertramnus cœnobio S. Quintini à Momolino præfertur. Sanctus verò Rertinus, cum in veteri monasterio refedisset annis quatuordecim, quia locus ille permodicus erat, vt aptiorem locum quæreret, spem ponens in Domino, nauem confundit cum aliquibus socijs suis. Et ecce statim contra fluenta præcipitis fluuij, angelico ministerio nauis impellitur, donec Ber-

An. 626.

Momolinus
fit Episcopus
Nouiomensis.

tinus ex ordine decantati Psalterij, versiculum illum pronunciaret, *Hac requies mea in seculum seculi, &c.* Lecto versiculo nauis stet immobilis circa medium, ubi nunc est monasterium. Cognoscens igitur illum sibi a Deo electum locum, ibi monasterium ædificauit, in honorem Dei, sanctique Petri Apostolorum principis, anno Domini sexcentesimo quadragesimo, in quo breui tempore centum quinquaginta monachos adunauit. Ita Ioannes Iperius in Chronico manuscripto Bertinensi.

An. 640.

Ceterum qua ratione apud Bertinenses, a Lamberto eius loci Abbe X. L. institutum seu reformatio Cluniacensis, consilio Ioannis Episcopi Morinensis, & Roberti Frisi Flandria Comitis, sit introducta, narrat idem Iperius: An. CIOCI. Ioannes Episcopus Morinensis Romam ad Papam tendit: cum quo Lambertus noster Abbas se profici simulans, iter arripuit, & monachum, quem secum assumerat, sub custodia reclusit in quadam cella Cluniacensi. idē verò Lambertus Cluniaci remansit professionē fecit, & eorum ordinē didicit. Tandem Episcopo Româ sine Abbe reuerso, monachi nostri semel, iterum ac tertio Abbati Lamberto mandant, ut veniat. Redeunti quidam obediunt, sed maior pars obedire recusat. Tunc ipse clam vocatis militibus suis, rebelles cepit, & in diuersis Ecclesijs dispersos inclusit. Regebat tunc Cluniacum vir sanctæ memorie Hugo Abbas, per cuius licentiam

Lam-

Lambertus de diuersis Cluniacensium monasterijs religiosos viros huc adduxit, & hic ordinē introduxit, an. Domini millesimo cētesimo primo. Quibus strictē & religiosē viuētibus residui Sichiēses, metu rigoris disciplinæ, fuga lapsi per diuersa sparguntur. Nec ob hoc cessauit hīc opus Dei. Nam nouo religionis seruore, plures huc affluxerunt, ita ut in brevi plusquam centum viginti fratres adessent.

Porrō ius mitra & ceteris Pontificalibus ornamentiſt ytendi Gillebertus X L I X. Abbas Bertinensis impetravit ab Alexandro Papa quarto, Pontificatus eius anno primo, teste eodem Iperio.

ARQVENSIS

Propositura, à S. Bertini Abbatia dependens, miliiari fere uno ab Audomaropoli Artesiorum.

Nobilissimæ huius cellæ institutio ac datione debetur beato Vualberto, Pontiuensi Cap. iv.
 & Arquensi Comiti. Idoneum eius rei testem habeo Iperium, Bertiniani cœnobij Historiographum: * Haugericus vir illustris, + alias, Hangericus.
 maior Domus Theoderici Regis burgundorum, filij Hildeberti, filij Sigeberti ex Brunehilde, vxorē habuit Leodegondam, de qua genuit sanctos Pharonem. Vualbertum, & * Anoaldum, & S. Pharam. Sanctus Pharo primò miles, inde clericus, deinde monachus in Resbaco, sub beato Agilo Abate,

cognata

cognato suo, filio Agnoaldi, frātris Hāgerici prædicti, deinde Episcopus Meldensis est effectus.

Sanctus Canoaldus frater eius à puero monachus in Luxouio sub patre Columbano, postea fit Episcopus in Lugduno clauato.

Sancta Phara ab infantia virginitatem Deo vovit, in manu sancti Eustathij Luxouiensis Abbatis. Hæc in Sombris, prope Vvissantum, monasteriolum ædificauerat, vbi aliquantis per Dominō seruiens morabatur, sed inde ad calam monasterium transiit, vbi sub habitu regulari Domino finetenūs inseruiuit.

Sanctus autem Vvalbertus successione paterna Pontiuensis, * Ternensis, & Arckensis Comes, vxorem habuit sanctam Regentrudam: de qua filium genuit, quem beatus Pater Bertinus de sacro fonte leuans, bertinum nominauit. Ex utrisque pater confessionum, verbum vitæ sèpius proponebat. Quare Vvalbertus ad beatum bertinum sèpè veniebat audire verbum Dei, & benedictionem de eius manu fuscipere.

Quadam verò die Vvalbertus ad basilicam sanctæ Dei genetricis oratus accessit; sed insalutato beato Bertino recedens de equo lapsus, fracto crure, membrisque collisis à beato Bertino aliquid sua manu benedictum, per celerem nuncium exposcit. Sanctus autem Bertinus direxit ei signatum sua manu vinum: quo gustato sospes gratias referens, magnam hæreditatis suæ partem Deo & be-

ato

B. VValber-
tus.
* Forte
Teruenis
/eu Terua-
nensis.

ato obtulit. Bertino, Arckensem scilicet vil-
lam & comitatum, cum omnibus appendi-
cijs eius. Et sèculo renuntians hìc primùm
sub beato Bertino, dein in * Luxouio mo-
nachus est effectus, sub beato Eustathio. Post
quem ipse Vualbertus immediate est in Ab-
batem assumptus, & démùm, vt aliqui refe-
runt, post beatum Pharonem fratrem suum
est Meldensis Episcopus sublimatus.

Filius verò eius sanctus Bertinus, hìc in Si-
thiu monasterio, sub beato patre bertino
professus, religiosam vitam sancto fine con-
cludens, ad Dominum gloriose migrauit.
Cuius corpus cum corpore beati Erkenbo-
donis & aliorum Sanctorum, supra maius al-
tare, in Ecclesia Canonicorum S. Audomari,
repositum veneratur. Hactenus Iperius.

De sanctitate illustribus cœnobij Sithiensis Ab-
batibus ac monachis, bertino primo Abate ac
fundatore, Momolino Episcopo Nouiomensi,
Ebertramno Abate, Vualberto Comite & Ab-
bate Luxouensi, Vuinoco item Abate,
etiasque tribus fratribus, Kadanoco, Inge-
noco, Madoco, Erkenbodone & Hunfrido
Morinorum Episcopis, Fulcone Remensi Archi-
episcopo, Grimbaldo Abate Vuintonensi, Ios-
sione Roseo, bernardo Pœnitente alijs-

que, præter Iperium, fusè tractat

Molanus in Natalibus San-
ctorum Belgij.

(.:)

* Luxouij
Luxeull.
opidum est
Comitatus
Burgundia
in quo hodi-
que exstat
Cœnobium
monachorū
Ord. Bene-

S. Petri

S. Petri Gandense, seu Bauonicum, & S. Petri Blandiniense cœnobia.

SANCTVS Amandus, Traiecti ad Mosam Episcopus, illustris per Galliam Belgicam doctrinæ Euangelicæ præco existit. Huic initia debent sua Gandense seu Bauonicum, Blandiniense, Elnonense & Marchianense cœnobia, cùm opulenta, tūm perantiqua. De prioris vtriusque institutione Philippus ab Eleemosyna, Abbas II. cœnobij Bonæ Spei, Ord. Præmonstratensis, apud Brinchium Hannoniæ opidum, vir longè eruditissimus, & S. Bernardo Abbatij Clareuallensi olim familiaris, sic scribit: Viam vniuersæ carnis ingrediente Lothario Rege, successor ei constituitur Dagobertus, sicut regiminis, sic virtutis & pietatis paternæ strenuus imitator. Quo regnante beatus Amandus, ab vrbe Roma regrediens, ministerium verbi, sicut assueuerat, cœpit diligenter exercere, & animarum lucra profectu diuini muneric operari. Huius rei gratia, Ganduum progrederit, & sterilitatem gentis incredulæ fecunditate diuini germinis satagit adimplere. Hic ut liberius securiusque possit in Euangelicæ sationis opus assurgere, interueniente sanctæ recordationis Aichario Nouiomensi Pontifice, à præfato Rege suscepit epistolas, ut nullus verbum vitæ, iugum fidei, sacramenta gratiæ derectaret, sique Regi cœlesti, Rege militante terreno, velociter curreret sermo

san.

In historia
vita S. A-
mandi, qua
M. S. exstat
Elnone &
alibi,

Sanctus, & in exitum mortis, iugulumque diaboli, duo gladij conuenirent; quia felix & iucunda est communio, cum ad clas- sicum militiae spiritualis erigitur terrenæ sa- tellitium dignitatis.

Populus autem ille sicut vbera glebae, sic vbertate gratiæ sterilis, & iejunus, fanatici erroris cultibus, & idolorum sacrificijs insi- stebat. Sicque instigante salutis aduersario, dura fronte, & indomabili corde, pacis æter- næ consilium respuebat, & salutaribus mo- nitis ceruicoso reluctabatur adnisu. Sacage- bat nihilominus vir Domini studio pertina- ci & iugi opera, ut in diuersoria mortis indu- ctos, in regnum vitæ, per gratiam sanctifica- tionis educeret. Renitebatur impietas pie- tatis obsequijs, & ministrum vitæ frequenti- bus ad mortem trahere moliebatur insidijs. Ille spretâ sui corporis morte, sæpenumerò cæsus, affectus contumelijs, pulsatus iniurijs, opprobrijs laceſſitus, frequenter præcipita- tus in flumen, ab ipsis etiam mulierculis per-secutionis iniuriam sustinebat. Fratres ita- que, qui cum nimia deuincti caritate securi- fuerant, & in opere Dei præstabant familia- re contubernium, timore mortis & inedia squalore compulsi, fracti animo recesserunt, relicto eo ad propria remeantes. Ille ne quæ grauaret, & ut sine sumtu poneret Euangeli- um, proprijs manibus laborabat, vnde viue- ret, & ut profacultate ministraret necessita- tem patientibus.

Nihil

Nihilest tam arduum, tamque difficile, quod non expugnet opera pertinax, & frequens lima complanet: maximè cum diligentia comes gratia suffragatur. Aperitur tandem laboribus sanctis ostium grande, & magnatibus, ad fidem cum populo confluenteribus, vir sanctus in virtute Dei confringit idola, templa destruit, altaria demolitur, cultum miseræ superstitionis excludit, & abdicat deceptæ gentilitatis errores. Ad laudem igitur & gloriam nominis Dei, viificæ crucis erigitur triumphale vexillum, & mutato ritu pro fidelibus offeruntur hostiæ salutares. Aedificatur in eodem loco fidelium sumtibus fabrica celebris, quæ in fidei domicilium solemnibus edita sacramentis, sub apostolorum principis honore & nomine, beati Amandi ministerio, consecratur. Construitur item altera cultibus diuinis Ecclesia in loco, quem blanditiūm vocare consueverat voluptatum sectatrix prisca gentilitas, eo quod blanditijs lenis, & amœnitate præcipuus videretur. Vbi Deo seruientium probata constituens officia clericorum, curæ pastoralis officium discipulo suo, viro venerabili tradidit Floreberto. Sub illius felici magisterio sanctus Bauo secretum votiæ reclusionis intrauit, postquam à vanitate seculi, beati Amandi prædicatione, conversus est, & Ecclesiastico ritu benedictionis gratia tonsuratus. In qua vigilijs, ieunijs, orationibus conuenienter intentus, seipsum Deo Patri ho-

tri hostiam viuam, sanctam, beneplacentem iuxta institutionem viri Dei, fatagebat fideliter exhibere.

Hactenus Philippus ab Eleemosina; ex cuius verbis illud effici videtur, in Blandiniensi, ut & in alijs plerisque nostratis cœnobitis veterioribus, à prima institutione, non monachos, sed clericos regulariter in communi vixisse. Idem de Gandensi seu Bauonico cœnobia tam pridem Molanus, vir sacrae nostratis historiæ peritissimus adnotauit, Ut vt sit, certò constat B. Gerardum Abbatem Broniensem, anno nongentesimo quadragesimo primo, pulsis clericis, monasticam apud Blandinienses disciplinam instituisse.

Est autem Blandiniense S. Petri cœnobium intra muros hodie urbis Gandensis in monte Blandinio situm, Flandria Comitum olim Mausoleum, quorum tumulos marmoreos ibi spectari solitos impij Calvinistæ, vna cum basilica amplissima, anno superioris seculi octauo & septuagesimo, funditus exsciderunt.

Gandense porrò seu Bauonicum cœnobium, à S. Bauone, viro nobilissimo, cuius opibus illud S. Amandus exstruxit, sic nunc upatum, loco plano, ad Scaldis & Lise fluminum confluentem, olim situm fuit. Cuius quidem loci monachi, Paullo III. Pontifice Maximo indulgente, anno salutis millesimo quingentesimo tricesimo septimo, Kalendis Augusti, Canonicorum, ut loquuntur, secularium vitam sunt amplexi. Qua de re versus hic chronographicus.

In Natal.
SS. Belgij
1. Octob.

VInCVLa sVnt Petro , MonaCho qVx
VInCVLa toLLVnt.

An. 1540.

Anno autem post tertio , ipsum cœnobium Bauonicum Carolus V. Imp. primo fundamenti saxo per funem inter obequitandum demiso , tutanda vrbī , in arcem conuertit , & Canonici ad S. Ioannis basilicam tunc parœcialem , nunc cathedralē , commigrarunt , R. D. Carolo Croio , Tornacensi Episcopo ipsos deducente , & Diuorum corpora eodem solemniter transferēte .

Huius Bauonici cœnobij (non autem Blandiniensis , ut Meyerus existimauit) Abbas VIII. fuit Hildebertus , qui pro tuendo sacrarum imaginum cultu , à sautoribus Constantini Copronymi Imp. iconomachi , est imperfectus . Abbas porrò XV. fuit Eginhartus seu Einardus , Caroli Magni Imp. Cancellarius , vir scriptis editis clarissimus , qui S. S. Marcellini & Petri martyrum reliquias Roma Gandavum transferendas curauit , & an. Christi octingentesimo quadragesimo quarto obiit .

S. AMANDI

Cœnobium Elnonense in Pabula , tertio miliiari à Tornaco Neruiorum .

An. 634.

Anno incarnati verbi 100 XXXIV . Dominus Amandus Traiectensis Episcop. à Dagoberto Clotharij II. Filio , Francorum Rege Christianissimo , pro monasterio construendo , locum , vulgo à circumfluentे fluuiolo Elnone vocatum , supplex petit , & cum silua , aquis circumiacentibus &

pascu-

pascuis munificētiæ regiæ beneficio obtinuit. Donatio ipsa Parisijs ciuitate facta est Kalendis Maij, an. XI. Domini Dagoberti, cuius tenor in archiis nostris vsq; in præsentem diē conseruatnr. Loco igitur prænominato, inter duos fluvios Scarp & Elnonē sito, obtēto, mox pater sanctus monasterium inchoauit. Ecclesiam igitur, licet paruam, ad honorem Diui Andreæ Apost. erexit & consecrauit, in qua ante altare Diuæ Virginis post plura lustra idē vir Dei Christo spiritum reddidit. Primus igitur Abbas fuit ipse Amandus genere Aquitanus, Traiect. ad Mosam Episc. vir sanctissimus, gemina scientia, diuina & humana præditus, elegantia plusquam Tulliana, Deo & hominibus dilectus.

Inchoato ergò à B. Amando Elnonensi cœnobio, de grege sibi cōmesso sollicitus Traiectensem suā diocesim visitare disposuit: antea tamen Elnone vices gerentē suas in Abbatē suum ordinavit discipulū, nomine Vrsum, qui annis aliquot laudabiliter rexīt, ac tandem beato fine quieuit. Cui à B. Amando ordinatus successor S. Ionatus, vir modestissimus, ipsius monasterij monachus, quē pridē Marchianis instituerat idē B. Amandus primum Abbatē. Verum cū Episcopalem curam renūciasset, & limina Apostolorū pro tertia vice, adiūctis sibi SS. Huberto de Maricolis, & Nicacio Elnonensi monacho & discipulo, petere decreuisset, prædicto Ionato Marchianensi Elnonense cœnobiū similiter duxit cōmen-

.Amandus
quiēscit in
hoc suo El-
nonensi mo-
naſterio.

dandum. Deinde Amando, liminibus Apostolorum visitatis, Elnonensem repetente locū, Marchianas Ionatum repetisse reperimus; ubi post mortē etiam B. Amāndi, aliquot lustris regulariter viuens, diuersos vtriusq; sexus ad religionē induxit & castitatem. Eius festiuitas agitur Kalendis Augusti.

Ionato successit beatus Andreas. Beatus namq; Amandus cum Roma tertio rediisset, & aliquot annis Elnone curam Abbatalem gessisset, sentiens corporis sui defectus, euocatum ad se B. Andream, quē in cella Apostolorū Barisiaci primum Abbatē instituerat, ut Elnonē repedaret, imperat, eumq; ad se venientem constituit super familiā suam, quam Elnone collegerat, successorē. Reuocare tamen decreuit in ius monasterij Elnonenſis, in possessionē perpetuā, quidquid Barisiaci ante posse fuderat, munificentia Regis Hilderici: quod vsq; in hodiernum diem, iuxta viri Dei dispensationem, irrefragabiliter obseruatur.

Anno eodem, quo idē Andreas Elnonenſis Abbas est effectus, sci. sexcentesimo sexagesimo primo, idē beatus Amandus sub Vitaliano Papa, post multiplices atq; felices certaminū cursus, sciēs sibi imminere obit⁹ sui diē, ad dedicandā Ecclesiam Apostolorū Petri & Paulli, quā construxerat, cōuocatis Episcopis in Elnone, sanctis Reolo Remensi Archiepiscopo, Mōmeleno Nouiomēsi, & Vindiciano Cameracensi, Abbatibus etiam sanctis Bertino Sitiensi, Adelberto S. Bauonis, & Ioanne

Blan-

Blandiniensi testamentum de corpore suo, ne ab aliqua Ecclesiastica seculariue persona ab eodem monasterio umquam auferretur, attestantibus & subscriptis eiusdem, anathemate confirmauit. Et post nonagesimo etatis suae anno, in Ecclesiam D. Andreæ, ante altare gloriose Virginis Mariæ VIII. Idus Februarij, spiritum Deo reddidit, & in Ecclesia B.B. Apostolorum, quam recenter dedicauerat, ab obitu die quarto, honorifice sepelitur, in qua annis fere XVI. incorruptus & incontaminatus requieuit. Post cuius felicem obitum B. Andreas eius successor & filius, duobus ferè lustris in humanis agens, miraculis coruscus terram linquens astra petiit, sepultus iuxta patris sui vestigia, anno sexcentesimo septuagesimo. Post aliquot tamen annos, cum corpore B. Amandi, inde translatus est ad grandiorem Ecclesiam Diuo martyri Stephano dedicatam. Ad cuius sepulcrum dinya clementia, meritis eius, languoribus plurimorum salutem contulit.

Huic successit B. Ioannes à B. Amando Blandinij Abbas constitutus. Huius temporibus constructa est Ecclesia B. Stephani maior, propter crebra beati Amandi miracula, & B. Amandi corpus in eam transfertur per B. Elium anno ab obitu eius XV. Qui cū aliquot annis laudabiliter rexisset Ecclesiā, bonorum studiorū ac piorum actuum finē faciens, sanctum Domino spiritū reddidit. Hac ex manuscripto Chronico Elnonensi fideliter desumimus.

HVius cœnobij monachi fuere Milo & Hucbaldus Elnonenses. Hucbaldus, prater vias Sanctorum varias, de laude Caluorum ad Carolum Caluum Imp. centum triginta sex versus elegantissime conscripsit: quorum versuum dictio qualibet à littera C. incipit, exstantque typis editi. De Milonis, aliorumq; huius loci monachorum scriptis, vide Bibliothecam nostram Belgicam, breui, ut spero, typis edendam.

MARCHIANENSE

Monasterium in Flandria, ad Scarpum fl. tertio ferè milliari à Duaco.

HVius cœnobij à S. Rictrude, matrona nobilissima, S. Amandi consilio, instituti exordia habe ex manuscripto Chronicō Marchianensi, à quodam eius loci monacho, hortatu Simonis Abb. XX. olim conscripto.

Anno ab incarnatione Domini quingenimo septuagesimo primo, S. Amandus ex nobilissimis parentibus in Aquitania natus est. Is anno à nativitate sua quadragesimo, anno verò Lotharij Regis vicesimo quarto, Ecclesiā S. Petri in Blandinio, & pòlt Marchianensem in honorē eiusdē Apostoli, in Adalbaldi Ducis allodio cōstruxit. Nā vir iste generosus, multis locupletabatur possessionibus in pago Flandrensi, Legiensi, Adartensi, Austrebatensi & Pabulensi.

Lotharius Rex beritruude Regina mortua, secundā duxit vxorē Sichildē, de qua genuit Hairbertum, anno regni sui quadragesimo

quin-

S. Rictrude, & filia eius
S. Euschia, quiescunt
Marchianensis in fere-
tris argen-
teis inau-
ratis.

quinto. Lotharius autē diem clausit vltimum anno Domini sexcētesimo tricesimo; cui succēdit Dagobertus filius, vniuersam obtinens monarchiā, qui Hairberto fratri non vterino dedit partē regni, animo spontaneo, à flumine Ligeri, Aquitaniam scilicet, & Prouinciā, & quidquid vltierius vsq; ad proximos montes, armis ac virtute posset acquirere. At iuuenis egregius, laudis ac virtutis cupidus, Vuasconiam beatæ Rictrudis genuinam patriam, acquisiuit suis viribus. Habitabant tunc in ea Gethæ, qui alio nomine Gothi dicuntur, gēs bellicosissima, & militari exercitatione egregia. De hac gente pleniūs scripsit Iordanus Episcopus Rauennæ. Hairberto igitur & filio eius mortuo, omnia quæ acquisierant, ad Dagoberti imperium redigunt: a quo tempore vsq; in præsens Vuasconia & Francia, duo scilicet regna, vnum sunt facta. Dux igitur Adalbaldus in Vuasconiam profectus, beatam Rictrudē alto sanguine ortā vidit, dilexit, legitimam vxorē duxit, tum ad hos vltimos Galliæ fines adduxit. Fuit autē filia Hirnoldi clarissimi & fortissimi viri, cognomento Nobilis, de gente Getharum, cuius gesta militaria rhythmicè cōposita, & eius fratrū adhuc decantantur in palatijs Regū, & theatris populorū.

Eo tempore Adalbaldus Dux, & Erchenaldus frater eius maior natu, reædificauerat Ducū castrū. & infra castrum ædificauerūt Ecclesiām beatæ Dei genetricis Mariæ, quæ nunc dicitur S. Amati. Igitur Adalbaldus ex Ri-

S. Rictru-
dis nubit
Adalbaldo
Duci.

In Duacen-
si castro-
basilica B.
Maria ex

ctrude genuit filium, nomine Maurontum, & tres virgines sanctissimas Closendeim, Eusebiam, & Adalsendem. Mauronto S. Richarius Pontinensis, pater spiritualis existit, Closendi S. Amandus Elnonensis, Eusebiæ Regina Machtildis, vxor Dagoberti Regis. Anno 1-
gitur Dñi sexcentesimo quadragesimo sexto, Dagobertus Rex an. imperij sui decimo sexto, profluio ventris extinctus, delatus est ad basilicāS. Dionisij, quā exstruxerat, magnisq; munerib; donauerat, pretiosisq; ornamētis deco-
rauerat, cui animā de funib. diabolicis eripuit S. Dionysius. Successit ei in regno Clodoneus, fuitq; princeps & patrici Erchenaldus, frater
Ducis Adalbaldi, de genere Dagoberti. In re-
gno autem Sigeberti, alterius filij Dagoberti, floruit Pipinus Saxo, pater sanctæ Gertrudis
virginis Niuiensis, cognatus præfati princi-
pis; qui primus scilicet Erchenaldus, exstruxit
cœnobium Latinium cum, & Peronam.

Dux igitur Adalbaldus, necessitate vrgen-
te, à pago Austrebatenſi, quem vulgari nomi-
ne Austreuanum vocant, in Vuasconiam
proficiscitur; cumq; per Aquitaniam iter per-
ageret, & ad Petragoricum solum peruenis-
set, insidijs malignorum & vxoris suæ con-
sanguineorum (qui indignè ferebant suam
neptem matrimonio iunctam Francigenæ,
quod genus vtpote Gothi oderant) perem-
ptus est, & capite truncatus: quod ipse diui-
no auxilio fultus dicitur inde ad Ecclesiam,
in qua tumulandus erat, ambabus manibus

depor-

*Adalba-
dus Dux
ab imp̄is
in Vasconia
occiditur.*

deportasse; ad cuius sepulcrum multa in tempore miracula edita sunt. At corpuseius postea inde sublatum est ad Ecclesiam sancti Amandi Elnonensis. Cumque Rex Gallie Rictrudem vellet ad secundum matrimonium cogere, ut haberet qui genus suum propagaret, illa consilio sancti Amandi, liberos suos tradidit Christo, aureo peplo capitis in sacram velamen mutato. Bona autem sua sacris construendis applicuit, consilio S. Amandi, & cum auctoritate Praesulis Cameracensis Auterti. Itaque patrimonij sui substantiam, ac mancipientium suorum regimen speciale commisit S. Amando, ut varijs Ecclesijs applicaretur, & utriusq; sexus fidelibus personis ea distribueretur. Suis vero locis, in quibus piæ exercitio actionis Deo militatura erat, usque in finem, ut paupertatis sanctæ amatrix, pauca resignauit.

Porrò Marchianensis locus circumfluentibus aquis, & palustri arundine circumdatur, habetque versus Aquilonem filuam grandem, ad Australem partem fluuium Scarpe, qui labitur ad Orientem, ex cuius utraque parte adiacent prata, herbis palustribus strata. Ad Orientem Marchianensis villa, coenobio ritè composito, & à duobus Reuerendissimis Episcopis, Auterto videlicet & Amando, monasterio in honorem Apostolorum Petri & Pauli, V. I. Kalen. Nouemb. solemniter dedicato, nobilis matrona Rictrudis voti compos effecta, vniuersa, quæ sibi residua vi-

Marchia-
nense coeno-
bium con-
firmans.

debantur esse, testamentum legitimum faciens, perpetuo iure possidenda, liberaliter Sanctis Dei, & eidem contulit monasterio obtulit quoq; tres filias suas virgines infantulas, Regi Christo sposo carissimas futuras.

S. Ionatus
qui fecit
Marchianus

In eodem coenobio primū monachis ad seruiendum Deo à beato Amando delegatis, pastor vigilantissimus, ac procurator interius, exteriusque fidelis, & simplex Ionatus donatus est eis, qui beati Amandi Pontificis discipulorum vnuus, eius sacra eruditione admodum informatus, ad hoc officium idoneus inuentus est. Verum postmodum rationi consentaneū visum est (quoniam sua bona beata Rictrudis huic loco cōsecrārat, ibiq; Deo deseruire statuerat) ut ibidē sanctimoniales, inter seruos Dei collocarent, quæ primatus ordinē obtinerent. Itaq; modico superstite conuenticulo eorū, cum pāce mutua nobiles matronæ illuc certatim confluunt, religiosæ viduæ, ac virgines rasæ; quibus tamen ob humilitatem dominari renuebat S. Rictrudis. Quæ decurso vitæ suæ termino in omni virtutū exercitatione, ætatis suę an. septuagesimo quarto, IV. Idus Maij, diem clausit extremum.

Post S. Rictrudis dormitionē, Marchianensis cœnobij Abbatissa fuit Clotsendis filia eius, cui successerūt aliæ, rexeruntq; hanc Ecclesiam sanctimoniales per annos trecentos triginta tres, vel circiter.

Cum autē Marchianense monasterium, & alia multa rabies Normannica destruxisset, &

fan-

sanctimoniales poenè ad nihilum possessio-
nes redegissé, Balduino Comiti Flandriarū,
auo Balduini qui apud Hasnoniū est sepultus,
Deus bonū pro restaurandis Ecclesijs spiritū
est largitus. Acciuit igitur Comes Lietuinum
S. Vedasti Abbatē, virum verè sanctū, & tunc
temporis singularis sapientiæ & virtutis. Nec
mora præcepto Comitis moniales abscedunt,
& de suis aliquot boni testimonij monachos
elicens Lietuinus, Marchianas transmittit.
Tunc ibi cœnobialis disciplinæ rigor reno-
uatur, & de nouo ipsius monasterij fabrica
instauratur. Deniq; intra nouē annos, quibus
Marchianensi cœnobio pater iste venerabilis
præfuit, res monasterij in bonum statum re-
uocatæ sunt. Decursis igitur nouē annis Lie-
tuinus missionē petiit, & vni de monachis su-
is Alberico scilicet monacho S. Vedasti, hoc
onus suscipere iniunxit, qui annos quinde-
cim, temporibus Henrici Regis, præfuit, & o-
bijt IV. Non. Ianuarij.

Alberico mortuo anno millesimo quadra-
gesimo octauo, Balduinus Insulanus Flandriæ
Comes, filius Balduini supra memorati, Pop-
ponem Abbatem S. Remacli Stabulensis, & S.
Vedasti Atrebaten sis, huic præposuit cœno-
bio, præfuitq; huic Ecclesiæ mēle vno, & obiit
VIII. Kal. Februarij Post hūc Vuido monach⁹
S. Vedasti fit Abbas Marchianensis Nonis Iulij,
& præfuit annis XX. obiitq; XII Kal. Octob.
anno 1068. & sic ex ordine ceteri. Hactenus ex
manuscripto Chronico Marchianensi.

Hunc alij
Leduinum
nuncupant,
sua uori
vocē.

His

Lib. 2.

His consonat, quæ Chronographus Cameracensis recenset: Apud villā, inquit, Marcenias, Dei Gloriosa Rictrudis ex proprijs opibus & predijs, cōsilio S. Amandi, qui tunc tēporis insignis habebatur monasteriū struxit, vbi sanctimonalibus ad seruiendum delegatis, ipsa etiam Abbatissa habenas regiminis moderata est. In cuius vita plurimū, & post vitā aliquātulum religio creuit, vsuſq; Ecclesiasticus regulariter adoleuit. Seculo autem semper in dexterius vitiato, ipsarum etiam puellarum ordo vitiari & deprauari coepérat. Iamque magis & magis deprauatus mos, in degeneri posteritate vsq; in præsens durauerat. Nuper verò Abbas Leduinus, Gerardo Episcopo, & Marchione Balduino satagentibus, feminas turpiter viuentes, mundato loco, exturbauit, ac monachos, qui melius & religiosius, Deo & S. Rictrudi, quæ ibidem quiescit, deseruant, constituit. Hactenus ille.

*Hamati-
cenje mona-
sterium.*

Ceterum haud procul Marchianis, in Hamatico, siue, vt Chronographus Cameracensis loquitur, in villa Hamatgia, beata Christi famula Eusebia, prædictæ S. Rictrudis filia, ex rebus suis hereditarijs pariter monasterium construxit, in quo sanctimonalibus constitutis & ipsa Abbatissa præfuit; quod lapsu temporis vix paucos Canonicos habuit. Est hodie Prioratus, vt vocant, Marchianensi Abbatiae annexus, vulgo Hamay nuncupatus, quem monachus unus alterue obtinet. Porrò à Marchianis nomen habet illustre ac magnificum istud Academia

demiae Duacenaæ Collegiū Marchianense, quod Arnoldus Gantoisius, Abbas Marchianensis, patrū memoria à fundamentis exstruendum curauit, Obiit is an. 1582.

CAPVT XXI.

S. Naboris monasterium apud Lotaringos.

Est istud in eiusdem nominis preclaro apud Lotaringos oppido sitū, *Hilaria-* cum antiquitus, vel noua S. Hilarij cella, à primi oratori conditore S. Fridelino Sco-
to, Hilarij discipulo sic dictum. Fundatum est autem & solerti studio constructum à Sigis-
boldo tricesimo sexto Mediomaticum urbis Episcopo; dedicatumque in honorem D.
Pauligentium Doctoris, anno Domini 714.
Donatum est corpore S. Naboris martyris anno Domini 765. à Crodegando tricesimo septimo Metensis Ecclesiae Antistite, qui Romam petens, à Paulo Pontifice tria obtinuit sanctorum Martyrum corpora, S. Gorgonij quod in Gorzia monasterio, S. Naboris, quod in noua hac cella, & S. Nazary, quod in monasterio Hörsheim venerabiliter condi-
dit. Sic ferè Bruschius.

714.

765.

S. Mauriti Tholegiense monasterium, in Lo-
tharingia, vt d. Treuerensi.

Fuit id antiquitus Schola & Ecclesia Theo-
logorum dictum, prope S. Vvendelinum (quod oppidum Lotaringia est, à S. Vvende-
lino Scotorum Regis filio, ac Theologensi

mona-

monacho cognominatū) sub veteri Schaumburgo Lotaringiæ Ducum præclaro castro situm; Olim insigne ac celebre gymnasium, in quo vigebant & sacræ & profanæ litteræ; nunc Benedictinorum monachorum amplissimum monasterium Treuericæ dioecesis fundatum ac munificentissimè donatum legitur anno Domini 627. à Dagoberto Galliarum & Austrasiæ Rege, consilio & auxilijs b. Modoaldi Treuerorum Archiepiscopi, absolutum verò à filio Dagoberti Sigiberto Austrasiæ Rege, ac tandem à S. Pirmilio Episcopo & monacho præclarè decoratum. Cubat in huius cœnobij basilica D. Chuno, alibi Chunradus dictus, Archiepiscopus Treuerensis, patria & natione Sueuus, qui aliquamdiu incarceratus, tandem anno Domini 1066. in Vrczeck à tyrannis quibusdam plebeijs, subditis suis, crucidatus & securi percussus est. Sic fere Bruschi.

CAP.

CAPVT .XXII

MARICOLENSE

Monasterium , vulgò Maroilles , milliari uno à
Landresio Hannoniae opido situm .

Temporibus Hildrici , qui inter Franco^s
regni monarchiam tenebat , S. Humber-
tus , sacerdos Dei egregius , & confessor cla-
ruit emerit^o , qui Macerijs ad Mosam fl. ditissi-
mis parentibus natus , & Lauduni sacris di-
sciplinis institutus , tandem Romam , cum S.
Amando , Traiectensi Episcopo , piæ pere-
grinationis ergō , se contulit , indeque se-
cundūm reuersus , cœpit crebris medita-
tionibus æstuare¹ , quidnam de reliquijs San-
ctorum , quas secum deuexerat , facere debe-
ret , cum fortè caussis interuenientibus quæ-
dam iuris sui loca lustraret . Contemplatus
itaque aptum sacrīs ædificijs locum secus al-
ueum Sambræ , quem priores ruricole Ma-
ricolas dixerat , impetratā à Cameracensis
sedis Episcopo licentiā , oratorium constru-
xit , in quo iuxta rerum stipendiariam facul-
tatem , viros sub habitu monasticæ conuer-
sationis constituit , qui per aliquod tem-
poris spatium ibi deseruisse feruntur . Sed
nostris quibusdam incertum , qua incum-
bente difficultate , an loci sterilitate , an
circummanentium inquietudine , locus
ille aliquo tempore , absque cultus mo-

S. Humber-
tus quiescis
in hoc suo
œnobio
Marico-
lensi.

nasti-

*Maricolis
olim Cleri-
cū seu Cano-
nicū resede-
runt.*

*Idem narrat
Chronogra-
phus Came-
racensis
lib. I.*

nastici obseruantia vacauit. Verum illo reli-
cto, haud procul exstruxit cœnobium, quod
ad nostra usque tempora superfuit, in quo
clericos utriusque conditionis & gradus tri-
ginta constituit.

Et infra: Multo denique tempore post, Ab-
batia tanto rerum suarum facultatibus est
imminuta, quanto secularis potestatis nuti-
bus est mancipata. Nam & hi, qui Ecclesi-
stici cultus officijs praesesse videbantur, nego-
tijs secularibus tanto liberiū inhærebant,
quanto nullo rectoris fræno coercebantur.
Porrò siquid pro sui absolutione viri religi-
osi, ad communem famulantum usum con-
tulerant, hi in usus proprios retorquentes,
subditorum indigentiam non adeo curabant.
Quæ autem ad solenne in templi ornatum ser-
uabantur, vili mercatur ex impendijs distra-
hebant. Vnde factum est, ut Othonem Impera-
torem, Henrici quondam Regis filio, dum Ful-
bertus Cameracensis sedis illustris Episco-
pus, super huiusmodi querelam deferret, ille
Princeps Catholicus Abbatiā de manu Isaac,
qui tunc temporis Comitatus dignitatem ad-
ministrabat, receptam, sanctæ Mariæ Came-
raci subiectam faceret, & Episcopali regimi-
ne moderandam destinaret, quæ usque in ho-
diernum, ad eandem matris Ecclesiæ sedem
spectare videtur. Verum res Ecclesiæ, quæ
malè ab externis tenebantur, & aut violentis
invasionibus, aut infaustis (ut diximus) cle-
ricorum conuentionibus fuerant alienatae,

non-

nondum usque ad tempus Gerardi Episcopi dirimi potuerunt. Hic quarto decimo Henrici Imperatoris anno, Pontificale sceptrum adeptus, dum iustitiae dioecesis suae finibus, per singulas Ecclesias, qualiter diuina ministeria tractabantur, perquireret, & ad hunc locum, forte transitum faciens, diuerteret, reperit deformi horrentem specie semiruta aedificia, omnia dissipata, ut hac hostilem exercitum transisse putares. Tantè igitur desolationis caussam percunctatus, cum didicisset maximè ex insolentia clericorum, tantam rerum ruinam obortam, & ipse vniuersos eorum mores, tum priuatis, tum publicis corruptionibus increpitans, nequaquam ab errore prauæ consuetudini posset revocare; desperata correctione, eiecit illos à loco, substituens pro his ordinem monachorum, consuliū eos arbitratus regularis disciplina normam tenere, & si quid direetur insolentia, facilius eos ad rectum duci. Renovato itaque, & ampliato monasterio, coepit possessiones Ecclesiæ, sicuti fuerant, restaurare. Hæc ex historia vita S. Humberti, quæ apud Maricenses & alibi exstat manucripta fideliter presumimus.

De Marecolis seu Mareclis, ut nuncupat, eadem narrat Chronographus Cameracensis; qua in gratiam Lectoris subiungam: Sanctus vir Dei Humbertus, sanctitate conspicuus, & non modice praeditatus, ex patria Laudunensi decedens in villam Mareclias, locum suæ san-

Gerardus
o nomine
primus
Camer-
acensis E-
piscopus obi-
it anno
1048.

Clericis a-
motis mo-
nachi sub-
stituuntur.

Etæ conuersationis elegit, ibique de rebus proprijs, & prædijs monasterium in veneratiōne sanctæ Dei genetricis, & sanctorum Apostolum Petri & Pauli Apostolicā auctoritate construxit. Illicque fratribus ad deseruiendum statutis, ipse etiam Domino seruiens, virtutum signis & doctrinæ, vitæque meritis satis clarus emicuit, ibique laborem huius vitæ consummans sepultus in pace quiescit. Hanc Abbatiam primus Otho Imperator, Henrici Regis filius, tempore Fulberti Episcopi habendam tradidit sanctæ Dei matris Ecclesiæ Cameracensem.

CAPVT XXIII.

S. Dionysij Abbatia Regalis, secundο lapide a Lutetia Parisiorum.

632.

NObilissimi huius monasterij, in opido eiusdem nominis hodie siti, fundator fuit Dagobertus Rex Francorum XI. qui ab anno 632. usque ad annum 642. regnauit. Conditum est autem in honorem S. Dionysij, primi Parisiorum Episcopi, quem Dionysium Areopagitam fuisse volunt. Huius sacræ reliquiæ, ut & S. Ludouici Galliæ Regis, ibidem spectantur, pretiosissimis theris inclusæ, cum alijs plurimis. Visuntur ibidem tumuli mar-

more

morei omnium pñne Regum Galliæ, quos
non semel magna cum admiratione ipsi spe-
ctauimus, cum Lutetiæ negotiorum caussa
anno 1610. versaremur.

DAGOBERTI REGIS diploma.

DAgobertus Rex Francorum, vir illu-
ster omnibus Episcopis, Abbatibus, Co-
mitibus, Ducibus, Vicarijs, Centenarijs, Acto-
ribus, Iudicibus, & cunctis in vniuerso re-
gno Francorum principatum agentibus. Si ea
quaæ ad reverentiam locorum sanctorum Dei,
& tutamentum mancipiorum ad ea pertinen-
tium attinere videntur regia censura decer-
minus, iuste quidem agere videmur: ac
proinde nos habituros æternæ remunerati-
onis apud Deum mercedem sine dubio spe-
ramus. Quapropter præsentium atque futu-
rorum sagacitas nouerit, quod ad petitio-
nem Domini Chuualdi venerabilis Abba-
tis & fratrum monachorum monasterij san-
cti ac beatissimè peculiaris patroni no-
stri DOMINI Dionysij Martyris, v-
bi ipse Dominus in corpore requiescit v-
na cum suis præclaris socijs Rustico &
Eleutherio Martyribus, de copulationibus

manciporum, seruorum & ancillarum, & eorundem sanctorum venerabilium Martyrum, & aliorum omnium vniuersaliter hominum in toto regno à Deo nobis commisso consistentium, seu etiam nostrorum, seu quorumlibet hominum cuiuscumque dignitatis, ordinis, & potestatis existenterint, hanc per hoc nostræ dignitatis præceptum constituentes, sancimus, ut à modo per omnia seculi præsentis futura tempora quicunque mancipiorum siue seruorum, & ancillarum, præfatorum Martyrum, siue masculis siue femina q' alicumque pacto seu legitimo seu furtivo complexu prolem genuerit, addiderit atque propagauerit, ex tunc & semper absque participe vel diuisore quolibet irrefragabiliter ad supradictorum sanctorum Martyrum potestatem, cum omni prole sua reuocentur atque subdantur, & lege mancipiorum ecclesiasticorum sub præfati Abbatis & successorum illius monachorum in iam dicto monasterio Deo seruientium ditionem perpetualiter mancipentur. Si quis verò contra hoc meæ maiestatis decretum præsumperit, & quod amore iustitiae decernimus infringerit, & quoquo pacto violauerit; legibus arctatus, auri purissimi decem libras ac argenti probatissimi pondo viginti ad pensum nostri palatiū soluere cogatur, & eorundem mancipiorum, si liber est, teneatur; si verò seruus idem soluat, & centum quinquaginta ictibus in publico coram iudi-

indicibus feriatur. Ut verò hoc nostræ præcepti-
onis decretum inconcussum permaneat, atque
plenorem vigorem accipiens inviolabiliter per
futura tempora conseruetur, nostræ dignitatis
anulo insigniri præcepimus. Datum anno decimo
regni Domini nostri Dagoberti glorioſissimi
Francorum Regis. Dado regiae dignitatis Can-
cellarius recognouit, legit & relegit.

Ceterum Dado iste idem est qui S. Andrenus
Polomagensis Archiepiscopus, Dagoberti
olim Regis Cancellarius.

De huius monasterij primis initijs ita legitur a-
pud Sigebertum in Chronico.

Anno 629. Dagobercus iram patris sui
Lotearij Regis meritus, quia consiliarium
eius cœsum & detonsum de honestauerat; Pari-
süs ad Ecclesiā S. Dionisij confugit, & quia inde
nullo modo extrahi potuit, locum illum semper
cordi habuit. Ita Sigebertus. Et hac de causa
sancto Dionysio deuotus, monasterium illi funda-
uit solemnissimum, sanctorum Martyrum memo-
rias auro, & gemnis pretiosissimis ador-
nando. Ita Chronicō bertinense
manuscriptum.

{ : o : }

G 3

CAP.

CAPVT XXIV.

S. Haimerani monasterium, in vrbe Ratisbonensi.

640.

Cerca annum Christi 640. *Haimeranus* Pictorum in Gallia fuit Episcopus: qui relicto Pictauensi Episcopatu, tempore Constantini tertij, Ratisbonam venit, ut ibi populum in Catholica fide, nuper à S. Ruperto institutum confirmaret, ac magis instrueret, sub Theodone quinto, Bauariæ Duce, qui eum benignè suscepit, & Episcopum Ratisbonensem constituit. Huic Theodoni filia fuit *Huta* quam *Sigibaldus* vir nobilis compresserat: intumescente vero vtero, huius flagitij culpam in S. Haimeranum (qui cum in itinere erat, Romam versus) absentem transfecti Laudebertus autem frater puellæ, rei indignitate commotus, sanctum Haimeranum insequitur, & comprehensum in pago *Helfendorf*, in superiori Bauaria circa monachium, in frusta articulati dissecari iubet. Membra vero dissecta nauiculae imposita, aduerso Danubio sunt Ratisbonam translata, ibidem sepeliuntur in sacello S. Georgij extra urbis moenia, præsente Theodone Duce, anno 652. Theodo igitur, ut mortanti Pontificis, cuius innocentia miraculo patefacta est, expiaretur, *Hutam* filiam in Italiam relegat, Landobertus fit profugus, &c.

gus, & in exilio perit, Iste Theodo monasterij S. Haimerani primus fundator anno 696. exstitit.

Sequenti anno, scilicet 697. *Appollonius* primus huius monasterij Abbas præficitur. Erat tum idem monasterium vix Capella monachorum, sed postea per *Simpertum* Episcopum Ratisbonensem, iussu Caroli magni, fuit magnificè inchoatum & perfectum. De licentia Tassilonis, Ducis Bauariæ, aliquæ prœdiorum traditiones casæ constructæ, in honorem S. Petri & Haimerani sunt factæ; inter alias una, anno Ducatus eius XIII. Ex quo constat Ecclesiam fuisse ante Carolum Magnum Imp. constructam.

Anno Domini 732. Bonifacius Moguntinus Archiepiscopus *Gaubaldum* Episcopum Ratisbonensem constituit, qui primus in ordine fuit eorum, qui istam cathedram & ordinariam Episcoporum successionem inchoarunt. Nam ante hunc fuere Episcopi tantum aduentitijs. Sub hoc Gaubaldo S. Haimeranus est translatus.

Anno 752. Simpertus Ratisbonensis Episcopus monasterium S. Haimerani, iusu & sumptibus Caroli Magni Imperatoris, magnificè (ut dictum est) ædificare incepit; sequenti anno S. Bonifacius martyrium subiit apud Frisones.

Pars altera
illi quiarum
quiectit in
S. Dionysij
monasterio,
in Francia.

In hoc S. Haimerani monasterio sepulti sunt quam plures sancti & celebres viri, inter quos est S. Haimeranus, deinde S. Dionysius, ut volunt, Araopagita, qui ynà cum Rustico & Eleutherio, consortibus suis, sub Domitiano & Sisinnio Fescennino, Praefecto apud urbem Parisiorum Galliae clarissimam, Martyrio coronatus est. Huius sanctissimi Martyris reliquias per Arnolphum Imperatorem ex Gallia, ynà cum pretiosissimo Euangeliorum codice, quem Carolus Rex Franciarum, postea Imperator dictus Caluus, fieri iusserat, ad monasterium S. Haimerani translatæ sunt anno 900, pridie Decembris.

Sanctus denique Wolfgangus, Ratisbonensis Episcopus, in monasterio S. Haimerani corporaliter requiescit.

Arnolphus item Imperator, Carolomanni Regis bauariæ apud Otingam sepulti, ex illustri femina filius, non tamen legitimus, in hoc monasterio humatus est in choro; pariterq; huius filius Ludouicus Rex Romanorum. Hemma præterea Regina, Ludouici Regis bauariæ filij Ludouici Pij vxor in Ecclesia S. Haimerani post altare S. Achatij requiescit. De qua re magna est contentio inter Haimeranos & momales Superioris Monasterij, que asserunt fundatricem in suo templo sepultam, eiusque mausoleum ostendunt, & nituntur diplomate Caroli Imperatoris Crassi, filij fundatricis. Econtra Hermannus Contraetus vetus Historicus sic loquitur: Anno Do-

mini

mini 876. Hemma Regina Ratisbonæ obiit, & in
Basilica S. Emerani sepulta est. Sed utrumque
potest verum esse, ut primo apud S. Emeranum
sepulta, postea ad Monasterium Superius,
locum nouæ suæ plantationis sit translata;
quod saepe contingit. Et putat Auentinus lib.
4. mausoleum, quod apud S. Emeranum o-
stenditur, non esse Hemmæ, sed potius Huta
Augustæ, uxoris Arnolphi Imperatoris.

Henricus primus Bauariæ Dux, ex gente
Saxonum, frater Ottonis magni Imperato-
ris, dicitur quoque in hoc monasterio huma-
tus, sed quo in loco, non constat, Auentinus in
Annalibus, Huius filius Henricus Bauariae Dux
secundus, cognomento Rixosus, in monasterio S.
Haimerani, in sinistro latere, prope chorum hu-
matus est. E regione huius Henrici, Ducis Ba-
uariæ, patris Henrici sancti Imperatoris, ho-
die cernitur sepulchrum Arnoldi, Ducis Ba-
uariæ, cognomento Malii.

In hoc monasterio sepultus est etiam B.
Rainoldus, eiusdem monasterij Abbas, S. Vvolf-
gangi patruelis, quem S. Vvolfgangus e Tre-
uerensi vocavit cœnobio, & S. Emerani pri-
mo Præpositum, deinde Abbatem constituit
anno 975.

Aedificauit hic Rainoldus cryptam sui no-
minis, in qua sibi sepulcrum designauit, quam
S. Vvolfgangus dedicauit. In qua crypta iux-
ta aram S. Gregorij, & omnium Confessorum,
humatus est cum hoc disticho:

Obiit anno
1001.

G 5

Signis

*Signis clarescit pius hic Rainoldus humatus,
Cælo fulgescit cœlestibus associatus.*

Obiit anno M. I. X V. Kalendas Iulij.

Clæruit miraculis quām plurimis, vt patet
ipsius historiam legenti. Huius Rainoldi
temporibus puella quædam, filia Regis Fran-
ciæ, Aurelia nomine, ad vitandum mariti
commercium profuga, venit ad monasteri-
um S. Haimerani: quam S. Vvolfgangus col-
locauit in solitudine, quæ nunc vocatur Sa-
cellum S. Andreæ, iuxta urbis Ratibonensis
mœnia, vbi in vigilijs & orationibus 52. an-
nis deuotissimè vixit, & anno 1027. Idibus
Octobris obiit, & in ambitu monasterij S.
Haimerani sepulta iacet, ad partem Austra-
lem, habens in superiori marmore hoc disti-
chon:

*Hic pia florescit Aurelia virgo sepulta,
Quæ pœnas nescit, cœli dulcedine fulta.*

In Australi ambitus plaga beatæ memorie
Adalbertus, huius monasterij Abbas sepultus,
requiescit intra cancellos ferreos, cuius mau-
seolo inscripta hæc carmina:

*Floruit hic signis Abbas Albertus opimus,
Illijs precibus Iesu Rex parce redemptis.*

Obiit anno 1177.

Vixit sub Friderico primo, Imperatore
Romano. Inuentum est corpus Hemma Regi-

næ, vxo-

æ, vxoris Ludouici, Regis Bauariæ, inter rui-
nas murorum ex incendio anno Domini 1163.
collapsorum. Præter has celebres personas,
in monasterio S. Haimerani requiescunt 18.
Episcopi Ratisbonenses. Sic ferè Viguleus
Hundius in Metropolis sua Salisburgensi.

CAPVT XXV.

Regni Francie cœnobia varia.

Mollispeci cœnobium Abbatiale apud
Bituriges, vulgò *Meobec en Berrij*, Da-
gobertus I. Galliæ Rex excitauit:
exstatque diploma apud Renatum Choppī-
num lib. 2. Monasticōn, tit. 2. Ego Dagobertus
filius Clotharij Regis, filij Chilperici, filij Clothar-
ij &c. Dæum anno Salutis 642.

Insulae Barbaræ Abbatiam apud Lugdunum
si non fundauit, certè instaurauit omnino
ruinosam Carolus Magnus Imperator: ut in
Historia Lugdunensi lib. 2. cap. 106. legi-
tur.

642.

Monasterium S. Michaëlis ad Erenum in-
straurauit Guilielmus Aquitaniæ Dux, Caput
stupeum nuncupatus.

Cormeriacum in D. Turonensi fundauit Ca-
rolus Magnus ac dotauit ex templi Martinia-
ni prædijs, agente in primus Iterio primo il-
lius loci Abbate.

In vr-

In urbe Senonensi Chilpericus Rex ædificauit monasterium SS. Petri & Pauli, temporibus S. Remigij Remensis Archiepiscopi: ut testatur Odoramnus in Chronico Senonensi, quod, memini, usque ad annum 1121. existat in monasterio S. Petri viui Senonensis.

S. Luciani primi Bellonocarum Episcopi & martyris coenobium Abbatiale, in suburbano Eellenacensi, idem Rex instaurauit. Ita Choppinus loc. cit.

S. Vandregisilus construxit Fiscanum & Fontanellum, in finibus Neustriæ: ut in Chronico Sigeberti ad annum 692. legitur, Glaber Rodulphus dicit illud ædificatum à Guilielmo duce Normanniæ, ubi & sepultus est,

Altum Villare exstruxit Niuardus Archepiscopus Remensis, idemque S. Baslei monasterium variis immunitatibus donauit, teste Frodoardo.

Abbatiam SS. Sergij & Bacchi, iuxta urbem Andeganensem excitanit Clodoneus I. Rex Gallie, itemque Abbatiam Iucundæ-vallis, vulgo Ioyenual, in agro Parisiensi.

Childebertus Rex fundauit Abbatiam S. Germani de pratis, in suburbis Parisiorum, ut supra diximus, & Abbatiam Montis S. Michaëlis, quæ est in periculo maris, in maritima Normanniæ ora. Alij volunt hanc posteriorem à Richardo Normanniæ Principe, conditam fuisse.

B. Riculius Archiepi. Remensis Orbesium monasterium exstruxit in fundo, quem Theoderi-

dericus Rex ipsi donarāt teste Frodoardo.

S. Medardi cœnobium apud Sueßiones Clotharius; S. Germani cœnobium, quod nunc est S. Albini, apud Andes Theodebertus excitarunt. Cœnobium S. Ioannis Angelici in Sanctonibus, de S. Jean d' Angeli, en Xainctonge, anno 761. Pipinus rex in honorem S. Ioannis Bap. erexit, in opido quod propterea S. Ioannis Angelici vulgo nuncupatur.

761.

Abbatiam S. Florentij veteris, apud Andes, & Abbatiam S. Iudoci ad mare, iuxta Monstrolium opidum, Carolus Magnus; Abbatiam de Nobiliaco, de Noüaille, in Pictonibus, Ferrariensem, de Ferrieres, in Senonibus, Carrroff, de Charroux, S. Maxentij, S. Sauini, in Pictonibus, Ludovicus Pius; S. Martini de campis cœnobium apud Parisios anno 1060. Henricus; Tyri Abbatiam, de Tyron au perche, in d. Carnutensi sub annum 1110. Ludovicus Crassus; Fiscatiense monasterium, Fescamp, Guilielmus Bastardus Normanniae Dux; Abbatiam S. Gildæ & Burgi Dolensis, du Bourgdi-eux apud Bituriges, Ebbo Dolensis Rhulus; Auriliacense monasterium, de S. Gerault d'Aurillac, in Aruernia, D. Geraldus; Latiniacum, Laigny, S. Furseus Hibernus fundarunt.

Ita Choppinus lib. 1. de sacra Politia tit 4.
(o)

Mona-

Monasteria exempta Regni Gallie.

SVnt in Gallia ordinis S. Benedicti cœnobia quamplurima exempta ab omni iurisdictione Episcopali, atque à Romana sede immediatè dependentia: quæ sese in piam societatem seu congregationem redigerunt, iuxta decretum Consilij Lateranensis anno 1215. sub Innocentio III. celebrati. Quæ quidem Congregatio condidit Statua regularis disciplinæ in Turonensi, Senonensi ac Bituricensi prouincijs: vt tradit Choppinus lib. 2. Ecclesiastice Politiæ &, lib. 2. Monasticæ tit. 3. §. 13.

Inter monasteria exempta sunt ista:
S. Gildasij, monasterium, in dioçesi Venetica apud Britones.

Rinense monasterium ibidem.
S. Salvatoris de Carnusio, apud Pictones.
S. Ioannis Angeliaci in D. Santonensi.
S. Seueri in Vastonia, & D. Adurensi Monasterium de Sorde, in D. Aquensi.

Blauimontis, in D. Vasateni.
B. Mariæ de Carignotes, in D. Adurensi.
S. Martini Athanaten sis, apud Lugdunum Gallicè d'Aisnay à Lyon.

S. Andreæ monasterium Viennense, Monasterium S. Mariae & S. Marcellini de la Chaume, à Rothono Britanniæ Abbatia dependens.

S. Trinitatis vindocinensis Abbacia exempta per Hono ium. III.

Maius

*Maius Monasterium, haud procul ab urbe
Turonensi, Maire moustierlez Tours, per
Eugenium III.*

*Rothonensis Abbatia, de Rhedon, in Britan-
nia minore per Nicolaum V.*

*S. Benedicti Floriacensis, Gallicè S. Benoit
le Fleury sur Soire, per Alexand. III. &
Clementen IV.*

*Burgidolensis Abbatia, de Bourg dieu en Ber-
ry per Innocentum V.*

S. Crucis Abbatia Burdigalensis.

*Casa Dei, in Aruernia, suæ Congregationis
caput.*

S. Germani de Pratis, in suburbio Parisiensi.

Sunt & nonnullæ abbatiæ Virginum
Benedictinarum Exemptæ in regno Gal-
liæ, ut Abbatia Nostræ Dominae Sueßionensis,
fundata per Drosium Episcopum Suef-
sionensem & munificè dotata

per Carolum Magnum:

& aliæ.

{:o:}

C A P.

CAPVT XXVI.

*Cellensis Abbatia, in d. Trecenti, in Campania
regni Francie prouincia.*

650.

Cœnobium Cellæ seu Cellense ordinis S. Benedicti, quod etiam cœnobium S. Petri Insule Germanicæ, siue S. Petri de Calla, vel Cella S. Bobini nominatur (non Bononi, vt mendose alicubi scriptum legitur,) non longe ab urbe Tricassina situm est; & celebritate nominis semper conspicuum existit; tum quod ante complura sæcula prima eius fundamenta iacta sunt, tum quod maximo cœnobitarum numero, diuinis officijs & sacrarum litterarum studijs toto pectore incumbentium olim floruerit. Quorum quidem nonnulli ob insignem eruditio[n]em cum pari pietate & sanctimonia copulatam, ad ecclesiastica munera & sacrarum dignitatum apices proiecti sunt, vt manifestum est ex historia S. Frôdoberi, qui cœnobij illius incunabula, Galici imperij clauum tenevit Clodoñeo II. circiter annum 650. excitauit. Idem autem Princeps S. Frôdobero solum concessit, in quo memoratum cœnobii conditum fuit, quod noto vocabulo *Insula Germanica* nuncupabatur: cuius fundi circuitus ad decem terræ iugera porrigebatur, sicut disertis verbis conceptum est, & expressum in adprobacionis confirmationisque diploma-

650.

plomate, dicto S. Frodoberio à Clotario III.
Laudati Clodoni filio, circiter annum 663.
concessò, verum non otiosum fore arbitror
eas litteras, quo posteris integræ & illibatae
relinquantur, hic adscribere. Ilæc est igitur
earum series ex Chartario dicti monasterij
bona fide excepta.

Clotarius Rex Francorum vir illuster, regia
consuetudine, sinistris petitionibus sacerdotum,
in quo nostris auribus fuerint prolatæ perducimus
ad effectum. Igitur Frodoberus monachus
ad nostram accessit præsentiam, clementia regni
nostrí suggestit, è quod bona memoria Dom-
nus & genitor noster Clodoneus quondam Rex
per suam auctoritatem sua manu subscriptam,
locello nunc upato insula Germanica, qui paludis
esse videtur in suburbano Trecassium ciuitatis
ipsius, Frodoberio monacho, ubi monachuli sub
S. regula ad cellulam, quam suo opere inibi con-
struxit, bono crea decem de ipsa Insula (quod
pars fisci esse videtur) eidem concessisset: unde
& cessionem ipsius Principis sua manu subscri-
ptam, se p̄ manibus habere affirmat, & rem isto
tempore præsente, quieto ordine adserit possidere
vel dominari. Sed protinus rei firmitate petiit
consuetudinem nostram, ut hoc nostrum præce-
ptum in idipsum plenius confirmare deberemus:
tuius petitionem pro reverentia sanctorum Dom-
norum prompto animo prestitisse vel confirmasse

H

cognō-

cognoscite. Præcipientes enim ut sicut ab ipso Domno & genitore nostro iam dicto Frodoberio, ipsa Bono crea de terra in subscripto loco legaliter ad ipsam cellam ubi constructa esse videtur, fuerint concessa, & hoc præsente tempore subscripti monachi inibi possidere vel dominari videntur, inspecta ipsa cessione superius scripti Principis, per nostrum præceptum plenius confirmatum, ad ipsum Sanctum locum, vel ad monachulos suos, qui ibidem deseruire videntur, perenniter proficiat ad augmentum. Et ut hæc præceptio firmior habeatur, nos & præcela Domna & genitrix nostra Batildis Reginam manus nostræ signaculis subter eam decreuimus affirmare. Signum præcela Domnae Batildis Regiae. Rado. Obto.

Monasterium S. Arnulphi, in Ducatu Valesia,
apud Crispeum opidum.

Est Prioratus Congregationis Cluniacensis, sic dictus à S. Arnulpho Turonensi Archiepiscopo & Martyre. Cuius quidem sacrum corpus ut & Sponsæ ipsius S. Scaribergæ, adseruatur in dicto monasterio S. Arnulphi apud Crispeum: quod licet exiguum sit opidum, in ditione Suessionensi situm, est tamen caput Regij Ducatus Valesiani in Francia. Vixit autem S. Arnulphus sub Clo-

doueo.

doueo primo Rege Franciæ circa annum 513. Ut in quibusdam exemplaribus Sieberti chronographi legitur. Vita eiusdem exstat manuscripta in dicto monasterio, & typis edita in Bibliotheca Floriacensi, Parisijs an. 1605. publicata.

Monasterium S. Dionysij de Nogento Rotrodi.

Est id à Gaufrido Vicecomite Castrodu-
nensi fundatum anno 1. regni Hen-
rici I. Galliæ Regis, bonisque auctum à Rotro-
do nepote, Pertici Comite anno 1190. teste
Choppino lib. 2. monasticorum tit. 7. art. 6.

CAPVT XXVII.

S. GISLENI

*Cœnobium, in Hannonia, quod olim Cella
est nuncupatum.*

Gislenopolis Hannoniæ opidum est, palustri
loco, inter Valentianas, & Montes Han-
noniæ situm: cuius muris illustre vetusq;
cœnobium includitur, quod à S. Gisleno condi-
tore nomen induit. De quo Fulbertum Doctorem
clarissimum, S. Autberti Cameracensis. Episcopi
res gestas narrantem audi: Athenis vrbe Græ-
corū nobilissima adolescens quidam inclytis
virtus natalibus, studijsq; literalib. propemo-
dum exercitatus, sed & fidei moribus adorna-
tus, ex inspiratione superni amoris patriam,

S. Gislenus
in hoc mo-
nasterio
quiescit.
Floruit
An. 651.

parentesque deserere, cursumque longae peregrinationis meditabatur adsumere, quatenus impensione temporalis exilij mercaretur æternæ portionem hereditatis. Igitur Romam adueniens, oratoria Apostolorum, orationis gratia lustrando, aliquantulum temporis expleuit. Qui nocte quadam lassescientibus ex itinere artibus, in somnum resolutus diuinæ iussionis voce monetur occiduos Galliarum fines expetere, pagumque Hagnou penetrans, congruum suę habitationis locum quærere, ubi constructo oratorio vocationis suæ tempus exspectaret, sciensque diuinam prouidentiam sibi semper adfuturam, laboriosi cursus non paueret iniuriam, donec ad locum perueniret, ibique inueniret, qui sibi peregrinationis portum indulgeret, & rerum adiumenta præstaret. Quā voce diuinā beatum portendi Autbertum sequentia indicant. Sed iussionem Domini explere desiderans vir Dei Gislenus, sic enim erat nomen illi, regionibus diuersis, insulis & urbibus peragris, prospero cursu tandem peruenit ad locum, qui tunc temporis Vrsidungus ab incolis dicebatur, ex consuetudine videlicet vrsæ parturientis, nunc vero Cella vocatur. Qui locus distat trigenis ferè millibus ab urbe Cameracensi, in qua ipse ex diuino oraculo sanctum Pontificem supra gregem Christi cura peruvigili audierat insudare. At ille, noxijs auulis arboribus, basilicam in honore beatorum Apostolorum cœpit ædificare, stu-

dijs-

dijſque bonorum excitare. Disseminante er-
gò diabolo zelum inuidiæ per corda malo-
rum, auditum est aliquos, ut est mos adulan-
tium, sancto Episcopo suassisſe, non debuiſ-
ſe pati pseudodoctorem in finibus suis
ad inuidiam ſui honoris, manere; ſanè
qui ad ſeducendas mentes ſimplicium, vrba-
na ſapientium conuenticula vitans, in has fo-
litudines deueniſſet. Sed vir Domini aduer-
tens ſuggeſtione inuidia potius, quā in rati-
one compositam: Non eſt, inquit, noſtrum
hominem indiſcuſſum iudicare, neque omni-
ſpiritu credere, donec probetur, ſi ex Deo eſt.
Mittitur itaque nuntius, qui hominem ad
conſpectum Pontificis accerſire debeat: hoc
interim proposito, ne vir Dei ex conuentu quo-
uis iniuriæ motu contristaretur. Euocatus
autem beatus Gislenus, cœpit Deo gratias
agere, quod ſe per ſummuſum Pontificem ſu-
perna gratia viſitafſet. Perueniens itaque ad
vrbeam ſancto preſentatur Episcopo, quem il-
le, vt flagrabat caritatis dulcedine, ſic affæuit.
Dic nobis, inquit, frater cariſſime, cuius ciui-
tatis eſt, cuiusve dignitatɪ. Cui ille respon-
dēns: Græcus, inquit, ſum natione, Christia-
nus verò dignitate, Athenis ortus, baptisma-
ter renatus, ita Romam adiens per Dei præ-
ceptum hanc perueni in patriam, ſuper flu-
men Hagnam in loco, qui dicitur Vrſidungus,
operor manib⁹, edificare geſtiens Deo ora-
torium. Desiderabam equidem tuam expe-
tere ſanctitatem, petiturus licentiam agendi,

quæ sunt cœpta; sed præuenit gratia tua, quæ
me accersiuit. Intuitus autem almus Episco-
pus viri sermones, nihilque in eis reprehen-
sionis deprehendens, dilexit eum, sicque per
aliquot dies gratia hospitalitatis retentum,
& corporalis alimoniae subsidio, & sacro spi-
ritualis vitæ colloquio satiauit. Dehinc bene-
dictionis suæ munere donatum, acceptaque
regrediendi licentiâ, eum venerabilis pater
hortatur perficere studio, quæ cœperat: siccq;
peractis, quæ congruerent, oratorium suæ
auctoritatis benedictione consecraturum
promisit. Qua Episcopi promissione latus,
operi ardentius instabat, animaduertens iam
sibi ex rerum euentu illum inuenisse, quem
ad ministerium socialis laboris, diuinitus
audierat sibi promissum. Expletis verò pro-
modulo suo, quæ monasticis usibus congrue-
bant, vir Dei venerandum talibus verbis in-
terpellat Episcopum: Tempus adest pater,
quo seruo tua Dominus Pontifex promissa
benedictionis munus exsoluere debeat. Gau-
dens igitur venerabilis pater bonis viris stu-
dijs, accersito secum beato ac venerabili
Deicultore Amando, cum magna circum-
fusæ plebis exultatione, monasterium præ-
dictum ad laudem Domini, & honorem
Apostolorum Petri & Paulli consecravit.
Hac tenus Fulbertus.

Eadem ferè sed breuius Chronographus Came-
rcensis commemorat: Beatus Gislenus ab A-
thenis digressus, dum ortis simultatibus apud

B. Aut.

B. Autbertum accusaretur, ille aduertens similationis caussas, non solum non condemnandum estimauit, sed cum magna veneratione suscepit, Ecclesiamque, quam idem S. Gislenus construxerat, adsumpto secum B. Amando, in honore Apostolorum consecravit.

Et infra: Nec procul à monte Castriloco, in loco quem dicunt Cellam, monasterium est monachorum S. Gisleni. Istenim irum visione angelica admonitus, ab Athenis digressus, cursum suæ peregrinationis in istam partem direxit, illudque monasterium auctoritate sancti quoque Autberti, sed & sancta Vuadetrude, cui tunc temporis familiari dilectione inhæserat, opitulante, fundauit. Qui quantus vel qualis vixerit, liber qui de vita eius inscribitur, pleniùs exprimit. Hactenus ille.

Quomodo autem S. Gerardus Abbas Bronensis, à Gisleberto Lotharingiæ Duce euocatus, Canonicis hic monachos substituerit, fusè narratur in historia vite eiusdem S. Gerardi, à quodam monacho Broniensi ad Gonterum Abbatem scripta; Gisleberto Lotharingiæ Duci Christi confessor Gislenus, nocte intempestâ per visum apparuit, & querelis miscens preces, sic ei locutus est: Noueris me diutiùs ferre nō posse quotidianas cōtumelias, quibus afficiūt me Vrsidungi Cellenses clerici, In meo enim cœnobio, quod mihi Christus donauit, nulla omnino religio seruatur. Oés, quæ sua sunt,

Circa
An. 930.

Apud Surri.
To. 5. Ocl. 3

quæ sunt, quæ autem Dei sunt, ea nihili pèn-
dunt. Sed quia Lotharingia tibi paret, obse-
crote, per Christi nomen, ne differas idone-
um mihi pastorem inquirere. Quod quidem
ut obtinere queas, à me paucis accipe. Est in
pago Lomacensi locus, quem Bronium vo-
cant, in quo quidam Gerardus degit, verus
Christi seruus, eum mihi assume, & cœnobij
mei curam illi demanda: siquidem ad id mu-
neris neino in hac regione mihi illo magis
idoneus videtur. His dictis visio disparuit.

Porro Gislebertus non immemor visionis
eam ad effectum perducere volens, accersit
Cameracensem Episcopum Tietdonem, &
Raginerum Hainoensem Comitem, ijsque
quidquidea visione acceperat, exactè com-
memorat. Et cum ab eis peteret consilium,
illi aiunt se nihil audere consulere aliud,
quam quod diuinitùs facere iussus esset. Tum
Gislebertus ad eos: Ocyus ergo, inquit, ad
virum Dei abire cum virga pastorali, eumque
curam huius Ecclesiæ suscipere competit.
Illi mox accinguntur ad iter, & perueniunt
ad locum optatum. Quem secum abducentes
non absque incredibili Broniensis Ecclesiæ
luctu, celeriter Vrsidungum repetunt, & Ab-
batem eum constituunt. At ille clericorum
illic degentium non bonâ vitâ accuratiùs in-
uestigatâ, consultum exstimauit, ut ab illa Ec-
clesia excluderentur. In eorum autem locum
substituit dignam Deo monachorum sodali-
tatem. Haec tenus ex vita S. Gerardi Broniensis.

Bea-

Beatum porrò Gislenum in Gracia monachum ordinis S. Basiliū fuisse, testatur Philippus ab Eleemosyna, in vita eius historia. Nam ut in Occidente S. Benedictus; sic in Oriente S. Basilius Magnus monachorum pater ac princeps existit, ut qui primus duriorem illum veterum monachorum ritum ad meliorem normam, magisq; religioni congruentem, rededit.

ALTIMONTENSE ET SONEGIENSE

Monasteria in Hannonia.

Illustria hæc cœnobia S. Vincentius, cognomento Madelarius, Dux nobilissimus, & S. Vualdetrudis Electæ maritus exstruxit. De ijs fusè Chronographus Cameracensis: Nec præteream, inquit, vicum, quem Altum Montem dicunt, nec immeritò sic nominatum, cùm beatus Vincentius, cum multis viris religiosis, qui cum eo fuerant, sua conuersatione reddiderit sublimatum. Porrò iste Vincen-
tius Comes egregius, sanctæ Vualdetrudis maritus, iuxta quidem secularem eminentiam, & rebus & genere potentissimus, erudi-
tione tamen & crebris monitionibus beati Auberti Pontificis Cameracensis informa-
tus, secularis militiæ pompam procul abhorruit, Deique obsequijs mancipare se potius estimauit. Igitur cum de loco suæ con-

Floruit
An. 651.

S. Vincentius
quiescit So-
negijs, & S.
Vualdetru-
dis Monti-
bus Hanno-
nia, in basi-
lica nobili-
um virginū
Canonica-
rum, à se
instituta.

uerationis expetendo solicitus curam gerezet, non defuit diuina pietas, sancti viri desiderium completura. Nam quadam nocte pluit Dominus nubes, & omnem regionem, circum & circa nubes rorere respersit, excepto paullulo loci, quod in supradicto vicino, in modum videlicet crucis, respurgendum reseruauit. Quod vir Dei suo desiderio certius contigisse altiore consilio intellexit, diuinoque indicio certior factus, mox eodem loco monasterium ex proprio sumptu fundauit. Quod etiam suus magister Autbertus viris secum religiosis adhibitis, in honore Apostolorum Petri & Paulli dedicauit, ibique vir sanctus feliciter conuersatus, laudabilis vitae sanctitatem ducere ad studuit. Ad cuius piam conuersationem multi viri religiosi confluxerant, traditisque praedijs & proprijs rebus cum sacro viro degentes, ad vitæ regularis norma se se construxerant. Cum autem locus a Regibus & Principibus augmentari, & frequentia fratrum populosus coepisset haberi, ut liberior Deo vacaret, ad secretiorem locum secessit, quem etiam locum paullò posterius dicam. Huius vero forma, & exemplo religio monachorum postea multo tempore adoleuit, sed per incursus gentilium, immo per crebras seditiones domesticorum, subripiente inopia, ordinis monachalis ad canonicalem redactus, sic ad tempus Domini Gerardi Episcopi usque me mansit: Quod vero cernens Episco-

Sonegias.
intelligit.

pus,

pus, præcepto Henrici Imperatoris, consilioque Herimanni Comitis, ac voluntate sui fratri Godefridi, fratri videlicet Episcopi, qui ex parte Herimanni Comitis ipsum locum in fisco tenebat, emeliorauit, & factio Abbate Fulcuino in pristinum ordinis statum reformauit. Hic autem vir bona memoriæ Abbas, cum summo studio & labore nominis sui officium librans, & usum regulæ interius docuit, & locum omnem pro modico temporis, utpote adhuc nouitum, pulchris ædificijs, & usui monachorum necessarijs, exterius insigniuit.

* Et infra. Repetamus locum, quem relictis quidem in Alto monte fratribus, expetijsse B. Vincentium prædiximus. hic ab incolis Sungeias nuncupatur, ubi ipse vir Dei à frequen-
tia populari remotus, fratribus sociatus mo-
nasterium struxit, ibi q; exactis huius vitæ cur-
riculis, feliciter sepultus, cum filio suo † Lan-
drico, Meldensi Episcopo, in pace quiescit.

Et iterum: Est monasterium in pago Hai-
nou, in villa quæ dicitur Altus Mons, quod S.
Vincentius B. Autberti prædicatione de lai-
co monachus factus, & rebus sui iuris, sub mo-
nachorum religione construxit, ac sub regia
manu per multos annos non mediocriter flo-
ruit. Superuenientibus autem caussis diuer-
sarum tempestatum, Comitibus in bene-
ficium traditum est, & ad tantum casum paul-
latim deuolutum, ut monachis quidem e-
gestate coactis, paucorum clericorum cu-

* Lib. 3.
† S Landri-
cæs Mel-
densis Epi-
scopus. S.

Vincentij fi-
lius, cuius

Et Demo-
chares me-
minit lib. de
Sacrificio

Missæ in ta-
bulis Episco-
porum Mel-
densiū. Er-

rāt itaq; qui
eum Metē-
sem Episco-
pum nuncu-
pant.

Lib. 3.

ftodiæ

stodiæ mandaretur. Procedente verò tempore contigit Arnulfo patri Domini Gerardi I. Episcopi Cameracensis à Comite Heriman. no in beneficio compensari. hic audito de antiquitate & summa veneratione loci, sicuti vir sanctus, ad pristinum gradum voluit reformare, sed subripientibus caussis bellorum non potuit. Post cuius excessum is Arnulfo filio hereditariè cessit. Huius nimirum meliorare volentis desiderium diuina clemencia secundauit. Ipso enim tempore frater suus Gerardus ad Pontificium subleuatur, cuius tam consilio quam auxilio pulsis quidem Canoniciis, domino Abate Richardo monachorum religio reuocatur. Qui Richardus postea Fulcuinum Abbatem sibi substituere aestimauit. Hunc ergo Dominus Gerardus Episcopus, unaque Abbas Richardus Imperatori presentarunt Abbatia donandum. Subrogatus itaque Fulcuinus, multo labore monasterium, quod desertum inuenerat, domino Episcopo adiuuante, tam claustro & ceteris ædificijs, quam regulari fratrum seruitute munivit. Quod ita innouatum Kalendis Maij in honore SS. Apostolorum Petri & Paulli, ut ante fuerat, dominus Episcopus consecravit. Haec tenus ex Chronographo Cameracensi.

Parro Altimontense cœnobium, vulgo, Haulmont, millari uno à Melbadio Hannoniae opido distans, hodieq; monachi Benedictini possident, Sonegia autem, vulgo Soigny, paullatim in o-

pidum

pidum muris cinctum (vt & alia Belgij cœnobia plurima) excreuerunt; eoq; in loco B. Bruno Archiepiscopus Colonensis & Dux Lotharingia, insigne Canonicorum secularium collegium ordinauit, & basilicâ claustroque reparatis, constitutiones iuxta regulam S. Augustini eis præscripsit; vt in manuscriptis Hannoniae Chronicis Iacobus Guisianus commemorat. An. 965.

LAVBIENSE

Monasterium, ad Sabim fl. secundo milliari à Binchio Hannoniae opido, in ditione quidem Leodicensi, sed in diœcesi Cameracensi situm.

Est locus intra terminos pagi, quem veteres à loco, ubi superstitione gentilitas Marti sacrauerat, fanum Martinense dixerunt, iuniores à nomine profluentis fluuij Hainou vocauerunt, in pago Sambrino, ubi Sambre fluens blandâ & amœnâ ripâ decurrit; quem hinc inde prominentibus collibus planities quædam, & nemorum opacitas, & oportunitas loci gratissimum reddit. In quo loco riulus delabitur in Sambram, quem Laubacum vocant, eundemque putant nomen loco dedisse. Licet sint aliqui, qui dictum putent, quod pro oportunitate capiendarum ferarum (vndique enim saltu cingitur, vincinæque erant Liptinæ, regium olim

Ad Liptinæ
sue Listinas

pala-

*Synodum
celebrauit. S.
Bonifacius
Archiepi-
scopus Mo-
guntinus,
presente
Carlomano.
Hodie
Paganus est,
Lestines,
millari
uno à Bin-
chio Han-
nonie op-
posito fuisse.*

palam) Rex pergens venatum ibi sibi fieri iusserat obumbraculum, ad temperandum solis æstum, quod Lobiam vocant. Inde putant locum dictum nomine permanente, riuumque à loco, non locum à riulo nomen traxisse, quod videtur magis verisimile esse. Teutones hoc astipulare videntur: nam locus ille eorum lingua *Lobach* dicitur. Et *Lo* quidem vocant obumbrationem nemorum, *Bach* autem, riuum; quæ duo si componantur, faciunt obumbraculi riuum. Erat autem locus parandis insidijs, & latrocinantibus aptus. Nam sicut dictum est, cinctus est siluis, & exasperatus scopulis; vnde & perpetrato scelere non inueniebatur hostis. Tali ergo oportunitate captatā Morosus quidam, vir huius artis & operis, tali in loco latrocinij insistebat, tempore quo à Clodotieō septimus Lotharius agebat in sceptris. Qui cum minimis sceleribus non usquequaque contentus, grandiora quæque moliretur & ageret, tandem miserante Domino, per sanctum Autbertum Cameracensem Episcopum (nam parœcia est ipsius Ecclesiæ terminus, licet huic usque & Leodiensis protenditur) de Moroso in Landelinum conuersus, secundus de Saulo factus est Paullus, & finem vitijs dedit, & locum sacris studijs immutauit, vt quem commaculauerat vitijs, virtutibns dedicaret, vt ubi superabundarat peccatum, superabundaret gratia, vt ait Apostolus In quo loco Ecclesiam sibi protépore

con-

constituens, deflebat quibus antea delectabatur, manu & labore victum quærens, lasciuiamq; carnis ieunijs, & vigilijs domans, & exercebatur summo mentis conamine in his, quæ sunt Dei, ut omnes mirarentur vi-dentes cōmutationem dextræ excelsi. Talibus igitur exercitijs, pluribus ad id studij confluētibus speculum factus est. Sicque Lobiensis cœnobij fundator exstitit primus. Sed præordinatio, de qua proposuimus, Dei, qui non omnia iudicia sua manifestat (*iudicia enim tua, ait Psalmus, abyssus multa*) voluit beatum Landelinum Lobijs demigrare, ut alteri quādoque subsecuturo locus vacaret, ne vriique super alterius fundamentum ædificia strueret, & detrimentum pateretur, & ne merita tanta duorum vnius loci angustiâ arctarentur. Horum fortè præscius beatus Landelinus, Lobijs demigrans, Crispinum petijt. Nec defuerunt adiutores & cooperatores, in supradicti loci augmentatione, quamplures, licet nomina eorum exciderunt, temporibus Lotharij filij Clodouei, qui regnauit annis VIII. sed & fratum eius Hilderici Secundi Regis Austrasiorum, & Theoderici, quem Pipinus debellauit, sub seque regnum finire permisit, post annum regni ipsius Theoderici decimum octauum, Clodouei quoque filij Theoderici, qui regnauit annis duobus, sed & fratri eius Hildeberti, cognomento Iusti, qui omnes regnauerunt sub præfato Principe, regni tum eis nomine

perma-

S. Landelinus Lau-biense cœ-nobium fundat. Eius vita ex-istas apud Surium.

S. Vrsmārus
Laubienense
cœnobium
regendum
suscepit B.
Landelino
Grifpinianum
profecto.

Id est par-
ticulis
phrasis
Gallica.

permanente. Quo in tempore, secundum quod in Actis Apostolorum legitur, in Asiam volentes ire discipuli prohibiti sunt à Spificu Domini, quoniam seruabatur Ioanni; B. Vrsmarus virtutum exercitijs clarus, cui Lobiās Apostolatus locum delegauerat Dominus, à Pipino iam dicto Principe euocatus, idem monasterium regendum suscepit per Hidulphi interuentum, qui erat unus de proceribus regni maioribus. Cuius indicia meritorum fuerunt, puer ille & panis matri in vremate præmonstratus, & scandio illa beata scalæ à terra cælotenus; quæ omnia quantum beato viro congruunt, ex actibus eius cognoscimus.

Et paullò infra: Quare autem Vrsmarum Episcopum fuisse dicimus sæpe à nobis quæsumus est. Nam textus descriptionis vitæ eius Episcopum eum fuisse docet, locum autem vel tempus ordinationis ipsius, vel à quibus ordinatus sit, omnino sileat. Sed in chartis sub eius tempore factis, ac perantiquis membranarū peciolis, quæ continentur in Ecclesia nostra, inscriptum eum inuenimus sub nomine Episcopi & Pontificis. Varia de hoc est seniorum nostrorum relatio, dicentibus quibusdam, quod prædicandi gratia, ut competebat tunc rudimentis nouellæ fidei, ad cōpescendos superfluos ritus gentis barbaræ, Episcopus fuerit ordinatus; quod factum quoque de sancto Amando legimus. Quibusdam hanc dignitatem tribuentibus, rationemque

tuen-

tuentibus, quod videlicet locus regius, regia munificentia constructus, regio palatio contiguus, scilicet Liptinis, nulli committeretur, nisi prius ordinatus esset Episcopus. Quam dignitatem in plerisque successorum eius durasse in subsequentibus dicemus. Quid horum verius sit, lectorum arbitrio committimus. Igitur in exordio regiminis sui, Ecclesiam, quae ante id temporis erat in consecrata, consecrauit, dedicans illam Domino in honore Principis Apostolorum Petri, summique Doctoris gentium Paulli, & omnium Apostolorum Christi, cumulans templum donis, & altare multiplicibus Sanctorum patrocinij. Facta est haec dedicatio anno qui est sexcentesimus nonagesimus septimus Dominicæ incarnationis, VII. Kalendas Septembri, Domino in perpetuum regnante, Pipino Franciæ principante. Quam Ecclesiam nequamquam passus pollui cadaveribus mortuorum, fecit aliam in honore sanctæ Mariæ, in montis vertice cui subiacet prædictum monasterium, ubi cœmiterium constituit esse fidelium, & ad quam confluenter populus. Nam illicitus, ut nunc quoque, nisi certo tempore, apud aliam erat feminarum accessus. Monasterium quoque in Alna ipse construxit, & Lobijus subiecit. Monasterium quoque Vuasclare dictum, versus Theoraciæ saltum, in finibus Faniæ edificauit, cui & Dodonem præfecit, virum admodum sanctum, ut pote a se instructum, qui paullisper inibi moratus

Prater S.
Vrsmarum
Episcopi &
Abbates
Laubienes
fuere SS.
Erminius,
Vulgines:
& Theodo-
dulphus
quorum
corpora
Binchij
quiescunt.
An. 697.
Huius loci
collegium
Canonicorum, nunc
residet Bin-
chij in Hä-
nonia, an.
1408. Laub-
bijus ed träs-
latum.
Alna est
hod e cœ-
nobium
Ord. Cister-
ciensis, ad
Sabim fl.
milliarē
uno à Lan-
büs sicutum.

*An. 713.**Lib. 2.*

eremum concipiuit exstructaque in eodem
Fanix saltu cellulâ, cum permisso pij Patria
& licentia, vita vixit theorica, vbi postes
multis virtutibus clarus migravit ad Domi-
num. Corpus autem eius translatum est ad
monasterium Vuaslare, vbi nunc requiescit
debi a veneratione. Sanctus autem Vrsmar-
rus, ut erat semper lucrantis animabus inten-
tus, prædicandi gratia se Flandriæ intulit,
versus Menapum fines, qui ritu gentis adhuc
detinebant vanis superstitionibus. Cuius
doctrinâ ad fidem Christi conuersi, non mi-
nimæ partis prædiorum suorum illum facie-
bant heredem, & eam quæ est in Lobijs, Ec-
clesiam Christi. Beatus igitur Vrsmarus, vir-
tutum omnium commercijs plenus officio
sibi credito fideliter administrato, soluitur
carnis ergastulo, & cœlesti introfertur para-
diso, vbi nunc & semper nostri petimus me-
mor feliciter fruatur Deo. Obiit autem anno
septingentesimo decimo tertio Dominicæ
incarnationis, & nobis in perpetuum Domi-
no Deo regnante, & Pipino agente in sce-
ptris. Qui antequam decederet, fractus lon-
gâ molestiâ, se viuo sanctum Erminium suc-
cessorem sibi substituerat. Ita Fulcius Abbas
Laubiensis in manuscripto Chronico Laubensi qui
obijt anno 990. Similia, itemque alia quædam de
*monasterio SS. Vrsmari & Ermini scitu dignis-
sima, Chronographus Cameracensis fideliter nar-
rat: Transeundem est (inquit) ad Laubiense*
cœnobium, quod sacris initijs sancti Lande-
lini,

lini, ad tanti honoris, qui nunc est, paullatim peruenit titulum. Hunc nimirū Landelinum, in primæua quidē ætate à beato Autberto Pōtifice litteris & moribus sacris imbutū, postea verò fallēte diabolo, pīj magistri profugum, spreto clericatu, manū prædatoriæ in libro vitæ ipsius legimus sociatum. Hunc, inquam, postquā magister benignissimus diuturna lamentatione & iugi prece ab errore reuocatū, quasi pater filium suscepisset, ac sauciū dulci correctione, & beneuola cōsolatione recreasset, in prælibato loco tunc tēporis solitario secedere monuit, vt disciplinatiū videlicet errata corrigeret, & emendatiū viueret. Peracto itaq; habitationis ædificio, & in veneratione Apostolorū Petri & Paulli cōsecrato, paucis siquidem viris nitidæ vitæ secum receptis, monitiones & mandata magistri, & quā lance moris & operis adimpleuit, & de die in diē proficens, ad vitę sanctissimę culmē trascendit. Vbi verò locus viri sancti pia cōuersatione florere cōpisset, & ex munificentijs Regum, siue potentium quorumlibet, quanto rebus exterius, tantò etiam numero monachorum interiùs abundaret: mox inde remotus, siquidem vt Deo strictiùs manciparetur, secretiorem locum, quē paullò post dicemus, expetere existimauit. Secessurus autem eo loci præfecit beatum virum Dei Vrsmarum, pījs moribus præditum, in functoria tan-tum prædicatione sacratum Episcopum. Hic etiam vir de villa Fleon, quæ infra fil-

*Sonegias
intelligit.
De quibus
vide supra
Cap. 9.*

uam Terasciam sita est, oriundus, formam innocentis vitæ fratribus exhibuit, diesque suos in bonis operibus egit. Hoc igitur doctore, & dein beato Ermino succedente, de quorum monasterio subsequenter narrabimus, effloruit locus, & ad Dei gloriam ut usque in praesens apparet, mos plenè adoleuit Ecclesiasticus.

*Monasteriū
S. Vrsmari
& Ermini
est hodie
Canonico-
rum colle-
gium Bin-
chij residēs.*

Horum itaque beatorum Dei Confessorum dormitionis habitaculum subiungamus. Erat namque Ecclesia parochialis, subiacens prelibato coenobio, quæ iuxta scilicet in vertice montis sita est, ubi ipsi monachi, sed & omnes collimitanei circum & circa degentes, tumulandi ferebantur. Ad hanc etiam beatissimi viri Vrsmarus atque Erminus, cum defuncti sunt, portantur humandi, quorum meritis declarandis, diuina pietas multa miracula dignata est operari. Sed quia supra de sancto Vrsmaro parum tetigimus, non incongruum, si de sancto quoque Ermino aliquid explicemus. Hic nimirum vir vitæ laudabilis, & non parum prædiatus, de pago Laudunensi oriundus existit, & de die in diem in bonis operibus proficiens, omnium virtutum clarebat commercijs. Quem, quia odor bonæ opinionis illius longè lateque increbuit, beatus Vrsmarus supradictum monasterium regens, saepius accersiuit, diemque suæ vocationis imminere intelligens, ipsum rectorem monasterij, officijque sui post se supparem, & ministrum Pontificemque delegit.

legit. In functione igitur vicaria subrogatus, totum se in diuinis cultibus propensiùs mancipauit, suique magisterij forma instrutus, de creditis omnibus curam sollicitè ges- sit. Illud etiam prædium suum Ercli in vſibus fratrum expendit. Postquam verò ambo ad remunerationem vocati, primò quidem beatus Vrsmarus, dein vir Dei Erminus, in iam dicta parochiali Ecclesia tumulati fuissent, tot & tantis munificentis locus ille donatur, ut modernis temporibus monasterio facto Canonici mitterentur. Hactenus Chronogra- phus Cameracensis.

Porrò monasterium SS. Vrsmari & Ermini est hodie collegium Canonicorum, quod olim in basilica parœciali, Laubieni monasterio in man- tis vertice ad sita, nunc Binchiensi in opido sedem habet. Exstat autem hodieq; vetus ista parœci- alis basilica, monti imposita, in qua corām aliquando sacras horum & aliorum Diuorum tu- mulos venerati sumus. In eaq; etiamnum, aut in cœmiterio ad sito Abbates, monachi & incolæ omnes Laubientes terræ mandantur: adeò ut ha- ctenus mortaliū nemo Laubiensī in monasterio sit conditus.

Ceterum bellis in agro Leodicensi sequenti- bus, anno Christi millesimo quadringentesimo octauo postridie Kal. Iulij, Canonicorum S. Vrsmari collegium Laubijs Binchium, quod vici- num est Hannoniæ opidum, se se transtulit. Quo

Binchiense
Canonicorum
collegium.

An. 1408.

factum est, vt Guilielmus Bauarus, Hannoniæ Comes, instanter peteret, vt sedem ibi fixam ac perpetuam vellent figere. Quod & fecerunt, Martino V. P.tpa consentiente & approbante. eodem ipso tempore ex Laubieni Canonicorum basilica, sanctorum Vrsmari, Ermini, Theodulphi, Vulgisi, Amoluini, Abelis, Episcoporum & Abbatum Laubiensium, Hildulphi Dicis, & Amelbergæ viduæ corpora Binchium sunt translata, quæ diuersis octo feretris argenteis inclusa decenti cum veneratione nō semel coram spectauimus. De his manuscriptum Fulcuini Chronicon Laubienense, & Moleni Natales Sanctorum Belgij consule.

CRISPINIVM,
Inter Valentianas & Gislenopolim, Hannonia
opida.

Beatus Landelinus ex prædone ad Christum à S. Auberto Cameracensi Episcopo conuersus cum Laubiene cœnobium à se construtum, beato Vrsmaro regendum commisisset, vt paullò ante diximus, ad locum siluis horridum, quem Crispinum nuncupant, sese subduxit, ibique alterum exstruxit monasterium. De quo sic breuiter Chronographus Cameracensis: In vico Crispino est monasterium Canonicorum, ubi sanctus vir Dei Landelinus, profrequentia fratrum, relicto Laubieni cœnobio, commendato viro Dei Vrsmaro regimine, suisque ritè ordinatis rebus, secessit, vitæque

S. Landeli-
nus quiescit
Crispinij.

niti-

nitidioris perfectione exactâ migravit ad Christum, atque in pace sepultus multis virtutibus coruscavit.

Ex quibus verbis patet olim Canonicorum regulariter viuentium hoc in loco fuisse conuentū.

De Crispinij origine ac nomine Philippus ab Eleemosyna, Abbas cœnobij Bonæ Spei, * *Extatia* ^{* in historia vitæ S. Landelini, ista scitu in primis} ^{S. Cris-} ^{fpinij, & in} ^{nostriab-} ^{bliotheca.}

Landelinus comitibus Adeleno & Domitiano supra fluuium Hon veniens, illic voluit residere, ubi silua, quæ Amblysis dicta est, eidem fluuiio videtur adiacere. Quem locum ei commendabilem non fertilis camporum planities, non vinearum florida fecit pulchritudo, sed siluarum profunda opacitas, & horrore dedita solitudo.

Et infra: Verum ad usus fratrum etsi gausus est aquam fluuij non deesse, tamen loco illi nouit & doluit fontem viuidum non adesse: sciens quia etsi aqua fluminis necessitati succurrere non negatur, tamen

Gratus ex ipso fonte bibuntur aquæ, sicut ab Ethnicis prædicatur. Currens igitur ad solitum orationis præsidium, & humili fiduciâ præmunitus, intellecto quod à Deo esset affectus eius deuotionis exauditus, solo ictubaculi terræ superficiem interrupt, & redignâ miraculo, viuus subito fons erupit. Cuius aquas perspicuas vir sanctus considerans ab imo abundantius ebullire, crispantem superficiem vndis tremulis sca-

turire, ipsum lapsum riuuli grato susurro murmurare, tantâ sui gratia ad mirandum quoslibet inuitare, alludens speciei, quam crispam & tremulam hilaris adnotauit, ipsum in quo resederat locum, statim Crispiniūm nominauit.

*Crispinium
à fonte Cris-
pantu aqua
dilectum.*

*De sanctis Adeleno & Domitiano, qui cum B.
Landelino magistro suo Crispinij quiescunt, Mo-
lanus in Natalibus Sanctorum Belgij.*

STABVLETVM

*Vulgò Staelo, & M ALM VNDARIVM,
vulgò Mamedy, in Arduenna.*

An. 651.

Anno sexcentesimo quinquagesimo pri-
mo Rex Sigebertus de posteritate pro-
lis desperans, duodecim monasteria hinc in-
de construxit Deo. In quibus Stabulaus &
Malmundarium eminebant, cooperante sibi
in his Maiore domus Grimoaldo, & Traie-
ctensium Episcopo Remaclo. Qui Remacius
non multò post pertæsus secularium tumul-
tuim, in ipso Stabulaus monachicæ vitæ ad-
sumsit habitum. Ita Sigebertus monachus Gem-
blacensis in Chronicō.

Tom. 7.

Fuit autem Sigebertus iste Rex Gallia &
Austrasia, cuius vita historia exstat apud Su-
rium.

Porrò tam Grimoaldo Maiori domus regia
)quem nostrates Historiographi secundum Bra-
bantiae

bantia Duce nominant) quam Sigeberto Regi attribuendam huius cœnobij fundationem, testis est ipse Rex Sigebertus, in diplomate, anno regni decimo quarto à se dato, quod recitat Notgerus Leodicensis Episcopus, S. Remaclii res gestas describens: Sancta ac venerabilia monasteria, Stabulaus, sive Malmundarium cognomina- ta, vbi vir venerabilis Remaclus Episcopus & Abbas, Christo auspice præesse videtur, quæ vir illustris Grimoaldus Maior domus, in honore sancti Petri ac sancti Paulli vel sancti Martini, seu ceterorum Sanctorum suo opere in vasta eremo Ardennensi construxit, quem admodum nos loca ipsa, ad ipsa monasteria ædificanda pro nostra præceptione, ex foreste nostra concessimus; quæ licet gratia Christi sint dñata, mundanam tamen substantiam cernuntur parumper habere. Ideo diuina inspiratione commoniti, decreuimus aliquantulum de fisco nostro ad ipsa monasteria respicere & consolari: & cetera, quæ in eodem scripto (auctor vocat præceptum) sequuntur.

Porrò Stabulense hoc cœnobium ad Ambleum fluuiolum in profunda valle situm, distat tertio ferè milliari à Spadanis fontibus acidis, tota pœnè Europa nominatisimis. Abbas vero Stabulensis inter Romani Imperij proceres recensetur. Fuit hec dignitas multo tempore in familia Comitum à Manderscheit: ex qua prognatus Guilielmus Abbas Stabulensis & Prumi-

Apud Su-
rium Te. §.

ensis (quod vetus atque opulentum it idem Benedictinorum in eadem Arduuenna versus Treueros est cœnobium, Reginonis eius loci Abbatis & Chronographi nomine illustre) arcem insignem ad ipsum montem è regione cœnobij huius construxit, ut habeat eius epitaphium, quod in templi medio legitur. Obiit is anno millesimo quingentesimo quadragesimo sexto. In hac arce Acta publica, codices manuscripti, & sacra supplex pretiosior adseruatur. In eadem moneta officina visitur (eius enim cudenda ius habent) & ipsi ibidem Abbes olim, ut plurimum, commorari solent. Hodie Serenissimus Ernestus Bavarus, Elector & Archiepiscopus Colonensis, itemq; Leodicensis Episcopus, cœnobij huius praefecturam, titulo Administratoris, obtinet.

Tom: 3:
lunij 15.

Quot mo-
nasteria
à S. Lande-
lino sine
fundata.

Porro etsi in quibusdam manuscriptis Chronicis Sigebertini exemplaribus, & in Actis S. Landelini à Surio editis, (ab incerto tamen auctore conscriptis) quatuor monasteriorum, Laubiensis videlicet, Aluensis, Vuasariensis & Crispiniensis fundatio B. Landelino attribuatur; Fulcuinus tamen Abbas Laubien, cui hac in parte credeendum existimamus, in MS. Chronicō suo Laubensi disertè adfirmat non nisi Lobiense & Crispiniense monasteria ab ipso esse fundata; Aluense autem & Vuasariense à S. Vrsmaro esse instituta.

C A P.

CAPVT. XXVIII.

*Complutum monasterium, vulgò de Compludo,
in Hispania.*

SItum est hoc monasterium in montibus de Rabonal circa Molina Secam in loco quem *Complutum* vocant: estque fundatum à S. Fructuoso Abate S. Petri de monte, postea Archiepiscopo Bracarensi, in honoré SS. Iusti & Pastoris: approbantibus *Ciudasuindo* Rege & *Reciberga* Regina. Quorum quidem diploma exstant in Ecclesia Asturicensi in libro priuilegiorum. Interfuit autem S. Fructuosus tamquam Archiepiscopus Bracarensis Concilio X. Toletano quod celebratum est Era 694. id est an. Christi 656. Idē S. Fructuosus ex hoc monasterio assumptus est, primò ad Episcopatum Dumiensem & postea ad Archiepiscopatum, ut dixi, Bracarensem: cuius sacrum corpus quiescit in Ecclesia metropolitana Compostellana S. Iacobi in Galizia, magna cum veneratione.

Est in Hispania quoq; illustre monasterium Benedictinorum in Monte *Serrato*, Deiparæ cultu, ac miraculis celeberrimo. Distat septimo lapide à Barcinone, metropoli *Catalauniae*, estq; fundatum per *Godefridum Pilosum*, primum Comitem Barcinonensem (qui floruit anno 890.) pro monialibus primū Benedictinis. Quæ cùm in vrbē Barcinonensem migrare essent iussæ, monasterio S. Petri ipsis tradito, monachi mox sunt substituti.

656.

890.

C A P.

CAPVT XXIX.

S. TRVDONIS

Cœnobium Sarchiniense, in opido Trudonopolitano, diœcesis & ditionis Leodiensis.

An. 606.

An. 657.

S. Trudo
obijt an.
693.

BTrudo nobilissimis parentibus Vuibaldo & Adela, in Sarchinio apud Hasbanienses natus, pòst à Clodulfo Metensi Episcopo institutus, Metisque in Hasbaniam reuersus, voto, quod puer vouerat, satisfactus, in Sarchinio, ad fluuium Cisindriam in sua hereditate, cœnobium proprijs expensis fundauit: quod cum ad inhabitandum decenter aptatum, in altum perduxisset, dedicari fecit à sancto Theodardo Traiectensi Episcopo, in honore SS. Quintini & Remigij, anno Domini sexcentesimo quinquagesimo septimo. II I. Idus Octobris. *Hæc ex M.S. Chronico Trudonensi desumsmus.*

Quiescunt autem hoc in cœnobia S. Trudo fundator, S. Eucherius Episcopus Aurelianensis, à Carolo Martello sede sua pulsus, & S. Libertus martyr; de quibus consule Molanum in Natalibus Sanctorum Belgij, & Surium.

S. HVBERTI

Cœnobium Andaginense, in Arduenna.

Cœnobij istius condendi auctor fuit S. Berregius, qui in Sarchiniensi cœnobia. à S.

Trudo-

Trudone recens exstructo, regularibus disciplinis informatus, locum hunc à Pipino Maiore domus regiae impetravit. De quo Chronographus Trudonensis: Beregisus, inquit ex pago Condrosio ortus, & à parentibus intra monasterium S. Trudonis, sub habitu religionis, litterarum studijs & lege diuina imbuendus traditus, largiente Pipino Principe eidem lata prædia, monasterium Andainense in honore S. Petri construxit, in quo clericis ordine Canonico militantibus, ipse pater in eodem habitu est sociatus, quod modò S. Huberti in Arduena nuncupatur, vbi Vuaso Leodiensis Episcopus, delato eodem * à Traiecto corpore dicti S. Huberti, pro Canonicis regularibus monachos instituit.

Ex quibus Trudonensis Chronographi verbis illud effici videtur, cum apud Sarchinienses, seu Trudonenses, tum apud Andaginenses ex prima- ua institutione fuisse non monachos, sed clericos, seu Canonicos, ut vocant, regulares. Quod ante nos & Ioannes Molanus, vir antiquitatum Ecclastiarum, præsertim nostratium, peritissimus, obseruauit.

Hoc porro cœnobium S. Huberti nomine vulgo innotescit, cuius sacrum corpus ibidem pie adseruatur; quod Vuaso seu Vualcandus Leodicensis Episcopus, eodem Leodico, anno Christi octingentesimo vicesimo quarto, trans- tulit.

* Alij, &
Leodico.

In Natal.
SS. Belgij
2. Octob.

Sigeb. in
Chron.
an. 824.

H A S-

HASNONIUM,

Vulgè Hasnon, ad scarpum fl. tertio lapide à Valentianis Hannoniæ vrbe.

An. 670.

COenobium Hasnoniense Ioannes vir nobilissimus, illius tractus toparcha seu Dominus, & soror eius Eulalia, anno Christi sexcentesimo septuagesimo, construxerunt, & sanctus Vinditianus Cameracensis & A-trebatus Episcopus II. Kal. Maij, Deo & sancto Petro Apostolo dedicauit. Fuit autem à prima institutione cœnobium sexus utriusque: Ita Iacobus Guisianus in manuscriptis Hannoniæ Chronicis. De fundatoribus huius cœnobij exstant versus isti per antiqui.

*Si cupis Hasnonij structores noscere templi,
Hæc metra pertracta, sic succendent tua vota.
Inclita progenies Eulalia, sicque Ioannes,
Frater hic, illa soror, germani mente fideli,
Huius præsentis statuunt fundamina templi,
Tunc humanati Verbi dum voluitur annus,
Qui sexcentenus quoq; septuagenus habetur.
Cunctis expletis aduenit Vinditanus,
Antistes Cameracensis, templumq; dicavit,
Altithrono Domino, cuius nos lustrat imago,
Cæli clauigero, Doctori gentis amæno.
Desine mirari hic sexum duplēm famulari.
Namq; Ioannis & Eulaliae præclara propago,
Cœnوبium rexit, cetum super æthera vexit.*

Hic

Hic locus enituit rigidi seruator honesti,
Vsq*ue* dies Carli durans cognomine Calui
Induperatoris, Regis quoq*ue* Francigenarum.
Ipsius & coniux Ermentrudis vocata,
Mundum despexit, regni fastumq*ue* reliquit,
Huic domui se se tradens, fit Martha Maria,
Otia sectando pia, diuinisq*ue* vacando.
Semine Cæsareo produxerat æquiuocatam
Formosam natam, meritis tamē vniuocatam,
Quam secum nutrijt consortem religionis.
Sic spredo mundo tegitur velamine nigro,
Moribus ornata fuit Abbatissa creata,
Ast eius genitor post Carolus Induperator,
Cœnobij, matris prece, dotes amplificauit.

De monasterio isto sic breuiter Chronographus Cameracensis, qui anno salutis 1030. floruit: In vico, quem dicunt Hasnum, Abbatia fuerat regalis olim atque ditissima, vbi ex maxima parte requiescunt corpora SS. Marcellini & Petri. Nunc autem degeneris seculi moribus vitiatis, vt i nunc clerici pauci deseruiunt, desolatam & inopem condolemus. Fuit autem cœnobium istud, vt & cetera Belgica, à Normannis vastatum; quod quidem monachis Benedictinis quando sit traditum, Meyerus in Annali bus Flandriæ commemorat:

Anno Christi millesimo septuagesimo collegium Canonicorum, apud Hasnonium in Ostrouandia, conuertit Balduinus Flandriæ Comes in benedictinum monasterium.

Vetus

Vetus reparauit templum, idquē ab Episcopis Lietberto Cameracensi, Ratbodo ne Nouiomensi, Rainero Aurelianensi curauit dedicatum III. Nonas Iunias. Ea in dedicatione interfuisse reperio corpora Sanctorum Marcelli, Piatonis, Saluij, Amati, Donatiani, Vedasti, Amandi, Audomari, Gisleni, Vincentij, Bertini, Vuinoci, Vuandregisili, Bauonis, Euerardi, Euberti, Landelini, Hugonis, Aichadri, Eusebiæ, Riefrudis, Aldegundis, Ragenfredis, Reginæ, & Vualdetrudis.

Hæc ipsa paullo aliter & fusiùs in Chronicō suo Bertinensi narrat Iperius: Balduino Insulano Flandriæ Comiti successit filius eius Balduinus, à puero nutritus in aula Imperatoris Henrici. Hic in adolescentiæ suæ tempore decidit in tantam infirmitatem, vt ei pater in manu candelam teneret, extreum spiritum exspectans. Et ecce subito resumptis viribus, patri suo dixit: Pater ab hac infirmitate euadam, si mihi dare volueris locum de Hanon, vt ibi monasterium ædificare possim. Hæc vera erunt, quia statim hoc mihi sancti Marcellinus & Petrus promiserunt. Pater annuit, & filius sanus effectus est. Subuerso igitur Hanon castro, raptorum latibulo, ædificauit ibidem monasterium Hanonense in honore SS. Apostolorum Petri & Paulli, & SS. Martyrum Marcellini & Petri & propter hoc vocatus est Balduinus Hanonensis. Dictus est etiam Balduinus Pius, quia totus erat deditus operibus pietatis, viduarum, orphano-

phanorum, Ecclesiarum, pauperum, & oppressorum amator & defensor præcipuus. Hic adhuc viuente patre duxit uxorem Richildem viduam Hermanni Comitis Montensis, ex qua duos habuit filios, Arnoldum & Balduinum. Regnauit autem solus tribus annis, & obiit anno Domini millesimo septagesimo, & sepultus fuit in Hanon, quod ipse fundauerat, monasterio. Hactenus Iperius.

An. 1070.

CAPUT XXX.

Monasterium S. Romani de Hornisga, hodie S. Romani de Ornixa in diœcesi Toletana.

Fundauit hoc monasterium ac dotauit Cindasuindus Rex & uxor eius Reciberga, Era 684. in honorem S. Romani monachi circa opidum de Toro. Agit de hoc monasterio S. Ildefonsus, & S. Isidorus in chro-nico his verbis. *Cindasuinthus regnauit annos mitis, gloriósus vel insignis, orthodoxus, & verè pius, hic à Deo habuit regnum anno V. Imperij sui Toleto Era de LXXXIII. Memoratus itaque Rex Gothorum regnauit annos VI. menses IX. dies XI. Extra Toletum pace obiit, in monasterioq; S. Romani de Hornisga secus fluum Dorry quod ipse à fundamento edificauit, intus Ecclesiam ipsam in cornu per quatuor partes, monumento magno sepultus fuit. Est hodie Prioratus annexus monasterio Regio Vallisole.*

684.

K

tano

tano S. Benedicti. In facello quodam veteris huius templi exstat marmor cum hac inscriptione. *Hic sunt reliquiae S. Romani monachi, S. Martini Episcopi, S. Martinæ virginis, S. Petri Apostoli, S. Ioannis Baptista, S. Aciscli,* & aliorum numerō Sanctorum.

Ceterum Patronus huius monasterij non est S. Romanus martyr Antiochenus an. Christi 313. passus, sed S. Romanus monachus ut ex dicta inscriptione liquet. Quis autem fuerit iste Sanctus Monachus in cuius honorem Rex Ciudasuinthus, dictum monasterium fundauerit certò non constat. Ecclesia certè celebrat ac colit S. Romanum monachum, quo ad vitæ necessitatem ministro usus est S. Benedictus ut Romanum breuiarium loquitur 21. Martij. Cuius quidem corpus quietescit Altisiodori in Gallia. Fuit & alias S. Romanus Abbas apud Lugdunum Galliæ, qui cum S. Lupicino vixit in deserto & floruit anno Christi 564. eiusque festum celebratur 28. Februarij.

Monasterium S. Petri de Monte in Hispania.

684.

SItum est hoc monasterium in Vergisco Hispaniæ prouincia vulgo *El Vierzo* nuncupata, estque excitatum à S. Fructuoso, principis illius prouinciæ filio, & Archiepiscopo bracarensi Era 684. Post S. Fructuosum successit S. Valerius qui illud

circa

circa Eram 700. mirificè auxit: quod & postea fecit S. Gennadius, Episcopus Asturicensis collapsum instaurauit ac consecrauit iuxta veterem hanc inscriptionem.

Insigne meritis B. Fructuosis postquam Complutense condidit cœnobium, nomine S. Petri, breui opere, in hoc loco fecit oratorium, postquam non impar meritis Valerius sanctus opere Ecclesie dilatauit. Nouissime Gennadius presbyter cum duodecim fratribus restaurauit. Era D. CCCCC XXXX III. Pontifex effectus, à fundamentis mirifice, ut cernitur, denuo erexit: non oppressione vulgi, sed largitate pretij, & sudore fratrum huius monasterij. Consecratum est hoc templum ab Episcopis quatuor, Gennadio, Astoricense, Sabarico Dumicense, Feruniuio Leyconense, H. Dulcidio Salmanticense, sub Era nouies centena decies quina terna, & quaterna VIII. Kalend. Nouemb.

Ceterum vita S. Fructuosi, itemque S. Valerij Abbatis monasterij S. Petri de Monte, vt & testamentum S. Gennadij exstant apud Prudentium Sandouallum prima parte de Fundationibus monasteriorum benedictinorum in Hispania. Ipsum originale testamentum exstat in Archiuo monasterij S. Petri de monte, quod anno 1575. à se vi sum cum alijs plurimis libris manuscriptis, testatur Ambrosius Morales, Philippi

HIspaniarum Regis Chronographus. Qui
escit autem S. Gennadius in monasterio S.
Iacobi de Pennalba à se fundato, quod vulgo
S. Genacio nuncupant: estque hodie Ecclesia
parochialis, cuius possessor Abbas vocatur &
dignitatem in Ecclesia cathedrali Asturicen-
si obtinet. Ad tumulum S. Gennadij hodieq;
frequentissimus est piorum hominum con-
cursus. Quiescit ibidem *S. Fortis*, *S. Gennadij*
discipulus & Episcopus Asturicensis, item-
que *S. Urbanus* illius monasterij Abbas.

*Testamentum S. Gennadij Episcopi Asturi-
ensis.*

SANCTISSIMIS, gloriissimis Dominis tri-
sumphatoribus, post Deum mihi fortissi-
mis patronis, cælorum clauiculario in arce
Apostolatus constituto electissimo Petro, &
quali vocatione Andreæ almifico, Iberiæ
terminos Iacobo clarissimo, atque hero Thom-
æ aëclis Christi & eius Martyribus à con-
stitutione mundi Deo notis Apostolis.

Cliens serius vester Gennadius, pauper
meritis, abundans sceleribus, indignus Epi-
scopi, certissimè credo, firmissimè teneo, &
indubitanter scio, quod vos, ô piissimi & stren-
nui patroni ad unam Domini vocantis vo-
cem, statim omnia quæ mundi sunt, mundo
reliquistis, indefessè adhærentes vestigijs
Saluatoris, ut neque puncto quidem secede-
ris ab illo, etiam neque ad funus patris, se-
ptima

ptima diuinæ sapientiæ haurientes prædicatoris
egregij effecti, vniuersum mundum lu-
mine veritatis illustratis: & quod ore docui-
stis, & per effusionem sacratissimi crux
vestri roborastis. Quid igitur ego miserri-
mus agam? quod immensus in hac vocatio
aditus, neque opere, neque prædicatione
sum idoneus? illam comminantis Prophetæ,
immo Domini vocem expauesco, dicentis: Pecc-
atori dixit Deus: Quare tu enarras iusticias
meas, & assumis testamentum meum per os
tuum? tu vero odisti disciplinam: nam Vas
electionis, præceptor Gentium mirificus, qui
supra cælorum visibilia raptus sidera, verbo
Domini pastus ac refectus, metuens nostri
detrimentum, de seipso dicebat: Ne furtè a-
lijs prædicans ipse reprobus efficiar, conser-
uentia meæ testimonio perterritus, & piacu-
lorum pondere grauatus, patrocinium ve-
strum exopto humillimus, umbraculum cul-
minis vestri expecto obnixus, defendi ac tue-
ri interuentu vestro fide intrepidus, nihil
hesitans, nihil dubitans, ut quidquid petieri-
tis a patre cælesti, fiet vobis, & ideo dum pastor
pastorum apparuerit, dum in gloria maiestatis
aduenierit, dum in conspectu eius ignis præ-
cesserit, cum in throno claritatis simul &
formidinis ad iudicium sederit, & vos &
omnes Sancti cum eo sessuri supra thrones
iudicantes, quæso, ut ad optimum regem pro
me interpellatis, ut superemineat miser-
cordia iudicium & transferar a sinistrorum,

& horum gregibus sum dexter agnus velle-
re indutus, & qui sessionis non mereor ca-
thedram, astare conspectibus diuinitatis abs-
que pauore meritis vestris valeam. Cumque
adhuc sub patre Apostoli, & ab batemo
Arandiselo, in Ageo monasterio degerem,
vitam eremitarum delectatus cum duodenis
fratribus & benedictione, scilicet ad san-
ctum Petrum, ad sanctam eremum perrexii,
qui locus positus à beato Fructuoso, & ini-
tutus postquam sanctus Valerius eum obti-
nuit; quantæ autem vitæ sanctitatis fuerint,
& quanta virtutum gratia, & miraculorum
emolumenta enituerint, Historiæ & vitari-
um eorum scripea declarant: nam supra
factum loculum in vetustatem reductum, pe-
ne obliuioni deditum, vepribus seu densif-
simis siluis opertum, & qui magnis arbori-
bus ex immensitate annorum adumbratum
auxiliante Domino, cum fratribus restaura-
ui, ædificia instruxi, viridas & pomares plan-
taui terras de Ocalido ejeci, horta & omnia
quæ ad usum monasterij pertinent imposui.
Sed æmulus vireutum, vitam nostram inui-
dens, quasi pro ædificatione multorum men-
tes plurimorum excitans, ad pontificatum
Astoricæ, ad suburbia attractus sum, in
qua multis annis inuolens & magis in prin-
cipium perdurans quam spontanea mente,
sed neque plenè corporis ibidem commora-
ui. Omnem solicitudinem, omnemque in-
dustriam erga supradictam eremum exer-
cens,

cens, Ecclesiam S. Petri, quam dudum restau-
raueram, miris ædificaminibus reuoluens
ampliaui, & in melius, ut potui, erexi, deinde
autem in montibus illis aulam nomine S.
Andreas construxi; aliudque monasterium
ad ordinem monasticum, inter vallum
distendens in memoriam sancti Iacobi;
tertium construxi, quod vocatur Pennalba;
inter utrumque vero locum est qui dicitur ad
Silentium; in honorem S. Thonæ quartum
oratorium fabricaui, & unaquæque Ecclesiam,
donaria, munuscula, vel libros uniuicique
nunc offero segregatim, & in nunc habeant
per hoc testamentum disponere opto, & Præ-
sulum, seu Principum præceptione adfirma-
re decerno, atque sæculis infinitis diu valitu-
r persistere & permanere iubeo. In primis
monasterium S. Petri, omnia quæ in circuitu
eius sunt, pomares, & terras, cunctaque per
terminos suos.

Item in Oza, villa quæ dicitur S. Maria
de Valle, de Scalius cum tota sua heredi-
tate, seu etiam alia Ecclesia Sanctorum
Iusti & Pastoris, terras, vineas, pomares,
horta, molina, ex integro validitatibus præ-
stitis, & adiacentes per terminos suos ab in-
tegritate sint propria monasterij sancti Pe-
tri, & nihil communionis ibidem habeant.
Sed perceteræ Ecclesiæ, quæ in supradicta
cremo constructæ sunt, nisi fortè vnanimi-
tatis gratia aliquid pro misericordia con-
cessum fuerit. In thesauro denique memoratę

Ecclesiæ sancti Petri offero calicem cum patena, insuper Euangeliorum, & coronas argenteas, signum crucero, & lucernam ex ære, libros Ecclesiasticos, id est, psalterium Comicum, Antiphonarium, manuale orationum, ordinum, passionum & horarum; Ecclesiæ verò S. Andreæ omnes terras quas cumque habet per terminos suos, & pomares, vel quidquid ab hodierna die ibidem fratres augmentare valuerint; similiter libros Ecclesiasticos, id est, Psalterium, Antiphonarium orationum, comicum, manuale, ordinum, passionum, vasa autem altaris, calicem argenteum cum patena & coronam, signum, crucem, & lucernam æream: eidem monasterio Ecclesiæ S. Iacobi terras, pomares, quas per circuitum eius & terminos habet; libros, psalterium comicum, antiphonarium, orationum manuale, ordinum, passionum, in thesauro Ecclesiæ, calicem, coronam, & super eglangeliare argenteum, lucernam, & signum ærum. Item Ecclesiæ S. Thomæ terras, & pomares, per terminos suos libros, psalterium, in thesauro Ecclesiæ calicem, coronam, lucernam & signum ærum; hæc omnia supra comprehensa unaquæque locum sigillatim & separatim proprium vindicent suum, neque unum cum altero communionem habent, sed unaquæque Ecclesia sibi vindicet quod segregatim offero. Restat autem, quia non in solo pane vivit homo, sed omni verbo quod procedit de ore Dei, ut ceteros libros

tam

tam diuinos, id est, bibliothecam totam, mōralia Iob, Pentateuchum cum historia Ruth liber unus, siue etiam & specialiter Doctorū, id est, vitas patrum, item moralium, Ezechielum, item Ezechielum, Prosperum, genera officiorum; etymologiarum catha luanis, libros Trinitatis, liber Apringi, epistolæ Hieronymi. Item etymologiarum, glossatum, liber comitis, liber regularum virorum illustrium; hos omnes libros iubeo ut omnibus fratribus in istis locis communes sint, nec quisquam eorum pro dominatione sibi vindicet, sed, sicut dixi, per partes & in commune possidentes videant legem Dei, & ad superscriptas Ecclesias percurrent, verbi gratia, ut quantoscumque fuerint & eis in S. Petro, alios tantos in S. Andrea, & alios tantos similiiter in S. Iacobo, & multo eo disponentes istos quos quo legerint, in uno monasterio commutent eos cum alio ita per singula loca disurrentes, ut tutos eos communiter habent, & totos per ordinem legant, ea dumtaxat ratione seruata, ut nulli liceat ex his in eo loco transferre, donare, vendere, aut commutare, sed tantum in his locis permaneant, & in hac eremo fundata sint, seu etiam si adhuc alia oratoria infra istis montibus constructa fuerint, habeant participationem in his specialibus libris: si quis autem frater aut Abbas de his locis egressus aliud monasterium in alio loco ædificare voluerint, non habeat licentiam asportare, neque ejcere

ex omnibus quæ in hoc testamento resonant,
neque transferre de proprio loco ubi nunc il-
lud confero, sed tantum in his locis quæ fue-
riunt de termino S. Petri, usque ad Pennalbam
semper ea ibi consistere decerno, instituo, &
iubeo. Si quis præruptor Princeps vel Iudex,
Pontifex, Abbas, Presbyter, Monachus, Cleri-
cus seu laicus, hoc votum meum infringere,
aut immutare voluerit, aut secus quam hæc
scriptura continet agere disposuerit, in pri-
mis orbatus hac careat luce, vlcere pessimo
diuinitus ultus à planta pedis usque ad ver-
ticem capitis riuos vulnerum percurrentes
madefactus, scaturiens vermibus, terror &
horror fiat omnibus visibus, & in futuro cum
impijs & sceleratis obrutus, tradatur flammis
vltricibus; insuper secularia damnata mulcta-
tus, coactus à iudice conferat ipsi Ecclesiæ
quantum auferre conauerat per undecuplum;
& hoc testamentum firmissimum vigorem re-
tineat in perpetuum. Factum & confirmatum
testamentum Era 953. Sub Christi gratia Gen-
nadius Episcopus hoc testamentum quod fieri
volui, manu mea roboraui, Ordonius Sere-
nissimus princeps confir. Celoira Regina
confir. Ermigius Dei gratia Episcopus, Dida-
cus Dei gratia Episcopus confir. Segere-
dus confir. Dulcidius confir. Sarra-
cinus, qui notarius.

{ : o : }
¶

C A P.

CAPVT XXXI.

BLANGIACVM,

Tertio lapide ab Hesdino Arte sic opido.

SBerta nobilissimo genere nata cùm Sigifrido illustri viro nupsisset, ex eo genuit filias quinque, Gertrudem, Deothilam, Emmam, Gesam, & Gestam. Defuncto postmodum marito, & Blangiaci in villa sua honorificè sepulto, B. Berta totam spem suam Deo committens, ad omnipotentis Dei servitium se contulit, pretiosissimos apparatus depositus, ac sacro se sanctimonialis habitus velamine velare non destitit. Igitur diuinatus admonita, sagaci animo cogitare cœpit, qualiter in sua possessione potuisset construere Ecclesiam in honore Domini nostri Iesu Christi, eiusque genitricis beatissimæ semperque virginis Mariæ.

Anno itaque incarnationis Domini nostri Iesu Christi sexcentesimo octogesimo secundo, in Blangiaco piissima Berta monasterium ædificare cœpit, in pago Taruanorum, in propria possessione, quod Domino tribuente cum summo honore finetenus deductum est. Et infra.

Beatissima Berta augebatur in operibus bonis. Nam cœpit ædificare claustra monasterij decentissima. Construxit nempe vnam, ex-

tra

tra portam, Ecclesiam sancti Audomari confessoris, vbi sacerdotes vel clerici ipsius cœnobij diuinum persoluerent officium. aliam etiam ædificauit in honore S. Vedasti, tertiam vero in honore beati Martini confessoris atque Pontificis construxit. Alias itidem septem ædificauit in prædijs suis, quas omnes dedicare petiit in honore sancti Martini. Hæc ex historia vita sanctæ Bertæ, quæ Blangiaci & apud nos existat manuscripta, hausimus.

Porrò Sigefridus, beatæ Bertæ maritus, Comes fuit Pontieuensis (quem Picardia tractum vulgo Ponthieu nuncupant,) & frater Adalbaldi Ducis, mariti sanctæ Richtrudis Marchianensis, Iperio teste in Chronico suo Bertinensi: Adalbaldi, inquit, Ducis fratres fuerunt Sigefridus Comes Pontieuensis, maritus sanctæ Bertæ Blangiacensis, & Erchenaldus Maior domus Clodonei, filij Dagoberti. Erchenaldus Adalbaldo defuncto, in eius terra reædificauit Duacum castrum, & in eo construxit Ecclesiam beatæ Dei genitricis, quæ Ecclesia nunc dicitur beati Amati confessoris. Idem quoque Erchenaldus, consilio beati Fursei, cui valde familiaris fuit, suis proprijs sumptibus construxit monasterium sancti Petri in Latiniaco; itemque in Perona, allodio suo proprio, monasterium sancti Fursei, in quo ipse sanctum Fursem sepelivit, & ipsemet Erchenaldus nunc sepultus requiescit. Haec tenus Iperius.

Fuit itaque Blangiacense cœnobium principio sa-

pio sacrarum Virginum domicilium: quod quidem à Normannis vastatum monachi Benedicti Balduino Barbato comite Flandris imperante, sumtibus Hersendis pia ac diuitis matrona instaurarunt.

Monasterium S. IOANNIS IN MONTE,
apud Taruanam Morinorum urbem, olim
situm, nunc in vrbe Ipresi, in
Comitatu Flan-
driae.

THeodericus Galliæ Rex in expiationem coëdis S. Leodegarij Episcopi Augustodunensis, anno Christi sexcentesimo octogesimo sexto, in monte, haud longè à muris urbis Morinensis seu Taruanensis sito, cœnobium istud in honorem S. Ioannis Baptistæ construxit. Destructum verò est à milite Caroli V. Imperatoris obsidionem parante, anno millésimo quingentesimo quinquagesimo tertio, vti & vrbs ipsa post deditiōnem funditus est excisa. Monachi autem postea in Flandriam venere, eiusque Balliolanam Sancti Antonij, ut vocant, Præceptoriam, seu monasterium, Philippus II. Hispaniarum Rex, & Belgarum Princeps, Pontifice Romano consentiente, adsignauit. At verò ob hostiles Ostendorum militum excursus, inde Ipras, anno mil-

An. 686.

An. 1553.

An. 1590.

lesimo

lesimo quingentesimo nonagesimo, sese re-
ceperunt, ibique fixum ac perpetuum illis
domicilium Albertus & Isabella Austriaci
Belgarum Principes, annuerunt. Sicque B.
Ioannis Taruanensis Abbatia, quæ olim Arte-
siæ fuit, in posterum inter Flandriæ Abbatias
numerari poterit. Hæc ab Huberto Dubraio,
tunc & amico nostro, eiusdem cœnobij olim alu-
mno, post Affligemensi Præposito, nuper defuncto,
accepimus.

S. VVINOCI

*Cœnوبium, intramuros Vuinocibergensis opidi,
in Flandria.*

*s. VVInocu
hoc in cœ-
nobio qui-
escit.*

Regnauit Clodoueus Rex annis duobus,
cui successit Hildebertus frater eius.
Hoc tempore Heremarus vir nobilis, villam
suam VVormhoult dictam in Flandria, supra
fluum Pena, beato tradidit Bertino. San-
ctus vero Bertinus considerans viros Dei
Vuinocum & tres fratres eius in Dei seruitio
plus ceteris profecisse, eos illò misit mona-
steriolum construere, conuentum congrega-
re, Christique pauperibus hospitia præpara-
re. Quibus Heremarus iam dictus villam
suam VVormhoult, cum appenditijs eius,
privilegijs sui assertione firmauit: quod sic
incipit: Omnibus præsentibus & futuris, qui
Christianâ censemur &c. Actum in Sithiu
monasterio, Kalendis Nouembris, anno pri-
mo Hildeberti Regis. Illi conuenticulo bea-

tus pa-

tus pater Bertinus sanctum concessit præesse
Vuinocum, vbi multis miraculis concomi-
tantibus, Domino finetenus inferuiuit. Sic
Iperius in Chronico M.S. Bertinensi, qui de S Vuino-
co, eiusq[ue] tribus fratribus, hæc itidem comme-
morat: Circa annum Christi sexcentesimum se-
xagesimum primum, beatus Christi confessor
Vuinocus, Iudicail Britonum Regis filius, &
S. Iudoci frater spredo mundo, sceptru in quo
regale virgâ regularis disciplinæ commu-
tans, sub beato patre bertino in Sithiu mo-
nasterio, monachus efficitur, cum tribus fra-
tribus suis Kadanoco scilicet, Ingenoco, &
Modoco. Præterat tunc beatus pater bertinus
turbæ monachorum CL. inter quos VVino-
cus, quasi stella matutina præ cæteris clare-
scebat.

*Obiit autem S. VVinocus anno Christi septuaginta
decimo septimo, hoc ipso in cœnobio
Vuormholensi conditus.*

Huius sancti viri meritis, & cœnobij dignita-
te illectus, Gerardus Comes Sperliacensis anno
852. Sperliacum prædium suum Vuormholt anis
cœnobitis assignauit, monasterio ibidem ædifi-
cando. Vtrumque porrò cœnobium paullò post à
Danis est euersum, corpusq[ue] S. Vuinoci Audoma-
ropolim Artesiæ translatum.

Ceterum Baldinus, cognomento Caluus,
Flandriæ Comes, cum aduersus barbarorum in-
cursus præsidij & vallo Bergas cœmuniuisset, an.

An. 661.

An. 717.

An. 852.

non-

An. 920.

nongentesimo vicesimo, obnitentibus Audomaropolitanis, S. Vuinoci corpus Bergense ad opidum transtulit, & in Canonicorum secularium Basilica, a se in honorem SS. Martini & Vuinoci constructa, collocauit. Post autem Canonicus diuina officia negligenter per agentibus, Baldwinus Barbatus, itidem Flandriæ Comes, anno millesimo vicesimo octavo, Bergis S. Vuinoco cænobium construxit, eoque corpus sacrum ex Canonicorum Basilica transtulit. Monachis autem ex Bertinensi monasterio euocatis pulsorum Canonicorum possessiones, censusque VVormhoustanos attribuit. Hæc ferè Meyerus in Annalibus Flandriæ.

An. 1028.

De his ipsis rebus sic Iperius Chronographus Bertinensis: Sanctorum corpora, Bertini, Audomari, atque Vuinoci à B. Folquino Episcopo Morinensi, sub terra recondita fuerant propter metum Danorum. Post hoc Comes Flandriæ Balduinus Caluus à nobis corpus B. Vuinoci vi ablatum Bergis in Ecclesiam Canonicorum, quam ipse in honore SS. Martini & Vuinoci fundauerat, collocauit. Nunc vero Domini Roderici Abbatis anno secundo, Flandrensis Comes Balduinus Barbatus, apud Bergas in arce castellum ædificare coepit, sed mutato consilio monasterium ibi prope ædificauit, in honore S. Vuinoci. Cuius caussa fuit hæc: Canonici S. Martini Bergensis iam dicti, de sua religione minus solliciti,

citi,

citi, diuina officia paruipendebant. Quod Comes experiri volens, quādam nocte dum custos ad pulsandum Matutinum Ecclesiam aperiret, habitu mutato quasi oratus intravit. Custos pulsatis Matutinis, nulloque veniente claudere voluit Ecclesiam & Comitem, quem plebeium existimabat, compulit exire. Quo dicente se velle audire matutinum, respondit totum esse completum, nec Canonicos ad matutinum surgere solitos. Sicq; Comes certificatus de illorū irreligiositate, Canonicos omnes expulit, prætermisso castro, quod incœperat, monasterium S. Vuinoci ædificauit. Corpus B. Vuinoci ab inferiori Ecclesia, id est, Canonicorum ad hoc nouum suum monasterium translulit, & monachos sumptos de monasterio S. bertini in illo loco collocauit, dans eis bona Canonicorum prædictorum, cum bonis de VVormhoult, addens & de suo. Istudque monasterium Domino Roderico Abbatii modo & Ecclesiæ S. bertini dedit perpetuò possidendum. Hoc est, quod nunc dicitur monasterium S. Vuinoci Bergensis. Quod ipse Rodericus septem annis per se rexit, & tandem eis Abbatem præfecit Germanum Sithiensem monachum, qui vix quadriennio vixit Post quem Abbatem ibidem ordinauit Rumoldum monachum suum.

Quomodo autem Bergense hoc monasterium à Bertinensi fuerit separatum, propriumq; accepit Abbatem, ita narrat idem Chronographus

L

Ber

S. VV inoci
cœnobium
in Monte
scu Bergis
S. VV inoci
edificat.

Bertinenensis : Durantibus bellis Roberti Frisiū, Flandriæ Comitis, contra Richildem, & filium eius Arnulfum, itemque Philippum Franciæ Regem, & Domino Heriberto Abbe nostro absente & apud Antissiodorensē monasteriū suum moram trahente, regiminis sui anno quinto, Rumoldus Abbas S. Vuinoci Bergensis, nosterq; monachus obiit. Quo defuncto, sicut issolent ablato capite membra dissolvi, monachi Bergenses, spretā obedientiā Abbatis nostri S. Bertini, elegerunt Abbatem non de collegio S. Bertini, ut tenebantur, sed de suo Bergensi collegio sumptum. Quod tamen eidem in partem cessit contrariam. Nam propter hoc vitium, quod fortè Dominus in eo puniuit, dum monachos suos ad religionem compelleret, inuidè murmurabant, & dedignabantur eidem obedire, quem dudu habuerant socium. Vnde seditionibus & con spirationibus eum turbare non cessauerunt. Flandria etiam tota bellis & inquietudinibus agebatur. Quare monachos suos cohibere non poterat. Igitur Bergenses monachi, de quodam iuuene nobili Ingelberto, filio filiæ Comitis Flandriæ Balduini Barbati, spem concipiunt, ut illum sibi præficerent, si Ermegerum deponere possent. Putabant enim iuuenum eorum voluntatibus faciliter iudicatum. Multis igitur & falsis Ermengerum culpantes, eum per hugonem Diensem Papæ Legatum deponi fecerunt. Cum ergò innotuit Roberto Frisoni, qui tunc Flandris

præ-

præterat, Ermengerum sic depositum, Ingelberto non consensit, sed quemdam cognatum suum, nomine Manassem, de monasterio Verdunensi, eis nolentibus & reclamantibus, qui busdam & de monasterio recendentibus, præfecit, anno millesimo septuagesimo octauo; qui prudenter res Ecclesiæ suæ disponens, à Papa Gregorio anulum, mitram & sandalia impetravit. Sed ab inuidis accusatus, & à Comite de dilapidatione in cauam tractus, respondit non Comitem, sed se esse Abbatem, & de suo non Comitem, sed se dispone-re posse & debere. Quo responso Comes indignans, ei Ecclesiam Bergensem prohibuit. Manasses igitur assumptis sibi quæ poterat, cum priuilegijs & insignibus suæ dignitatis abscessit: & sic usque hodie bergensis Ecclesia Pontificalibus caret. Ab hac die Ingelbertus præfatus, communis consilio Abbas in Bergis efficitur. Et sic tumultuantibus Flandris, & duabus tantæ nobilitatis viris successuè ibidem Abbatibus institutis, Bergenses ab obedientia Abbatis S. Bertini sunt abalienati; Abbatem nostro Heriberto absente, impellenteque potenti manu Principis, nemineque contradicere præsumente seu audente. Hactenus Iperius.

Quâ porrò ratione apud Bergenses Cluniacensis reformatio sit instituta, ex eodem Iperio audiamus: Anno C I O. C I. Ingelbertus Abbas S. Vinioci Bergensis, postquam XXXI. annis, illam Ecclesiam rexistet, positus in mortis

An. 1101.

articulo, palam confessus eit Dominum Ermengerum Abbatē suum, à se regnandi cupiditate minus iustè depulsum. Igitur eo defuncto anno C 10. C 1. Bergenses Ermengerum resumserunt Abbatem, qui per Papam & Episcopum Morinēsem approbatus vix triennio superuixit. Tunc Bergenses de suis electionem fecerunt. Episcopus autem videns illam Ecclesiam indigere correctione, Roberto Comiti Flandriæ indicauit illam Ecclesiam per virum religiosum corrigi fore necesse. Comes hortatu suæ coniugis Clementiæ, per Lambertum Abbatem nostrum inductæ consensit. Igitur instinctu Abbatis nostri, Hermetem Priorem nostrum hīc à puero nutritum, tunc Cluniaci commorantem, Abbatem in bergis ordinavit. Die præfixo Comes Bruno Apostolicæ Sedis Legatus, Ioannes Episcopus Morinensis cum clero, Abbas quoque noster cum Abbatē nouo & monachis nostris, quos illuc ad ordinem introducendum adduxerat, in bergis adsunt. Bergensibus quaquaversum dispersis, Abbas Hermes inthronizatur, an. Domini millesimo cētesimo quarto, qui dirutapœnè reperit omnia, sed spē suam in Deo ponens opus agreditur, sic ut in breui, quoad spiritualia, multi confluenter ad conuerzionem, & quoad temporalia in ædificijs & possessionibus per eum retractis & acquisitis, Ecclesiæ suæ magnam sentiret emeliorationem.

Sic Lambertus Abbas in hac mutatione
bergensi

An. 1104.

bergensi duo magnifica fecit. Primò nos ad nostram Ecclesiam, & quæ nostra fuerant, restituit. Secundò quia locum quasi ex toto lapsum in toto reparauit. Hactenus Iperius.

HVNOCVR TENSE

*Monasterium in diœcesi quidem Cameracensi,
sed in ditione regni Galliæ, ad Scaldim fl.
tertio lapide à Cameraco
situm.*

Quidam vir nobilis Amalfridus nomine, monasterium in sua proprietate construxerat, in pago Cameracensi, supra flum. Scaldim, in loco vocato * Hinilfcurte, in quo monasterio filiam suam Auriānam fecerat Abbatissam. Hoc monasterium cum suis pertinentijs, ipse Amalfridus beato Bertino donauerat, eo tamen tenore, ut ipse & filia eius Auriāna, eumdem locum, quamdiu viuerent, tenerent, sed post vtriusque obitum sanctus Bertinus, eiusque successores hoc haberent, tenerent, & quemcumque vellent, eidem proponerent. Quan⁹ donationem Amalfridus priuilegijs sui traditione firmavit: quod sic incipit: Quantum intellectus sensus humani &c. Actum Veromanduis, Februarij die octauo, anno XI. Regni Theoderici gloriosissimi Regis. Quod Amalfridus regali priuilegio confirmari fecit, quod sic incipit. Quoties recta postulatio, &c. Datum Kalendis Aprilis, XIII. regni nostri in Pa-

* Aut Hu-
nulfcurte.

rifiaco palatio. Deinde Amalfrido Auriana-
que defunctis, moniales ibi succedere S. Ber-
tini successores inhibuerunt, & monachos
ibi statuerunt, Ecclesia itaq; illa subiecta fuit
Abbatii S. Bertini. Quomodo verò sit abalie-
nata, & ab hac obedientia nostra recesserit,
scripta nostra non continent. Sic Iperius in
Chronico suo MS. Bertinensi.

Fuit autem cœnobium Hunocurtense, à pri-
ma institutione sexus utriusque, & à sancto Vin-
ditiano Cameracensi Episcopo consecratum, ad-
stante Sancto Lamberto Traiectensi Episcopo.
Testatum id reliquit his verbis Chronographus
Cameracensis: Vinditianus Pontifex in vico,
qui à sede Cameracensi fere VII. milliaribus
distans, vocabulum Hunolcurth ab antiquis
accepit, monasterium, accersitis secum non
paucis Coëpiscopis, vnaq; etiam beato Lam-
berto Leodicensi, martyre pretiosissimo, ad
laudem Dei & venerationem S. Petri cōsecra-
uit, ibiq; clericos & sanctimoniales cōstituit.

Lib. 1.

Lib. 2.

Idem Chronographus, libro secundo, de cœno-
bij huius auctore ista refert: Transeamus ad
monasterium sancti Petri in villa Hunulcurt,
vbi sanctam Pollinam quiescere certò repe-
ri. Hoc nimirum illustris vir Amalfridus,
cum uxore Childebertana fundauit, deputa-
tisque sanctimonialibus filiam suam Aurea-
nam præfecit, fuitque olim religione florens
& opibus. Nunc autem, postquam viris mili-
taribus beneficiatuin est, ad paucos Canoni-
cos deriuatur.

Ex qm

Ex quibus verbis patet in Hunonis curia Canonicos aliquanadiu resedisse: quibus amotis Benedictini demum successerunt, qui hodieq; locum istum possident.

De SS. Pollina & Valeria virginibus, itemq; S. Liefardo, quorum reliquiae hic olim quieuerunt, vide Molanum in Natalibus Sanctorum Belgij.

CAPVT XXXII.

S. Mariae ad Martyres monasterium, apud urbem Treuerensem.

Habet id nomen à SS. Martyribus Thebaeis, eò loci anno 291. trucidatis, fuitque olim Regum Galliæ palatum, quod in basilicam Deiparæ conuersum est anno circiter 380. à Felice Treuerensi Episcopo. Idem postea conuersum est in monasterium anno circiter 694. à S. VVilibordo Vltaiectensi Archiepiscopo Galliæ Belgicæ Apostolo. In hoc monasterio adseruatur altare portatile S. VVilibordi quod vir Dei circumferre solitum est, cùm Batauiam ac Frisiā, Euangeliū prædicans peragaret. Monasterium istud à Normannis anno circiter 696. vastatum, Theodericus & Egbertus Archiepiscopi Treuerenses instaurarunt. Ita ferè Bruschius.

694.

Cella monachorum, hodie Ethonis monasterium.

700.

ID sicutum est ad Nigram siluam prope Kentz-
hingum, non procul à Rheno, fundatum.
que anno circiter Christi 700. à Vigerō vel
Vingerno monacho, postea Argentinensi E-
piscopo Anno 734. renouatum est auctum-
que ab Ethone Comite Haspurgico, qui eius-
dem loci primus Abbas fuit, ac demum Ar-
gentinensis Episcopus: à quo Ethonis mo-
nasterium hodieque dicitur: vnde & versus
isti nati.

*Anno ter deno septingentesimo quarto,
Antistes claustrum renouando condidit Etho.*

CAPVT. XXXIII.

EPTERNACENSE

*S. Vuillibrordi monasterium, in Ducatu Luce-
burgensi, tertio à Treueris milliari.*

EPternacum apud Leucos (à quibus Luce-
burgenses, seu Leuceburgenses nomen tra-
xisse videntur) vetustum est opidum,
quod originem ac florem suum debet illustri huic
cœnobio per B. VVillibrordum, Batauorum
ac Frisiorum Apostolum, à fundamentis excita-
to. Porro Epternacensis agri medietatem vnam

Pipi-

Pipinus Herstallius, Dux Francorum & Maior domus regiae, eiusque coniux Blittrudis, Hugoberti filia, B. VVillibrordo dono dederunt. Alteram verò mediætatem, ab Irmina Abbai ss. Dagoberti Galliæ Regis filia (quæ adiut ante patre, virginum apud Treueros monasterium, quod Horreum nuncupant, fundauit) idem vir sanctus impetravit, eoq; loci insigne monasterium in honorem SS. Trinitatis, S. Ioannis Baptista, & SS. Apostolorum Petri & Paulli exædificauit. Harum rerum testem idoneum habeo Theofridum Abbatem Epternacensem in historia vita S. VVillibrordi, quæ Epternaci & apud nos exstat manuscripta: Dux, inquit, excellentissimæ generositatis Pipinus, cum Blittrude conthorali sua, æquè generosis orta natalibus, tertio Idus Maij, anno duodecimo Childeberti gloriöfissimi Regis, dedit B. VVillibrordo Epternacensis fisci mediætatem integrum, à Theodardo egregij Ducis Theotharij filio sibi traditam. Irmina verò, Dagoberti Regis filia, hereditario iure, possessam, cum omnibus appenditijs, & adiacentijs suis, cum villa montis sita in pago Tulbiacensi, in Kalendis Decembribus addidit partem alteram, Idem munificus Princeps, sub chirographi conscriptione, anno quarto Regis Dagoberti, sexto Nonas Martij, tradidit illi villam in pago Mosariorum sitam, & à præterfluëtis fluuij nomine Suestram nuncupatam, & egregiæ Blittrudis sagaci industria ab ingenuis viris pecuniæ

L 5 impen-

impendijs comparatam. Et quia utriusque loci situs tam sapienti architecto visus est amoenus, & cœnobialis vitæ studijs apprimè aptus & dignus, in utroque iactis fundamenti exædificauit cœnobium, & in montibus Israël, in pascuis uberrimis pascendum aggregauit gregem dominicum. Hactenus Theofridus, qui anno millesimo centesimo decimo obiit.

An. 1110.

An. 739.

An. 775.

Beatus autem VVillibrordus anno Christi septingentesimo tricesimo nono in Domino obdormiuit, cuius sacrum corpus Epternacensi in monasterio conditum, hodieq; miraculis plurimis claret.

Quo quidem defuncto, Albertus, eius discipulus monasterij regimen suscepit, præfuitque annis 37. & obiit an. septingentesimo septuagesimo quinto, temporibus Caroli Magni Imperatoris.

Huic à Carolo Magno in Abbatiali dignitate suffectus est Beonradus, Senonensis quondam Episcopus, cui historiam vite S. VVillibrordi, versibus comprehensam, Alcuinus inscripsit.

De ceteris huius monasterij Abbatibus, alijsq; eodem spectantibus plura qui volet, R.V. Ioannis Berteli, Abbatis Epternacensis, amici nostri, Historiam Luceburgensem legat; quem virum alioqui eruditum, miror non Pipino Herstallio, sed eius demum filio Carolo Martello, monasterij buius exordia adscribere.

Fuit

*Fuit hoc monasterium olim à Canonicis in-
sessum, quibus ob liberiorem vitam amotis Ra-
uengerus Abbas, cum quadraginta monachis
Benedictinis succēdit. Is annis triginta tribus
in prefectura exactis, obiit anno millesimo se-
ptimo.*

AN. 1007.

CAPVT XXXIV.

Campidona seu Campidonense monasterium.

Sicutum est hoc monasterium in Rhetia,
extra urbem Imperialem eiusdem nomi-
nis, fundatumque anno Christi 777. ab
Hildegarde, Caroli Magni Imperatoris con-
iuge. Donatum est libertatibus maximis ab
Adriano Pontifice Maximo, à quo & conse-
cratum est ac dedicatum, cum is Imperatri-
cem ex Italia in Germaniam secutus esset.

777.

Ceterum Abbas Campidonensis, præter
iurisdictionem sacram, habet & ius gladij:
vnde versus natus, quem Abbas ac Princeps
loci huius, cum Herbipolensi Episcopo, ferè
communem habet;

Campidona sola, iudicat ense, Stola.

In hoc monasterio à se fundato, quiescit S.
Hildegardis Caroli Magni coniux, Ducissa
Sueviæ & Bauariæ multisque claret miracu-
lis ut tradit Ioannes Pistorius Præpositus
Vratislaniensis, in chronico suo Constanti-
ensi edito cum Magno chronicō Belgi-
co, anno 1607. Franco-
furti.

CAP.

CAPVT XXXV.

Monasterium S. Isidori de Duenas, in regno Legionensi, apud Hispanos.

SVNT qui putant hoc monasterium fundatum à Garzia Rege Legionensi. Ex vetustis monumentis constat illud antiquius esse temporibus dicti Regis & Alfonsi parentis ipsius, adeoque fundatum fuisse ante Maurorum in Hispaniam aduentum, qui contigit anno 714. Alfonsus VI. Rex Legionensis, hoc monasterium cum reliquis sui regni, submisit Congregationi Cluniacensi: ut tradit Prudentius Sandouallius, in fundationibus monasteriorum Benedictinorum in Hispania. Floruit autem Alfonsus VI. Era 1118. id est anno Christi 1900.

714.

1900.

CAPVT XXXVI.

S. Magni Fussense monasterium, in Suevia.

SMAGNI FAUCENSE cœnobium, in Alpestri Suevia ad Lycum amnem, in eiusdem nominis oppido situm, diœcesis Augustanæ, dictum olim *Faucensa*, nunc mutata parum voce *Fussense*, quod intra Suevæ alpium fauces quasi lateat; id, inquam, fundatum est anno Domini 720. ad preces S. Magni, vnius ex primis Germaniæ Apostolis à potentissimo Francorum Rege Pipino; postea auctu & locupletatum à Carolo Magno Rege, & à

VVicter-

VVicterpo Episcopo Augustano; dotatum ve-
rò à Leopoldo Austriæ Marchione, & Guel-
phone Sueorum Duce. Ita ferè Bruschius.

Murbachium in Superiore Alsatia.

Est hoc monasterium unum ex quatuor Germaniæ potentissimis, quorum Abba-
tes singulari dignitate ceteris Abbatibus præ-
eminent, & ut Romani Imperij Principes,
omnibus Imperij causis interesse solent. Fun-
datum legitur anno circiter 724. ab Eberardo
Sueviæ & Alemanniæ Duce, petente S. Pirmi-
nio Meldensi Episcopo, & approbante Theo-
derico Francorum Rege. Cuius diploma haud
abs refuerit hic adscribere.

724.

*Theodericus Rex Francorum, viris apostoli-
cis, Patribus, Episcopis, nec non & illustribus
viris, Ducibus, Patricijs, Comitibus, vel omnibus
agentibus tam presentibus quam futuris, &c.
Igitur dum venerabilis vir Pirminius gratia Dei
Episcopus, nostris temporibus cum monachis suis
Deo inspirante pro Euangelio Christi peregrina-
tione suscepta, monasterium virorum in eremo
vasta quæ Vosagus appellatur, in pago Alsacensi,
in loco qui vocatur Villarius peregrinorum, qui
ante appellatus est Murbach, allodio fidelis nostri
Ebrohardi Comitis, cum ipsius adiutorio, Deo co-
operante, conatus est construere monasterium,
vel cœnobium sanctum ibidē instituere in hono-
rem Dei & genitricis, D. nostri Iesu Christi, &c.*

Gun-

Gundolfi villa in Dei nomine feliciter, Amen.

*Fabarium, in D. Churiensi Germanicè Pfef-
fers.*

734.

Fundatum id legitur suasu S. Pirminij Episcopi Meldensis, & Abbatis primi in Augia diniti, sumptibus Caroli Martelli, sub Theoderico II. Galliarum Rege, eodemque Alemanniæ, Rhetiæ, & Heluetiæ Domino anno Christi 734. Primus Abbas Fabariensis fuit dictus S. Pirminius, multorum cœnobiorum pater atque instaurator. Sunt autem thermæ Fabarienses apud Germanos nobilissimæ utpote saluberrimæ. Ita ferè Bruchius libro citato.

*Manseense monasterium, vulgò Mansee, in
Austria.*

739.

Monasterium hoc Vtilo Dux, instinctu S. Pirminij, Episcopi Metensis, prope Menen lacum Noricorum construxit, circa annum 739. Auentinus in Annalibus: Mansee Noricorum adem, ab Episcopis Ratisbonensis in paupertatem redactam, D. Benedicti imposito magistro reddit Imperator Henricus sanctus. Idem Auentinus; Baturicus Episcopus Ratisbonensis hoc monasterium ab Emma Regina Boiorum impetrarat an. 831. Ipsa ab eodem superius monasterium Ratisbonense receperat.

Inser.

Insertum est autem hoc monasterium ceteris bauaricis, quod à Principibus bauariæ sit institutum: Et quia olim vñacum eiusdem monasterij aduocatia, castro ac dominio *VViLdeneck*, sub quo situm est, spectabat ad principes inferioris bauariæ; quæ post bellum bauaricum Cæsari Maximiliano I. cum multis alijs Dominijs nomine expesarum factarum, ab Alberto Duce bauariæ data sunt, incorporata Austrìæ super Anassum, Archiepiscopis Salisburgenibus pluribus annis oppignorata, demum à Statibus prouincialibus super Anassum redempta, hodie Austriacos agnoscunt suos dominos. Sic Hundius in Metropoli sua Salisburgensi.

Burense monasterium, vulgò Beurn, prope Alpes, in diœcesi Frisingensi.

Nobiles ac pij viri, *Landfridus, VValdramus, Elilandus*, fratres, Comites ab Antorf & Loysa dicti, filij Theodeberti ducis tertij, ex familia primorum Ducum & Regum bauariæ, anno 740. (quo tempore S. Bonifacius, Moguntinensis Archiepiscopus, in Francia Orientali, Frisia, Austrasia & bauaria fidem Christi seminabat, & plura Monasteria vbiique construebantur) octo Monasteria prope Alpes & Lycum ædificarunt & fundarunt, quinq; pro maribus, nempe Beurn, Schlechdorf, Sinerstat, Sandau, *VVessenprum*, tria pro virginibus, Polling,

740.

Staf-

Staffelsee, Cocklsee, quibus præfecta est Gelouinda, soror fundatorum. Hæc omnia monasteria S. Bonifacius Archiepiscopus Moguntinensis dicitur consecrasse ijsque regulam S. Benedicti præscripsisse. Quæ quidem monasteria per Vngaros deuastantur, anno 973. *Cochelsee, & Staffelsee, ad lacus eiusdem nominis; Sinerstat verò & Sandau, hanc longè à Lyco sita, ab Vgris excisa delataque, penitus interierunt: cetera verò restituta sunt.* Hoc nostrum Burenſe monasterium reficitur per Richolthum Præfulem, sub Ottone, secundo Imperatore, & S. Ulrico, Episcopo Augustano.

Reiectis Augustinianis monachis, operâ Adalberonis, Comitis de Sempta, Aduocati huius monasterij, restituitur Benedictinis, per Heinricum tertium Imperatorem, qui eò Hellengeriorem, Abbatem Tigurinum, cum duodecim monachis transtulit.

Henricus quartus Abbatiam Burensem, dictam in pago Sondergeu, in comitatu Sigmari Comitis sitam, Eleuthardo, Episcopo Frisengensi, & illius Ecclesiæ tradidit; ita ut liberam potestatem habeat tenendi, construendi, & quidquid ad communem illius Ecclesiæ utilitatem voluerit faciendi, anno 1065. sic ferè Huadius.

(:o:)

¶

CAP.

CAPVT XXXVII.

ALTHA INFERIOR, siue ALTAICH
inferius, in Bauaria inferiori, ad Da-
nubium.

Amplissimum ac ditissimum monasteri-
um istud Benedictini Ordinis, in
Bauaria inferiori ad Danubium est si-
tum. Vnde verò Altaich Inferius & Superius
nomen atq; originem habeant, nempe à dua-
bus vetustissimis & prodigiose magnitudi-
nis queribus in ripa Danubij, quò frequens
populus gentilis coibat, & victimas immo-
labat (quæ loca nō iij pōst receptam Christi-
anam religionem in templo, ac deinde in cœ-
nobia cōmutauerunt) tradit Ioannes Auen-
tinus in Annalibus suis, libro tertio.

Fundatum est hoc monasterium, sicut &
Altaich superius, ac pleraque alia, consilio
S. Pirminy, Episcopi Metensis, ab Utileone Du-
ce Bauariæ, in honorem S. Mauritij anno 741.
sub Zacharia Pontifice Maximo, bellis ta-
men postea atque incendijs vastatum fuit:
Instauratum verò per Imperatores & Reges
Romanos qui illud maximis muneribus &
privilegijs auxerunt, sicuti hoc ipsum te-
stantur Annales eiusdem monasterij. Tassi-
lo, filius Utileonis, plurima prædia huic
monasterio dedit, quorum magnam par-
tem per discordiam Principum amisit. Ca-
rolus Magnus tradidit huic monasterio pri-

741.

uilegia immunitatis, & prædium in Spitz & in Bachouia, in Austria anno 812. Chronicon monasterij Altaicensis per Georgiū Abbatē conscriptum, tradit Carolum Magnum, cū terram Auarorum siue Pannoniā, quæ nunc Austria est, octo annis perdomuisse, expulsis Auaris, totam inter Ecclesias bauariæ, Pontifices, Abbates, Comites & barones diuisisse, & monasterio Altaich magnam partem tradidisse. *Ludouicus item, Caroli Magni nepos, Orientalis Franciæ Rex, tradidit Ecclesiæ Altaicensi quædam priuilegia an. 843.*

Huic monasterio Altaicensi incorporatum est monasterium de Rinichnach an. 1040. ut tradit Hundius in Metropoli Salisburgensi.

Altha, siue

ALTAICH SUPERIUS, ad Danubium,
in Bauaria.

VTIL Dux bauariæ, insti[n]tu S. Pirminij, Episcopi Metensis, qui tunc apud ipsum erat, sex monasteria construxit, vnum prope Menem lacum Noricorum (de quo supra diximus) quinque in inferiori bauaria iuxta Danubium, Pataviæ Nidernburg, pro sacris virginibus, Osterhouen, Pfaffen munster, Altaich superius & inferius, quæ S. Pirminius dedicauit. Althæ superiori Etæo Argentoratensis Episcopus dedit monachos S. Benedicti, circa annum Domini 739. Aduocati Althæ superioris fuerunt Comites de Pogen, qui

multa

multa beneficia ei contulerunt. Nam Asvivius & Fridericus, Comites à Pogen, monasterium hoc ab Vngaris exustum anno 1102. instaurarunt; vnde non solum pro Aduocatis, verum etiam pro secundis fundatoribus illius monasterij habiti sunt. Sic idem Hundius in Metropoli Saliburgensi.

CAPUT XXXVIII.

Fuldense monasterium in Silua Buchonia in Germania

Annalium litteræ annum signant conditi Fuldenis monasterij septingentesimum quadragesimum quartum ab ortu Christi. Testis Rodulfus historicus Fuldensis, his verbis: *Monasterium constituit S. Bonifacius monachorum anno ante passionem suam decimo, qui fuit ab Incarnatione domini a quartus & quadragesimus & septuagesimus annus: quo nihil dici potuit rotundius. Passus est enim S. Bonifacius anno 755. in Iunio; Rudolfo assentitur Marianus Scotus, & alii: Neque interest biennio citius à Sigeberto vel serius ab alijs originem hanc litteris commendare.*

744.

Consummando monasterio auctores extitère Carolomannus princeps, idem Pipini frater, Caroli Martelli filius & Caroli magni patruus, nec nō Zacharias Pótifex Romanus.

Carolomannum Bonifacius Christianis non modò vitæ præceptis imbuerat, sed philosophari iam tum quoque docuerat. vnde ipsum ad omnia inchoatæ Religionis opera promptum, & monasticæ in primis rei patronum excellentem habuit. Iam verò Carolomanno per Turingos & Oriëtales Francos, ob motus Saxonicos frequens iter erat, ut ex facili, locum & sedem rōganti Bonifacio apud Fuldam concederet. Qua de re vide lib. 2. Othonum Fulensem monachum, qui primus post S. VVilibaldum vitam S. Bonifacij accuratius exposuit.

Ceterū Abbas Fuldensis est Primas per Germāniā & Galliā, Princeps imperij & Imperatricis Archicancellarius; Ex monasterio ac schola Fuldensi quamplurimi Episcopi, Archiepiscopi & viri scriptis celebres prodierunt: de quibus vide Christophorum Brotlerum Soc. Iesu presbyterum, qui libros 4. Antiquitatum Fulensem conscripsit.

Thierhaubtense monasterium, tertio lapide ab Augusta Videlicorum.

750.

Est id non procul à Lico ad riuum Ach situm, fundatum in honorem SS. Petri & Pauli Apostolorum, à potentissimo Duce Bauariæ Tessalone, anno Domini 750. quo fere tempore idem Dux VVessepromen eiusdem ordinis Abbatiam, inter Amperam & Lycum fluuios erexit; auctum verò & locu-

pletar-

pletatum à Lothario Imperatore, Ludouici Pij filio, anno Domini 846. teste Ioanne Auentino lib. 4. Annal.

Tertiò demum est auctum à Gebhardo Ratisbonensi Episcopo, Comite Diessensi, & Hochenvvartensi, secundùm Ioannem Auentinum in Annalibus, non VVitlspacensi, vt Bruschius in sua Centuria opinatur, necnon à fratre dicti Gebhardi Episcopi Comite Rapothone, fundatore Hochenvvartensis monasterij, & Hemma eius coniuge, quam Bruschius alibi Ducissam Austriæ, alibi verò, Comitissam VVerdeæ vocat, quod verisimilius est, anno 1022. Contulerunt autem huic monasterio & VVitlspacenses Comites multabona. Matthæus Marscalçus Canonicus Augustensis, in libro suo de Palatinis, ca. 50. & 79. refert alias inscriptiones in hoc monasterio extantes, de Palatinis VVitlspacensibus, & eorum donationibus.

Sub Ioanne Abate XIX. viro magni ingenij & consilij, Ludouici Bauariæ Ducis Consiliario incendio periit monasterium, estque per eundem magnificè restauratum, anno Domini 1403.

In bello bauarico hoc monasterium vna cum pagis suis miserè vastatum est. Albertus Dux Bauariæ pro restauratione ipsius dedit Teloneum & Vngeltum, vt vocant, anno Domini 1506. Petrus Abbas ita restituit atque instaurauit, vt eius secundus fundator dici meuerit, qui anno 1511. obiit; Ita Hundius.

CAPVT XXXIX.

LAETIENSE

*Monasterium millari uno ab Auenna Hannoniae
opida, ad Helpram fl. situm.*

An. 751.

*Vibertus
comes, &
fundator
monasterij
Latieniss.*

Anno ab incarnatione Domini septuagesimo quinquagesimo primo, gloriosissimus Princeps Pipinus, Caroli Martelli filius, singularem Francorum ac Germaniae monarchiam obtinuit. Inter chius auxilios Francigenas erituit nobilissimus Vibertus Comes, pago pictauensi ex illustri ortus familia, eiusque coniux Ada nomine, claris natalibus non minus conspicua ex Francorum nobiliорibus. Is igitur honorem cumulatissimum in aula Regis Pipini adeptus omnibus amabilis extitit. Erat quippe vir supra modum & corporis viribus & animi magnitudine præstans. Hic post varias hostium strages, & crebras victorias, soli Deo seruire quietè desiderans, cogitauit relicto natali solo, curisque bellicis valere iussis, sedere, si modo cum venia Regis & munificentia sibi permisum foret. Regem ergò adiens, quid animo gereret, aperuit. Rex eius petitioni hilari vultu annuens, ei contulit, inter Theoracēse & Hannoniensem territorium, iure perpetuo possidendam totam terram à Molhaimo usque Senuescum, quæ nunc Val-

lis di-

lis dicitur. Comes de dono gratias egit, ac valedicens, paullò post vxorem ac liberos, totamque familiam ad locum sibi concessum aduexit. Vbi commorans cùm die quadam in venatibus aprum agitaret, contigit, vt eum comprehendenderet super flum Helpram, in loco qui Lætitia dicebatur. Cumque lumini bus latè circumductis loci situm & cōmoditatē peruidisset, credo non fortuitè, sed diuino instinctu animo incidit, vt locum illum, qui prius fuerat ferarum, habitationem faceret hominum, ac monasterium in honorem Dei ac sancti Lamberti martyris construeret. Quod Deo opitulante ad effectum usque perduxit. Erant Viberto filij ac filiæ complures, inter quos erat Guntardus filius, vita sanctitate conspicuus, qui soli Deo vacare cupiens sanctæ religionis habitum adsumsit, ac primum huius loci Abbas effectus est, nec non Hiltrudis & Berta filiæ. Interea Hugo Dux Burgundiarum adamavit virginem Hiltrudem, quam ardenti amore quæsiuit sibi matrimonio copulari. Ea quippe virgine nihil erat formosius, nihil amabilius, nihil modestius. Idcirco virginis tūm pulchritudine, tūm modestia Dux pellectus, nullum non mouit lapidem, quo frueretur cupitis amplexibus. At virgo sacra Christum solum amans, Christum sitiens, cui soli desponderi optabat, affiduis precibus & lacrymis suam Domino virginitatē cōmendabat. Quid multa? Die constituto dum cum parentibus sa-

Guntardus
Viberti
filius.

S. Hiltrudis
virgo Viberti
filia,
quiescit
Letys.

cræ virginis collocuturi de matrimonij negotijs conueniunt, pertentatur à parentibus virginis animus. Quibus illa respondit: Si meam in hac re quæritis sententiam, pance iudicetis: Christum iamdiu super omnia dili-go, huic fidem feci, huic castitatem seruare cupio illibatam. Si mihi patres esse, si me filiam habere vultis, si me à meo, qui me amavit, sponso non seiungitis, vos mihi patres, me vobis filiam & agnosco & profiteor. Sin alias, nec vestram magni pendo paternitatem, nec meam vobis impendam filiationem. Interim conquiescunt, puellaria verba, & nullius momenti esse dicunt, mutandam, ut potest mobilis ingenij, puellarem sententiam putant, verbum in crastinum referuandum decernunt. Humilis interim virgo, quid ageret, quod se verteret, ignorabat. Parentibus resistere non poterat, nec non eis obedire nefas ducebat, sed & immortali sponso nubere totis votis ardebat. Hoc tandem arripuit consilij. Intempesta nocte paucis admodum & fidis arbitris coinitantibus, in proximam siluam configuit, ibique sibi latibulum quæsuit, melius iudicans vitam omnem cum feris degere, quam corpus illecebris carnalibus inquinare. In crastinum pijissimi genitores defuga suæ sobolis certiores facti, non modicè turbantur, non modò propter filiam, sed & propter auctoritatem & amicitiam tanti Principis læsam. Suis tum mandant, ut factum silentio tegant. In verbo iterum conuenitur,

excusa-

excusationem parentes in medium afferunt, Hiltrudem in interiore conclave residentem in pridiana sententia perseuerare, ad emolliendum eius animum se non præualere, in id conuersationis eam iamdiu animum induxisse, ex quotidiano vsu vita eius, qui nihil omnino levitatis habebat, & multorum attestacione id se accepisse, saluam posse manere priorem amicitiam, si alteram ex filiabus, nomine Bertam, æquè nobilem, nec minus formosam illi in coniugium placeat assumere. His auditis Princeps Bertam suscepit coniugem, ac secum in Burgundiam abduxit. Post cuius abscessum reuocatur ē siluarum latebris virgo Hiltrudis, nuptura & ipsa, sed immortali sposo. Accersitusque Theodericus Cameracensis Episcopus virginem Christi Hiltrudem consecrat, eiq; velamen sanctæ conuersationis imponit. Moxque sanctitate seruens cellulam sibi fabricari fecit in Ecclesia, oratorio fratum contigua, in qua decem & septem annis, velut altera Anna, mundo mortua, soli Deo viuens, reclusa permansit, non recedens de templo, die & nocte orationibus insistens, corpusculum assiduis vigilijs & iejunijs in sacco & cinere castigans. Post decem tandem & septem annos soluto corporis ergastulo feliciter ad Christum emigravit. Cuius corpus in dextra parte Altaris sancti Lamberti sepelitur, simulque in eius tumba testamentum reconditur, quod ipsa Letiensi congregationi in donum perpetuum

contulerat. Fracta igitur terrea corporis laguncula, lampadum fulgore emicare coepit, quantique apud se sua virgo esset meriti multis miraculis (quibus enarrandis breuitati studens supersedeo) Dominus ostendit, ita etiam, ut intempesta nocte circa Diuæ virginis sepulcrum Angelorum voces audirentur dulcem melodiam resonantium. Quo certius cognito, famaque miraculorum ubique volitante, Erluinus, Deo dignus Cameracensis Episcopus, Deo gratias agens, quod in sua dioecesi signorum virtus non decesset, venit ad locum, ac sacræ virginis ossa è tumulo reuerenter, & solemniter, magno omnium tripidio leuauit, & in locello novo composita, super altare sancti Lamberti collocavit, anno tertio imperij Henrici secundi. Vbi meritis sanctæ Virginis multa coruscarunt miracula. *Hæc ex manuscripta B. Hiltrudis historia, que Latij exstat, deponimus.*

De qua sancta virgine, varijsque Sanctorum reliquijs, ex Oriente Latiam allatis, vide Molanum in Natalibus Sanctorum Belgij.

Huius porro cœnobij Latiensis Abbas patrum memoria fuit Ludouicus Blosius, cuius existant scripta ascetica varia, quibus nihil ad homines à cura mortali rerum abducendos, atque ad cœlestis patriæ amorem inflammandos, inueniri potest ardentius. Obiit vir pientissimus anno seculi superioris sexagesimo sexto.

An. 1566.

CAP.

CAPUT XL.

VVessebrunnense monasterium in Bauaria.

Monasterium istud fundatur primò, cum septem alijs monasterijs, per *Landfridum, Elilandum & VValdrum* fratres, Comites ab Antorf & Loisa: ampliatur & instauratur postea, ut habent Chronica huius monasterij anno 753. per *Tassilonem* filium *Vtilonis*, Ducem boiorum, qui in Marchia Ducatus tunc regni boiorum in saltu foresti, qui *Nortvvald* dicitur, inter duo flumina *Ampecain*, & *Lycum* venationi operam dabat aprorum. Cumque noctu iuxta fluuum, à suo nomine *Tesselpach* dictum, sub tentorio dormiret, vidit in somnis scalam cælum extremitatibus & terram attingentem, Angelos Dei ascēdentes & descendentes, & S. Apostolum Petrum scalæ innitentem & canentem ea, qua communiter in dedicationis officio cantari solent, venatorum Tassilonis alter, qui *VVeſſo* dicebatur, inuenit fontem in modum Crucis ebullientem, qui ab eo nomen obtinuit, & dicitur hodie *Fons VVeſſonis*.

Tassilo autem Dux monasterium eiusdem nominis, cooperante sibi S. Bonifacio Archi-episcopo Moguntino, in honorem SS. Petri & Pauli ædificauit, & possessionibus ampliauit, vbi primus Abbas *Ilsangus Altaichensis* monachus præfuit annis X L I.

753.

Auen

Auentinus in Annalibus de hoc monasterio sic ponit: Hactenus à popularibus, id est, secularibus sacerdotibus, postquam ab Vngaru exustum fuit occupatum, his pulsis, sacris D. Benedicti Henricus Imperator restituit, circa annum 1050. Fuit olim ibi monialium quoque cœnobium.

Henrico Hochenkurcher de Ildorf, Abbatii Bonifacius Nonus dedit priuilegium Pontificalibus vtendi, itemque insula & baculo, anno 1402. Rexit XXX. annis laudabiliter. Resignat anno 1414. Ita Hundius in Metropoli Salisburgensi,

Elvangelense monasterium, in Franconia.

764.

E Lephaniacum alias Elefancense, hodie Eltbangense monasterium in Franconia fundatum est anno 764. ab Hariolfo Episcopo Hingonensi, quem Pipinus & Carolus Magnus carissimum habuerunt.

Anno 1460. mutatum est hoc monasterium ex Abbatia in Præposituram, & ex monachis facti sunt Canonici seculares.

Vtenburra seu Ottenbura.

V tenburra seu Ottenbura in Guntiana valle ad Guntium amnem sita, olim oppidum & castrum Comitum Ilergouiz, nunc verò monasterium præpotens ac pulcherrimum ordinis D. Benedicti, fundatum

est sub

est sub Honorio Pont. Max. pro XII. monachis in honorem Dei Opt. Max. Principisque Apostolorum Petri, in ui& tissimique Martyris Alexandri, à Sylacho Francorum Duce, Alemanniæ Præfecto ac Ilergouia Comite eiusque coniuge Ermisuuinda, alibi Ermentrude, anno Christi 764. Diploma primæ fundationis tale habetur adhuc in eo ipso monasterio:

Anno incarnationis Dominicæ 764. regnante Carolo Magno glorioso Romanorum Imperatore, ego Sylachus ex Alemannia, vir nobilis ac præpotens, & vxor mea Erminsuinda cum filijs nostris Gosberto in sancta Viennensi Ecclesia Episcopo, Tottone clero simul, & Dagoberto laico, in dōmata proprio, quod diuīsum ac separatum liberalissimè à cunctis heredibus contraximus & posidemus in loco qui vocatur Uttenburrha, secundum Ecclesiasticam institutionem & iudicū leges in Dei nomine construimus atque fundamus. Omnia igitur prædia vel mancipia, totamque familiam nostram omnipo-tenti Deo & B. Apostolorum Principi, nec non inuictissimo Martyri S. Alexandro ab hinc in legitimam ac perpetuam dotem pro incolumentate utriusque vitæ & pro remedio animarum, parentum nostrorum, præfato monasterio delegamus, eo pacto eaque vide-licet conditione, ut nulli homini liceat hanc donationem aliquatenus infringere, aut umquam commutare: sed ad victum fratribus & vestitum summo & vero Regi Deo inibi mi-

764.

litan-

litantibus perpetualiter deseruant. Si quis autem inuasor (quod absit) aut tyrannus hanc nostrę donationis confirmationem irruperit, anathema sit à Deo, & mors super eum æterna veniat, viuensque in infernum per omnia secula cruciandus descendat, Amen.

CAPVT XLI.

Monaſterium S. Martini de Ferran in regno Castelle & Alterum S. Martini de Ihama.

772. **F**undarunt id monasterium Paulus Abbas monasterij S. Aemiliani, Ioānes presbyter & Munius clericus an. 772. in honorem S. Martini, S. Iuliani & aliorum Sanctorum.
773. Anno sequenti fundatum est ab ijsdem monasterium S. Martini de Ihama. Ut tradit Sandouallus lib. de Fundationibus monasteriorum Benedictinorum in Hispania.
775. Ijdem fundarunt monasterium S. Romani de Donis cle anno 775. testibus ijsdem.

CAPVT XLII.

Vinearum monasterium in D. Constantensi.

Potentissimum istud cœnobium non procul à Rauenspurgo imperiali in Sueuis ciuitate, in peruereti pago Altorff ad Schüssium amnem, eo ipso, sed paululum editi-

editiore loco situm, in quo antiquitus patria, natale solum, & auita sedes Principum Altiorffensium fuit, ac ex eorundem semine natorum Guuelphonum, potentissimorum olim Sueviæ Regulorum; id, inquam, ex arce Ducali in domum Dei conuersum, pietatisque ac litterarum gymnasium esse cœpit anno Domini circiter 800. temporibus nimirum Caroli Magni, ex liberalitate ac munificentia dominæ Irmentrudis, illustris Comitissæ, quæ nobilissimam voraginem Cronissam & primos Guelphones edidisse dicitur; de quorum origine talis narratur siue historia siue fabella, Vidisse dominam Irmentrudim, quod paupercula quædam ciuis adiacentis oppiduli Altiorffensis, uno & eodem partu tres filios ederet; quibus visis, dixisse eam, impossibile esse, ut sine adulterij macula tot filios ex uno marito femina simul excipere potuerit, verè esse adulteram, & adulterij poena dignam. Ibi sequente anno etiam illam grauidam factam, simul edidisse absente marito duodecim infantes admodum paruulos; timore itaque & metu perculsam, ne & ipsa iam adultera esse existimaretur, iussisse ut relicto uno tantum filio, reliqui in proximum fluum deportati abijcerentur. Hos dum ancilla in præterfluentem rium Scherchium portat, vñit casu, aut Dei potius ordinatione accitus Princeps Altiorffensis infantum verus pater, quærens

800.

quid

quid ferat ancilla; quæ cùm responderet catulos esse; Videamus quæso, inquit Princeps, videamus amabò, si qui nobis ex illis placèrent, quos tolleremus. Ancilla ostensuram sese negans, ecquid istas sordes intueri velit Principem increpat. Is verò instat, puerosq; vndecim videns, paruulos quidem, sed egregia forma cōspicuos, mox cuius sint inquirit. Audiens verò & discens ab Ancilla totam rei seriem, & (quare expositum traditi essent) causam, puellos siue catulos istos (quos nos Germani materna nostra lingua Vuelpen vocamus) molitori euidam in ea ipsa vicinia habitanti alendos & educandos trādidit: ancillam ad heram cui abiectos infantes diceret, redire iussit. Postea elapso sexennio pulchre vestitos pueros in arcam suam afferri Princeps iubens; coniugem ecquid agnoscat hos quærerit. Ibi ipsa deportatorum infantium memor, mox ad genua mariti procedens, veniam comissi petit: maritus ignoscit, & gratitudinis ergò pro diuinitus seruata tam numerosa prole in ipso Altorphensi oppidulo cœnobium monialium initio in tantæ rei perpetuam memoriam cōstruit. Hanc istius monastici loci originem, hoc veruth exordiū esse nō ex vllis quidē veteribus scriptis (Quid enim annotarūt? quid non potius neglexerūt somnolēti & ignavi illi superiorū temporum scriptores?) sed ex multorū senū (qui eadē se fuisse à suis parentibus & maiorib: audiuisse narrabant) non falsa relatione cōpertū habemus.

CAP.

CAPVT XLIII.

S. SALVII

*Cluniacensis ordinis, monasterium, Prioratus
titulo illustre, ad Scaldim fl. apud Valentianas Hannoniæ urbem.*

Habet id nomen à S. Saluio Episcopo & martyre, ibidem cum socio S. Superio quiescente; quorum sacra ossa, feretra argenteo decenter inclusa, coram aliquando veneratis sumus. Ceterum nefariè uterque interemptus est, anno septingentesimo nonagesimo octavo in arce vicina, quæ Breuiticum, vulgo Bruuaige dicitur. Quorum corpora Carolus Magnus Imperator, anno post tertio, adstante clero eleuauit, atque ex loco martyrij ad vicinam sancti Martini basilicam honorifice transtulit, quæ hodieque parœcialis eius loci est basilica. Adiecit eidem mox alteram basilicam in honorem SS. Apostolorum Petri & Paulli & S. Saluij in eaque Canonicos seculares sex, sub unius Præpositi regimine, instituit, fisci Valentiani parte eidem assignata. Porro beatus Bruno Coloniensis Archiepiscopus & Hannoniæ reformator, indulxit, ut emorientibus Canonicis, ad collegiatam S. Saluij basilicam Benedictini (quos in basilica S. Gaugerici, tunc extra muros urbis Valentianæ sita, Pipinus Maior

An. 798.
teste Sigeberto in Chron.

An. 801.

Iac. Guisianus in Chronicis Hannoniae lib. 14.

domus Austrasiorum & postea Francorum
Rex collocarat & dotarat) paullatim com-
migrarent.

Hæc ex manuscripta eius loci *historia*, à R.P.
Theodorico Gisberto, Louaniensi, cœnobij hu-
ius Praefecto, conscripta, & Hannonicis Iacobi Gu-
isiani *Chronicis* desumsimus. Operæ pretiū fuerit
bis adiungere, quæ *Chronographus Cameracensis*
commemorat: Non procul à castro Valentia-
nensi olim quidem sancti Martini Ecclesiola,
nunc autem monasterium Canonicale in
veneratione etiam S. Saluij Episcopi & mar-
ryris constat. Ipso namque tempore, sanctus
Saluius totus supernè patriæ inhians, caussâ
peregrinationis habenas reliquit Episcopij,
profectusque peregrè prædicationi operam
dare æstimauit. Igitur de loco ad locum
procedens verbum Dei populo suggerebat,
& maximè celebrationibus Missarum insta-
bat. Verum ubi ad ipsam viciniam deneniret
ac quadam die de Valentianensi portu ad vi-
cum Condatum transfret, à quadam pesti-
fero, factis infidiis, captus, in custodia reli-
gatur, raptisque indumentis sacerdotalibus,
& ornamentis Episcopalibus, quæ secum
portauerait, obtruncatur. Sepultusque à viris
religiosis in supradicta sancti Martini Ecle-
sia, tunc ad præfens & postea multis præconi-
zantibus miraculis, quanti & qualis meriti
exstitisset, apparuit, ut plenissimè in libro suæ
passionis reperitur. Vnde attonitus Princeps
regionis Carlo-Martellus, pro salute animæ

de ipso

de ipso fisco Valentianensi , & de aliis rebus locum augmentauit, sumptùmque stipendiarium deputans , Canonicos constituit. Ita Chronographus Cameracensis ; qui tamen memoria h̄ic lapsus videtur , dum Carolo Martello attribuit quæ Carolo Magno erāt adsignanda, ut patet ex Sigeberto in Chronico , & ijs quæ paullò antè diximus.

CAPVT XLIV.

VVerdenense monasterium, Germanicè VVerden, in d. Coloniensi.

VVerdena opidum est d. Coloniensis ad Ruram fluuium, in quo exstat illustris Abbatia monachorum Ordinis S. Benedicti à S. Hudgero primo Episcopo Monasteriensi, & Carolo Magno fundata: in qua, hodieque eiusdem S. Hudgeri sacrum corpus quiescit , de quo vide plura apud Ioannem Molanum in Natalibus Sanctorum Belgij 26. Martij. Abbas est Princeps Imperij liber , atque Imperatori immediate subiectus; estque unus ex quatuor Imperij Abbatibus , ut nuncupant.

Cæsaris VVerda est itidem d. Coloniensis opidum ad Rhenum fl. situm , in quo noble est Collegium Canonicorum , quod Sancti Suitberti Episcopi , qui Sancto VVil-

librordo in opere Apostolico coadiutor fuit
sacrum corpus adseruat. De S. Suitberto vi-
de pariter Molanum libro citato. Hæc ferè
nobiscum conuiuicauit Illustris ac Reueren-
dus admodum D̄ominus Abbas Vverdinensis
cum Antuerpiæ anno 1613. nobiscum verfa-
retur.

*Schvvarczachium monasterium in Franconia
seu Francia Orientali.*

815.

Insigne istud monasterium, in eiusdem no-
minis, apud Ostrofrancos ad Moenum am-
nem sito oppido, fundatum & liberalissimè
dotatum est in honorem Christi Salvatoris,
B. Virginis Mariæ. S. Sebastiani, ac Felicit-
atis Martyrum, sub Episcopo sexto Herbipo-
lensi VVolfigero, anno Christi 815. imperante
Ludouico Pio, à Meginigando Duce Ostro-
francorum & Comite Ratemburgensi ad Tu-
barum, & ab vxore eiusdem, Ima, alibi Imina
dicta, Genebaldi Regis Francorum filia: quo-
rum amborum in eiusdem cœnobij templo
corpora humata sunt. Dedit fundator statim
Abbatı primo villam Schvvarczachianam, &
præterea multa alia loca expressa in litteris
fundatorijs, quarum colophon talis est: Tra-
dimus vobis & concedimus tibi Benedicto &
monachis tuis præsentibus & futuris, solius Dei
& peregrinorum hunc locum cum omnibus ibi-
dem contentis, vt orare debeat is pro felici statu

S. Ma-

S. Matris Ecclesiae, & pro incolumitate dominorum Regum imperantium, praesentium, & futurorum. Actum in Megnigaudenhausen super fluuium Leymbach. Data mense Martio, anno 816; regnante Ludouico.

Hirsaugiense monasterium, in Germania.

Huius monasterij fundatio facta est anno 830. per Erlafridum Comitem & filium eius Nottingum. Consecratio autem facta est in honorem S. Petri & S. Aurelij Episcopi anno 838. per Otgarium Archiepiscopum Moguntinum præsentibus Hildibaldo Archiepiscopo Coloniensi, Rabano Mauro Abate Fuldenzi, Hildeuiuio Abate S. Dionysij, alijsque plurimis cum sacrum politici ordinis proceribus. De eo plura qui volet Hirsaugiensis monasterij Chronica per Ioan- nem Trithenium edita consulat.

CAPVT XLV.

Arremarensis Abbatia, vulgo Monstierameij,
in D. Trecensi, in Gallia.

Cenobium Arremarensse siue Adrem a-
rense Ordinis S. Benedicti, quatuor
dumtaxat leucis à Tricassina ciuitate
subductum est, quod etiam Deruanse nuncupatur;
eo quod in Deruansi silua prima eius
fuerint fundamenta collocata, auctorem

fundatoremque habuit quemdam cui nomen erat Arremarus, cuius hodieque tamquam primi parentis nuncupationem retinet, ut secernatur à Deruenensi monasterio, quod quidem aliquot ante annis exædificatum fuerat in eadem silua, quæ per id tempus longè lateque diffusa, maxima terrarum spatia occupabat. Illa autē institutio in vetustissimo dicti monasterij codice continetur, his paucis cōcepta verbis. An. ab Incarnatione Domini

837. indct. 11 . fundatum est cœnobium in silua quæ vocatur Deruuus, in loco qui dicitur Mansus Corbonis, postea noua cella in pago Tricassine à presbytero quodam Adremaro, existente tunc

Tricassina Antistite Adalberto, Comite Aledrāno.

837.

Cūm verò post paucos annos cœnobij structura perfecta & absoluta esset, memoratus Arremarus ad summum pontificem perrexit, ab eo suppliciter & obnoxie efflagitaturus, ut domicilium illud ad perpetuum Dei honorem cultumque, in religiosam monachorum sedem dedicandum consecrandumque mandaret: qui ipfius pietate concitatus, rescripto suo (ut iam alibi dicere memini) Prudentium Tricassinum Antistitem hortatus est, ut cūm à dicto Arremaro rogaretur, consecrationem inangurationemque dicti cœnobij obiret, quod quidem rescriptum illustrissimus Cardinalis baronius in annales suos insuit, nos illud inde erutum eius fide proponemus his verbis:

Leo

Leo Episcopus seruus seruorum Dei, reue
rendissimo & sanctissimo Prudentio Tricas-
finæ Episcopo salutem.

Cognoscat prudentia sanctitatistuæ qua-
liter hic religiosus Adremarus monachus
cum monachis suis cum summa deuotione ad
laudem & gloriam S. Trinitatis & remedium
animæ suæ, suorumque omnium, in hono-
rem B. Petri Apostolorum Principis, seu &
S. Leonis eiusdem vicarij Papæ monasteri-
um desiderat consecrare, & situm ac structu-
ram eius S. cœnobij in rebus iuris dicti B.
Petri Apostoli, quæ eius verè sunt, fundare
ac construere. Quæ res prædictæ Guidani
generosissimo Comiti per præceptum pon-
tificale donatæ sunt. Quam ob causam iube-
mus ac hortamur sanctitatem tuam, vt quan-
do ab illius monasterij prædictis monachis
fueris cum humilitate postulatus, illuc acce-
dere debeas, & locum quem vobis significa-
uerit, ipsas illic reliquias supranominato-
rum sanctorum, quas à nobis accepit, eo te-
nore & conditione recondas atque conse-
cres, vt semper ac perpetualiter sub iure ac
potestate S. nostræ Romanæ Ecclesiæ iā fatum
monasterium consistat atque permaneat. San-
ctitatem tuam omnipotens Deus in columem
custodiat. Frater, bene vale. Ita Nic.

Camuzatius libro de Antiquitati-
bus Trecensibus.

(::)

Cœnobia S. Petri de Nigella; S. Sereni de Cantumerula, & B. Mariae de Bricolio, in diœcesi Trecensi.

Perabam fore ut quædam documenta nancisceret, ex quibus originem cœnobij S. Petri de Nigella abscondita, Ordinis S. Benedicti deprehenderem, necnon & S. de Cantumerula Ordinis S. Augustini, quæ virilis sexus monasteria sunt ac B. Mariæ de Bricolio pariter Ordinis S. Benedicti, quod est puellare cœnobium, sed frustra indagatio in hanc rem à me impensa, sola enim nudaque nomina mihi datur edere, Id vnum dicam, ciuilibus motibus & alijs causis ipsa monasteria nunc pene deserta, nec eum numerum religiosorum & monialium in eis esse, qui diuino officio persoluendo satis esse possit, huic verò rei pastorali cura R. Episcop. Trecens. mederi debet, in idque incumbere, ut Ecclesiæ & septa præfatorum cœnobiorum collapsa restaurentur, quandoquidem eius visitationi subiacent, Observandum insuper festum eiusdem S. Sereni Confessoris in dicto cœnobia de Cantumerula 2. Octob. die celebrari, & ipsius reliquias in Prioratu de Cella Ordinis S. Benedicti semileuca tantum à præfato monasterio distante custodiri. Præterea F. Ioannem Oliuer dicti cœnobij de Nigella quondam Abbatem, sibi & eis qui in abbatiali cathedra successuri essent à Georgio

orgio de Ambasia Cardinali in regno Franciæ
S. Sedis Apostolicæ Legato ius facultatemque
gerendæ mitræ ceterorumque Pontificalium
in signum obtinuisse, in quem finem præscri-
ptæ literæ apud Pontisaram Id. Sept. an. 1509.

CAPVT XLVI.

S. Petri consecrati monasterium, vulgo VVeys
S. Peter, Scotorum extra muros Ratisbo-
nenses, & S. Iacobi intra muros.

Monasterium hoc dicitur tempore
Caroli magni inceptum, & in colle
victoriæ extra muros positum, vbi
corpora interfectorum sepulta, consecratum
miraculosè per sanctum Petrum cælitus, iux-
ta chronicon illius monasterij apocryphum,
&c. Sed cum iste locus arctior & angustior
esset, quam ut tot fratres caperet, ædificatum
est in agro quodam plano & lato domini
Alberti nobilis viri de Miderſil in montanis,
qui residencebat in proprijs possessionibus apud
Phrandenhusen, monasterium Scotorum in
honorem D. Iacobi; sub Dominico primo
eius loci Abbatे, tempore Erckanfridi Epi-
scopi Ratisbonensis, & Lotharij Imperato-
ris, circa annum 845. Ita habent Chronica
Episcoporum Ratisbonensium.

845.

Verum Auentinus libro 5. Annalium, ex
diplomatibus quæ exstant longè aliter, nem-

pe D. Marianum cum socijs, seu Henrico
quarto Imperatore, ac Ottone Episcopo
Ratisbonam venisse, ab Hemma Abbatissa
superioris monasterij hospitio exceptum,
postea à Vvilla Abbatissa, quæ Hemmæ suc-
cessit, templum D. Petri extra urbem, quod
Vveichs vocant, consentiente Ottone Epi-
scopo, impetrasse, Mathildam inferioris mo-
nasterij zitum acceruissam tribuisse, ibidem
ope piorum domicilia contruxisse, in diem
vixisse docendo ac interpretendo sacras lite-
ras, scribendo victum, & magnam gloriam
conquisiuisse, ob eamque rem ab Imperatore
Henrico quarto in tutelam receptos, & im-
munitati donatos esse, iuxta diploma, cuius
datum Kalend. Feb. anno 1088. indictione II.
ordinationis Regis XXXVI. Imperij V.
Factum in Røgnia ciuitate. Idem Auent. in
Annalib. suis lib. 6. ita scribit: Vbi Scotti
Ratisbonæ propter multitudinem confluen-
tium scotorum, angustius habitare cœpe-
runt, Fridericus Comes de Frontenhausen,
Otto Comes Rietenburgensis, Burggrauius
Ratisbonensis frater eius Henricus, cum vxo-
re Bertha, quæ filia fuit Leopoldi, Austriaci
Ducis, Luitgarda, vxor Friderici Comitis de
Pogen, Aduocati Ratisbonensis Ecclesie,
quam alibi Adelhaidam vocat, Gundackerus
& Vvernherus de Laber grande monasteri-
um D. Iacobo & Gertrudæ, intra mœnia vi-
bis, condunt, Comites de Laber & Rieten-
burg prædia apud Nariscos tribuunt, illo-
rum

rum ibi monumenta exitant. Berchta ibidem sepulta, vineas in Austria donauit, Hartvvi-
cus Episcopus Ratisbonensis templum dedi-
cauit anno 1120. Primus Abbas fuit Mauriti-
us, confirmatur per Calixtum Pontificem
Maximum & Imperatorem Henricum quin-
tum; Mauritio successit Christianus. Fabu-
læ igitur sunt, hoc monasterium à carolo
Magno conditum esse, qui ante trecentos an-
nos obierat, &c. Durauit autem S. Petri Ec-
clesia extra urbē sub suo priore. Super cuius
electione & institutione aliquādo lisfuit in-
ter Abbatissam superioris monasterij, & Ab-
batē S. Iacobi, sopita & transacta per Conra-
dū tertium, Ratisbonensem Episcopū. Extat
diploma de anno 1216. usque ad annum Do-
mini 1552. Quo in bello sociali, quod Princi-
pum vocant, per Philippum Comitem ab E-
berstein, qui Cæsaris nomine præsidio mili-
tari Ratisbonæ præierat, prædicta Ecclesia S.
Petri, quæ hostibus propugnaculi vice ex-
travrbem esse poterat, cum omnibus suis æ-
dificijs penitus deiecta & excisa est, constitu-
to ibi publico cœmiterio, vulgariter eius
Hokater, &c.

Defundatoribus monasteriorum pro Scotis
in Germania, præsertim Ratisbonæ, Vide e-
undem Auentinum lib. 6. De qua re etiam
duo diplomata extant Henrici quarti,
& filijeius Henrici quinti, Impe-
ratorum.

Einf-

Einsidlene monasterium Vulgo Zum Eynsid-
lem in D. Constantiensi.

860.

MOnasterium istud non procul à Tiguro
originem habuit anno Christi 860.
Sacellum ac cellulam sibi, ibidem ædificante
S. Megimado Bertholdi Comitis à Sulgov
filio.

CAPVT XLVII. FOSVVERDENSE

Monasterium, sesquimilliari à Docconio, Frisia
Occidentalis opido, olim situm.

A.D. 866.

Fostā non-
nulli F. stā
Deam in-
terpretan-
tur.

Anno octingentesimo sexagesimo sex-
to, Haio Dominus Amalandiæ, obvo-
tum Deo factum, in Amalandia mona-
sterium fundauit, eo loco quo Fostæ templum
conspiciebatur. Ad quod anno in sequenti
Odilbaldus XII. Episcopus Ultraiectensis,
petente Haione, pios aliquot monachos Be-
nedictinos transmisit. Stetit autem mona-
sterium dicto in loco ducentis quadraginta
tribus annis, indeque post in Frisiā, certas
obcaussas, à quadam Comitissa est translata-
rum. Andreas Cornelius in Frisiæ Chronicis.

Porrò Comitissa ista, nomine Anna, Do-
mini Amalandiæ filia, & Adolfi Frenenburgij
vxor exstitit, quæ Fosvverdense monasteri-
um, ob iniurias piratarum, quibus erat obno-
xiūm,

xium, ex Amalandia in Frisiā, anno millesimo centesimo nono, Conrado Ultraiectino Episcopo consentiente, transposuit. Estque templum S. Ioanni Baptiste ab Episcopo consecratum, & cœnobium istud à loco E. Ioannis baptismate celebri, Bethabora nominatum. *Ista nobis vir eruditus, ac religiosus, ex vetusto quodam Frisiæ Chronicō, transcripsit.*

Est autem Amalandia insula Frisiæ Occidentali opposita.

HAE CMVNDANVM,
Vulgò Egmondanum, monasterium, sesqui-
millari ab Alcmaria Hollandiæ opido olim
situm.

THeodericus senior ex magno deuotionis affectu construxit ligneum in Egmonda cœnobium, in quo sanctimoniales locauit, quibus vitæ necessaria copiosè tradidit. Ex eo verò collegio quædam puella diuinitùs inspirata Theodericum Comitem admonuit sarcophagum beati confessoris Adelberti quantocyùs aperire, & sanctas reliquias ad monasterium puellarum transferre. Et ecce quamprimum clerus sepulcrum eiusdem al. mifici Patris aperuit, pallium sanctissimi corporis integrum ab omni labe incorruptū apparuit. Crux etiam aurea supra pectus eius ibidem inuenta est, quæ contra varias ægritudines medicina salutaris est. Fons insuper

liquo.

an. 1109.

Alias Be-
thania,

Theoderi-
cus J. Hol-
landia Co-
mes.

liquoris limpidi sub ipsius tumba confessim exsiliit, qui usque in presentem diem copiosius emanauit.

Theodericus II. Hollandia Comes.

* In MS.
habetur.
tum foris
tomum.
*ostulanus,
vel
ostratus.

Et infra: Theodericus, post obitum patris sui Theoderici, Frisonibus discordare coepit, quos cum triumphali gladio ditioni sua subegit. Quapropter idem Comes edificauit lapideum in Egmonda monasterium, & amotis monialibus, plantauit ibidem de religione S. Benedicti monachorum collegium, qui continuè Deo deuotum obsequium impenderent, & cum opus esset diris Frisorum insulibus obsisterent. His ergò Comes, Egmonensem Ecclesiam largis dotando possessibus, obtulit Historiam tripartitam, & texum quattuor Euangelistarum auro fulvo, pretiosissime lapidibus circumiectum. Nihi lominus Hildegundis Comitissa consimiliter obtulit eidem Ecclesiæ de liberali munificencia super altare * torquem aureum, cum multitudinis gemmis incomparabilis pretij valde fulgidum, de cuius cacumine lapis, ut fertur, *hostularius furtivè sublatus fuit, qui nocturnis temporibus totum sacrarium radijs eminentibus illustravit. Ita Joannes Becanus in manuscripto Ultraiectinæ Ecclesiæ Chronico.

Eadem tradit Ioannes Leidensis, in manuscripto suo Hollandiae Chronico, additq; Theodericum Iuniorem Comitem collocasse sanctimoniales Egmondinas non longè ab oppido Harlemensi, prope villam Hirmste, in loco qui dicitur Bonnenbroec, & prohibuisse,

ne de

ne de cetero sanctimonialies adsumeretur aut
inuestirentur, vt sic tandem, deficientibus
personis, vita illarum ad finem deduceretur,
& redditus ad monasterium Egmondense re-
diren.

CAPVT XLVIII.

*Metense monasterium, vulgò Meten, in Ba-
maria.*

Situm id est non procul à Deckendorf &
Danubio, fundatum à Carolo Magno an.
882. vt vult Auentinus. Fuit primò Cano-
nicorum, quos Henricus Pius, Dux Austriæ &
Bauariæ Amölt & Phaffenmunster apud Strau-
bingum collocavit, Benedictinis monachis
substitutis, anno 1155. vel 1156. Ita Hundius.

CAPVT XLIX.

*Monasterium Regium S. Benedicti, prope op-
idum de Sahagun, Vulgò de S. Benito &
Real de Sagagun.*

Dotatum atq; instauratum est hoc mo-
nasterium Sagaguntinum veteribus
Cenonense per Regem Alfonsum co-
gnomento Magnum eiusque vxorem Xime-
nam.

405.

nam. Era 943. hoc est anno Christi 905. Postea
verò instauratum per Alfonsum VI. & Con-
stantiam eius coniugem, in honorem SS.
Martyrum Facundi & Primitiui, quorum
corpora ibidem quiescunt. Hoc monasterium
Alfonsus VI. Legionensis Rex submisit Ab-
batiae Cluniacensi an. Domini 1090. Hugone
Abbate Cluniacensi, cum ipso Rege in ci-
uitate Durris agente. Ut constat ex diploma-
te, quod Sandouallius recitat parte prima
fundationum monasteriorum Benedictino-
rum in Hispania. Huius Alfonsi Regis memi-
nit Petrus Cluniacensis: Non parum imo ma-
xime veritati huius visionis attestatur, quod à
mortuo dictum est, Alfonsum Regem à Cluni-
aciensibus monachis sublatum & à tormentis con-
similium reorum ereptum. Nam quod omnibus
penè Hispanis & Gallis populis notum est, idem
Rex Cluniacensis Ecclesiae magnus amicus & be-
nefactor extitit, ut enim innumera alia pietati-
tis opera eidem monasterio ab eo impensa tace-
am, magnificentissimus & famosus Rex censua-
lense, regnumq; suum Christi pauperibus eiua-
sdem Christi amore fecerat; & tam à se qui à
patre suo Ferdinando, constitutum censum du-
centas scilicet & quadraginta auri vniuersitas sin-
gulis annis, Cluniaciensi Ecclesiae persoluebat.
Præter hæc duo monasteria in Hispaniæ ex pro-
prio construxit, alia à quibusdam alijs personis
construi permisit, & ubi construerentur adiu-
uit; in

uit; in quibus Cluniacenses monachos ponens &
vnde omnipotenti Deo regulariter seruire pos-
sent, Regia liberalitate affluenter argiens, & pe-
nè emortuum monasticae religionis ferorem ex
parte in Hispanis reportauit, & sibi, hoc studio,
post regnum temporale, regnum etiam sempiter-
num, ut dignum est crepere, comparauit. Ob-
temperauit benignus Regis aeterni praecēpro, fa-
ciens sibi amicos de manna iniquitatis, à quibus
amicis, finit à regni villicatione secundum iam
dictum visionis tenorem, & à pœnis ereptus, &
in aeterna tabernacula suscepimus est.

In hoc suo monasterio conditus est Alfon-
sus V I. Rex.

Ceterum illustre hoc Abbatiale monaste-
rium fuit occasio, cur opidum de Sahagan
fuerit mirificè auctum atque amplificatum.

S. Attilanus Numantiæ seu Zamoræ Epi-
scopus, huius loci olim Mönachus, fuit ab
Urbano II. anno 1080. in numerum Sancto-
rum relatus. Vitam eius scripsit Lobera. Sunt
qui dicant S. Froylanum Episcopum Legio-
nensem eiusdem cœnobij olim monachum
fuisse.

S. Aluitus siue Aloitus Episcopus Legio-
nensis & S. Ordonius Episcopus Asturicen-
sis, monachi hoc in loco habuidubiè fuerunt.

Huic illustri Abbatiae annexi sunt Priora-
tus non pauci: Monasterium S. Mariæ de Pi-
asca, fundatum à Comite Roderico Gonga-

les; à quo Comite illustrissima familia Gironum genus suum dicit.

Monasterium S. Bartholomei de Medina del Campo: Cuius loci Prior gaudet titulo Abbatis. In eo loco visitur imago Christi crucifixi, & frequentatur magna cum deuotione populi. Monasterium S. Mancij qui fuit discipulus Christi ut traditur, & ibidem quiescit.

Monasterium S. Salvatoris de Nogal olim Abbatia nunc Prioratus. Fundatrix fuit illustris matrona Eluira Sanchez Era 1001. Ex hoc monasterio Nogalensi assumpti sunt primi monachi ad fundandum monasterium Ordinis S. Benedicti in urbe Vallisoletana petente Ioanne illius nominis primo Rege, & mittente Ioanne Abate de Sagagun. Vallisoletanum istud monasterium nunc est caput totius congregationis reformatæ in regno Castellæ. Ita Prudentius Sandouallius prima parte fundationum monasteriorum Benedictinorum in Hispania.

CAPVT L.

*Cluniacensis ordo & monasterium, in d. Mati-
sconensi.*

DE Abbatia Cluniacensis origine sic legitur in Chronico Cluniacensi: Monasterij Cluniacensis primus fundator fuit Guarinus alias Gerinus, Comes Cabilonensis & Matisconensis, regnante Ludouico Pio Caroli Ma-

gnipi-

gni filio circiter annum 820. quod postea ab Hungaris deuastatum, à Guilielmo Aquitoniæ Duce restauratum fuit. Aiunt autem istam Guilielmi fundationem siue instaurationem toto orbe celeberrimam, factam fuisse anno 610. ipsumque in illo suo monasterio Bernonem primum Cœnobiam locasse; postea Guilielmum obiisse anno 918, sepultumque in Basilica S. Iuliani Biturigibus. Facillimè verò quisque sibi persuasum habebit Guarinum illic commemoratum eumdein esse qui Vvarinus à Genebrardo in Chronico dicitur: & is certè annis centum Ducentum Aquitanicum præcessit. Addunt autem Petrum Venerabilem creatum Abbatem nonum an. 1122. ætatis suæ anno 28. & defunctum esse anno 1157. Ceterum veteres ordine Abbates; si numerantur. Primus legitur Berño, secundus S. Odō; ille sub annum 895. hic ab anno 913. tertius Adamarus ab anno 938. quartus S. Māiolus, & quintus S. Odilo ad annum 993. per annos 56. sextus S. Hugo ex familia Principum Belliocensium anno 1109. septimus Pontius; octauus Hugo 11. nonus Petrus Venerabilis: decimus Hugo

III. &c.

{:o:}

Testamentum Guilielmi cognomento Py, Arvernorum Comitis & Ducis Aquitanorum, quem monasterij Cluniacensis fundatorem, alijs instauratorem fuisse volunt, anno 910.

910.

Cunctis sanè considerantibus liquet, quod ita Dei dispensatio quibusque diuitiis consulit, ut ex rebus quæ transitorie possidentur; si eis bene utantur, semper manus valeant præmia promereri. Quod vide. licet diuinus sermo possibile ostendens, atque ad hoc omnino suadens dicit: *Divitiae vi-ri, redemptio animæ eius.*

Quod ego Willermus dono Dei Comes & Dux sollicitè perpendens, ac propriæ saluti, dum licitum est prouidere cupiens, ratum, immo pernecessarium duxi, ut ex rebus quæ mihi temporaliter collatae sunt, ad emolumenatum animæ meæ aliquantulum impariatur: quippe qui adeo in his videor excreuisse, ne fortassis totum ad curam corporis in supremo redarguar expendisse, quin potius cum supraea sors cuncta rapuerit, quiddam mihi gaudeam reseruasse.

Quæ scilicet causa nulla specie vel modo congruentius posse fieri videtur, nisi ut iuxta Domini præceptum, Amicos mihi faciam pat-
teres eius: utque huiusmodi actio non ad tem-
pus, sed continuò peragatur, monastica pro-
fessione congregatos ex proprijs sumptibus
sustentem; ea siquidem fide, ea spe, ut quam-
uis ipse cuncta contemnere nequeam, tamen
dum

Prov. 13.

Lxx 18.

dum inundi contemptores, quos iustos credo,
suscepimus, iustorum mercedem accipiam.

Igitur omnibus in unitate fidei viuentibus
christique misericordiam postulantibus, qui
sibi successuri sunt, & usque ad saeculi con-
summationem victuri notum sit. Quod ob-
amorem Dei & Saluatoris nostri Iesu Christi;
res iuris mei, SS. Apostolis Petro vide
licet & Paula de propria trado donatione,
Cluniacam, scilicet villam, quae sita est super
fluum qui *Granna* vocatur, cum cortile &
manso indominicato, & capella quae est in
honore Sanctæ Dei Genitricis Mariæ & S.
Petri Apostolorum Principis, cum omnibus
rebus ad ipsam villam pertinentibus, villis
siquidem capellis, mancipijs utriusque sexus,
vineis, pratis, campis, siluis, aquis, aquarumue
decursiibus, farmarijs, exitibus, & regressibus,
cultum & incultum cum omni integritate; quæ
etiam res sunt fixæ in Comitatu Matisconensi,
vel circa, suis unaquæque terminis conclusæ.

Matth. 10.

Dono autem hæc omnia iam dictis Apo-
stolis ego *Willemus* & uxor mea *Ingelberga*,
primum pro amore Dei, deinde pro anima
senioris mei Odonis progenitoris, ac genitri-
cis meæ, pro me & uxore mea, salute scilicet
animarum nostrarum & corporum: pro Aua-
cez nihilominus quæ mihi easdem restesta-
mentario iure concessit. Pro animabus quo-
que fratrum ac Sororum nostrarum, nepo-
tumque, atque omnium veriusque sexus pro-
pinquorum, pro fidelibus nostris, qui nostro

seruitio adhaerent; pro statu etiam ac integritate Catholicæ religionis. Postremò vero, sicut omnes Christiani vnius compage charitatis ac fidei tenemur: ita pro cunctis, præteriorum scilicet, præsentium siue futuro rūtēporum Orthodoxis, hæc donatio fiat.

Eo squidem dono, tenore, vt in Cluniaco, in honore SS. Apostolorum Petri & Pauli monasterium Regulare construatur, ibique monachi iuxta regulam beati Benedicti viuentes congregentur, qui ipsas res perenni tempore possideant, teneant, habeant atque ordinent: ita duntaxat ubi venerabile orationis domicilium votis ac supplicatiis frequententur, conueratioque celestis omni desiderio & ardore intimo perquiratur & expetatur, sedulæ quoque orationes, postulationes, atque obsecrations Domino dirigantur tam pro me, quam pro omnibus, sicut eorum memoria superius digesta est. Præcipimus squidem ut maximè illis sit hæc nostra donatio ad perpetuum refugium: qui pauperes de seculo egressi, nihil secum præter bonam voluntatem attulerint, ut nostrum supplementum fiat abundantia illorum, sintque ipsi monachi cum omnibus præscriptis rebus sub potestate & dominatione Bernonis Abbatis, qui quamdiu vixerit, secundum suum scire & posse eis regulariter præsideat. Post discessum vero eius, habeant ijdem monachi potestatem & licentiam quamcumque sui ordinis, secundum placitum Dei atque re-

gulam

gulam S. Benedicti promulgatam, eligere maluerint Abbatem atque Rectorem, ita ut nec nostra, nec alius potestatis contradictione contra religiosam duntaxat electio nem impediantur.

Per quinque annum autem Romæ ad limina Apostolorum, ad luminaria ipsorum continuanda, decem solidos præfati monachi persoluant habeantque tuitionem ipsorum Apostolorum, atque Romani Pontificis defensionem, & ipsi monachi corde & animo pleno prælibatum locum pro posse & nosse suo ædificant.

Volumus etiam ut nostris successorumque nostrorum temporibus, pro ut opportunitas atque possilitas eiusdem loci sese dederit: quotidie misericordiae opera pauperibus, indigentibus, aduenis, peregrinantibus, summa intentione exhibeantur.

Placuit etiam huic testamento inseri, ut ab hac die, nec nostro, nec parentum nostrorum, nec factibus regiae magnitudinis, nec cuiuslibet terrena potestatis iugo subjiciantur ijdē monachi ibi congregati: neq; aliquis Principium sacerdotalium, non Comes quisquam, nec Episcopus quilibet, non Pontifex supradictæ sedis Romanæ, per Deum, & in Deum, omnesque sanctos eius, & tremendi iudicij diē contestor, deprecor, ne inuadat res ipsorum Dei seruorū, non distrahat, non minuat, non procannet, non beneficiet alicui, non aliquē prelatū super eos, cōtra eorū voluntatē cōstituat.

Et ut hoc nefas omnibus temerarijs ac improbis arctius inhibeatur, adhuc idem inculcans subiungo, Et obsecro vos & sancti Apostoli, & gloriiosi Princepes terræ, Petre & Paule, & te Pontifex Pontificum Apostolicæ Sedis, ut per auctoritatem canonicam & Apostolicam quam à Deo accepisti, alienes à consortio sanctæ Dei Ecclesiæ & sempiternæ vitæ prædones & inuasores, atque distractores harum rerum, quas vobis hilari mente promptaq; voluntate dono, Sitisq; tutores ac defensores iam dicti loci Cluniacensis, & serviorū Dei ibi cōmorantium ac cōmanentium.

Hærum quoque omnium facultatum propter eleemosynam & clementiam, ac misericordiam piissimi Redemptoris nostri, si quis forte, quod absit, & quod per Dei misericordiam & patrocinia Apostolorum euenire non æstimo, vel ex propinquis aut extraneis, vel ex qualibet conditione siue potestate, qualicumque calliditate contra hoc testamentum, quod pro Dei amore omnipotentis, ac veneratione Principum Petri & Pauli fieri, sanctiui, aliquam concuscionem inferre tentauerit, primum quidem iram Dei omnipotentis incurrat, auferatque Deus partem illius de terra viuentium, & deleat nomen eius de libro vite, fiatque pars illius qui dixerunt Domino Deo, Recede à nobis, & cum Dathan & Abiron, quos terra aperto ore deglutiuit & viuos internus absorbuit, perennem incurrat damnationem. Socius quoque

Iudx

Apo. 22. 83.

Job..

Num. 16.

Iudæ Domini proditoris effectus, æternis
cruciatibus retrusus teneatur. Et ne ei in
presenti sæculo humanis oculis impunè trans-
fere videatur, in corpore quidem proprio fu-
turæ damnationis tormenta experiatur, for-
titus duplēm direptionem cum *Heliodoro*
& *Antiocho*, quorum alter acris verberibus
coercitus, vix semiuius euasit: alter vero
nūtu superno percussus, putrescentibus
membris, & scatenatus vermis, miserri-
mè interiit. Ceterisque sacrilegis qui ærari-
um domus Domini temerariè presumserunt,
particeps existat, habeatque, nisi resipuerit
Archiclauum totius Monarchię Ecclesiarum,
iuncto sibi S. Paulo, obstitorem, & amoeni
paradisi contradictem; quos si vellet, ha-
bere poterat pro se piissimos intercessores.
Secundum mundialam verò legem, his qui-
bus intulerit calumniam, centum auri libras
cogente iudicaria potestate compulsus exol-
uat, & congressio illius frustrata, nullum
omnino obtineat effectum, sed huius firmi-
tas testamenti omni auctoritate suffulta, sem-
per inviolata & inconcussa permaneat, cū sti-
pulatione subnixa. Actum Bituricæ ciuitatis,
Publicè. *Guilielmus*. Ego hanç authoritatem
fieri, & firmari rogaui, ac manu propria ro-
borau. Signum *Ingelbertæ* vxoris eius. *Madal-*
bertus peccator, Bituricæ Archiepiscopus.

Anno undecimo regnante Carolo Rege, In-
dictione XIII. ego Oddo Leuita, ad vicem
Cancellarij scripsi & subscripsi.

Mach. l. I.
ap. 9.

Ceterum Guilielmus Paradinus Annal.
Burgund. lib. i. negat hunc Aquitaniæ Ducem
Cluniacensis conuentus prima iecisse funda-
menta, verum Matisconensem quenidam Co-
mitem Vveranum seu Vvarinum, qui an. 884,
permutatis cum Hildebaldo Matisconensi
Præsule toparchijs suis *de Cotte*, & *de Genoil-
ly*, à dicto Antistite, Cluniacensi villa reci-
proca compensatione recepta monasticoque
cœnobio eo loci, SS. Petri & Pauli Aposto-
lorum memoriæ constructo, dictus Hildebal-
dus consecrasset, anno imperij Ludouici Pij.
13. & reparatæ salutis 828. Ideoque halluci-
nari eos maximè qui Bernonem à burgundia
Gigniacensem Abbatem, vel dictum Vvillel-
lum ipsius fundatores primos afferunt.

*Catalogus Abbatiarum & Prioratum, con-
gregationis Cluniacensis.*

ABBATIAE.

Abbatia Cluniacensis.

A Abbatia Moijsiacensis, apud Aruernos.
Abbatia Figiacensis, in Argonia, regni Gal-
liæ prouincia.

Abbatia Lozacensis, ibidem.

Abbatia Balmensis, ibidem.

Abbatia Monasterij noui, Augstoriti Picto-
num, (annaem.

Abbatia D. Benedicti ad Eridanum Italizæ

Abbatia Thierni apud Aruernos.

Abbatia Belliloci in Argonia.

Abbatia de Pasleto in Anglia.

Abbatia de Cosraquel, in Scotia.

Abba-

Abbatia Paterniaci
Abbatia Varinensis in Germania,
Abbatia Amillani, fortè S. AEmiliani, in Hispania.
Abbatia Campi-Rotundi,
Abbatia S. Rigaldi, in d. Matisconensi.

P R I O R A T V S.

Prioratus de Caritate.
Prioratus S. Pancratij, in Anglia.
Prioratus S. Martini de Campis, Parisijs.
Prioratus Saluiniaci, apud Bourbonios.
Prioratus Celsinarum, vel Selceniarum, in Aruernia.
Prioratus Marcigniaci.
Prioratus de Gigniaco.
Prioratus de Cariloco.
Prioratus S. Saturnini de Portu.
Prioratus B. Mariæ de Nazareto, in Hispania.
Prioratus Mantuaci.
Prioratus S. Marcelli Cabilonensis.
Decanatus de Vergeyo.
Prioratus de Coinciaco.
Decanatus de Lehuno vel Letzuno in sanguinetoso.
Prioratus S. Petri, Abbatis-ville, in Picardia.
Prioratus S. Lupi de Afferento.
Prioratus S. Arnulphi de Crespeyo, in duca-
tu Valesiæ. Vide supra cap. 26.
Prioratus Valencenarum, fortè designatur.
Prioratus S. Saluij apud Valencenas seu Va-
lentianas Hânoniæ vrbē. De quo vide c. 43.
Prioratus de Volta.

Vide cap. 5.
de Electio-
ne, VI. de-
cretalium.

Prio-

- Prioratus Romani monasterij.
 Prioratus S. Orientij.
 Prioratus B. Mariæ deauratæ
 Decanatus de Gaya.
 Prioratus de longo Ponte.
 Prioratus de Vallibus, supra Polligniacum
 Prioratus de Riuis.
 Prioratus S. Iacobi de Pontida, in Italia.
 Prioratus de Lentona, in Scotia, alijs de La-
 thona, in Anglia.
 Prioratus Montis-acuti, in eadem insula.
 Prioratus de Longa-villa.
 Prioratus de Rodolio.
 Prioratus de Gornayo.
 Prioratus S. Milburgis,
 Prioratus de Arantona,
 Prioratus de Ponte-fracto, in Anglia
 Prioratus de Catelereo.
 Prioratus de Amberta.
 Prioratus de Nogento Rotrodi, Vide cap. 26.
 supra.
 Prioratus S. Margaretæ de Helincuria.
 Prioratus S. Stephani Niuernen sis.
 Prioratus S. Renieriani.
 Prioratus de Prato.
 Prioratus de Nanholio Baaduini.
 Prioratus Montis-desiderij.
 Prioratus Aregrandis.
 Prioratus de Rampone.
 Prioratus S. Marcelli Diensis.
 Prioratus Ganagobiæ. (Auenionensi.)
 Prioratus de lattifoco, vnitus cum collegio
Prio-

Prioratus de Tornaco.
 Prioratus de Contamina.
 Prioratus de Domena.
 Prioratus S. Butropij Sanctonensis.
 Prioratus Insula Aquensis.
 Prioratus de Barbisolio, seu Barbisilio.
 Prioratus S. Albani Basiliensis.
 Prioratus de Alezaco.
 Decanatus de Paredo, mensa Cluniacensis
 Abbatis connexus.
 Prioratus de Medicina.
 Prioratus S. Margaretae de Mergerijs, in Cam-
 pania.
 Prioratus S. Marcelli de Sangeto.
 Decanatus de Roncenaco.
 Decanatus de Carnaco.
 Prioratus de Sezaná.
 Prioratus S. Mariæ Senonensis. sub Catita-
 tis mona-
 sterio.
 Prioratus S. Nicolai Siluanectensis. sub S.
 Prioratus de Capy. Martini
 Prioratus de Encrasieue Ancra. ni mo-
 naste:
 Prioratus S. Martini de Luperciaco Burgo
 apud Niueodunum ad Ligerim.
 De his vide plura in Historia Martiniana
 seu monasterij S. Martini de Campis, Parisij
 an. 1600 edita, & apud Choppitum lib. 2. Mo-
 nasticorum, tit. 1. §. 6.
 Sunt & Prioratus aliquot monialium con-
 gregationis Cluniacensis, ut Marcigniacu-
 dioecesis Matiscönensis, Victorianus D. Leo

densis, Sallesius d. Lugd. Croperius & S. Se-
pulchri d. Auernensis. De Marigniaco ex-
pressè ait Petrus Venerabilis lib. 3. Epist. 2.

CAPVT LI.

S. GERARDI BRONIENSE

*Cœnobium, tertio milliari à Namurco, opido
ad Mosam fl. sito, in Belgio.*

S. Gerardus
quiescit
Bronij.

An. 913. us-
habet M. S.
Chronici Si-
gebertini
exemplar
Lipsonianum.

Pipinum secundum, cognomento Herstal-
lium Broniensis in tractu oratorium, seu
facellum ædificasse, illudq; S. Lambertū Tun-
grensem Episcopum dedicasse, tradunt. Hoc
prædium Broniense, cum adjacentibus, à ma-
ioribus acceptum, possidebat vir Dei Gerar-
dus, nobilissimā Austrasiorum familiā natus.
Is iussu SS. Apostolorum Petri & Paulli, illo
in loco cœnobium ædificauit, in quo clericorū
fodalitatem instituit, qui more Canoni-
co illic viuerent.

Talis religio præcessit tempore primo,
Donec dante Deo, monachorum inducitur ordo,
Rebus & officio longè præclarior illo.

At postea Gerardus in Galliam profectus, in
S. Dionysij cœnobio apud Parisijs, monasti-
cum viræ genus est amplexus. Annis hic no-
uem monasticis disciplinis egregiè instru-
ctus cum parte reliquiarum S. Eugenij Tole-
rani

tani Episcopi & martyris Bronium redijt, & clericis amotis monachos substituit, eisdeinque primus Abbas præfuit. Post ad S. Gisleni Cellense coenobium reformandum, à Gisleberto Lotharingiæ Duce, euocatus, clericis ob vitam liberiore amotis, monachos substituit. Inde in Flandriam ab Arnulfo Comite inuitatus, Bländiniense, Bertinense, Marchianense, aliaque monasteria reformauit, ut octodecim in Flandria monasteriorum rector, ac reformator esse meruerit. Omnibus denique ritè compositis, Bronium redijt, & piè in Christo obdormiuit.

Hac ex vita Sancti Gerardis fundatoris Bro-

*Meyerus in
Annal. Flä
ria ad an.*

neinst, à monacho eius loci ad Gonterum Abbatem scripta, desumimus.

940.

S. Gerardi obitum Sigebertus in Chronico refert ad annum nongentesimum quinquagesimum nonum: marmorei tamen sepulcri eius inscriptio notat annum nongentesimum quinquagesimum octauum.

Broniense porro monasterium Pius IIII.
Pont. Max. & Philippus II. Hispaniarum Rex,
Belgarumq[ue] Princeps, Episcopatu[m] Na-

*Exstat apud
Suriū To. 5.*

murensi, recens tum iustituto,

annexuerunt.

DIPLO-

DIPLOMÀ S T E P H A N I P A P A E.

Nomine Sanctæ & Individuæ
 Trinitatis, & S. Mariæ semper
 virginis. Stephanus Sedis Apo-
 stolicæ summus Episcopus; ser-
 uus Seruorum Dei, fratribus ac
 hujs nostris per vniuersum orbem terrarum
 in fide Catholica degentibus. Notum cupi-
 mus esse omnibus tam præsentibus; quam fu-
 turis, qualiter filius ac frater uoster, diuina
 annuente clementia Gerardus, Abbas nobis
 innötuit de monasterio Broniensi, quod in
 melius reformauit & restaurauit in honore
 sanctæ Dei genitricis semper virginis Mariæ;
 sanctorumque Apostolorum Petri & Paulli;
 & sancti Ioannis Baptistar. Post verò multo-
 rum sanctorum pignora, congregauit corpus
 etiam sancti Eugenij martyris, Archiepisco-
 pi Toletanæ sedis, discipuli & ordinati san-
 cti Dionisij Archiepiscopi; cum magna reue-
 rentia & honore inibi attulit; hereditatem
 quoque propriam tam in agris, quam in anci-
 pijs, & in omnibus iure hereditatio adiacen-
 tibus deuotè ac voluntariè ad præfatum de-
 dit monasterium. Postquam autem nobis hoc
 indicavit, prouolutus pedibus nostris petijt,
qua

*In Bronio
 quiescit
 pars corpo-
 ris S. Euge-
 nij Episcopi
 Toletani.
 Vide Mola-
 ni Natales
 SS. Belgij.*

quatenus auctoritate Apostolorum Petri & Paulli malediceretur omnis, qui de eodem monasterio aliquid conaretur, tam de reliquijs Sanctorum, quam de vestimentis & librīs & de territorijs auferre, atque de mancipijs, vel de alijs quibuslibet rebus, quas nunc habet sibi datas, vel vltra possit Dei misericordia obtinere. Hoc quoque magnopere experijt, vt eodem cōstringatur anathemate, quicumque priuilegium, quod de eodem loco & monasterio iam regia magnificentia & imperialis sanxerat auctoritas, aliquatenus presumeret infringere: scilicet vt nullus Episcopus, nullus Comes, nullus Aduocatus, nullus Iudex publicus, nec quilibet ex iudiciaria potestate, in Ecclesias aut loca, vel agros, seu reliquas possessiones memorati monasterij præsumat ingredi, aut ad cauſtas audiendas, aut precaturas faciendas, aut feda vel tributa aut obsonia quælibet exigenda, vel mansiones, aut filias, vel paradas faciendas, aut fideiſſores tollendos, aut homines eiusdem monasterij, tam ingenuos, quam seruos super terram ipsius commandentes iniuste diſtingendos, nec ad vilas redhibitiones aut illicitas occasiones requirendas nostris & futuris temporibus. Sed liceat memorato Dei seruo Gerardo, suisque successoribus res prædicti monasterij, cum monachis suis, sub immunitatis nostræ defensione, quieto ordine possidere & ordinare absque cuiuslibet arbitri communione, nisi ipso Abbatे, & suis

monachis id rationabiliter fieri petentibus.
Hoc quoque firmare expetit nihilominus,
vt eadem damnetur maledictione, quicum-
que locum ipsum, & loci incolas infra suos
terminos hostili incendio vel cæde aut aliquā
iniustā oppressione præsumserit aliquatenus
depopulari, vel infringere. Adstantibus igit-
tur Episcopis, & confratribus huius sanctæ
Romanæ Sedis, & consentientibus, petitionē
famuli Dei Gerardi Apostolicā auctoritate
firmari decreuimus. Igitur auctoritate Pa-
tris, & Filij, & Spiritus sancti, & sancte Mariæ
semper Virginis Dei genetricis, & omnium
cælestium virtutum, & sancti Ioannis bapti-
stæ, & sanctorum Apostolorum Petri & Pauli,
quorum vices licet indigni tenemus, &
sancti Eugenij martyris, eiusdem loci patro-
ni & prouisoris, & Sanctorum, quorum reli-
quiæ inibi sunt, simulq; omnium Sanctorum,
quorum nomina scripta sunt in libro vitæ,
excommunicamus, anathematizamus, dam-
namus omnes, qui horum quidpiam, quæ de
immunitate & libertate broniensis Ecclesie
& loci prælibata sunt, irritum fecerint vel
infregerint, nisi resipuerint & pœnituerint,
& ab Abbe & fratribus eius veniam prome-
ruerint, & de cetero emendauerint. At verò
qui obseruator existiterit huius nostræ præ-
ceptionis, & regiæ sanctionis, gratiam & mi-
sericordiam, vitamque æternam à misericor-
dissimo Domino Deo nostro consequi mere-
atur. Ego Castorius Notarius regionarius,

Scri-

Scrinarius sanctæ Romanæ Ecclesiæ, corroborante Apostolicâ auctoritate, & sancto Papa Stephano suggestente, recognoui. Data V. Kal. Maij anno ab incarnatione D:CCCC. XIII. regnante Henrico in regno Lotharij, imperante in Italia Hugone, anno II. Indictione VI. Actum Romæ feliciter, Amen.

GEMBLACENSE

Monasterium, in Brabantia, inter Bruxellam
& Namurcum.

Gemblacum, veteribus Gemmelacum, per-
guetustum est Brabantia opidum, olim Leo-
dicensis, hodie Namurcensis diœcesis, Louanio &
Bruxella milliaribus sex, Namurco tribus dissi-
tum. Intra opidi mœnia nobiliſſimum est cœno-
bium, à sancto Guiberto, (quem Romani Mar-
tyrologij tabula Gilbertum nuncupant) exstru-
atum, ac dotatum. Fuit is ex antiqua Regum
Austrasiae prosapia, qui militiae secularis cingulo
deposito, castrum suum Gemmelaus, siue Gem-
blacum, cum omnibus appendentibus, Erluino vi-
ropio hortante, Deo & Apostolorum Principi B.
Petro obtulit. in eoque cœnobium suo ære exædifi-
cavit, Erluino eodem primo Abbe constituto,
Meminit huius nobiliſſimæ fundationis Platina
in Stephano VII. Annū vero erectionis indicat
hoc distichon, quod hodieq; in Gemblacensis cœ-
nobij basilica parieti inscriptum legitur:

S: Guiber-
tus quiescit
Gemblaci.

Febr. 4.

An. 922.

Vnum D.scribis,C.quatuor X.bis & I.bis,
Dū claustrum per te fit Gemblacēse Guiberte.

An. 962.

Ceterum Guibertus , in Gorziensi iuxta Metas
Lotharingiae urbem cœnobio celeberrimo,X. Kal.

An. 1116

Iunij, anno nongentesimo sexagesimo secundo in
Domino obdormiuit; inde mox Gemblacū trans-

An. 1112.

latus, arq, è terra eleuatus IX. Kal. Octobris, anno
millesimo centesimo decimo, procurante id Sige-

An. 291.

berto Gemblacensi Chronographo. Est autem
Gemblacense monasterium , hodièq, cum ob an-

An. 948.

tiquitatem, tum ob insignem codicū omnis ge-
neris manuscriptorum bibliothecam , admodum

celebre: gaudetq, Abbas eius loci titulo Comitis
& merito primum inter proceres seculares, in co-

mitijs Ordinum Erabantia, locum obtinet. Hoc
in cœnobio vixit , obiitq, anno millesimo centesi-
mo duodecimo, Sigebertus monachus, inde Gem-

blacensis dictus, cuius Chronicon exstat nomina-
tiſſimum; ex quo libet apponere quæ de sui mona-
sterij origine atq, Abbatibus is refert: Anno non-
gentesimo vigesimo primo, clarebat inter no-

biles Lotharingiae, sanctus Pater Guibertus,
qui nōstrum Gemmelacense cœnobium fun-
dauit, qui diuinijs, nobilitate, & potentia cla-
rus , cingulum mundanæ militiæ deponens,
cingulo sanctæ religionis in monachico ha-
bitu se accinxit. An. nongentesimo quadrage-
simō octauo immunitas nostræ Gēmelacensis

Ecclesiæ imperiali Othonis confirmatur edi-
cto, & anuli impressione corroboratur. Erlu-
inus

inus primus eius loci Abbas, à Petre nostro Guicberto electus, in sanctitate & religionis feroore claret. Anno nongentesimo quinquagesimo quarto, immunitas nostra Gemmelacensis Ecclesiæ etiam Apostolica auctoritate à Benedicto Papa coroboratur, anno septimo Pontificij eius. Anno nongentesimo quinquagesimo octauo Erluinus primus Abbas Gemmelacensis à quibusdam contrarijs sanctæ religioni lumine oculorum priuatur. Anno nongentesimo sexagesimo secundo sanctus Pater noster Guicbertus, fundator nostri Gemmelacensis cœnobij, apud Gorziam, ubi Deo militabat, propter amorem feruentis ibi sanctæ religionis, in Christo dormiuit, & qui omnia reliquerat, centuplum & vitam æternam recepit. Corpus vero eius relatum est ad cœnobiū Gemmelacense an. nongentesimo octuagésimo septimo, Erluinus primus longo in longa cæcitate martyrio cruciatus, moritur. Succedit Herivvardus. Anno nongentesimo nouagesimo primo obiit Herivvardus Abbas. Succedit Erluinus Iunior. Anno millesimo duodecimo Abbas Erluinus Iunior obiit. Olbertus Gemmelacensis Ecclesiæ ordinatur Abbas, vir moribus, religione, bonis doctisque viris aut conferendus aut præfendus. Anno millesimo quadragesimo octauo, in Christo dormit Olbertus sanctæ memorie Abbas Gemmelacensis. Abbatii Olberto succedit Mijsac. Anno millesimo septuagesimo secundo obiit Abbas Mijsac

An. 954.

An. 658.

An. 962.

An. 987.

An. 991.

De olbert
vide infra.
ap. 32 Anno
1040.

An. 1072.

succedit Tietmarus: & sic ex ordine ceteri.
Hactenus ex Sigeberti Gemblacensis Chronico.
Ceterum præter Olbertum & Sigebertum, fuere
& scriptis illustres Lambertus & Guibertus Ab-
bates Gemblacenses, quorum prior Appendicem
ad Sigeberti Chronicon breui à nobis edendam,
alter multa de S. Martino Turonensi Episcopo
it idem inedita, conscripsit, obiitq[ue] anno salutis
millesimo ducentesimo octauo.

An. 1208.

An. 1153.

An. 1503.

Porrò Gemblacenses olim Abbates cedenda
monetæ ius habuerunt: è quorum numero Arnul-
fus Abbas anno millesimo centesimo quinqua-
sim tertio, opidum muris & fossa muniuit: Ar-
noldus verò Abbas, anno millesimo quingentesimo
tertio, cœnobium suum Capitulo ut vocant,
Bursfeldensi submisit.

Gemblacum omnibus suspiciendum reddunt
corpora SS. Martyrum Exuperij & Marij, S.
Macloui Episcopi, S. Guiberti fundatoris, vnius
item virginis & martyris ex parthenio S. Vrsulae
sodalitio, & alterius martyris ex illustri S.

Gereonis collegio. De quibus Mola-
num consule in Natalibus
Sanctorum Belgij.

{:0:3}

CAP.

CAPUT LII.

Rassonis Comitis Dieffensi monasterium, vulgo
zu S. Grafrath.

Anno 904. Rasso Comes ex Andecensi
familia, Dux boiarici regni limitis
Orientalis, vir nobilis & strenuus, cœ
nobium in honore Saluatoris omnium Vver
dee, iuxta Amperam construxit, in pede sui
castrum Razenberge, & illic monachos collo
cauit: quod etiam S. Vdalricus Episcopus
consecravit. In hac Ecclesia Comes iste fun
ctus vita sepultus requiescit, ad cuius tumu
lum signa fuerunt edita.

Hæc Ecclesia postea ab hostibus Ecclesia
rum penitus deuastata est. defuncto Comite
Rassone, successit Fridericus Comes, frater
ipsius, armis strenuus, qui ad sanctam terram
iter faciens obiit, ibique sepultus est, alias
vero ac tertius Fridericus, dictus Roch, apud
S. Blasium, sepultus est in nigra silua, secun
dum Ioannem Auentinum.

Eberspergense monasterium, vulgo Eber
spurg.

EBersperg castrum olim inter Oenum &
Senonas, nunc Sempta amnes situm in sil
ua, quam Ioannes Auentinus lib. 4. Corno
dunensem olim appellatam dicit, nunc Eber

spergensis vocatur à Sighardo, Comite de Sempta, aduersus Vngarorum irruptiones admonentibus sacris vatibus, Conrado de Hevva ex Hegouia, & Gebhardo Argentenensi, sanctissimis ac facundissimis eius temporis viris, conditur. Ab apro, quem ibi inuenit, Epersperg nomen accepit, circa annum 900. Eberhardus & Adalbero, Comites de Sempta, nepotes Sighardi ex Ratholdo filio, post bellum Vngariū, cui anno Domini 955. interfuerunt cum sorore Vvilpriga templum D. Sebastiano in arce sua Ebersperg construxerunt, anno Domini 970. Ipsi paucis post diebus mortui sunt, & hæc sunt principia huius monasterij.

255.

Vlricus, filius Adalberonis, cum coniuge sua Richarda, sorore Marquardi, Carinthia Marchionis, Eberspergij collegium pro monachis Augustinianis instituerunt, ipsa obiit 1013. ipse 1019. ambo ibidem sepulti.

Adalbero tertius, filius Vlrici, cum coniuge Richildi, sorore Vvelphonis tertij, Ducis Carinthia, cuim liberis carerent, Ebersperg, arcem in ædem D. Benedicti committauerunt tradideruntque monachis inter alia Peffenhausen. Item in Austria Posenboig, & Ibs, quæ cum monasterio longius sita essent, longo post tempore, nempe anno 1180. Ducibus Austriae, pro commodioribus ac propinquioribus prædijs data & commutata sunt.

Fundationem seu institutionem huius monasterij per Adalberonem tertium cum con-

ivge

iuge factam, Henricus tertius Imperator, & idem Dux Boiorum confirmavit anno 1040.

Idem quoque Adalbero comes monasterium Beurn ad radices Alpium, in superiori Bauaria situm, ab Vngaris vastatum, cuius curator seu Aduocatus erat refecit, ac electis Augustinianis, Benedictinis monachis redidit, ac duodecim monachos Tegernseenses eò transtulit. Obièrè isti coniuges fundatores eodem anno, nempe 1045. atque in his defecit nobilissima hæc familia Comitum à Sempta & Ebersperg.

CAPVT LIII.

VV ALCIODORENSE

Monasterium, vulgò Vuasor, ad Mosam fl. inter Dionantum & Giuetum opida.

Sanctus Eloquius Abbas & Confessor ex Hibernia in Galliam circa annum Christi sexcentesimum quinquagesimum veniens, cum S. Furseo Latiniacum struxit monasterium, ibidemque sanctissime vixit. Itaque B. Furseus ad Christum migratus, monasterij curam p. Eloquio reliquit. At cum postea discipulorum suorum animos inique in se concitatos Eloquius intelligeret, cum paucis fratribus Grimacum ad Isaram secessit, vitam ducturus eremiticam. Cumque S. Eligio Nouiomensi Episcopo sincera eius re-

An. 165.

An. 960.

ligio innotesceret, ipsum presbyterum ordinavit, & per suam diœcesim prædicandi licetiam dedit. Peruenit autem ad multam senectutē, vitæ sanētate ac miraculis lōgē lateq; clarissimus. Corpus eius religiosè humatum est in monticulo iuxta aggerem publicum, ubi Sommeron & Isara confluunt. Estque basilica in eius memoriam ædificata, quæ magna fidelium deuotione frequentata fuit, usque ad tempora Odonis Regis, sub quo Danorum saeuiente crudelitate, cum aliis basilicis, cremata est; sic tamen ut diuinâ clementiâ corpus saluum manserit in se reto sacrophago. Contigit autem postea sæpe eo in loco voices audiri psallentium, & luminaria videri. Quo præsignificabatur sanctum virum aliquādo exaltandū. Quod circa annū nōgētesimum sexagesimum præstitit religiosus Comes Eilbertus. Cum enim huius sancti viri corpus sub dio in quadam solitudine relictum esset, pius Comes hoc pignus sacrum à Rodehardo Laudonensi Episcopo petiit & obtinuit. Sicque deportatū est, ad basilicam Vualciodoreensem, à dicto Comite fundatam, & in ipsa trāslatione plurimi à variis languoribus sunt curati. Hæc ex S. Eloquij vitæ historia desumimus, quæ à S. Forannano Archiepiscopo eo tempore quo sacrum corpus ex Francia Vualciodorum est translatum, scripta creditur. Cæterū de hac translatione plura habet liber fundationis cœnobij Vualciodorensis, ante trecentos annos à Roberto monacho Stabulensi, pōst Abbatem Vualciodorensi.

ciodorensi conscriptus. Ex illo itaque nonnulla libet hic subiungere.

Regressus à summo Pontifice sanctus Forrannanus, honoris incrementa suæ Ecclesiæ coepit desiderare, sed & Comitem Eilbertum conuenit, ut communi deliberatione & consilio, alicuius Sancti nominati reliquias obtinerent: futurum autem esse dicebant, ut ex præsentia alicuius Sancti, & recens basilica honorabilior haberetur, & populi caterua augeretur, & locus abundantiori benedictione sanctificaretur. Cui rei animum apponens Comes, coniugem suam participem fecit cōfilij, ut & meriti particeps esset. Priùs itaque Ecclesiæ S. Michaelis in Tharascia à se fundatæ acquisierat memorabile corpus beati Adaligisi: quod eum idem præstare vellit Vualeiodorensi, cōmodè obtinuit corpus sancti Eloquij. Idque aliquot diebus depositum in basilica B. Michaelis in Tharascia, ut in die, qua cælos petiit in Francia, transportaretur Vualeiodorum. Dum autem per Fæmennam deferretur, à portatoribus depositum in Morthusin resumi non potuit, nisi fusis precibus, & Vuidericō duos mansos terræ sancto Eloquio legante. Et sic Vualeiodorum est peruentum III. Nonas Decembris, quo translationis, & depositionis & basilicæ consecrationis memoria festiva agitur. Consule Molanum in Natalibus Sanctorum Belgij, III. Decembris.

Huic cœnobio Vualeiodorensi annexa est cella vicina, seu Prioratus, vt vocant, Hasteriensis.

An. 944.
monasterij
Vualeiodo-
rensis sancta
esse funda-
menta ab
Eilberto
Comite, legi
in MS. quo-
dam codice
cœnobij S.
Trudonis.

Hanc

Hanc Basilicam Hasterensem ab Alberone Mentinſi Episcopo constructam, in eaqꝫ primū moniales reſeditte, ac demū, permutatiōne quādam initā, ad Vualciodorenses deuenisse, ex loci eius monumentis traditur, in manuscripto quodam codice monasterij Trudonensis, quo olim vſi sumus.

CAPVT LIV.

Tegernſeense monasterium in Bauaria.

Albertus & Ottogerion illustres boiariae Comites, ita in diplomate appellantur isti duo fratres, in superiori Vindelicia intra Isaram & Oenum in fauibus Alpium, prope lacum Tigurinum, contubernium monachis fundarunt, quorum Praeful, Boiariae Antistites omnes dignitate antecellit. Nam cœnobium fossa, mœnibus, tormentis bellicis, & alijs huiuscemodi instructum, instar Regiæ possidet, more Principum equestris ordinis officiales perpetuos habet. Instauratur hoc monasterium ab Vngaris exustum per Ottonem Imperatorem secundum & Ottoneum filium Luitolphi, fratri Ottonis secundi, Ducem tum boiariae & Sueviae, qui monachis cœnobium cum prædijs restituunt, Hartvicum præficiunt, & prophanos qui religiosorum locum occuparant, migrare iubent, anno 979. Fuerunt isti fundatores

tores Comites de Vvarngevv & Tegernsee;
quidam suspicantur fuisse filios Grimoldi
Ducis Superioris bauariæ, ex familia primo-
rum Ducum & Regum bauariæ, occisi in tu-
multu. Diploma Henrici sexti astipulatur, in
quo hos fundatores regali præsapia ortos di-
citur his fratribus has ditiones inter Isaram
& Oenum Alpibus subditas, scilicet Vvarn-
gevv & Tegernsee, à carolo Marcello
fuisse traditas, auctor est Auent. lib. 3. Anual.
Diploma Ottonis secundi, cuius exemplum
infra in fine ponitur, habet, hos duos ger-
manos fratres & illustres Comites in suo &
de suo patrimonio temporibus Pipini Regis
Francorum ipsius permisso, condidisse hoc
monasterium; vnde præsumitur, hos de an-
tiqua nobilitate bauariæ fuisse, qui vnà cum
fratre Vttone etiam alias ditiones in bauaria
& in Austria tenuerunt. Vtto enim ad Ilmum
fluiū monasterium Illmunster instituit, quo
ossa S. Arsati transtulit Ioan. Auent. Superi-
ores duo fratres infra Anassum instituerunt
monasterium S. Hypoliti, vulgo *Sant Pelten*.
De fundatione huius monasterij exstant quæ-
dā in libro quodā scripto monasteriorū baua-
riæ, & Indice Abbatū huius monasterij defi-
lio Ottocari in Gallia, à filio Regis Pipini in
ludo Schachorum occiso, quæ tamquam fabu-
losa Auent. in Chronica omisit. Ego de hac re
nihil certius puto inueniri quam quod in pri-
uilegijs tū Octonis secudi, tum Henrici sexti,
& Friderici secundi Imperatorum cōtinetur.

Petri

*Petri domus vel Peterschusium, in diœcesi
Constanciensi.*

980.

SItum est hoc monasterium ad Rhenum e Regione urbis Constantiensis in Suevia, fundatumque à S. Gebhardo XXVI. Episcopo Constantiensi, an. 980. Monachis è cella Menradij accitis. Obiit S. Gebhardus fundator anno 996. cum præfuissest annis sedecim, de cuius rebus gestis vnde libros duos per Felicem Manilium conscriptos, editosque à Ioanne Pistorio in chronicō Constantiensi.

CAPVT LV.

S. Pantaleonis monasterium in vrbe Coloniensi.

954.

SBRUNO COLONIENSIS EPISCOPUS, (cuius diem festum peculiari officio celebrat Ecclesia Tornacensis) etsi grauissimis Republicæ negotijs distineretur, utpote vicarius Imperij, à fratre Othonē Imp. constitutus, vitâ tamen solitariâ ac monastica quamplurimum delectabatur. Quare per Hadamarium Abbatem Fulensem reliquias S. Pantaleonis coloniam Vbiorum adferri iussit, & in eius honorem insigne monasterium anno 954. construxit ex castro Tuitiensi, quod destruxit, & ponte Rhenano, quem demolitus est. Posse ille à Constantino Magno super Rhenum constructus putabatur. Obiit autem

S. BRU-

S. Bruno anno Christi 965. in suo D. Pantaleonis' monasterio conditus : de cuius sanctitate vide baroniam in Annalibus, tomo 10. ad annum citatum, & Erardum Vvhemium in Sacrario Coloniæ Agrippinæ.

965.

*Gladbacense monasterium vulgo Gladbach,
in d. Coloniensi.*

Monasterium istud, construxit Gerô Archiepiscopus coloniensis XXVIII. & multis Sanctorum reliquijs id ipsum exornauit. Inter alias adseruant ibi magna cum reuerentia S. Laurentij martyris caput, non semel à Philippo II. Hispaniarum Rege expetitum, sed frustra : quod nollent illius loci monachi tam precioso thesauro priuari.

S. Martini Maioris cœnobium, in vrbe Coloniensi.

Sancti Martini Coloniense monasterium, in insula Rheni olim, hodie in continente, non procul à Rheno, intra urbis mœnia situm, fundatum legitur primum ab Odgero Daciæ Duce ; tandem verò reparatum & auctum, postq; primam eius eversionem quasi de novo instauratum anno Christi circiter 986. sub Imperatore Othonete tertio. Ita bruschius.

986.

In hoc

In hoc monasterio reliquiae S. Eliphij martyris conseruantur.

Erardus Vvinhemius cit. libro dicit hanc basilicam primò constructam à Vvarino XXVIII. Episcopo Coloniensi, pro natione Scotica: quod nunc in desuetudinem venit.

In vrbe Coloniensi sunt insuper quatuor virginum Beneditinarum monasteria, pri-
mum ad SS. Machabæos, secundum S. Mauritiij,
tertium S. Agathæ, quartum S. Ioannis Baptiste
in Clusa: de quibus Vvinhemius cit. libro,
& nos alibi dicemus.

*Monasterium in Brauvveiler, diœcesis Co-
loniensis.*

1024.
Temporibus Hermanni II. Archiepiscopi Coloniensis, Erenfridus Comes Pa-
latinus & vxor eius Mathildis monasterium
istud in Dei ac S. Nicolai honorem an. 1024.
fundarunt. Obiit Hermannus fundator an-
no 1054.

1022.

*Tuitiense monasterium, ex opposito Colonia
Agrippina ad Rhenum fl.*

Fundatum id est circa annum Christi 1012.
à S. Heriberti Archiepiscopi Coloniensis
fratre germano, Comite Rotemburgio ad Tu-
barum, cuius tamen nomen ignoramus. Is
in magna annonæ difficultate, ingentem
men-

mendicantium pauperum, ut inutilem mul-
titudinem, in horreum ruri situm conuoca-
tam, incendio cùm delevisset; sceleris tanti
pœnitentia tandem ductus, Romam ad Pon-
tificem iuit: à quo absolutus cum iuberetur
cœnobium construere pro tanti peccati sa-
tisfactione, Coloniæ fratrem Archiepisco-
pum conuenit, cuius consilio pariter atque
auxilio in peruerteri oppidulo Tuitiensi, eoq;
ipso loco, vbi antiquitus *Tuisconis* primi Ger-
manorum Regis castrum fuisse affirmant,
oratorium & domum Dei condidit, in qua
pietatis, & litterarum florerent studia, Deoq;
rectè seruiret, & probè etiam institueretur
schola stica iuuentus, Ecclesiæ & Reipub. ali-
quando seruitura.

Hoc in monasterio spectatur tumulus dicti
Episcopi Hereberti, in quo tabula plumbea
inuenta est, hac inscriptione:

*Anno ab Incarnatione Domini nostri millesi-
mo vicesimo primo, XVII. Kalend. Aprilis,
Obiit Heribertus sanctæ Colonensis Ecclesia Ar-
chiepiscopus, qui de suo proprio sumptu hoc mo-
nasterium fecit.*

*Heribertus Colonensis Episcopus constructor
huius Ecclesiæ, anno incarnati Verbi millesimo
vicesimo, ipsam consecravit in honorem Sal-
uatoris mundi, eiusque geni-
tricis.*

Q

CAP.

CAPVT LVI.

Monasterium S. Petri de Eslonza in agro Legionensi.

999.

SItum est hoc monasterium tertio lapide sub urbe Legionensi in valle, quam vocant Elisontiæ, fuitque primum dedicatum in honorem S. Eulaliæ virginis & S. Vincentij Leuitæ. Est autem antiquius temporibus Garsia Regis, qui illius monasterij fundator non fuit, sed benefactor & amplificator, ut ex urbis ipsius diplomatis colligitur.

Nos Garcia Princeps & Munia Dona Regina offerimus venerandis martyribus (quorum reliquiae hic conditæ requiescunt) S. Eulalia virginis & S. Vincentio Leuitæ, in cuius honorem basilica ab antiquis fundata esse dignoscitur in suburbio Legionensis ciuitatis, in valle quam vocant Elisontiæ &c. Datum III. Kal. Septemb. Era D. CCCC. L. Creditur verò hoc monasterium fundatum ante Maurorum incursionem in Hispaniam. Huius item monasterij Abbas fuisse putatur Florentius, qui Conclilio Toletano I. interfuit, sub Rege Vvamba, & his verbis subscripsit Florentius Ecclesie monasterij S. Eulalia Abbæs hæc gesta synodica, à nobis diffinita consentiens, subscripsi.

Tempo-

Temporibus prædicti Regis Garziæ monasterium istud dedicatum est in honorem SS. Apostolorum Petri & Pauli, ut constat ex diplomate Vxacæ, Ferdinandi Regis & Lantiæ Reginæ filiæ, Dato II. Idus Martij Era CXXXVII. In quo quidem diplomate fit mentio trium insuper monasteriorum, nempe S. Ioannis, intra munitionem muri Legionensis siti, S. Adriani in Montanis, & S. Ioannis, quod vocatur Viruio in Asturijs. Ita Sandouallius.

An. 999.

CAPVT LVII.

Prioratus S. Sepulcri, Ord. Cluniacensis, in d.
Tricassina, in Gallia.

Prioratus S. Sepulcri, octauo ab urbe Tricassina lapide situs est, cuius prima fundamenta iecit S. Aderaldus Tricassina quondam Ecclesiæ Canonicus & Archidiacus, qui animam cælo dignam exhalauit an. 1004. vt in veteri chronicō coenobij S. Petri Viui Senonensis memoratur. Cum quo facit & Chronicō Roberti monachi Autissiodorensis, quod anno 1005. in publicum Trecis emissum est. Cùm enim ipse Aderaldus siue Adroldus aut Arraldus Ierosolymitanum iter, glorioſi & augusti Christi sepulchri visendi gratia, dare Deo absoluisset, sacrâ dictâ ædē, vt peregrinationis suæ monumētū esset, insti-

1004.

tuit, in quo hodieque sacræ dignissimi omni
veneratione eius corporis reliquæ afferuan-
tur, festusque eius dies in dioecesi Tricassi-
na 20. Octobris agitur. Ita Nic. Camuratius
in Antiquitatibus Trecensibus.

CAPVT LVIII.

S. PAVLLI

*Cœnobium, in vrbe Vltraiectina, olim in Monte
sancto situm milliari vno ab Amersfurto,
ditionis Vltraiectina
opido.*

An. 949.

* Vulgo
Altenae.

Eam alijs
Hilsmon-
lam, alijs
Hilsundem
uncorpore.

Anno Domini nongentesimo nonagesi-
mo quarto, defuncto Balduino Ponti-
fice Traiectensi, Anfridus cum pridem
ex seculari Comite clericus esset attonsus,
nunc Ecclesie Traiectensis decimus octauus
est ordinatus Episcopus. Hic de nobili gene-
re Caroli Magni progenitus, fuerat prius
comes Hoiensis, Teysterbandiæ, Bratuspan-
tiæ, & Dominus de * Holtena. Is Comes An-
fridus solitus erat residere in territorio suo
Driel apud Bommel, quia erat Dominus fe-
rè illius insulæ. Et habuit nobilem ac deuo-
tam vxorem, quæ nocturnis horis sub silentio
de castro descendere consueverat, viro suo
ignorante quò ieret. Quod attendens quidam
domi-

domino suo familiaris, dixit ei; Ecce domina nostra comitissa omni nocte sola exit è castro sub silentio, & nescio quò; fortè ad illos, quos in secreto cordis sui nequiter amat, ut amori suo satisfaciat. Quod audiens Comes obseruabat callidè excubias, ut sciret quò iret, actantas faceret moras. Et ecce quādam nocte secundum suam consuetudinem in profundâ noctis caligine descendit de castro, & ipse cœpit silenter ire post vestigia eius. Et ecce vidit eam ante fores capellæ sub sambuco genibus prouolutam, atque ipsam diutissimè ac deuotissimè ibidem in oratione persistentem. Et statim vidente Comite totus aë firmamenti circa eam tanto lumine radiabat, ac si luna suo splendore tota splenduisse. Quod videns Comes valdè expauit, & de cetero magno honore & amore eam excoluit. Is denique cum uxore suâ seculum reliquit, & attensus est in Ecclesiasticum. Idem inspiratus Deo, ad instantiam Notgeri Leodiensis Episcopi, dedit Comitatum Hoyensem Ecclesiae Leodiensi, & Otho Secundus Imp. confirmavit. Insuper Comitatum Teysterbandiæ, & Bratuspantium donauit ad usum Ecclesie Traiectensis. Item dedit adhuc alias terras Ecclesiae Traiectensi de quibus dedit tales litteras.

In nomine sanctæ & individuæ Trinitatis, operæ pretium duximus, quæ subsequuntur scriptis inserere, ne posteros lateret, quod præsens ætas faceret. Quapropter desidera-

Anfridus
Ecclesia
Utrechtensis
dat VVesterlo pagi
Campania
Brabantia
Grc.

*Notant antiquitatis
Brabantia
studios.*

An. 1065.

*Anffridus
construit
cœnobium
in Monte
Sando.*

mus notum esse cunctis sanctæ Dei Ecclesiæ fidelibus, tam futuris quam modò præsentibus, quod ego Anfridus, Dei solummodo gratiâ sanctæ Traiectensis Ecclesiæ Præful, indignus iure, confisus in Domino cum transitoriis acquirere perennis vitæ gaudia, quandam mei iuris hereditatem, quam antea potestatiuè posse deram, infra Comitatum Rien nuncupatum, quorum locorum hæc sunt nomina, VVesterlo, Odlobolo, Nierbeke, Hoybeke, Burente, pro me, meorumque parentum remedio, cum omnibus ad hæc pertinentibus Ecclesiis, ædificijs, agris, mancipiis, pascuis, pratibus cultis & incultis, siluis, aquis, aquarumve decursibus, trado ad Ecclesiā S. Mariæ semper Virginis, sanctique Martini in Traiecto, ad restaurandum ibidē Dei seruitiū. Si quis huius rei traditionē infregerit, laqueum omnipotētis Dei iræ, eiusque genitricis Mariæ, sanctique Martini incidat, & quasi profanus à sancte Ecclesiæ liminibus sequestratus existat. Et ut verius credatur firmiusque obseruetur, sigilli nostri impressione propria manu designauimus.

Et infra: Anno millesimo quinto Anfridus Episcopus Traiectensis, tanquam filius castigatus & dilectus Deo, oculorum suorum lumen amisit, & venerabile collegium ordinis S. Benedicti supra Montem sanctum prope Amersfordiam, in honorem S. Dei genitricis construxit, in quo sacræ religionis habitum suscepit, & ad vitæ suæ terminum deuotissime per-

mē predurauit. Obiit autem anno Domini millesimo octavo, V. Nonas Maij, ac sepelitus in eodem monasterio, postquam Episcopatum Traiectensem sapienter gubernasset annis XIV. Igitur post dormitionem Anfridi Adelboldus natione Friso XIX. electus, est Episcopus.

Et infra iterum: Anno millesimo vicesimo septimo, V. Kal. Decemb. Adelboldus Episcopus migrauit ad Dominum. Post hunc Bernoldus vicesimus ordinatus est Episcopus. Is Abbatiam reuerendi patris Anfridi de Monte sancto Traiectum transtulit, ubi conuentualm Ecclesiam in honore S. Paulli condidit. Anno Domini millesimo quinquagesimo quarto XIII. Kal. Augusti Bernoldus migrauit ad Dominum, Sic Ioannes Leidanus Carmelita in manuscriptis Hollandiae Chronicis Eadem tradunt Ioannes Beccanus, & Guilielmus Heda Ultraiectensis Ecclesiae Historiographi.

Libet his subiungere, quae de huius cœnobij initijs ac progressu, nobis vir pius atque eruditus Ultraiecto transmisit. Dominus Anfridus secundum seculi dignitatem Comes Teysterbadiæ, Bratuspantium, & Hoyensis, & Dominus de Altenae, vxorem habuit Hilsmondam; qui postea diuino nutu in XVIII. Episcopum Ultraiectensem promotus, construxit in loco Hohorst, prope Amorsfordiam collegium Ord. S. Benedicti, in honorem Dei genitricis Mariæ, tulitque duodecim monachos

*Moritur.
An. 1008.*

An. 1027.

*cœnobium
ab Anfrido
Monte
sancto, con-
structum
transfertur
Ultraiectū.
An. 1054.*

*Anfridum
Comitem
Bratuspan-
tium Sige-
bertus in
Chron. an.
997. vocat.*

An. 1006.

ex S. Viti martyris Gladbachensi monasterio,
 & instituit Dominum Vueringerum, doctum
 pariter & pium, primum Abbatem, & libera-
 lissime dedit, anno CIO. VI, ipso dedica-
 tionis die, scilicet X IV. Kalend. Decembris.
 Qui Anfridus & habitum religionis in Mon-
 te S. Mariæ suscepit, & vitam deuotissime fin-
 iuit an. CIO. VIII, vel ut aliqui volunt
 CIO. IX. v. Nonas Maij. Itaque Vueringe-
 rus Abbas fuit in monte sancto, & claruit an.
 CIO. XXVII. cui Anfridus Episcopus mul-
 ta bona, ut supra dictum est, tradidit, & Adel-
 boldus itidem Episcopus decimas.

An. 1028.

Adelbertus II. Abbas in Monte sancto cla-
 ruit anno CIO. L, Huic Bernoldus seu Ber-
 nulphus Episcopus dedit bona, & monasteri-
 um in urbem Ultraiectinam transtulit anno
 Domini CIO. L.

An. 1050.

Geruicus tertius Abbas, & primus mona-
 sterij S. Paulli, claruit anno CIO. CXVI,
 sub Burchardo & Godebaldo Episcopis.

An. 1050.

Bartoldus secundus Abbas S. Paulli claruit
 sub Godebaldo Episcopo, an. CIO. CXVII.
 Et sic alij ex ordine Abbates, usque ad Domi-
 num Gerardum à Mierlo, qui XXXVI. Abbas,
 obiit anno CIO. LXVIII. Hactenus
 ille.

An. 1116.

An. 1117.

An. 1584.

Thorense
 virginum
 Canonica-
 rum collegi-
 um, apud
 Mansicam.

*Quod ad Thorense monasterium, Ansfridi
 pariter opibus fundatum, attinet, est illud hodie
 nobilissimarum virginum Canonicarum illustre
 ac potens collegium, in vico Thoren, qui sesqui-*

milli-

millari distat à Maseica ditionis Leodicensis ad Mosam fl. opido, fixam habens sedem. Quibus quidem virginibus, in sacris muneribus obeundis subseruiunt sex Canonici seculares, amplissimè itidem dotati. De Thorensis huius monasterij initijs ita legitur in Chronico Leodicensi, à monachis Aureæ vallis conscripto: Ab Anfredo Comite, de consilio Notgeri Episcopi Leodiensis, fundatum est cœnobium monialium in villa, quæ dicitur Turne, quam tenet Comes Brabantinus à Leodiensi Episcopo. Hic Anfredus in Episcopum inferioris Traiecti per Deum electus, suam coniugem Hilsinde in Turne constituit, vbi filia eorum Benedicta primò regimen animarum sub regula B. Benedicti suscepit, & ibi sepultæ sunt. Notgerus Comitatum Hoyensem Leodiensi Ecclesiæ ab Anfredo Comite acquisivit, & ea quæ Otho Imp. habebat ibi, acquitauit Episcopo, & annulo priuilegium sigillauit.

S. IACOBI

Cœnobium, in insula Mosa fluminis, intra muros
vrbis Leodicensis.

Qlibertus Abbas IIII. Gemblacensis, Le-
dernæ in confinio pagi Sambrensis na-
tus puer in cœnobio Laubiensi liberalibus
artibus, ac disciplinâ monasticâ, ab Herigero
eius loci Abbe, est instructus. Post Lutetia-

Tritthe-
minus lib. de
Script. Ec-
cles. cum
nuncupat
Albertum.

Parisiorum, in cœnobio sancti Germani, de-
nde Tricassinae studijs triennium operam de-
dit. Sed & Fulberti Carnotensis Episcopi au-
ditor fuit. Ex Gallia ad Laubensem cœnobium
suum reuersus, ibidem magnâ pietatis ac do-
ctrinæ gloriâ floruit. Cumque eâ tempestate
Burchardus Vuormatiensibus datus esset Epi-
scopus, is à Baldrico, eo nomine secundo Leo-
dicensi Episcopo, petijt, ad se mitti aliquem,
cuius opera ac præsidio ulteriores sacris in
litteris progressus facere posset. Mislus est
itaque Yuormatiam Olbertus, qui Burchar-
dum diligentissimè instituit. Quantum verò
is ex Olberti doctrina profecerit, ex actibus
eius aestimandum erit; de quo satis constitit,
quod illa ætate in Scripturarum eruditione
vnice claruerit. Quod vel in hoc probari po-
terit, quod opus sanctæ Ecclesiæ nimis utile
elaborauit, dum Olberto dictante & magi-
strante, magnum illud Canonū volumen cen-
tonizauit, & quasi collectis floribus omnifor-
mis generis de prato scripturarum, coronam
pretiosiore auro & topasio, in edito Ecclesiæ
collocauit. Olbertus Vuormatia Laubium re-
uersus, à Baldrico Episcopo supra nominato,
paullò post euocatur, & Gemblacensis Abbas
constituitur, consecraturque XI. Kal. Octob-
an. millesimo duodecimo. Vtq; erat vir sacris
profanisque apprimè eruditus, bibliothecam
insignem, vt alter Philadelphus Gemblaci
instruxit, plurimis cum diuinarum, tum hu-
manarum disciplinarum libris comparatis.

Scri-

An. 1012.

Scripsitque inter cetera historiam vitæ & translationis sancti Veroni cōfessoris, rogan-
te Reginero Hannoniæ Comite. Ceterum
cum eā tempestate, S. Iacobi cœnobium in
insula Mosæ fl. apud Leodicenses, patrimonij
sui ære fundasset idē Baldricus II. Episcopus,
ipsoque viuis erepto cœnobium istud nemini
adhuc commissum esset, Guolbodo eius in
Episcopatu successor, illud Olberto regen-
dum tradidit, qui primus ibi monachos con-
gregauit, & Leodicensi, simul & Gemblacen-
si cœnobiojs, ad vsque vitæ exitum, laudatissi-
mè præfuit, mutatis sæpe vicibus, nunc Gem-
blaci, nunc Leodici residens. Cumque Gem-
blacensi annos triginta septé, Leodicesi verò
cœnobio annos circiter triginta præfuisse,
Leodici demùm obiit II. Idus Iulij, anno
millesimo quadragesimo octauo, ibidem ad
D. Iacobi conditus, hac inscriptione.

An. 1048.

Hic iacet Abbatum speculum, decus & mona-
chorum,

Abbas Olbertus, flos, paradise, tuus.

Præfuit Ecclesijs normali tramite binis,

Legia corpus habes, Gembla carēdo doles.

Hac ex manuscripto Abbatum Gemblacensium
catalogo, à Sigeberto chronographo & monacho
Gemblacensi conscripto, haūsimus; quem pro suo
in nos affectu nobis transmisit Illustris et Reue-
rendus D. Ludouicus Sonbechus, Abbas et Co-
mes Gemblacensis.

Sigebertus porrò Gemblacensis in Chronico
suo, tradit hoc cœnobium à Baldrico an. Christi

mille-

An. 1014.

millesimo decimo quarto fandatum. Que autem in
stituendi eius causa seu ratio fuerit, breuiter nar-
rat Rodulphus Abbas Trudonensis, in manuscri-
pto sui cœnobij Chronico: Anno Domini CIO.
XIIJ. Baldricus Secundus Leodiensis Episco-
pus, ad arcendum maleficos, coepit ædificare
castrum apud Hugardis villam, quæ est allo-
dium Ecclesiæ S. Lamberti, intra Brabantiam
ad confinia sitam. Cui obstante Lambertus
Barbaro, Louaniensi Comite, conflictu belli
commisso, Episcopus, cœsis suorum trecentis,
vincitur; qui Leodium rediens, de suorum
strage lessam conscientiam habens, consilio
discreti viri N. Episcopi ex Italia venientis,
ad placandum omnipotentem, pro redemptio-
ne animarum occisorum, cœnobium funda-
re deuouerat. Sequenti igitur anno voti com-
pos, intra muros ciuitatis, in insula, cœnobi-
um in honorem S. Iacobi Minoris ædificauit,
ad quod idem Comes Lambertus de proprio
alladio, pro satisfactione, larga dotalitia
contulit; ubi & primus Abbas Olbertus no-
mine præfuit. Et paullò infra.

An. 1017.

Alij tribus

Anno Domini CIO. xviij. Baldricus se-
cundus obiit, & in crypta monasterij S. Iaco-
bi, quod ipse fundauerat, sepelitur. Cui Vuol-
bodus succedens anno eodem, cœnobium
præfatum nuper incepsum, mandato Hen-
ri ci Imperatoris, perfecit; qui in Episco-
patu quinque* annis præfuit.

Hactenus ex Chronico
Trudonensi.

S. L A V-

S. LAVENTII

Cenobium, apud muros yrbis Leodicensis.

De huius cœnobij institutione ita Sigebertus Gemblacensis in Chronico: Anno CIO. XXV. Raginardus Leodicensiū ordinatur Episcopus, qui Leodij in monte publico cœnobium S. Laurentij instituit, eiq; Stephanum Abbatem primum præfecit. Longè tamen vetustius esse hoc cœnobium patet ex historia vita Notgeri Leodicensis Episcopi, quam ex tabula membranea, ad D. Ioannis Euangelistæ Leodici pendente, descriptam, in suo Itinerario Belgico edidit Abrahamus Ortelius. In ea autem sic legitur: Eraclius fundamenta monasterij B. Laurentij, iuxta muros Leodienses, iecit. Itaque seriatim fiebat opus, iamque ex parte surrexerant à fundamento murorum parietes. Opus itaque incoepit per Eraclium, eo defuncto permanxit imperfectum, donec Notgerus, qui successit, Episcopus, æquatis tamen parietibus murorum, tectum superponi fecit. Est itaque cœnobium hoc primū ab Heraclio (qui anno circiter nongentesimo sexagesimo creatus Episcopus, obiit an. nongentesimo septuagesimo primo) inchoatum; post à Notgero, qui Heraclio immediate in Episcopatu succedens anno millesimo septimo obiit, auctum; à Guolbodore item Episcopo adificijs exornatum (ut alibi

An. 960.

mele-

me legere memini) ac demum à Raginardo perfectum absolutumq;. Obiit autem Notgerus anno Christi millesimo septimo, Raginardus vero anno millesimo tricesimo sexto,

Manuscriptum porro *Chronicon Leodicense* notat Stephanum, quem Virdunensem nominat, à Raginardo Episcopo, ad preces Hermanni Comitis, et post monachi S. Vereni, Abbatem primum fuisse creatum, eumq; nemora propter latronum insidias succidisse, et annis tribus ac viginti præfuisse.

FLORINENSE

Monasterium, in finibus agri Leodicensis, sesquimilliari à Philippopoli, Hannonia opido situm.

Cameracenses inter Episcopos Gerardus, eo nomine primus, enituit, qui apud Florinas patre Arnulfo, viro nobilissimo, eiusq; tractus Dominus natus, Florinense istud cœnobium, in honorem S. Ioannis Bapt. suo ære construxit. De quo Chronographus Cameracensis: Gerardi, inquit, Episcopi patre defuncto, ipse Dominus Episcopus apud Florinas, pro reuerentia siquidé loci, quo natus fuerat, imò & pro salute animæ patris, & monasterium S. Gingulfi quod pater imperfectum reliquerat, ad finem perduxit, & alterum S. Ioannis, ex rebus suis & fratrum suorum, non tam pulchra ædificiorū, quam forti operositate fundauit. Sed hoc quidem

Lib. 3.

De S. Gingulfo, seu
Gengulfo
vide Mo-
lanum in
Natal. SS.
Belgij
Maij XI.

dem clericorum, illud verò monachorum, vtrumq; annuente Baldrico Leodicensi Episcopo, in cuius parochia sunt, consecrauit. Deniq; illa Abbatia Domini Abbatis Richardi regimonia commendata, sed & magni Imperatoris (Henrici) auctoritate firmata, cœpit florere, ac postea magis magisq; Deo gratias, tam affluentia rerum, quam sanctitate monachorum effloruit. Hactenus ille.

De huius item cœnobij origine legitur in manuscriptis Leodicensi Chronicis, à monachis Aureæ vallis olim concinnatis. In diebus Notgeri Episcopi Leodiensis Ecclesia S. Gengulphi martyris in Florinis incœpit per Arnulphum de Ruminaco. Qui Arnulphus duos habuit filios, Godefridum scilicet & Gerardum Cameracensem Episcopū. hic Gerardus sciens beatum Ioannem baptistam apparuisse deuoto viro, conquerentem quod non fiebat sibi Ecclesia, sicut multis alijs Sanctis, in Episcopatu Leodiensi, ex voto fecit eidem de patrimonio suo cœnobium de Florenes.

Porrò Gerardus iste I. Cameracensis Episcopus obiit an. Christi millesimo quadragesimo octavo, teste Iacobo Guisiano in MSS. Hænoniae Chronicis.

Ceterum ex Cameracensis Chronographi verbis effici videtur, in Florensi cœnobia primū clericos, non monachos, à Gerardo Episcopo collocatos esse. Quibus consonant manuscripta Sigebertini Chronicus exemplaria Gemblacense & Lipstianum, in quibus sic legitur: Anno millesimo decimo

Richardus
iste fuit pri-
mum Ab-
bas S. Veda-
sti apud A-
trebates,
post Lau-
biensis à
Gerardo
Episcopo
constitutus.

An. 1048.

An. 1010.

in cœ-

AN. 1015.

in cœnobio Floriensi, pro clericis, qui ad hoc usque tempus Deo seruiebant ibi, monachi sunt constituti. Anno millesimo decimo quinto Baldricus Episcopus Florinensem Abbatiam acquisiuit ei, cui præterat, Leodicensi Episcopatu.

CAPVT LIX.

Mons monachorum, extra muros vrbis Bambergensis.

Abbatiam hanc amplissimam an. 1008. aut circiter in honorem S. Michaëlis Archangeli, excitauit S. Henricus Imp. eiusque conthorialis S. Cunigundis: qui & Episcopatum Bambergensem instituerunt ac dotarunt, teste bruschio.

S. Vdalrici monasterium in vrbte Augustana.

SVdalrici cœnobium, intra Augustanæ vrbis mænia, versus meridiem, sublimi & augusto loco situm, ex D. Afræ vetustissimo templo in monasterium conuersum est ab ipso S. Ulrico Augustano Episcopo, post cassos ibi ab imperatore Othono Magno Hungaros anno Domini 965. Instituit vero S. Ulricus ibi Canonicos primū Regulares; postea vero à Brunone Episcopo, Imperatoris Henrici secundi germano fratre Abbatia Benedictinorum monachorum, electis Canonicis,

initi-

instituta, d. Virico anguitum templum dedicatum est, quod prius S. Afræ exiguum tantum fuerat facellum, idque factum legitur anno Christi 1012.

1012.

VVeichenstephense monasterium, in d. Frisingensi.

Positum est hoc monasterium in excelso monte prope Frisingam, vbi olim fuisse dicitur castrum Pipini, Galliarum & Alemaniæ Regis, in quo postea etiam Carolomannus habitauit. Mons ille dictus est *Fetmons* siue *Thetonis mons*, cuius amplissimæ fossæ arcis magnificentiam adhuc hodie satis ostendunt: Hoc castrum postea anno 746. à *Marsilio Sueorum Rege* euersum esse, historia monasterij tradit; sed Auentinus lib. 3. meminit *Landfridi* & *Diepoldi* Ducum Sueviæ, qui cum *Vtilone* circa *Lycum* multa bella gesserint; sed de *Marsilio Rege* & de vastatione castri *Testmons*, nihil.

746.

In hoc loco *Hitto Episcopus Frisingensis* constituit Præpositum cum sex Canonicis circa annum Domini 830. Post annos verò 200. imperante S. Henrico secundo, *Egilbertus Episcopus Frisingensis*, ex familia Comitum Mospurgensium, eundem Præpositum cum suis Canonicis transtulit in umbilicum montis ad monasteriu[m] S. Viti, quod ipso fundauit, & loco ipsorum instituit ordinem D. Benedicti, & monasterium S. Stephani

830.

1021.

protomartyris construxit, circa annum 1021 constituto ibi primo Abbatे Arnolphe Episcopus Hitto sepultus est in Ecclesia cathedrali in crypta, transtulitque Frisingam corpora Alexandri Papæ & Martyris, Iustini Cardinatis, & Nonnosij monachi, de quo scribit B. Gregorius in Dialogis. Imperator Henricus sanctus donauit monasterio Vveichensteppensi, ad preces Egilberti Episcopi castrum Saxaganck in Austria, cum suis attinentijs: pro quo Engelbertus per commutationem monasterio dedit villam Hegelhausen. In diplomate Henrici Imperatoris sunt hęc verba: partem cuiusdam insula Sahsonaganc, &c. in prouincia Orientali & in Marchia Adelberti Comitis sita, anno Domini 1021. sic ferè Hundius.

CAPUT LX.

Tinecense & Lubensemone monasteria in Polonia.

Illustria hęc Polonię monasteria, originem suam debent Casimiro eius nominis primo Regi Polonię, qui olim in Cluniaco monachus fuerat, non modò religionem professus, sed etiam ordine diaconus. Atque hunc quidem Poloni, professionis & sacramenti religione à Pontifice Romano solutum, ad

vacans

vacans maiorum suorum regnum reuocarūt.
qui ducta vxore & liberis procreat̄is cū annos
octodecim regnasset, Posicaniæ an. 1058.
viuere desit. Ceterum de vtriusque monaste-
rij supra nominati fundatione ita Martinus
Cromerus lib. 4. de Rebus gestis Polono-
rum.

1058.

Parato per circuitum regno Casimirus memori
pristina conditionis, & vita monastica, victori-
amque contra Mastauum atque barbaros diuino
beneficio acceptam referens, Cluniacum ubi mo-
nachus fuerat legationem cum amplis muneribus
mittit, benignitate erga se Dei predicat, soda-
litati vniuersæ se suosque commendat, aliquot
monachos ad se mitti postulat, qui sectæ illius,
q̄ iasi colonias quasdam in Poloniā deditcant.
mittuntur duodetim. His partim Tineciā ar-
cem, uno à Cracouia milliario supra Vistulam
cum centum amplius pagis: partim Lubensium
opidum ad Odrām situm, cum compluribus iti-
dem pagis & pro ventibus alijs attribuit,
domicilia monachis exstruxit, atque tem-
pla eaque per ampla, supellectili ad cultum
diuinum apta, ornauit. Fuit autem primus
Abbas Triuerensis, Aaron Gallus, cuius in-
tegritas, pietas & industria Cluniaci ad-
huc Casimiro perspecta erat. Atque is de-
inde Rachelino sexto Archiepiscopo fuit

Episcopo Cracoviensi vita defuncto à sacro eius
basilicæ collegio postulatus septimus successit,
regis fauore & commendatione adiutus, deci-
mas, quæ ex bonis, Tiuecensis monasterij Episco-
po Cracoviensi præbebantur Abbati & mona-
sterio iure sempiterno addixit & adscriptis:
diæcœsim psalmodijs et precationibus, ijs, quæ
Graduum vulgo dicuntur, onerauit. Multa item
alia Casimirus Rex fecit et instituit, quæ ad
religionis et reip. instauratem pertinere exi-
stebat: pâce perpetua post Maslaicum bellum
fatigatum superioris temporis malis Poloniam
mirum in modum recreauit, eoque Instaurato-
ris pacifici cognomentum meruit.

CAPVT LXI.

SACRI SEPVLCFRI
DOMINICI

Cœnobium, in yrbe Cameracensi.

An. 1047.

Anno Christi millesimo quadragesimo
septimo, cum pestis acriter Cameraci
sæuiret, Gerardus eo nomine primus,
eius urbis Episcopus, nouum extra muros
urbis coemiterium constituit, ut peste subla-
ti, quibus vetera coemiteria vix sufficiebant,
in eo sepelirentur. Eodem in loco & facel-
lum in honorem sancti Nicolai, atque in sa-
cra se-

cri sepulcri Dominici memoriam exstruere cœpit, morte tamen præuentus, perficere non potuit. Tradit hæc Iacobus Guisianus in manuscriptis Hannoniae Chronicis.

Ceterum Lietbertus, Gerardi in Episcopatu successor, incohata perficiens, cœnobium eo ipso in loco fundauit an. millesimo sexagesimo quarto, teste Meyero in Annalibus Flandriæ. De his rebus ita legitur in historia vitæ B. Lietberti, qua manuscripta isto in cœnobia adseruatur: Cū Lietbertus vix impetratâ dimissione, Hierosolymam tenderet, comites habuit ferè ad tria millia, tanta coēunte copiâ populi, ut exercitus Domini diceretur. Ductus tamen per varia loca, & reductus, spe videndi sepulcrum Domini frustratus est, fraude nautarum declinantium insidias paganorum. Ceterum reuersus, ex consuetudine nudis pedibus noctu Ecclesiæ & cœmiteria circuibat, pro se, suis & defunctis Dominum exorans. Inter quæ loca erat oratoriolum Dominici sepulcri. Cum enim fames Cameraci multos enecaret, ut vrbis cœmiteria non sufficerent, Gerardus Lietberti antecessor, extra muros cœmiterium, & Ecclesiam in honorem Domini sepulcri pro sepultura pauperum & peregrinorum consecravit. Vbi Lietbertus magistri animatus exemplo, ampliori schemate monasterium cōstruxit, quod ampliatis mœnibus intra vrbem est inclusum, vbi etiam ante quinquenninum, quam vita discederet, ef-

An. 1064

An. 1076.

An. 1211.
In nū 23.Obiit anno
1140. cum
annos 44.
imperasset.

fodi sibi sepulcrum fecit. Obiit autem B. Luet-
bertus anno millesimo septuagesimo sexto, con-
ditusq; est in hoc cœnobio à se constructo, itemq;
in tumulo iam pridem sibi parato; post ab Alber-
to Remorum Archiepiscopo, anno millesimo du-
centesimo undecimo in locum honorificentiorum
translatus. Vide Molanum in Natalibus Sancto-
rum Belgij.

Præpositura CAPELLENSIS in vrbe
Bruxellensi.

Ab isto S. Sepulcri cœnobio dependet cella,
seu Præpositura, vt vocant, B. Mariae Ca-
pellensis, olim extra, nunc intra muros vrbis Bru-
xellensis sita, quam monachi aliquot, è Camer-
ensi S. Sepulcri cœnobio euocati, sub unius Præ-
positi regimine, obtinent, & sacra officia in Ca-
pella B. Mariae (sic istam Bruxellensis vrbis par-
cialem basilicam vulgo nuncupant) ex instituto
peragunt. Huius Præposituræ auctor fuit Gode-
fridus I. cognomento Barbatus, Lotharingie ac
Brabantia Dux, cuius diploma hic vides.

In nomine Domini nostri Iesu Christi, ego
Godefridus Lotharingie Dux, ab Ecclesiarum
Doctoribus intelligens omnium hominum
salutem, ab eleemosynarum largitione plu-
rimum constare. Principibus vero huius seculi,
vt pote, qui amplius acceperunt a Deo, ut
retribuant ei ad ipsum magis congruere: eo
quod eleemosyna peccatum extinguat, &

animam

animam vivificet, & quia Prophetæ Danielis testimonio Rex quondam ille eleemosynis à peccatis redimi potuisse, si tam acquiesceret. Doctrinis horum & exéplis operam dedi, & quorumdam fidelium meorum salubri usus consilio, quæ aure percepere, opere adimplere curavi. Denique causa salutis animæ meæ patrumq; meorum, ac filiorum, aliquid quoddam meum, Bruxellæ opido adiacens, & capellam in eo, ad honorem Dominici Sepulcri, Dominique genitricis Mariæ construētam, cum omnibus suis appenditijs Paruino Abbatii, ac monachis S. Sepulcri Cameracensis Ecclesiæ, in eleemosynam dedi; in tantum videlicet liberè, ut nullus clericorum, siue laicorum, aut potentum, illud omnino in perpetuum violare præsumat, ut sui iuris aliquid ex eo vendicare queat: eâ tamen consideratione, ut ibidem Deo, & eius genitrici, die noctuque obsequia diuina impendantur, nec non & obitus mei memoriam, in prælibata capitali Ecclesiæ, à fratribus annualiter habeatur. Et, ut hæc donatio mea in æternum inconclusa permaneat, sigilli mei impressione, ac legitimorum testium subscriptio-

ne confirmo & corroboro. ¶ Signum

Godefridi DUCIS. ¶ Signum fi-

liarum eius Godefridi &

Henrici,

(•)

S. ANDREAE

*Cœnobium, in Castello Cameracesij, quinto
lapide à Cameraco.*

Cœnobium istud in Castello Cameracesij
(quod epidum est ditionis Cameracensis)
situm, à fundamento incohauit, et anno millesimo
vicesimo primo dedicauit Gerardus, eo no-
mine primus, Cameracensis Episcopus, eiusq;
successor Lietbertus perfecit, ut eius loci monu-
menta testantur.

Quiescunt ista in cœnobia S. Maxellendii
Virgo et martyr, itemque S. Sarius presbyter,
quorum reliquias idem Gerardus Episcopus Ca-
meraco honorificè istuc transtulit. Vide Mola-
num in Natalibus Sanctorum Belgij.

CAPVT LXII.

*Cauense monasterium, in regno Neapoli-
tano.*

1050.

Cauense S. Trinitatis monasterium in
Metelliana Caua, septimo à Salerno
milliari, constructum est à S. Alferio,
primo illius loci Abate, circa annum 1050. vt
Ioannes Capuanus Abbas in huius vita tra-
dit. Ab hoc monasterio nomen habuit Con-

grega-

gregatio Cauensis, illo in tractu olim celebris. Vide Vvionum Lib. 5. Ligni Vitæ cap. II.

CAPVT LXIII.

S. Martini de Campis monasterium, in vrbe Parisiensi.

Henricus eo nomine primus Rex Galliæ anno 1056. cœpit instaurare ac reædificare monasterium S. Martini de Campis, tunc extra , nunc intra muros vrbis Parisiensis situm : vt Guilielmus Nausiacus in sua Chronographia, & Gaguinus lib. 5. testantur.

Anno 1060. diploma dedit, in quo hæc inter alia legūtur. *Ante Parisiacæ vrbis portam in honore Confessoris Christi Martini Abbatia fuisse dignoscetebatur, quam tyrannicâ rabie (quasi non fuerit) omnino deletam ab integro ampliorem restitui, Canonicos regulari conuersatione ibidem Deo famulantes attitulaui: Et paullò post; Canonici etiam hanc potestatem habeant, vt Abbate obeunte, assensu fratrum, boni testimonij virum, nemine perturbante restituant.* Ex his constat ante Henrici I. tempora fuisse hoc in loco monasterium Abbatiale, quod cum instaurandum curasset, Abbatem & Canonicos regulares ordinis S. Augustini in eo collocauit.

1056.

1076.

Hos, anno 1079. amouit *Philippus I. Rex Henrici filius*, & monasterium ipsum S. *Hugoni Abbatii* tunc Cluniacensi subiecit. Atque ex eo tempore Martinianum hoc monasterium cœpit esse Prioratus à Cluniacensibus dependens. De monasterio isto plura qui volet, legat librum cui titulus *Martiniana*, Parisijs sine nomine auctoris, anno 1606. excusum, & Iacobum Breulium libro de Antiquitatibus Parisiensibus,

CAPVT LXIV.

Grandimontensis Abbatia, in d. Lemoniensi.

Post reformationem Cluniensem annis ferè centum, surrexit, & alia ordinis monastici in Gallia, restrictio, à monte, in quo inchoata est, *Grandimontensis* vocata. Hæc agente S. Stephano Abate, legitur propagata. Natus Stephanus in Aruernia nobilibus parentibus, patre Stephano, Mureti oppidi domino (quod est in suburbano Lemonicensi, à quo & familia Mureta, vt refert, Franciscus Bencius in laudatione funebri M. Antonij Mureti, nomen accepit) ad Milonem Beneuentanum Archiepiscopum, in lege domini, & monastica disciplina, erudiendus missus est. Hic spatio duodecim annorum probè edocitus & instructus cum fuisset, defi-

derio

derio eremiticae vitæ inflammatuſ, diſceſſit
& multis eremis peragratis, locum tandem
aliquem, quo liberiūs Deo vacare posset, ſibi
deligere cupiens, patriam repetijt, Muretuſ
montem ascendit, eumq[ue] ſuo defiderio &
voto aptum inueniens, pedem ibi fixit, & par-
uo tuguriolo conſtruēto, ibidem monaſticam
eremiticamq[ue] ſimil vitam asperriſtam du-
cere cœpit, anno Christi Saluatoris 1006. Pa-
niſ ei obſoniuſ, potuſ aqua, requies nudæ ta-
bulæ, vefteſ viles & leues, quas nullo calore
minuebat, nullo frigore perangebat, indu-
mentuſ fuiffe perhibentur. Talibus armis
per quinquaginta annos diabolo deuicto, carne
domata, & mundo triumphato, plurimiſ
monachis, sanctitatis fuſe fama, miraculo-
rumq[ue] gloria allectis, & præceptis ad S. Be-
nedicti regulam optimè informatis, congre-
gationem ſuam inchoauit. Hanc cùm aliquot
annis sancte & sapiēter rexifſet, tandem pietate
mirificus in Dño quieuit anno, qui erat ab
eius nativitate 1056. ætatis fuſe 80. & in mo-
naſterio ſuo ſepultuſ, apotheofi donatus eſt,
ad Idus Februarias festo dicato. At non multo
pōſt tempore, diuino monitu Petru Abbati,
eius ſucceſſori, facto, monachi in eum, quem
nunc habitant, Grandimontenſem locum mi-
grarunt: à quo, & moaſterio, quod tunc no-
nuum conſtruxerunt, in eoque S. Stephanum,
quem ſecum aſportauerant, condigno
honoř ſepelierunt, & toti congre-
gationi nomen aptatum.

Prio-

Prioratus conuentuales à Grandimontensi Abbatia, ordinis capite dependentes.

ESpoissæus, in dioecesi catalauensi. De Expoffe.

Fayensis, in tractu Niuenensi, ad Ligeim. De la faye, en Niuernois.

S. Mauritij, in d. Senonensi: de S. Mamire, alias Vieux pont, vers Sens.

Dymonensis, in d. Senonensi. De Dymon alias Lensourche, vers Sens.

Castronouanus, in d. Bituricensi. De Chasteau-neuf en Berry.

Haijus, siue Hayensis in d. Andegauensi. De la Haye, en Aniou.

Primauderius siue Primauderiensis, ibidem. De la Primanderie, en Amiou.

Monguidonus siue Monguidonensis, in d. cenanomaniensi. Monguidon, an Mayne.

Berseyus, ibidem Bersay, an Mayne.

Grandimontensis, ibidem. Graumont, au Mayne. (theor.)

Villerius, in d. Turonensi. Villiers pres Mon-Bofrahierus, ibidem. Bosrahier, pres le Bourg S. Auerin sur Cher. (non.)

Pomeregrensis, ibidem. Pomieregre pres Chi-Puteocraprarius, in d. Pictonensi. Puycheurier en Poictou.

Chesnogalonensis, in d. Sagieni. Chesnegallou, vers Sees.

Bellomontanus, in d. Ebroicensi. Beaumont, à Eureux.

Gran

- Grandimontensis, apud Potomagum. *Gran-*
mont pres Ponen.
- Loyensis seu Louyensis, apud Dordanum Bel-
gicæ opidum. *Louye pres Dourdan.*
- Bolonensis siue Boloniensis, in tractu Blesensi.
Boulogne, pres, Chamboit vers Blois.
- Razans, in d. Meldensi. *Razarij pres Meaux.*
- Chauanonius, in d. Claromontana. *Chauanoy*
au diocese de Clermont.
- Bonorum hominum monasterium, in neruo-
re Vicenarum apud Parisios. *Les Bonshom-*
mes, du Bois du Vincennes.
- Maynelensis, in saltibus Escouanis: *Du May-*
nel, dans la foret d'Esconan.
- Montherbedoensis, in d. Magalonensi siue
Montis Pressulanii. *Montherbeidu diocese de*
Magnelone, on Montpellier.
- Francouensis, in d. Cadurcensi. *Francou, au*
diocese de Cahois.
- Pinellus seu Pinelensis. *Pinel au d. de Tho-*
lose.
- S. Martialis, in d. Tudensi. *De S. Martial de*
Tudelle, en Nauarre.
- Er Fordiensis, apud Eboracum Angliae urbem.
d'Erford, du diocese d'Toick.
- Auberbisterensis, alias Grandimontensis, in
Anglia. *Aubercister en Angleterre.*
- Ita Choppinus lib. 2. Monasticw, tit. i.
De Fratribus & monachis Grandis Montis
fusè agit Iacobus Vitracius cap. 19. historiæ
Occidentalis. Est inquit, altera fratrum Re-
ligio seu regularis institutio, que de Grandimon-
te no-

te nominatur, quorum caput & originale monasterium in partibus est Aquitaniae. Hi siquidem Grandis montis fratres a principio ordinis prudenter instituerunt, quod monachi spiritualibus & diuinis officijs tantummodo intenderent, temporalium administratione & prouidentia laicis fratribus credita & relitta. Regulam autem & instituta Cisterciensis ordinis in alijs omnibus penè obseruant, excepto quod nunquam carnes, postquam professionem fecerunt, de cetero licet eis manducare, quantumcumq; aegritudine prægrauentur.

Ordo & monasterium Vallis-Caulium, Galice
Le Prioré du Grand Val de Choux, in
Ducatu Burgundie.

Vallis Caulium sita est in siluis, inter Diuionem & Augustodunum Ducatus Burgundiæ opida, in diœcesi Liñgonensi, à qua ordo seu congregatio quædam Reformatæ monachorum ordinis S. Benedictino-men accepit. De cuius quidem origine agit Chassenæus in Catalogo gloriæ Mundi parte 4. consid. 58. Sunt autem in Burgundia Prioratus huius ordinis circiter triginta: Ut Vallis Benedicti iuxta Augustodunum, Vallis-Cres-tens, prope Sedelocum & alij. Sic ferè Choppinus lib. 2. monasticon tit. 2. §. 20.

Demonachis Vallis-Caulium, (corruptè legitur Callium) sic Vitriacus historiæ Ori-

entia-

entalis cap. 17. Sunt alij fratres in Episcopatu Lingonensi, monachi Deo amabiles, & valde Religiosi, qui de Valle Callium nominantur. Hi Cisterciensis ordinis instituta virtu & vestitu & Diuinis officijs & in omnibus alijs distincte & diligenter obseruant, excepto, quod cellulas modestas, causa maioris tranquillitatis & pacis sibi construxerunt, vt in eis, tempore meditationis, lectionis, orationis tanto deuotius, quanto secreius clauso sensualitatis ostio intra cubiculum suum soli Deo vacare queant. Adeo autem ab omni exterioris curae præputio, corda sua circumcidere studuerunt, quod nec greges, nec armenta, nec terras arabiles nec alias habent possessiones, nec temporalibus occupati sollicitudinibus & curis huius seculi, ab intentione spirituum retardentur. Præfixerunt autem extra septa monasterij sui terminos, quos non licet eius euagando, praterire. Solus autem Prior cum aliquo de fratribus suis, vt subiecta sibi visit et monasteria, vel alia necessaria causa potest exire, reliquis simplicibus fratribus in domo velut Iacob commendantibus.

{:0:}

CAP.

CAPVT LXV.

*Monasterium S. Crucis, iuxta Aretium Italia
opidum.*

1060.

Monasterium S. Andreae de Anellana, quod nunc S. Crucis dicitur, institutum est à Ludolpho, qui ob morum simplicitatem Columbinus vocabatur. Atque hinc originem sumpsit Congregatio Columbae, circa annum Christi 1060. à dicto Columbino sic dicta. Produxit ea multos insignes viros, ut S. Petrum Damiani, Guidonem Aretinum, Guimundum & alios.

CAPVT LXVI.

EINHAMENSE

*Monasterium, ad Scaldim fl. apud Aldenardam
Flandriæ opidum.*

An. 1063.

Hvius originem ita describit Meyerus in Flandriæ Annalibus: Anno C 10. Lxiiij. constructum à Balduino Pio, Flandriæ Comite monasterium Einhamense, illique attributum castellum Einham, eadem, quia ipse ab Hermanno Montensium Comite acceperat, libertate: permanente tamen eius loci patrocinio apud Comites Flandros. Institutus est ibi primus Abbas Vvalterus, ex

coeno-

cœnobio diui Vedasti accitus. Ita Meyerius.

At verò monasterium istud longè antiquius, idemque à clericis, seu Canonicis regularibus primo inhabitatum testatur. Chronographus Cameracensis, his verbis : Est locus super Scaldim fluuium, quem dicunt Iham, ubi mōderis temporibus honorabilis vir Comes Godfridus & vxor sua Mathildis, matrona videlicet memorabilis (erat enim suum prædium suis vībus oportunum) castro quidem munito nauigium, mercatum, teloneum, ceteraque negotia statuerunt. Infra castrum verò monasterium in honore sancte Mariæ, deputatis Canonicis, fundauerunt. Extrà autem Herimannus filius duo monasteria struxit, unum sancto Laurentio, alterum verò sancto Saluatori. Nunc igitur locus, ut pote nouiter instructus, ex omni sufficientia floret, & tamē esset vberior, nisi crebro hostili incursione quateretur, quod maximè ab inimicis Dei patitur, pro stabilitate regni & fidelitate Imperatoris. Hactenus ex Chronicō Cameracensi, quod definit ad annum Christi millesimum trecentum.

DE Einhamensis, siue, ut veteres appellant, Eihamensis castri antiquitate atque excidio, haud abs re fuerit commemorare, quæ in manuscripto Sigebertini Chronicī exemplari Lipsiano leguntur:

Anno CIO. v. mortuo Othono Duce, Du-

S catus

An. 1030.

An. 1005.

Consule ē
Sigeberti
Chronicō à
nobis cum
MSS. exem-
plaribus
collatum.

Herimannum Godefridi & Mathildis filium nominat Chronographus Cameraicensis, cap: 26. à nobis citatus.
** De Velserica vide Marchant Flandriam Lib. I.*

An. 1033.

catus Lotharingiæ datur Comiti Godefrido, filio Godefredi Ardennensis. Iste Dux Godefridus dictus est Eihamensis. Erat autem Eiham opidum & castrum munitissimum, & sedes principalis Ducatus regni Lotharici. Qui Dux Godefridus duxit Mathildem, filiam Herimanni Ducis Saxonum, filiam relicta Baldewini Comitis (Flandriæ) qui erat filius Arnulfi Magni Marchionis (Flandriæ). De qua idem Godefridus genuit tres filios Godefridum, Gozelonem, Hezelonem. Hezcelo Comes, post mortem Ducis castrum Eiham cum prouincia Brabantensi suscepit, & diu tenuit Hic enim genuit filium nomine Herimanum, & filiam nomine Berthildem, qui dum adhuc iuuenes essent, defuncti sunt, & in Ecclesia apud Felsekam sepulti: qui postea multis miraculorum signis claruerunt, sed à Virdunensibus monachis furtiuè ablati sunt. Alteram quoque filiam tradidit nuptui Reginero Montensi Comiti, simul cum tota prouincia Brabantensi. Deinde cum omnia sua ad votum ordinasset, reliquo in manus Regineri castro & Comitatu, apud Verdunum effectus est monachus.

Anno CIO. xxxij. in diebus Ragineri Longicolli traditum est fraudulenter castrum, quod dicitur Eiham, & datum est Baldewino Barbato, qui castrum funditus destruxit.

Anno CIO. Lxij. coenobium Einhamense
à Bal-

à Baldeuuino Comite, & Athela Comitissa
constructum est.

Anno C I O. C XXXIX. deiecta est vetusta
Eihamensis Ecclesia, & incepta est noua à
Snellardo Abbatē.

Einhamense porrò monasterium multa in a-
gro Antuerpiensi, nominatim in vico Turnino,
vulgò Duerne, olim prædia habuit, quæ Antuer-
piense S. Michaëlis cœnobium, ordinis Premon-
stratensis, titulo permutationis sive emtionis,
nunc possidet. Ex quo videri fortasse queat, Tur-
ninenses S. Fredegandi monachos, quorum cœ-
nobium, circa annum Christi octingentesimum
octagesimum secundum, à Normannis vastatum
tradunt, ad munitum Einhamense castrum ali-
quando aut configuisse, aut domicilium collo-
casse.

An. 882.

17. Iulij.

De S. Fredegando, eiusq[ue] apud Turninum
monasterio, Molanum lege in Natalibus Sancto-
rum Belgij.

ALCIACENSE S. SILVINI

Monasterium, apud Hesdinum Artesia
opidum.

AQ[uod] cœnobium istud sit inchoatum, non-
dum certò comperi. Loci antiquitatem ex-
eocolligas, quod S. Siluinus Episcopus (cuius no-
men Martyrologij Romani tabulis, ad diē XVII.
Febr. est adscriptum) in Alciaco obiisse legatur

An. 715.

Cœnla ho-

die S. Richarij Abbatia. ord.
S. Bened. in tractu Caletano.

An. 1072.

An. 1077.

Lib. V.
Decretal.

Epist. 350.

anno Christi septingent esimo decimo, quinto, ibidemq; tunc conditus sit à monachis Centulensis bus, qui S. Richarij hodie nuncupantur. Ex quo officiū detur, Alciacum olim cellam seu Prioratum fuisse, Centulensi cœnobio annexum.

De Alciacensis autem cœnobij primis Abbatis bus hæc recitat Iperius in Chronico suo Bertinensi Anno millesimo septuagesimo secundo Abbas noster Heribertus Suelgerum huius loci monachum, misit ad Alciacum locum nostrum, & eum ibidem primum Abbatem instituit, sed vix duobus annis abbatizauit. Quo defuncto Heribertus successorem ibi statuit Geruinum, huius loci monachum. Quo deposito Heribertus instituit ibi Norbertum monachum nostrum, anno millesimo septuagesimo septimo.

Solet enim Alciacensibus Abbas præfici è numero monachorum Bertinensem; qua de re exstat Rescriptum Innocentij Tertiij Pontificis Maximi.

Meminit & S. Bernardus Clareuallensis, Abbatis & Ecclesiæ de Alchi, incutam ei terram in elemosynam dari postulans.

Quomodo autem Cluniacense institutum apud Alciacenses sit introductum, ita narrat idem Iperius: Lambertus Abbas noster duabus primis Ecclesiis huius diœcesis, scilicet Morinensi, & Sithiensi reformatis, totum se Cluniacensibus indulgens, ad vicinas Ecclesiias refor-

reformandas, mentem intendit, oportunitatem nanciscens, nunc ex Ecclesiarum vacationibus, nunc ex monachorum dissensionibus. Anno itaque millesimo centesimo primo, Ecclesiæ Alciacensis (cui de iure, consuetudine, ac priuilegio consuevit, & debet, ex isto monasterio Abbas prouideri) Lamberto Abbe defuncto, Odonem Cluniacensem monachum, virum exemplarem, ad ordinem hic reformandum pridem missum, diligenter Hugonis, tunc Cluniacensis Abbatis, Alciacensibus Abbatem præfecit. Qui multa ibidem per religionis aduersarios aduersa perpeccus, illis fugientibus ipse cum viris timoratis, sibi adhærentibus, idem cœnobium ferè viginti annis, secundum regulam, & exteriorem abundantiam honorifice rexit. Hactenus Iperius.

An. 1101.

CAPVT LXVII.

Bantum vulgo Bantz in d. Heripolensi.

Fundatum id legitur in honorem S. Dionysij anno 1071. ab Abberarde Comitissa de Bant quæ ibidem sepulta est. Fuit pri-
mum sexus utriusque cœnobium; sed virgi-
nibus amotis, post vastationem rursus pro
monachis ædificatum est anno 1127. ab Otho-
ne Episcopo Bambergensi & Pomeranorum
Apostolo. Ita Bruschius citato loco.

1071.

Rota, seu Rotense monasterium, ad Oenum fl.
supra Vvasserburgum.

DE fundatione huius monasterij nihil certius potest tradi, quam ipsum Henrici quarti Imperatoris diploma, quod ibi integrum ac illæsum extat.

In nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis. Hēricus diuina fauente clementia quartus Romanorum Imperator Augustus; ideo fidelis nostri Cononis Palatini memoriam posteris transmittimus, quæ præterea semper in benedictione erit, quod Deum & S. Petrum omnium rerum suarū heredem reliquit. Habuit enim duos liberos, quibus substantiam suam diuisit, Cononem scilicet & Irmgardam, quæ cum marito traderetur, portionem sibi debitam accepit, & de parte reliqua omnē calumniā legitime refutauit. Deinde filius quoque duxit vxorem, celebratisq; nuptijs, dum multi conuenissent, inierunt consilium parentes cum filio & nuru sua, ne in die bonorum immemores essent malorum, & vt illi, qui omnia dedit, aliquid tribuerent. Conuenerunt ergo in hoc, vt in loco & fundo, qui dicitur Rota, quem præterfluit Oenus fluuius, qui etiam in Comitatu Arnolphi Comitis monasterium construerent, ibiq; monachos Deo famulantes congregarent. Placuit sic filio, placuit nuru, simulq; cum parentibus ad altare Sanctorum Martini et Antonii, procedentes tradiderunt Deo & SS. eius

quid

quidquid in regno nostro possederunt, si absq; li-
beris obirent. Nurus quoq; dotem quam ex mari-
to acceperat, monasterio in legitimam possessionē
tradidit, cum omni patrimonio quod in Lotarin-
gia possederat, si ex eodem marito Conone libe-
ros non generaret. Euolutis autem aliquot diebus,
filius ad seruitium nostrum vocatus, in bello ceci-
dit, & sic omnis hereditas ad monasterij ius, cui
traditum fuerat, rediit. Orbatus vero pater tota-
mente ad Deum conuertitur, sublatog; corpore
filij, & assumpta nuru, quæ sine prole remanserat,
ad monasterium properat, exequias celebrat, ce-
lebratisq; exequijs traditionem renouauit. Dat
sacer hereditatem, nurus dotem non conditiona-
liter, ut prius, sed perfectè Deo & Sanctis eius in
perpetuum; offeruntur viri militares, qui
dicuntur ministeriales, cum prædijs &
possessionibus suis, quos domi forisq; custodes
lateris habebat, quibus etiam iura statuit, ut mo-
nasterij gloriam teneant, & Abbatibus libere ac
regulariter substituendis honesto loco, gradu &
ordine deseruiant. Traduntur familiae diuersæ se-
xus & atatis, quibus etiam tertiam partem ser-
uity sui relaxauit; hisq; dispositis, traditionem
consummat, & prædia plurima Deo & fratribus
regulariter viuentibus confert &c. Con-
firauit hæc omnia Henricus Imp.

Ratisbonæ anno 1073.

Ita Hundius.

*Schyrense monasterium, vulgò Scheyrn, in
Germania.*

1077.

Schyrum siue Schyrense monasterium, su-
pra Pfaffenhouen situm Comitum initio
Schyrensum magnificum castrum fuisse legi-
tur, quod construxit Arnolphus Comes Chi-
rensis, filius Arnoldi malii. In monasterium
verò conuersum est hoc modo: Inchoata erat
ab Ottone & Alberto, nobilibus viris, solitu-
dinemque amantibus hominibus, in dicto-
rum Comitum ac Principum Schyrensum
ditione, montanis videlicet Bauariæ, iuxta
altissimum eius prouinciæ iugum, quod acco-
læ den Vwendelstein vocant, Eremitica quæ-
dam cella & Ecclesiola, annum Christi circiter
1077. consentientibus Ottone Schyrensi
Comite, eiusque vxore Haziga, Aragonum
Regis filia, & utriusque filijs, Ecchardo, Bern-
hardo, & Ottone, Principibus Schyréribus. Hæc
cella, iussu Ellenhardi, Frisingensis Episcopi,
ea tempestate ægrotantis ac grauiter de-
cubentis, à Pontifice quodam Polensi con-
secrata est. Decedente verò paulò post ex hac
vita Principe Ottone, anno nimirum Christi
1079. Haziga, vidua Ottonis cum filiorum
suorum consensu, ex humili ac Eremitarum
domo celebre monasterium construere, ac
dotare decreuit.

Transtulit verò monasticam sedem in paulò
amoeniorem locum, qui hodie adhuc à præ-
ter-

terfluente pisculentissimo fluuiolo *Vischbachav*y dici solet, & quatuordecim miliaribus à Schyro, septem à Monachio, duobus à S. Quirini Tigurino monasterio abest, ad pedem montis *Khnezagel* cognominati in Aibligensi districtu situm: vbi adhuc hactempestate duo sunt templa, quorum aliud S. Martino, alterum B. Virgini dicatum est, & Præpositura monasterio Schyrensi incorporata. Hunc locum Haziga fundatrix & pagis & vineis plurimis ditauit: in eoque coepit monastica D. Benedicti congregatio. In hoc fundatrix mortua & humata; at postea Schyrum translata est. Sed nec iste locus diu satis placuit: post sex enim annos à prima translatione iterum mutata est sedes: & secundò translatum monasterium è montanis in paulo liberiorem agrum ad Glauum fluuium, qui non procul inde in Ambram cadit, *Vsenhofium*, antiquitus *Glanek* à fluuiio dictum, tribus milliaribus à Schyrensi monasterio situm. Ilic in monte S. Petri (vbi hodie adhuc templum visitur ab Ottone Hazigæ fundatricis filio & à Bertholdo Comite de Burgheim ante duas aras ibidem sepultis, constructum) tertio inchoatum est monasterium, sub primo adhuc Abbe Erchenboldo. Sed post sedecim annos propter aquarum in sublimi monte S. Petri defectum, locus iste etiam parum commodus monachis visus est; quartoque translatum est cœnobium nuper inceptum, in ipsam Principum Schyrensum, vñanimi eorundem

omnium consensu auitam arcem ac sedē, amplam illam quidem, sed admodum ruinosam ac ferē desertam. Hæc Scyrensis monasterij initia sunt & exordia certissima. In media Ecclesia sublimis est tumulus Ottōnis fundatoris, ac Hazigae fundatricis.

In ingressu domus capitularis est aliud de terra eleuatus tumulus, sub quo 120. vtriusq; sexus Comitum ac Principum Schyrensum corpora sita, & in subterranea crypta, quasi ordine collocata esse dicuntur.

CAPVT LXVII.

AQVICINCTVM

Ad Scarpum fl. secundo milliari à Duaco.

An. 1079.

*De quo vi-
de Adolanū
in Natal,*

Ano millesimo septuagesimo nono, incoep̄tū est coenobium sancti Saluatoris in insula, quæ dicitur Aquicinctus, à viris illustribus Sichero videlicet atq; Valtero. Qui Sicherus habebat vxorem nomine Mathildem, nobilem quidem natalibus, sed nobiliorem moribus. Quæ coniugem suum crebriùs monendo, ad hoc opus aggredendum incitauit, ideò maximè, quod sanctum quandam Gordanium inibi quondam eremiticam vitam duxisse ferebatur. Vnde factum est, ut præfati viri hinc crebro colloquentes se mutuò hortarentur, & deliberantes An-

sellum

sellum de Ribodimonte, nobilissimum vi-
rum adeunt, & ab eo insulam illam, quæ eius
eratiuris, deposita. At Ansellus auditâ peti-
tione eorum, gauisus est valde, & sine dilati-
one gratis, quod petebatur, concessit. Itaque
ex condicô pariter properantes, Gerardum
II. Cameracensis urbis Præsulem aggrediun-
tur, ad cuius diœcesim tunc locus ille perti-
nebat, quid animo gerant, pandunt, & quia
eius parochiani erant, ut voto eorum assen-
tiat, exposcent. Quibus auditis venerandus
Pontifex libentissimè annuit, receptoque
fundo de manu Anselmi, quem ab eo in bene-
ficium tenebat, cum arundineto adiacente, eis
tradidit. Quo accepto, coenobium illic con-
struere cœperunt, & de suis allodijs compe-
tentem, pro ut poterant, ditauerunt. Aggre-
gantur ibi Deo deuoti viri, se cum facultatu-
lis suis Christo deuouentes, eius grex pusillus
esse gestientes. Quorum curam memoratus
Præsul gerens, duos ex monachis Hasnonien-
sis coenobij, honestæ vitæ, ad instituendos
eos eis misit; è quibus vni, Alardo nomine,
curam commisit, & Abbatem ordinavit. De
quo quia se occasio præbuit, libet paucis a-
perire, cuius simplicitatis, cuiusque bonitatis
fuerit. Is etenim, si res exigeret, ut quoquam
progredi debuisset, non meliore in equum si-
bi eligebat, sed & sœpe animal, quo veheba-
tur, capistro pro freno regebat. Residentibus
monachis in claustro, in medio eorum sede-
bat, & veluti quilibet ex eis, cum sobrietate

agebat,

SS. Belgij, 9.
Octob. Alij
Anselmum
occupant.

agebat, familiariter cum eis colloquens, & dominum eorum se esse obliuiscens. Si quis ei venerationē impendere valuisset, osculan-
do manus, vel genua, seu alio quolibet modo,
cum quadam animaduersione prohibebat, di-
cens, se eis hunc morem indulgere, futuros
que post se adserebat huiusce exactores reue-
rentiæ. Nec ista tamen referentes, in eos in-
uehimur, qui hæc more Ecclesiastico sibi con-
gruenter sinunt fieri. Præfatus Pontifex cer-
nens eosdem fratres haud segniter instare re-
bus cœptis, eamdem Ecclesiam omnimodis,
quantum perualuit, libertauit; propter quod
baculum regiminis in manu sua retinuit ut ei-
daret, quem sibi congregatio canonicè eli-
geret. Præterea contulit eis quædam altaria,
sed & innumera impendit beneficia. Erat e-
nim in Ecclesia sanctæ Mariæ Cameracensis,
cui idem Gerardus præerat Episcopus, vene-
rabilis Decanus nomine Hugo, qui tam eum
dem Episcopum, quam alias fideles viros Ca-
meracenses utriusque ordinis animabat, ut li-
berales existerent præscripto cœnobio. Ipse
quoque omnem pœnè substantiam suam illò
conuehebat, vnde monasterium & habitacula
fratrum primitùs edificauit.

Hæc ex manuscripto Sigeberti Gūblacēsis Cro-
nico, quod Aquicincti, à quodā eius loci, ut appa-
ret, monacho auctū adseruatur fideliter hausim⁹.

Quomodo autem Cluniacensis instituti refor-
matio apud Aquicinctinos sit introducta, narrat

Iperius

Iperius in Chronico suo Bertinensi: Anno Domini millesimo centesimo decimo, monasterium Aquicincti ad religionem reparatum est & reductum per Dominum Lambertum Abbatem nostrum, cum ex monachorum dismissionibus nactus esset oportunitatem, monachis Aquicincti inter se tumultuantibus, in tantum, ut suum Abbatem expellentes deponderent. Hoc itaque Dominus Lambertus considerans, per secretos internuntios illos induxit, ut virum venerabilem, moribus egregium, ac prudentia, facundiaque decoratum sibi sumant in Abbatem, quod collapsa eorum Ecclesia releuetur. Et eis nominari fecit Dominum Aluisum monachum nostrum reformatum, Ecclesiae sancti Vedasti tunc intendentem. Igitur Aquicinctenses monachi Aluisum, instinctu Lamberti Abbatis nostri, in suum Abbatem elegerunt, qui consilio & auxilio eiusdem Lamberti, eandem Ecclesiam reformatum, & in spiritualibus ac temporalibus sic exaltauit, ut eius nomen celebre fieret ubique, & idem Aluisus tandem eligeretur in Episcopum Atrebatensem. Hactenus Iperius.

Est verò cœnobium istud longè notissimum a Gymnasio Aquicinctino, quod in Duacena Academia R. P. Ioannes Lentallerus huius loci Abbas excitandum curauit, & Patribus Societatis Iesu regendum commisit.

DE Aquicinctensis, siue Aquicinensis, ut veteres nuncupant, cœnobij primis Abbatibus,

De Lam-
berto Ab-
bate Berti-
nensi
plura vide.

Cap. 17.
II. & 40.

Cap. 48.

eorum -

*eorum rebus gestis, in manuscripto Sigebertini
Chronici exemplari, quod Aquicincti ab eius loci
monacho auctum exstat, ista me legere memini:*

An. 1086.

Anno C I O. LXXXVI. consecrata est Ecclesia huius Aquicinensis cœnobij, in honore Domini nostri Iesu Christi, eiusdemque genitricis S. Mariæ, à Domno Gerardo Cameracensi Episcopo, decretumque ab eodem Præsule, ut festivitas illorum Sanctorum, quorum pignora hunc allata fuerant, omni anno agatur in hoc loco.

An. 1087.

Anno C I O. LXXXVII. obiit Alardus primus Abbas huius Aquicinensis Ecclesiae. Cui successit Alelmus, ex Normannia, de cœnobia Becci.

An. 1088.

Anno C I O. LXXXVIII. obiit Alelmus II. Abbas Aquicinensis cœnobij, qui quantæ bonitatis fuerit experti sunt febricitantes, dum ad tumulum eius dormientes, febrim cum somno saepius deposuerunt. Cui successit Haimericus, Atrebatensis monachus, litteris eruditus.

An. 1090.

Ea tempestate venit Aquicinctum quidam nomine Gelduinus, qui ex monacho Laudunensi Abbas S. Michaëlis de Terrascia, reliqua Abbatia ob amorem Domini reclusus vixit Aquicincti.

An. 1092

Aly Gualtherus,

An. 1093.

Anno C I O. XCII. Gerardus Episcopus Cameracensis obiit, qui nostrum cœnobium valde dilexit, & sublimare studuit. Gualtherus ei succedit.

Anno C I O. XCIII. Ecclesia S. Georgij Hesdinensis traditur Ecclesiae Aquicinensi.

Anno

Anno C I O. X C V. expulso ab Episcopatu
Gualchero, Manasses ei succedit, Obijt Rainol-
dus Remensis Archiepiscopus.

An. 1095.

Anno C I O. X C VI. Ansellus de Ribodi-
monte, fundator Aquicinensis Ecclesiae, cum
Godefrido Bullonio, Duce Lotharingiae, alijsq;
Principibus Christianis, ad terram sanctam Tar-
cis eripiendam proficiuntur.

Anno C I O. C. Robertus Comes Flandri-
ensium ab Hierosolymis repatrians, detulit
secum brachium S. Georgij martyris, quod
Ecclesia Aquicinensi transmisit, per veneran-
dum Haimericum Abbatem ipsius loci, illa-
tum Aquicincti III. Kal. Iulij.

An. 1100.

Anno C I O. C II. Obijt Haimericus tertius
Abbas Aquicinensis, cui successit Geldui-
nus.

An. 1102.

Anno C I O. C V. Manasse Cameracensi Epi-
scopo accepto monachico habitu, Odo pri-
mus Abbas ex coenobio S. Martini Tornacen-
sis Ecclesiae, in Episcopatu ei succedit.

An. 1105:

Anno C I O. C IX. Gelduinus quarto loco
Aquincti Abbas, fastidiens onus regiminis,
potiusque eligens otium olim actae reclusio-
nis, reliquit curam animarum, & iterum effe-
ctus est reclusus apud S. bertinum. Cui suc-
cessit in cura pastorali Rotbertus, eiusdem
coenobij monachus.

An. 1133.

Anno C I O. C XI. Robertus Aquicinensis
coenobij quintus Abbas, ægrè ferens infecta-
tione quorumdam sacerulariū vexari Ecclesi-
am sibi creditam simul quia hoc ei imputaba-

An. 1145:

tur,

tur, consilio accepto dimisit Abbatiam, succedente ei Domno Aluiso.

An 1130.

* De B.
Gosuino
Molanus
in Natal.
SS. Belgij
vires vita
Aquicinct.
Et apud
nos MS. est.

An. 1166.

An. 1173.

Anno C I O. C X X X . defuncto Domno Roberto Atrebateni Episcopo, succedit ei in Pontificatu Dominus Aluisus Aquicinensis Ecclesiae sextus Abbas, vir magnae religionis & singularis severitatis: Cui in in Aquicinensi Ecclesia substituitur Dominus * Gozuinus septimus Abbas.

Anno C I O. C L I . in ciuitate Atrebateni post beatæ memorie Domnum Aluisum Episcopum, qui in expeditione Hierosolymitana obierat, ordinatus est Godescalcus IV. Episcopus.

Anno C I O. C L V . in insula Aquicinensi dedicata est Ecclesia beatæ Dei genitricis Mariæ à Godescalco Atrebateni Episcopo, mense Iulio.

Anno C I O. C L X V I . piæ memoriæ Dominus Grozuinus, Abbas Aquicinensis septimus, caritate illustris, amator pacis & religionis, VII. Id. Octobris circa medianam noctem, die Dominicæ de hoc saeculo transiit. Quo in Ecclesia B. Mariæ semper virginis, in loco ubi orare consueuerat, cum magno filiorum suorum gemitu tumulato, Alexander, Prior eiusdem Ecclesiae, ei octauus succedit.

Anno C I O. C L X X I I I . Alexander Abbas Aquicinensis pretiosas plurimorum Sanctorum reliquias de diuersis Ecclesiarum locis congregauit, quas in theca auro & argento ad hoc preparata decenter locauit.

Anno

Anno C I O . C L X X I X . Simon Abbas istius loci, in reditu à Concilio Romano Clareuallem diuertit, & reliquias Domini Bernardi, eiusdem coenobij Abbatis, petitas obtinuit, & in hoc Aquicinensi monasterio decenter reposuit.

An. 1179.

Anno C I O . C L X X X . Dominus Simon abbas Aquicinensis nonus, communicato cum fratribus suis consilio, Ecclesiam S. Saluato-
ris, mense Septembri deponit, eò quod non sufficeret tam parua basilica magno conuen-
tui Aquicinensi.

Anno Christi C I O . C L X X X . anno à constructione eiusdem Ecclesiæ centesimo IIII.
mensis Martij die II. iacta sunt fundamenta istius nouæ Aquicinensis Ecclesiæ. Primum la-
pidem in fundamento Balduinus Comes isti-
us pagi, manibus suis cum cæmento posuit.

An. 1181

Hugo, Cameracensis quondam Decanus, qui Ecclesiæ Aquicinensi in principio suæ prouectionis, magno fuit adminiculo, à pro-
prio remouetur sepulchro. Nam nouæ Eccle-
siæ fundamentum per ipsum recto trâmite suum dirigebat cursum. Lapis in sepulcro eius repertus est, in quo hoc scriptum contine-
batur:

Hic est sepultum corpus Hugonis Decani
S. Mariæ Cameracensis Ecclesiæ, qui constru-
xit claustrum, cum porticu eiusdem Ecclesiæ,
capellamque S. Gingulsi. Insuper, ut cætera
taceamus, multis annis à carne abstinuit, su-
per plumam non iacuit, nisi fortè in hoc mo-

T haste-

nasterio, iussu Abbatis. Hic construxit claustrum, porticum, Eleemosynarium, capellamque B. Mariæ, & multa alia beneficia fratribus conculit. Hic in festiuitate omnium Sanctorum, postquam Missam celebrasset, graui infirmitate percussus, monachus effactus, obiit in bona confessione & vera fide, anno Domini C^{irca}. XCIII. VI. Idus Decembris.

Anno 1202.

Anno C^{irca}. CCII. Obiit Dominus Simon Abbas nonus; cui successit Dominus Adam decimus.

Anno C^{irca}. CCIV. Dominus Adam obiit. Cui successit Dominus Vuillelmus undecimus, postmodum Abbas sancti Amandi, & Romam profectus & inde rediens factus est monachus Clareuallensis.

Ipsa autem facta Abate S. Amandi, dominus Simon Abbas XII. ei successit. Is incœp am Ecclesiam ab avunculo suo Simone nono Abate feciter cōsummauit, & duobus campanilibus cum vndecim campanis studiosius insigniuit.

Anno C^{irca}. CCVIII. Vuillelmus noster Abbas vndecimus, Abbas S. Amandi efficitur. Cui successit Dominus Simon Abbas XII. de quo supra diximus.

Anno 1212.

Anno C^{irca}. CCXIX. Honorius Papa II. concessit domino Simoni Abati Aquicinctensi XII. & successoribus eius, usum mitrae & anuli.

Hactenus ex manuscripto Sigibertini Chronicon

nici exemplari Aquicinctino, quod pro sua humanitate nobiscum communicavit vir Ecclesiastiarum Belgij antiquitatum peritissimus, Franciscus Barrus, Prior Aquicinctinus; cuius varia de Belgicorum monasteriorum exordijs scripta utimam typis aliquando evulgentur.

CAPVT LXIX.

AETLENSE monasterium, vulgo Aetl.

Est id situm in ripa Oeni, supra VVasserburgum, & fundatum ab Arnolphe, Comite Damasiano, amicissimo Henrici quarti Imperatoris, ibidem cum uxore Gisala sepulto circa annum 1080. quod quidem per fratrem eius Fridericum dictum Rocho, ad tantam egestatem redactum est, vt egrave tres monachos alere posset. Engelbertus Comes Vvasserburgensis postea refecit, ac collaplerat: Limpurgium arcem seu castrum suum vicinum solo æquauit, quod otio & solitariæ vitæ ac disciplinæ strepitus ciuiles atque auxili minimè conuenirent: demum Vvasserburgum cum toto famulitio migravit, atque ibidem de cetero habitauit:

Et hoc circa annum Domini 1160.

1080.

T 2

CAP.

CAPVT LXX.

FIDEMIVM,

*Vulgò Femy, in finibus agri Cameracensis, se-
quimillari à Landresio Hannoniæ opido.*

An. 1081.

Hic coenobio initium dedere, anno Christi millesimo octogesimo, nobiles Angli duo, qui patriis sedibus abierunt, ut incogniti pacifice Deo alicubi seruirent. Cumque Romam sc̄ se contulissent, Pontifex Maximus Benedictinam ipsis regulam pr̄scripsit. Alter eorum, Stephanus nomine, primus huius loci Abbas fuit, estque basilica eiusdem loci S. Stephano protomartyri dedicata.

Hoc porrò coenobium egregiè auxit Nicolaus Episcopus Cameracensis, eo nomine primus, vt arbitror, itemque Cathedrale Canonicorum eius vrbis collegium: adeò vt episcopus iste, & Canonici Cathedrales, secundarij (vt sic loquar) fundatores habeantur. Fuit autem ab annis amplius centum viginti, inter Francorum Reges & Belgarum Principes, lis & quæstio de coenobijs huius situ? vtrorum videlicet in ditione illud situm existat. Vulgò ditionis Cameracensis esse creditur; sicutque arbitri, siue legati partis vtriusque cum Mandiderij anno millesimo sexcentesimo tertio conuentum agerent, iudicarunt.

*Hæc ex manuscripto quodam codice, aliis
que*

An. 1603.

que monumentis, Julianus Lignæus, sacerdos Cameracensis, vir eruditus, nobis per literas signis-
cauit.

AFFLIGEMIVM,

Tertio milliari à Bruxella, vrbe regia.

Vetherico monacho S. Petri Gandensis, Romani Pontificis auctoritate, per Flandriam ac Brabantiam, ad clericorum præsertim concubiniorum, populique mores emendandos, prædicante; inter alios quinque * milites ad poenitentiam sunt conuersi: quos inter Gerardus, cognomento Niger, eminebat. Qui quidem seculo renuntiantes Affligemensis in Brabantia cœnobij principia incoharunt anno millesimo octogesimo tertio. Fuerat is locus antea non nisi latrocinantium conuenticulis aptus, tertio verò post anno Gerardus Cameracensis Episcopus basilicam Affligemensem dedicauit. Sexto autem anno primus Abbas Fulgentius ibidem est constitutus. Hæc Balduinus Niniuensis in Chronico suo manuscripto. Meyerus in Annalibus Flandriæ, concionatorem illum vocat Gedericum, dicitq; monachum fuisse Blandivensem; ex verbis tamen Balduini Niniuensis videri fortasse queat, eum monachum fuisse ad D. Bauonis, quod cœnobiū estud propriè sancti Petri Gandensis nuncupari soleat.

* Media et
catus scrip-
tibus mi-
tues sunt
quos hodie
quites nū-
upamus.

An. 1083.

Idem Meyerus milites, siue Equites sex nominat Geldulphum, Theobaldum, Emelinum, Hargerum, Viboldum, & Gerardum: quos ait ad Hannonem Episcopum Colonensem, pro crimine remissione, à Gederico primum missos esse, indeq; reuersos, consilio eiusdem, in Affigemien solitudine celtam edificasse. Ceterū de anno fundationis legi olim solent apud Affigemenses versiculi isti:

Annus millenus octogenus, quoque ternus
Dum fertur, locus hic principium reperit,
Vide Sigeberti Chronicon à nobis cum MSS.
codicibus comparatum.

DIPLOMA HENRICI CO-
MITIS BRACBATENSIS, ET
fundatoris coenobij Affigemien-
sis, qui Tornaci in hastiludio
an. 1096. occu-
buit.

*Notent an-
tiquis:atis
Brabantie
studiosi.*

In nomine sancte & individuae Trinitatis,
Ego Henricus diuinâ propitiante clemen-
tiâ * Bracbatensis patriæ Comes & Advo-
catus, omnibus tam præsentibus quam futuris
fidelibus, omne datum optimum & omne do-
num perfectum descendens à patre lumen.
Notum vobis facimus qualiter miles quidam
meus Gerardus nomine, cum alijs quibusdam,
quos æquè diuina gratia & præuenit & sub-
secuta est, balteo militari deposito, ut melio-
rent

rem inuenirent hereditatem, militiam Iesu Christi professi sunt, & in Comitatu meo, loco ab antiquis Hafflingem vocato, modo autem Nouo monasterio appellato, habitatione saltuosam adhuc & desertam elegerunt, ut quanto amplius remoti a secularibus, tanto sub regula beati Benedicti Deo seruirent familiarius. Erexerunt autem Ecclesiam in honore beati Petri Apostolorum Principis, ut, ubi antea erat spelunca latronum, habitatio inciperet tandem recte viuentium, & qui erat locus rapinæ & homicidij, mutaretur in possessionem pacis, & fructus eleemosynarum. Quoniam vero locus ipse ad Comitatum nostrum hereditario iure videbatur pertinere, ego fratres meus Godefridus ab eisdem exorati fratribus, & pro remedio animarum nostrarum omniumque antecessorum nostrorum, legitimè, & ex toto liberè ad altare ipsius Ecclesiæ tradidimus: præterea quoniam særissimè probata valde nobis placuerit militaris eorum industria, tam pro seculari eorum amicitia, & pro remuneratione diuina, de eodem allodio adiacente, & ad seruitium nostrum remanente, in silvis & pratis, in campis & pascuis, in piscationibus & venationibus omnem eis usum habere nobiscum. Ut autem per amplius beneficium maius ad dei seruitium cresceret eis desiderium, capellam nostram liberam in Vuauera subterius sitam, cum tota decimatione superioris Ecclesiæ, cum debita institutioni presbyteri subiectione, cum terris

Vuauera-
sis capella
datur af-
fagemensi-
bus.

* muneris

insuper aliquibus nostræ culturæ subsistenti-
bus, cum telonio & maceria cum molendi-
nis & curtibus ad nos in eadem villa perti-
nentibus, huic traditioni legitimè addidi-
mus. Quod si, vt verè de misericordia Dei
præsumimus, ad meritum eorum accesserit
& * numeris Abbatem eligere, baculumque
super altare positum ipsi committere, nullo
Principe, nullo Episcopo contradicente, in
eorum erit potestate, quatenus secundum eo-
rum regulam eligatur, qui eligendus est, &
per ostium Iesu Christi ingrediatur qui ordi-
nandus est, remotâ omni alienâ contradicti-
one & suspectâ occasione. Nos verò de ali-
qua sibi illata iniuria si appellare voluerit,
quasi pro animabus nostris, pro eis nos expo-
nemus, nec quidquam aliunde de loco illo
nisi orationes fratrum, & Dei retributionem
recipere volumus. Et vt hæc nostra traditio,
vel conditio omnibus retrò seculis rata &
inconuulsa permaneat, charta & atramento
rem vti est, notamus & roboramus. Ante om-
nia Dominum omnipotentem & Sanctos eius
citamus, & fideles nostros, qui huic traditio-
ni interfuerunt, idoneos testes subtersigna-
mus. Steppo Brussellensis, & frater eius
Vualterus, Balduinus de Aloft, Gerardus de
Cumbersaca, Adalbertus Snakart, Theoderi-
cus de Budengem, Anselmus de Erpe, Sigerus
frater eius, Herebrand de Hordingoschen,
Folcardus & Godescalcus filij eius Ingelber-
tus Kaluastert, Sigerus Sanderlensis Onulfus

de Mil-

de Miluerschen, Gislebertus pe Laca, Arnulfus & Obertus de Ordengehem, Henricus Cameracensis Ecclesiæ Canonicus, Alardus Canonicus, & Godero & Meinerus Clerici de Louania, Ioannes Canonicus de Petinge hem, Gerardus de Leneca, Godefridus de Lathem, Franco, Amandus, Hugo de Brusselle, Amulricus de Beckensele, Higerus de Aloft, Vualterus de Afca, Vualterus de Hamme, Actum est hoc anno ab incarnatione Domini C I O . L X X X V I . Regni vero Henrici Regis 35. Præsulatus Gerardi Episcopi x.

An. 1089.

DIPLOMA GODEFRIDI
PRIMI, COGNOMENTO BARBATI,
Ducis Lotharingiæ & Comitis Louaniensis,
qui fuit frater Henrici
Comitis Brabantensis.

IN nomine sanctæ & indiuidua Trinitatis,
ego Godefridus, Dei miseratione Dux &
Marchio Lotharingiæ, & Comes Louaniæ,
audiens Apostolum exhortantem, dum tem-
pus habemus operemur bonum ad omnes,
maxime autem ad domesticos fidei, fratres in
cœnobio Affligimensi, Deo & sancto Petro
seruientes, terrenæ meæ hereditatis partici-
pes facere disposui, ut in cælo heredum Dei,
& coheredum Christi consortio merear ag-
gregari. Quia enim idem cœnوبium in meo
allodio fundatum, à me & fratre meo Comi-
te Henrico libertate donatum, Deo incre-

T 5

men-

mentum dante, in breui plurimum creuit, tam fratum numero, quam religionis testimonio, congaudens eius prouectui, & cooperari volens profectui, in quibuscumque sciui, vel potui, illud honorare, exaltare, & munire dignum duxi. Veniens igitur ad altare sancti Petri, cum duobus filijs meis Godefrido & Henrico, plurimis hominum meorum, tam liberis, quam seruis presentibus, astante etiam Petro, loci ipsius Abate, cum tota congregacione, quod immunitatis siue libertatis iam olim cum fratre meo donaueram, filiis meis collaudantibus, innouauit. Quidquid etiam ex meo allodio, vel emtione vel hominū meorum collatione fratres acquisierant, cum omni usu, iure & seruitio ad ipsam terram pertinente, in siluis, pratis, aquis, & pascuis liberè tradidi, cellam quoq; sanctæ Mariæ in VVauera, sicut etiam cum suis appenditijs præfatus frater meus donauit, item cellam sanctæ Mariæ in Fliderbeca, quam ego eidem Ecclesiæ subieci, terram in Selleka, quam à Stephano de Bunlar fratres acquisierant, terram apud Cobengē, quam Arnulfus de Rode cum vxore sua Mabilia eis vendiderat. Item terram in * Itte, quam à VValtero Amandi filio emerant, & cetera omnia, de quibus ego, ut liber Ecclesiæ aduocatus donum suscep-ram, super prædictum altare legitimè reddidi. Licentiam etiam eis indulsi, emendi, & acquirendi, quæ possent ex allodio meo, quod homines mei à me in beneficio tenebant,

& à te

VVauera.**Fliderbe-
ca.***** forte
Itte.**

& à telonio meo in omni terra abfolui. In electione Abbatis eorum nihil iuris me habere recognoui, nihil dominationis, seu violentæ potestatis super locum ipsum mihi retinui. Si autem de aliqua iniuria sibi illata fratres me appellauerint, ibi aduocatum, iudicem, & vindicem me recognoscam, & contra malefactores eorum, ac si pro anima mea, me eis opponam. Nec fas sit in posterum vlli successorum meorum, ad hoc exequendum, aliquem personæ suæ vicarium subrogare, sed quicumque Comes terræ brabantensis fuerit, ipse mihi sicut honore & potestate, ita benevolentia & affectu ad defensionem Ecclesiæ succedere debet. Hæc ergo statuens, pro redemptione animæ meæ, & fratris mei, & parentum meorum, in tutamen etiam salutis, & honoris filiorum meorum, & omnium successorum meorum, nullum aliud munus vel seruitium exegi, nisi orationes fratrum, easdemq; solas posteris meis pro omni munere exigendas, & seruitio dereliqui. Quæ ut nota fiant omnibus & præsentibus, & post nos venturis, scripto ea mandari, & sigilli nostri impressione, & testium adstipulatione, filiorum quoque meorum voluntario consensu, roborari feci, & ne à quoquam temerè violentur, in præuaricatores anathematis sententiam ab Abbe promulgari postulaui. Testes horum omnium fuerunt, duo filij mei, Godefridus & Henricus, Onulfus Presbyter, Godezo Capellanus, Vual-

terus

An. 1138.

terus de Crainhem, Henricus de Afficha, Hugo Rampart, Vualterus de Merbeca, Arnulphus de Oppendorp, Gosuinus Hirundo, Vualterus de Vvembleue, Nicolaus de Ozkerka, Arnulfus de Bigardis, Arnulfus de Rode, Lambertus de Sauenthem, Giselinus de Hunzeghem, Anselmus de Capella, Franco Pincerna, Gosuinus Clubbiue, Rinerus de Hauerel, Gosuinus filius Modebaræ, Franco filius Mariæ, Acta sunt hæc anno ab incarnatione Domini C I O. c. XXXVII. Indictione prima, in Pontificatu Innocentio, in regno Conrado præsidente.

DIPLOMA B. IDAE, MATRIS GODEFRIDI BULLONII,
Ducis Lotharingiæ, & post Regis Hierosolymorum.

IN nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis.
Ego Ida boloniensis Comitissa, humilis
Christianilla, cunctis in fide manentibus
gaudia promereri promissa fidelibus. Notum
fieri cupio, tam præsentibus, quam futuris,
signum meæ dilectionis, erga Dominos meos,
& fratres, videlicet monachos cœnobij
Noui monasterij, cui vocabulum Hafflingem
inditum erat ab antiquis. Quoniam mihi,
multisque eorum complacuit conuersatio,
& religionis effectus, dignum duxi me com-
mendare talium orationibus, nec in incerto
diuiti-

diuitiarum sperare, sed has potius cum eis
participare. Igitur in allodio meo, & villa,
quæ vocatur Genapia, pro salute animæ meæ, *Ida Gen-*
piaensem
patris quoque mei Ducis Godefridi, & Comi-*Ecclesiam*
tis Eustathij Domini mei, Ecclesiam cum de-*dat affi-*
cimis & vniuersis eius redditibus, firmiter *gemen sibus.*
perpetuoque iure tenendam dedi supradictis
fratribus; in idipsum filijs meis Godefrido,
Eustathio, Balduino mihi cooperantibus.
Filius quoque meus Dux Godefridus in ea-
dem villa Genapia quinque mansos terræ do-
nauit ijsdem fratribus, ad quos ego postea in
augmentum concessi quasdam partes circumiacentes, planè sextum mansum conti-
nentes, ab omni comitatu, & censu tributario
liberas & expertes. Insuper autem quidquid,
sibi vendicabant, quippe quod à prioris doni
tempore possederant, & vsibus suis assigna-
uerant, siue in siluis, siue in pascuis, siue in
* sartis, eis concessi eadem libertate, quæ te-
nui, sed & omne participium in silua, & reli-
quo vsuario communi, in hoc nihilominus
filijs meis consentientibus mihi. Factum est
autem hoc apud Traiectum in Ecclesia S. Ser-
uatij confessoris, præsentibus etiam reliquijs
sanctæ Gertrudis virginis pro simili negotio
illuc tunc allatis. Ut autem hæc traditio om-
nibus retrò seculis rata & inconuulta per-
maneat, omnem rem, vti gesta est, literarum
memoriæ commendamus, & sigillis nostris
ego & Godefridus filius meus roboramus, &
testes idoneos, qui huic rei interfuerunt, sub-
tersi-

* Satis.

ter signauimus. ¶ Signum Lamberti nostri capellani, S. Roberti capellani. S. Gerardi comitis de Gelre, & fratrī eius Henrici. S. Godescalci de Iacen, S. Henrici de Cuc. S. Arnulfi de Rede, S. Cononis de Montaut. S. Theoderici de Bemel. S. Hende birbaica, S. Balduini de Ostruic. S. Vualteri de Grimberges, S. Reyneri Aduocati Leodicensis. Denique de scriptis testibus, & illud notum facimus, quod Comes Henricus qui eandem villam in beneficium à nobis tenuit, duobus annis antequam hæc donatio confirmaretur, nobis reddiderit ad opus fratrum, quod ad eum pertinuit. Factum est autem hoc incarnationis Domini anno millesimo nonagesimo sexto, Indictione quarta, regnante Domino nostro Iesu Christo: anno etiam profectionis Christianorum contra paganos Ierusalem.

DE Affligemensi cœnobij exordijs, deq[ue] eius filiabus, &c, ut sic dicam, traducibus, puta VVauerensi, Fraxinensi, Andreano, Forestensi, Bornehemensi, Bigardiensi, & Fliderbecano monasterijs siue cellis, distincta temporum serie, leguntur ista in manuscripto Sigebertini Chronicorum exemplari Lipsiano.

Anno C¹0. LXXXIII, Affligemense cœnobium tale, auxiliante Deo, sumvit exordium. Prædicante Vuetherico seruo Dei, qui quasi stella matutina in medio nebulæ, effugandis obscuritatibus erroris apparuit, conuersi quinq[ue] milites suis integrè renuntiant. Inter

quos

An. 1096.

An. 1083.

quos Gerardus Niger, qui cæteris excellentior videbatur, doctoris sui consilio animatus, cum socijs locum Afflighem dictum, sicut nomine, sic omni barbarie incultum (quippe qui latrocinantium tantum conuenticulis aptus erat) ædificare, & claustrum in eo exstruere aggreditur.

Anno C I O. LXXXVI. Affligemensis cœnobij fundatores, qui omnibus abiectis ita nudi ad ædificandum claustrum conuenerant, ut nihil secum, præter panes tres, dimidium caseum & pauca ferramenta detulerint, vix tribus annis exactis, à Gerardo II. Cameraensi Episcopo, in honore Apostolorum Petri & Paulli, Ecclesiam dedicari faciunt.

Comitissa Adela, cum duobus filijs suis, Henrico & Godefrido, ad ædificandum iniibi cœnobium, eundem locum libertate donauit.

Prædicti fratres monachos, à quibus monachicum ordinem discerent, sibi adlociauerunt.

Anno C I O. LXXXVII. Dominus Fulgentius huius cœnobij primus Abbas hoc anno electus est in festiuitate S. Martini.

Anno C I O. LXXXVII. Dominus Fulgentius primus huius cœnobij Abbas consecratus est in festiuitate S. Gregorij.

Anno C I O. XC I. nobilis vir Heribrandus diuinâ reuelatione admonitus à S. Petro apud Afflighem ad conuersionem venit; qui XXX. die mox à Deo vocatur. Quem secuti quinque

An. 1086.

An. 1087.

An. 1091.

filii

filiij eius, frater quoque magni nominis & Potentiae, nomine Ingelbertus, omnes tonsurati ad cœlestes thesauros terrena patrimonia transtulerunt.

Genapia.

* *Godefridus Bullo-*
nius.

Fraxinensis:
cella.

Cella S.
Andrea.
sol.

Forstum.

An. 1120.

Anno C I O. x c v i . Ida boloniensium Comitissa tradidit nobis Ecclesiam, quæ est in villa Genapia, cum decimis & vniuersis eius redditibus, consentientibus filijs suis, Godefrido Duce, Eustathio & baldeuuino.

Idem * Godefridus Dux, filius in eadem villa quinque mansos terræ nobis donauit; ad quos ipsa postea quasdam partes circumiacentes, plane vnum cōtinentes, in augmentum concessit.

Anno C I O. x c i x . cellam Fraxinam dominus Fulgentius Abbas suscepit regendam. Parro Fraxina seu Fraxinea cella, Gallicè Fresne, Prioratus est in Gallo-Brabantia, cuius initia Ereemburgi pia matronæ debentur.

Anno C I O. c. cellam sancti Andreæ prope Brugas sitam dominus Abbas Fulgentius suscepit regendam. De ea fuse egimus cap. xlviij.

Anno C I O. c v . immunitas Affigemensis Ecclesiæ etiam Apostolicâ auctoritate à Pascha huius Papa corroboratur, anno VI. Pontificatus eius.

Dominus Fulgentius Abbas locum, qui Forest dicitur, suscepit. Vide cap. lvij.

Anno C I O. c x x . cellam in Bornehem dominus Abbas Fulgentius suscepit regen-

dam,

dam, tradente Abbatे, & Canonicis eius monachis factis, quia per eos regi non poterat.

Est autem Bornehemium Flandriæ municipium, titulo Baronatus illustre, inter Antuerpiam & Teneramondam opida, ex opposito Tamise, ad veterem alueum Scaldis fl. situm; in quo Abbatiale Canonicorum regularium olim cœnobium, circa annum millesimum centesimum fundatum exstitit, cuius hodieq; rudera ac vestigia spectantur. Sed N. Bornehemiensi Abbatе secundo, cum sodalibus suis, institutum Benedictinum in Affligemio amplectente, universa eius loci prædia Affligeniensibus accesserunt. Hodie Bornehemium Præpositura est ac parœcia, Affligeniensi Abbatiae annexa.

Anno CIO. CXV. Dominus Fulgentius Fliderbeccæ. Abbas locum, qui Fliderbekedicitur, suscipit. Vide cap.l.

Anno CIO. CXXXII. Domno Fulgentio Abbati locus Bigardis commendatur. Vide cap.lxi.

Anno CIO. CXXXIX. Godefridus Louaniensis, Dux Lothariensium moritur, & Affligeniensis templi sepultura honoratur.

Anno CIO. CXI. Henricus Comes, filius Ducis Godefridi, superiori anno defuncti, militiæ cingulo deposito, Affligeniensis monachus factus, cœlestis militiæ signaculum accepit, & citè vocatus à Deo migravit.

Bornehe-
mensis olim
Abbatia.

Bigardia.

An. 1139.

An. 1152.

*Bruxella in
basilicas S.
Nicolai me-
ritis B. Ma-
ria plurima
patruntur
miracula.
* Capellam
B. Mariae in
Vuauera
Henricus
Comes Bra-
chatesis de-
dit Afflige-
mienstibus
an. 1096,
Vide cap.
xliij.*

Anno CI C. clii. in Ecclesia S. Nicolai, quæ constructa est in opido Brusellenſi, S. Maria mater Christi operata est tanta miracula, quod à temporibus Apostolorum adeò magna & frequentia, in tam breui tempore nū quam sunt audita. Dum enim consensu Abbatis Affigemienſis, & consilio fratrum, fere trum illud in honore S. Mariæ auro & argento operiendum, ab Ecclesia* Vuauerensi, cum cæteris reliquijs, quæ in eadem continentur, fuisset allatum, & in Ecclesiam S. Nicolai reuerenter locatum, statim operante diuina virtute, per merita gloriosæ virginis, cæci viſum, surdi auditum, claudi gresum receperunt, & tot infirmi variis languoribus oppressi, à Paschali hebdomada vsque in diem nativitatis S. Ioānis sanitatē optatā consecuti sunt. Si fratres supradietæ Ecclesiæ hæc per singulastili officio fidelium memoriarum commendassent, non paruum volumen posteris profuturum conscripsissent.

Hoc bono odore tota prouincia in breui respersa, non solum ex nostris, sed & ex valde remotis partibus factus est concursus diuitum & pauperum: diuersæ ætatis, & utriusque sexus fideles cum oblationibus suis conuenierunt, & tantam pecuniam, quæ non facile æstimari potest, hac ratione diuidendam obtulerunt; partim scilicet in sustentationem pauperum, partim in restaurationem Ecclesiarum, partim in usus fratrum in Ecclesia Affigemienſi, vel Vuauerensi Deo seruienti-

um. Ab-

um. Abbas etiam Affligemensis, & fratres eius, pedites vsque ad ipsum opidum conuenerunt, vbi albis vestiti & cappis induti, processionem multitudine monachorum compositè & honestè ordinauerunt, & sic cantando, Deum & eius Genitricem collaudando, cum magna gloria & applausu totius populi: qui ea die dicuntur fere ad xxx.milia conuenisse, Ecclesiam S. Nicolai intrauerunt. Attestati sunt fideles, numquam se aliquo conuentu, qui factus sit aliquando, siue Imperatoris, siue iussu Romani Pontificis, tam honestam, & tam bene ordinatam processionem vidisse.

Quoddam insuper beneficium, quod non esset silentio prætereūdum, imò super cetera commendandum, ipsa gloriosa Domina consultit toto illo tempore fidelibus suis, per quod bella multa, quæ iam, instigante maligno, concitata fuerant, & seditiones consopitæ quieuerunt. Dum enim ex diuersis partibus multi conuenissent, de quibus auditum est, quod inimici essent ad inuicem, statim sine villa exactione pecunia, vel qualibet satisfactione, quæ inter sacerdotes in huiusmodi negotiis solet fieri, solo Dei timore, & amore piissimæ Matris correpti, interuentu fidelium in pace reconciliati sunt.

Hoc finito tempore relatū est feretrū illud in supra nominatam Ecclesiam cum reliquiis; nec tamen toto illo anno desistit Mater misericordiæ à cœptis circa circa infirmos beneficiis.

An. 1153.
Onse Lieue
Vrouwe
van VVa-
ueren.

Anno CIO. CLIII. Brusellenses opidani
Dominam nostram (sic enim aiunt) de Ecle-
sia Vvauerensi deuotè & humiliter tollen-
tes, cum honore suscepérunt, & suō tempore
pacificè & cum gaudio remiserunt.

Hactenus ex MS. Sigeberti Gemblacensis
Chronico, quod à monacho Affligeminiensi au-
ctum, V.Cl. Iustus Lipsius è sua ad nos bibliotheca
transmisit.

Affligemiense porrò cœnobium, inter Bruxel-
lam & Alostum opida loco amœnissimo situm vi-
situr; cuius quidem loci dignitas Abbatialis, Apo-
stolicā ac Regiā auctoritate, Archiepiscopatui
Machliniensis, patrum memoria instituto, est an-
nexa.

CAPVT LXXI. MVNSTERIENSIS Seu Monasteriensis, B. Virginis Abbatia, olim extra, nunc intra muros vrbis Luceburgen- sis sita.

Haud longè à muris vrbis Luceburgensis,
in iugo montis, inter ruinas castri Veteris
Luceburgensis, & castri Mansfeldici, à
Petro Ernesto Mansfeldio, anno millesimo quin-
gentesimo nonagesimo, exstructi, celebre olim
existit cœnobium, BB. Apostolis Petro & Paulo
primitus dicatum, post Deiparæ Virginis co-
gnomento donatum, quod ob excellentiam pra-
ceteris

ceteris eius tractus cœnobij vulgo Munster est nuncupatum. Istud an. Christi millesimo octogesimo tertio à Conrado Comite Luceburgensi cui uxor fuit Clementia, Henrici IIII. Imp. filia, conditum esse, mihi per literas R.P. Ioannes Berzelius, huius olim cœnobij, nunc Epternacensis Abbas significauit.

Bellis porrò saeuentibus inter Carolum V. Imp. & Franciscum I. Gallia Regem, Munsterensem cœnobium à nostris hominibus, ne Gallis hostibus domicilium præberet, incendio absumptum est. Estque id temporis in sepulcro fundatoris inueniata tabula plumbea, cuius hanc fuisse inscriptionem testatur Gaspar Bruscbius in Chronologia monasteriorum Germaniae:

In nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis, quiescit hic Comes Conradus. Hic cū inter seculi principes famâ probitatis esset celeberrimus, sepulcrum vitæ principis adiit amore diuino succensus, indeque regens, diuinâ vocante clementiâ, obiit peregrinus, sepultus in terra decenter, non sua: indeque anno dormitionis suæ secundo sublatus, an. quarto, ipso die annuæ migrationis suæ de seculo, hîc fuit repositus, præsente coniuge sua Clementia, per manus filiorum suorum, Adelberonis Primicerij Metensis, Henrici Comitis, Conradique Comitis, præsente Rodolpho Abate, filio Comitis, quem ipse prouisorem & ordinatorem huius loci statuerat. Facta sunt

An. 1083.

hæc regnante permisso Dei, Henrico tyranno
damnato, ac piæ memoriae Gregorio Pontifi-
ce Romano. Obiit autem VI. Idus Augusti,
anno Dominicæ incarnationis 1086.

An. 1086.

Ceterum Carolus V. Imp. monachis Munste-
riensibus Xenodochium pauperum, basilica S. Io-
annis Baptiste contiguum, atque in ipsa urbe Lu-
ceburgensi situm, cœnobia novo excitando, post-
modum donauit, quod hodie ædificij ac discipli-
nâ monasticâ est illustre. De Munsteriensis cœ-
nobij origine atque Abbatibus, plura qui volet,
Ioannem Bertelium, in Historia Luceburgensi
nuper edita consulat.

ALDEBURGENSE

Monasterium, secundo milliari ab Ostenda,
. Flandriae opido olim situm.

An. 865.

Aldeburgum primæ olim notæ apud Flan-
droes opidum fuisse constat. Sed Attila
Hunnorum Rege Galliam vastante, cum alijs o-
pidis excisum est; & monstrant hodieq; castro-
rum Attilæ locum, primo lapide ab Aldeburgo,
quem vernaculè Attilaghem nuncupant. Tra-
dunt autem à Balauino Caluo, Flandriae Comite,
ad annum Christi octingentesimum sexagesi-
mum quintum, burgum Brugense, cum à pa-
tre eius muniri coepit esset, Aldeburgi ruderis-
bus eo adiectis, cinctum fuisse.

In hoc porrò Flandriae tractu S. Vrsmarum,
Episcopum & Abbatem Laubensem, Euangeliū

olim

olim doctrinam sparsisse, tradit Anso Abbas Laubiensis, in historia vita eius, quæ à Ratherio Veronensi Episcopo emendata. & à Laur. Surio, quamquam non plenè, typis est edita. Nos eam integrum ex manuscriptis codicibus Laubiensibus nacti sumus, in qua sic inter alia legitur: ipse prouinciæ dominus Aldo nomine, B. Vrsmani prædicatione ad fidem Christi conuersus, donauit de suo dictum vocabulo Aldeburch vicum, in quo construxit, atque consecravit Ecclesiam in honore Petri Apostoli, & mille passus vndique per circuitum: de quo postea dotauit Ecclesiam Laubensem, quatenus ipse B. Petrus Apostolus, cui à Domino ligandi atque solvendi collata est potestas, patrocina-
retur Flandrenibus atque Menapensibus, qui de diuerfis idolorum cultibus reuocati, facta erant vna Ecclesia Christi. Sic Anso & Ratherius.

Anso obiit
an. 713.

Alij tamen Aldeburgum, siue Oudeburgum, quasi vetus castrum, ab antiquitate sic dictum volunt. Ut ut sit, illud cōstat an. Christi millesimo octogesimo quarto, à S. Arnulfo Suescionum Episcopo monasterium insigne Aldeburgi, in honore SS. Petri & Pauli Apostolorum, exstructū. De his rebus fusè Meyerus in Annalibus Flandrie: An. CCCC. LIII. factum est memorabile illud prælium ab Aetio Romano aduersum Hunnos in campis Catalaunis. Stabant pro nomine Romano, præter Aetij exercitum,

An. 1084.

An. 453.

Visigothi, Alanī, Burgundiones, Frāci & Saxones, magis Attilæ Regis odio, quād Romanorū studio adducti. Attilæ præter Hunnos aderant Ostrogothi, Quadi, Rugi, Gepidæ & Marcomanni. In his Reges sex nominatim memorati, Attila Hunnorum, Valamirus Ostrogothorum, Theodericus Visigothorum, cum filio Thurismundo, Ardaricus Gepidarum, Meroueus Francorum, & Sigebar Alanorum, Ceciderunt CL XXX. millia hominum, in quibus Theodericus Rex Visigothicus. Viētus Attila de morte sibi consicēda cogitauit, sed eo omisso consilio, in Pannoniam se recipit. Eā tempestate vix vlla per Gallias ciuitas Hunnicam subterfugit rabiem. In hac nostra Belgica Tornacum & Taruanam & Aldenburgum excisa lego. Tum Colonia Agrippina, (teste Rhenano) Tungrorum opidum, Nouesium, Vtricesium, Castra Herculis, Vetera, Asciburgum, Nouiomagum, Antennacum, Bingum, Magotiacum, Argentaria, Augusta Rauricorum, multaque alia opida partim ab Hunnis, partim à Francis funditus destructa sunt, quorum de vastatione Sidonius Apollinaris,

Etiam terrificis diffuderat Attila campis
In campos se, Belga, tuos: (cundum
Francus Germanum primū, Belgamque se-
sternebat.

An. C I O. L VI. Aldenburgenses collapsum lōgā ætate D. Petri templū, lapidibus opidi iam olim euersi redificarunt: quā tempestate eo

in opī

in opido tantus est cœmiterio Virginis Matris habitus honos, ut in illo nisi nobiles non sepelirentur, aliquique omnes, qui obscuri essent generis, ad D. Petri humarentur. Pro eius templi restituti memoria hos fecere versiculos:

Anno millesimo quinquageno quoque sexto,
Huius opus templi cœptum cognoscitur esse,
Lignea Basilica fuerat quo condita primùm
De miraculis, quibus est illustratum anno
C I O. L X X X I. templum Aldéburgense, vide
Epistolas quas edidimus de Viris illustribus.

Anno C I O. L X X X I V. Conon Roberti
Flandriæ Comitis cubicularius, Aldenbur-
gensis Ecclesiæ gentilitium tenebat sacerdo-
tium. Cæterum Hasecca eius vxor, mulier re-
ligiosa templum tantis miraculis insignitum
diutius retinere formidabat. Quapropter Co-
non suasu vxoris Roberto Comiti, Robertus
Episcopo Rabodoni, Rabodo autem S. Arnul-
fo Episcopo Suessionuni id ipsum tradidit:
quod ipsum Arnulfus, assentiente Roberto
Comite, statim conuertit in cœnobium Be-
nedictinorum monachorum.

Anno C I O. L X X X V i j. x v i i j. Kal. Septem-
bris Aldenburgi defunctus est diuus Arnulfus
Episopus Suessionum, sepultusque ibi in æde
D. Petri. Tunc Arnulfus eius nepos ex Aszela
sorore primus factus est Abbas Aldenbur-
gensis. Haec tenus Meyerus.

Parrò Aldeburgense monasterium, anno Chri-
sti, millesimo quingentesimo septuagesimo octavo,

An. 1084.

Fuit iste
Rabodo seu
Rabodo
Nauionen-
sis ac Tor-
nacensis E-
piscopus.
An. 1087.

Eius vita
existat apud
Surius
T o. 4.

An. 1578.

à Caluinianis pœne funditus est euersum; loci vero huius monachi hodie Brugensi in urbe agunt, pacatiora aliquando tempora exspectantes.

Ceterū inter Abbates Aldeburgenses olim Hariulfus emicuit, qui vitam S. Arnulfi Suefionensium Episcopi litteris consignauit, quæ manuscripta exstat integra in Vrscampo, Ord. Cisterciensis monasterio, apud Nouiomum Picardia urbem, cuius hoc est initium: Domino Lamberto Dei gratia Tornacensi Episcopo filiorum ultimus Hariulfus. Hanc ipsam Surius To. IIII edidit sed præfatione triplici omissa

Huius etiā Aldeburgensis cœnobij alumnus fuit Arnoldus VVionus patria Duacensis, qui bellis ciuilibus apud Belgas renascentibus, in Italiā se contulit, optimeq[ue] de vniuersa familia Benedictina est meritus, libris aliquot, de illius origine, progressu ac viris illustribus, in luce editis, quos Ligni vitæ titulo prænotauit.

H A M M E N S E

Monasterium, inter Aeriam & Lilariam,
Arteſieopida.

An. 1018.

Ioannes Bertinensis Abbas XXXIX. consecratus est an. Domini millesimo octogesimo primo. Huius Abbatis anno tertio Baldinus Ghisnarum Comes, & Ingelramus Lilarensis Dominus à peregrinatione S. Iacobi re-deuntes per Pictauiam, hospitati sunt in monasterio

nasterio Carofenum. Et videntes ibi religio-
nem bene vigere, de monachis Carofensibus
secum ad has partes adduxerunt. Et quidem
Balduinus Andrense, Ingelramus vero Ham-
mense monasteria in honorem S. Saluatoris
fundauerunt, an. Domini millesimo octogesi-
mo quarto. Sic Iperius in Chro. M.S. Bertinensi.
Cui Meyerus in Annalibus Flandriæ subscribit:
Anno clo. LXXXIV. Balduinus Comes Ghif-
nenensis, & Engerannus Lilariensis, reuersi ex
Hispania à Compostella d. Iacobi, monachos
secum deportauerunt ex monasterio Caro-
fensi in Pictonibus, permissuque Gerardi Mo-
rinorum Episcopi, Ghisnensis Andrense, Li-
lariensis verò Hammense condidit cœnobium.
Hactenus Meyerus. Haud abs re fuerithoc lo-
co subiectere fundationem cœnobij, Capellensis
seu Merkenfis, ex Iperij eiusdem citato Chronicō:
Anno Domini millesimo nonagesimo Eusta-
thius Boloniæ Comes, & vxor eius Ida paren-
tes ac genitores illius clarissimi atque illu-
strissimi Godefridi de Bullione, ac Balduini
postea Regum Hierusalem, fundauerunt mo-
nasterium B. Mariæ de Capella, intra termi-
nos de Merck, iuxta Calesium, in loco, qui pri-
us dicebatur Broucham, & monachos ibi Há-
menses instituerunt. Vbi & ipsa Ida Comitis-
sa XI. de capillis B. Mariæ virginis, quos ab
Hastulfo Rege magnis precibus impetra-
uerat, cum aljis Sanctorum reliquiis obtulit.
Idem tradit Meyerus in Annalibus Flandriæ.

An. 1084.

Cœnobij B.
Maria Ca-
pellensis seu
Merkenfis
origo.

Porro

Cap. 19.

Porrò Merckense seu Capellense hoc cœnobium secundo ferè milliari à Caeto olim situm, postea adiunctum est cœnobia Morinensi S. Ioannis in Monte, de quo supra diximus.

S. DIONYSII

Monasterium, in Broqueroia, secundo lapide à Montibus Hannoniae metropoli situm.

*Obiit illa.
An. 1086.*

Richildis Flandriæ & Hannoniae Comitissa, & filius eius Baldwinus, pījs operibus & eleemosynis intendentes, in suo allo-dio Ecclesiam S. Dionisij construxerunt, in qua monachos S. Benedicti instituerunt, & ipsam villam, multisque in locis terras cultas & incultas, silvas, & aquas, & prata, seruos & ancillas eidem Ecclesiaz contulerunt, & qua potuerunt libertate, atque honore adficerunt. In diebus illis Montibus Hannoniae in Ecclesia sancti Petri tredecim erant canonici, quorum præbendæ ad donationem Capituli sancti Germani, eiusdem vrbis, pertinebant. Vnde Richildis Comitissa, & Baldwinus eius filius tantum effecerunt, ut illæ præbendæ in usus monachorum sancti Dionysij conuerterentur. Et cum omnes oblationes altarium Montensium, & capelliarum ad Sacellanos sanctæ Vualdetrudis, scilicet ad canonicos sancti Germani, excepto monasterio S. Petri, pertinerent, compositum

tum

tum fuit ut Ecclesia sancti Germani monasterium sancti Petri, ab Ecclesia S. Dionysij sub annuo censu sex denariorum in ipsius S. Dionysij festo soluendorum, in ipsa Ecclesia S. Dionysij, susciperet perpetuò tenendum.
Hac ferè Iacobus Guisianus in MS. Hannonia Chronico.

CAPVT LXXII.

Zuiphaltense monasterium in d. Constan-
censi.

Zviphaltum siue Zuifaltaha, Latinè *Ad duplices aquas*, cœnobium à duobus ri-
uis Aych cognominatis, in ipso mona-
sterio concurrentibus sic dictum, Constan-
ensis dioecesis, non procul à Danubio in-
ter Hanigum & Riedlingum oppida, tri-
bus miliaribus supra Vlmam in Alpibus Sue-
viae situm, fundatum amplissimeque dotatum
est anno Christi 1088. in honorem B. Mariæ
Virginis, pro XII. monachis ex Hirsaugia
adductis, ab illustribus Comitibus de Achalm
Luitholdo & Chunone duobus germanis fratri-
bus, pontificatum Urbano secundo, impe-
rium verò Henrico quarto tenentibus. Do-
 datum est mox ab *Adalberto* quodam co-
mite Calevensi Siadelfingia-
censis cœnobij funda-
tore.

1088.

CAP.

CAPVT LXXIII.

S. MARTINI

Cœnobium, in vrbe Tornacensi.

S Eligius Nouiomensis ac Tornacensis Episcopus, dentes duos Sancti Martini Turonensis Episcopicum haberet, quos pio affectu, ex maxilla beati Præfusilis extraxerat, cum sacrum eius corpus à Lothario Galliæ Rege aureæ capsæ includendum accepisset, indignum iudicans sacratissimos hosce dentes, diutiùs apud se, sine honore publico, retinere, statuit eos publicè in basilicis honorandos deponere. Cum itaque apud Tornacum Neruiorum, prædicationis Euangelicæ munus obiret, montem amoenissimum reperit, in quo sanctum Martinum olim orasse, mortuumque ad vitam reuocasse, constanter incolæ adfirmabant. Ratus itaque optimam propositi sui exequendi occasionem sibi oblatam, in dicto monte, opidi muris nunc inclusa, basilicam & monachorum cellas exædificauit, eoqué in loco alterum beati Martini dentem (alterum enim Nouiomensi Ecclesiæ dedit,) quem hodieque monachi piè adseruant, reliquit. Destructum est autem hoc S. Martinicœnobiū à Normânis Belgicam vastantibus, anno octingentesimo octogesimo secundo, soloqué æquatum, præter facellum quod inter ruinas, miritis haud

dubiè

AN. 882.

dubie beatorum Præsulum, subsistens, post
instauracioni occasionem dedit. Anno nam-
que Christi millesimo nonagesimo secundo
postquam Odo, summæ vir eruditionis, Au-
relijs Tornacum à Collegio Canonicorum B.
Virginis euocatus, scholisque præfectus an-
nos quinque Rectoris munere laudatissime
functus fuisset, & sanctioris vitæ genus cum
discipulis suis aliquot, amplecti iam statuif-
set, Radbodi Nouiomensis ac Tornacensis
Episcopi rogatu, B. Martini facellū, apud mu-
ros urbis inter rudera adhuc subsistens, comi-
tante clero, populoque applaudente, postridie
Kal. Maias (qui dies tunc Dominicus erat)
cum socijs possidendum accepit. Vixit au-
tem cum suis primū iuxta regulam S. Au-
gustini: at postmodum, Haimericu III.
Abbatis Aquicincti consilium fecutus, S. Be-
nedicti habitum atque institutum adsumvit.
Anno vero millesimo centesimo quinto,
ab iustauracione monasterij decimo quar-
to, dictus Odo Abbas, ad Episcopatum
Cameracensem raptus est; relictis in mo-
nasterio, à se nuper exstructo, mona-
chis Benedictinis amplius octoginta, qui-
bus abiens Segardum virum optimum præ-
fecit, qui annis viginti & uno, magna
cum laude, præfuit. Hæc ferè ex loci istius
monumentis desumpta nobis transmisit R. P. Pe-
trus Lohierius, eiusdem cœnobij Abbas, noſter olim
in studijs Theologicis Louanijs collega. Ceterum

*Meyerus
in Annal
Flandria
tradit id
factum
an. 191.*

An. 1105.

Odo

Lib. de blasphemia in S. Sanctum.

In Bibliotheca SS. Patrum.

An. 1092.

Odo sede sua Episcopali postmodum pulsus, quod virgam & anulum, quae consecratus ab Ecclesia acceperat (ut ipse met scribit,) ab Henrico IIII. Imp. iter atò nolle accipere, ad Aquicinctinum cœnobium se contulit, ubi & obiit anno millesimo centesimo decimo quarto. Scripsit is varia, quæ Tritthemius, Henricus Gandauensis, & nos in Bibliotheca Belgica recensemus: ex quibus existat Commentarius in Canonem Missæ ad Vulbodonem monachum Affligemensem conscriptus.

Est autem in hoc Martinensi cœnobio pulcherrima atque amplissima librorum manuscriptorum Bibliotheca, quam aliquando cum admiratione lustrauimus.

Varios inter manuscriptos codices, ad quos Sieberti Gemblacensis Chronicon à nobis cum Appendice Anselmi Abbatis Gemblacensis evulgatum, comparauimus, & Ortelianum exemplar à Tornacensis huius cœnobij, ut appareat, monacho auctum usui nobis in primis fuit. In eo autem non pauca de monasterij istius instauratiōne leguntur inserta, quibus nostratis Ecclesiastice antiquitatibus studiosum nequaquam duximus frustandum:

Anno C I O. X C I I. in suburbio Tornaciensi ad septentrionalem plagam urbis, monasterium sancti Martini construere incipit

Odo

Odo Aurelianensis, VI. Non. Maij, die Dominico. Ex condicō namque prædicta die eō adueniens, comitante eum solemini processione Domno Radbodo eiusdem vrbis Episcopo, & clericis Ecclesiæ beatæ Dei genitricis Mariæ, cum populi maxima multitudine, locum ab eodem suscepit Episcopo, vñā cum IV. fratribus secum ibidem Deo militaturis regula Canonica, sub habitu clericali. Qui Odo Aurelianis oriundus, Tornaci tunc temporis Scholasticus, nullo Cisalpinorum inferior famâ celebrabatur, Dialecticæ artis, ceterarumque liberalium scientiâ. Qua ex re, vndeque ad eum clericis confluentibus, vñus ē peregrina superueniens regione, anulum aureum illi obtulit, in quo monostichon hoc insculptum fuit:

Annulus Odonem decet aureus Aureliensem. Hæc retulimus, vt ex ijs coiiciatur, quantum apud vnam regalium Ecclesiarum honorem habere potuisset, si illò tetendisset, dum maluit Christo adhærere in loco pauperiei & indigentia.

Anno CIO. XCIII. Odo Aurelianensis, inualecenter religionis fero, monachicum habitum vñā cum ceteris fratribus suscipit, secum in hoc monasterio S. Martini Tornacensis constitutis. Et quia tanta fama viri, vt prædiximus, circumquaq; diffusa, tantumque lumen sub modio laterè diu non potuit, Dei ordinatione, qui eum altius in posterū sublimare disponebat, cuncta congregatio iam, Deo

An. 1093.

largiente, numerosior adulta, vñanimi volūtate parique voto, eumdem Odonem Abbatem sibi præficit, assensu Radbodi iam prædicti Episcopi. Cui in tantum diuina gratia adfuit, vt cum ante eius aduentum, idem locus per CCC. ferè annos desertus fuisset, nec quidquam omnino appendiciorum haberet, plusquam LXX. monachos infra XII. annos in eo congregauerit, constructis sufficienibus eis officinis, tantâ agrorum amplitudine acquisitâ, tantaque substanciali, quæ superabundaret ad necessarios usus, tam superuenientium hospitum, quam inhabitantium monachorum.

Anno 1105.

Anno C I O. C V. Manasse Cameracensi Episcopo accepto monachico habitu, Odo primus Abbas ex cœnobio sancti Martini Tornacensis Ecclesiae in Episcopatu ei succedit. Hactenus ex manuscripto Siebertini Chronicorum exemplari quod olim Abrahami Orteli, Cosmographi Regij fuit, nunc in bibliotheca Soc. IESV Antuerpiæ adseruatur.

Obiit autem Odo X I I I. Kal. Iulij, an. Christi millesimo centesimo decimo tertio, (non decimo quarto, vt alibi legitur:) quod ex libello seu ^{*} Epistola longiore, de eius vita & obitu à N. monacho Aquicinctino scripta certo didici. In qua de scriptis eius hæc inter alia leguntur: Exstant apud nos quedam eius opuscula, quæ digna habentur memoria, scilicet de Canone Evangeliorum, & Canone Missæ libelli duo, Disputatio

* Exstat
ta MS. a-
pud me &
alibi.

tatio contra Iudæum, Homilia de Villico, Liber vnausde originali peccato, & alias de blasphemia in Spiritum sanctum, quem interrogationi meæ dignatus est respondere, meoque nomini consecrare.

Commentarius arius porrò in Canonem Missæ scriptus est ad Vuolbodonem monachum Affligemensem, vnum è sex illis primis militibus, qui cœnobij Affligemensis fundamenta iecerunt.

CAPVT LXXIV.

Formpachense monasterium, vulgò Formpach, in Bauaria.

1094.

DE fundatione istius monasterij scribit Auentinus, quod omnino non conuenit cum infra scriptis monumentis & confirmatione Lotharij Imperatoris, ex quibus, quomodo se res habeat, certius comprobatur. *Incipit commemoratio traditionum cœnobij siue monasterij S. Mariae, quod est ad Formpach. Ego Berengerus, Formpachensis cœnobij primus non meis meritis Abbas, & hi, qui mecum congregati sunt fratres, animaduertimus, alterne charitatis & debitæ esse retributionis illos describi, qui primum, & qui deinceps sua hereditatis heredem fecerunt Ecclesiam nostram, qua est ad Forempach consecrata in honore S. Dei Genitricis Mariae, pariterque loca, à quibus & quomodo ad hanc*

tradita sint, adnotari, ut notitiam illorum, quae tradiderunt, successoribus nostris relinquimus, & per hanc memoria eorum nominatim fiat & longa. Tradidit namque in primis Domina Himmelrud, venerabilis matrona, ad eandem Ecclesiam, cum manu Aduocati sui, in usus ibidem Deo seruientium, haec suæ proprietatis loca, quæ hic sunt nominata, villam scilicet Themnaten, Vvinehartesheimin, Mackingen, Hartheim, Rischermin, Minicheimin. Accepit quidem ea ipsa materfamilias Thiemonem Comitem in Aduocatum sibi, etiam dictæ Ecclesie, & his omnibus, qui vel quæ ad hanc pertinent; earatione & complacitatione, ut nunc post illum eiusdem aduocationis curam & regimen susciperet, qui in filijs eius primus esset & ate, & sic simili modo de filijs in filios suæ posteritatis huius tutelæ procuratio transiret, quatenus è pro-pensiōri cura susceptis in patrocinatum patroci-naretur, quo se vicem & locum patris, auti, etiam proauī procurare sciret: postea Eckpertus Co-mes quarto loco à prænominato auo Thiemone eiusdem procurationis debitor effectus, consilium habuit cum Abbatibus, cū Marchionibus, & alijs honestoribus religiosis viris religionis, & maxi-mè cū Episcopo Pataviensi Vdalrico, & ex fiducia & auctoritate consilij eorum, congregatis, in eodem loco Formpach monachis, effecit Abbatem Bern-geram, monachum expertum atque probatum,

quem

quem Episcopus Patauiensis ille, qui supra, anno
Incarnationis Dominicæ 1094. inductione se-
cunda, 16. Calend. Ianuarij, Abbatem conse-
crauit, & faciens sermonem pro eo ad populum,
enunciauit ea, quæ ipse Aduocatus Eckpertus, &
cunctus qui aderat populus collaudauit, videlicet,
vt ea ipsa Abbatia ad Formpach sit libera, &
monachi illi post mortem Abbatis sui liberam po-
testatem habeant ad eligendum sibi Abbatem,
vnde cumque huic nomini idoneum inuenire pos-
sint, siue in suo siue in alio vicino, seu longinquo
monasterio, & is qui electus fuerit, ad designatio-
nem suæ electionis baculum ab altare sui mona-
sterij sumat, & si forte monachi illi in electione
dissentiant, tunc adueniens Episcopus Patauien-
sis, cum Aduocato ipsorum eos suis exhortatio-
nibus coadiuuet, & vt mediator senioris partis
sententiam tenere persuadeat; moxq; idem Præ-
fus hæc ita suo decreto cum clericis & Abbatib;
qui presto erant, stabiliuit, & Episcopali
banno confirmauit. Aliunde hæc firmari non e-
rat propter schismata & dissensiones, qua tunc
temporis in sede Romana erant, & in regno.

1094.

Burrhonium siue Burrhense monasterium,
in d. Constancensi.

Monasterium istud situm est in Ducatu
Vvirtembergensi, secundo lapide ab

X 3

Vlma

1095. Vlma Sueviæ metropoli, fundatumque circa annum 1095. ab Anselmo, eiusque filijs Henrico & Hugone, Palatinis Tubingensibus.

1099. In eadem d. Constantiensi visitur Biblignum, cœnobium pariter Ordinis Benedictini, in honorem S. Martini anno 1099. ab Othono & Hermano, fratribus, Comitibus de Hirchberch.

Castellum monasterium, in Palatinatu Superiore.

1098. IN honorem Dei ac S. Petri fundatum est hoc monasterium anno Christi 1098. à Frederico Comite de Castelberch & Bertha eius coniuge.

Abbatia Ordinis S. Benedicti, quæ hodieq; perstant ac florent ex Chronico Constantiensi Ioannis Pistorij Præpositi Vratislauiensis anno 1607. edito.

Petri-domus, alias Petershausen, in urbe Constantiensi.

Augia maior vulgo Reichenovv.

Zuuyfalten.

S. Georgij in nigra silua.

Alberspach.

Blauubeuren.

Ochsenhausen.

VViblingen.

VVeingarten.

Engel-

Engelberg cœnobium tam monachorum
quam monialium Ord. S. Benedicti in tra-
ctu Lucernensi.

Augia Prigantina.

Ysni sive Isni.

Cella B. Mariæ.

S. Truperti in Nigra silua prope Friburgum.

S. Petri in Nigra silua,

Rynouu.

S. Ioannis in Turtaal,

S. Galli.

Muri S. Benedicti A.

Truob.

S. Georgij in Stain,

Thuregum, monialium.

S. Blasij.

Omnium Sanctorum in Schafhusen.

Isnense monasterium.

Situm est hoc monasterium, intra muros
Isnae, opidi Imperialis apud Sueuos, & fun-
datum in honorem SS. Iacobi & Georgij an.
1096. à Mangaldo Comite Veringensi, eiusq;
filijs Vraltero & Vvalfrado, vt scribit Bru-
schius libro citato.

1096.

Neresheimium, tertia lapide à Nordlingia co-

Suevia opida.

Fundatum ac dotatum legitur an. 1095. ab
Hartmanno comite Dillingensi & Adel-
heide eius coniuge; consecratum vero ab
Ulrico Hartmanni comitis filio, Episcopo
Constantiensi.

1095.

Ochsenhusium, in Suevia.

Est in Suevia quoque Ochsenhusiensis Abbatia, duobus milliaribus à Memmingia-
co, totidemque ferè à Biberaco sita: cuius
primi fundatores ignorantur. Fuit olim non
nisi Præpositura, à S. Blasij monasterio in Her-
cynia filua dependens, sed anno 1420, facta
est Abbatia libera & à S. Blasij iugo prorsus
exempta.

Anno 1540. totum cœnobium in corpora-
tum est, ut loquuntur, Episcopatui Constanti-
ensi.

CAPVT LXXV.

*Augia maior Germanicè Reichenovv ad lo-
cum inferiorem, in d. Constantiensi.*

1098.

Illustris hæc Abbatia, olim vtriusque se-
xus, nunc solummodò monachorum, fun-
data legitur anno Christi 1098. ab *Udalrico*
Rhetorum & Brigantiae Comite, templumq;
dedicatum est ab *Ulrico Constantiensi Episco-
po*. Fuit hoc monasterium exemptum, nunc
verò Episcopatui Constantiensi est incorpo-
ratum. In Augia maiore quiescunt reliquiæ
S. Marci Euangelistæ, Venetijs eò aduenientæ
ante annos sexcentos: ut tradit *Io. Pistorius*
in Chronico suo Constantiensi. itemque *S.
Pirminij* huius loci Abbatis, ut idem comme-
morat.

Alba

*Alba Augia Narcoſtorum aut potius Norici,
Germanice Vveiffenavv im Nordgevv,
in diœceſi Bambergensi.*

Fundatum legitur hoc monasterium anno 1053. à Gebhardo Comite, qui Eistetensis Ecclesiæ Episcopus, ac tandem post Leonem IX. consanguineum suum, Romanus Pontifex factus, Victor I. cognominatus est.

Postea anno circiter 1130. quasi post liminio renouatum atque ampliatum est à S. Otthono Bambergensis Ecclesiæ Episcopo, Pomeranorum Apostolo. Ita Bruschius lib. de monasterijs Germaniæ.

Est & Alba Augia Sueviæ, hoc est Album Pratum, siue ut alij vocant minor Augia vulgo die Minderovv, magnificum ordinis Præmonstratiensis monasterium prope Rauenspurgum opidum Imperiale, de quo vide chronicon nostrum Præmonstratense.

Augia diues, vulgo die Reichenovv, monasterium amplissimum in insula fundatum est circa annum 724. à Pirminio Episcopo Meldensi eiusque loci primo Abbe, auxilijs Caroli Martelli: ad quod non nisi Principes, Comites, ac Barones olim admitti solebant. Ceterum Abbatia ista Constantiensi Episcopatui est incorporata circa annum 1544. consentiente Romano Pon-

1053.

724.

CAPVT LXXVII.

*Casale Benedicti, vulgò Chezaubenoist,
in Francia.*

1098.

TEmporibus Leodegarij Archiepiscopi Bituricensis qui sedit anno 1098. fundatum fuit *Casalis Benedicti* cœnobium ad dotatum, auctore Andrea, illius monasterij primo Abbatे, qui obiit anno 1120.

Est hoc monasterium caput Congregationis reformatæ in regno Galliæ. Exstatque Bulla Leonis X. de erectione Congregationis Casalis Benedicti, ad instar Congregationis Montis Cassini, aliâs S. Iustinæ de Padua, reformatæ, data Kal. decembris anno 1516. Sunt autem Abbatiæ quinque ex reformatione Casalis Benedicti in Francia satis notæ: quarum Pontificia Regiaque priuilegia citat Choppinus lib. 2. de Domanio Franciæ tit. 10.

Ceterum Casalis Benedicti Abbates non nisi triennales sunt.

Sub Congregatione Montis Casalis, quot monachorum, totidé Virginū sunt monasteria, nimirum Bituricense S. Laurentij, Lugdunense S. Petri, Niuernense Nostræ Dominæ, Iseuriense seu Molinense in Borbonia, & Charentonense in prouincia Bituricensi: Vide Choppinum lib. 1. Monasticum

tit. 1. & tit. 2.

(::)

CAP.

CAPVT LXXVIII.

*S. Crucis monasterium in opido Imperiali
Donauuerda.*

Præclarum hoc monasterium fundatum initio legitur pro virginibus Deo dicatis anno 1100. à Mangoldo comite Dillingensi & Hiburgensi, eiusque coniuge Tuta, & auctum postea à duobus alijs Mangoldis eiusdem stemmatis Comitibus. Quorum omnium communis exstat tumulus, hac epigrafe.

1100.

*Tres fundatores Mangoldi, Tutaq, flores
Cælestis prati, pausant simul hic tumulati.*

CAPVT LXXIX.

S. ANDREÆ

Cœnobium, apud Brugas Flandrorum.

Anno C I O. XCVIII. Robertus Hierosolymitanus, Flandriæ Comes, iubet per litteras vxori clementiæ, cœnobium aliquod construat in honorem D. Andreæ, ideo quod is Diuus Petro Massiliensi sacerdoti apparuerat, auctorque exstiterat sacræ inueniendæ lanceæ. clementia statim impetravit ab Baldrico (alys Balduino) Tornacensi Episcopo, & Lamberto Archidiacono, Reineroque Personâ gentilitiâ, altare in Stratis, alio nomine bertferkerck, iuxta

An. 1098.

Brugas

brugas cœpitque mox ibi construere cœnobium nationis Benedictinæ.

An. 1100.

Anno C I O. C. Robertus Comes ex Syria redijt domum, acceptus à suis popularibus incredibili lætitia, & cellam à se constructam iuxta brugas in honorem D. Andreæ, Fulgentio commendauit, Abbæ Haffligemensi, eâ conditione, ut is ex sua domo monachos eò mitteret.

An. 1182.

Anno C I O. C L X X X V I I. Andreani cœnobitæ iuxta brugas, qui hactenus sub Haffligemensibus fuerant, agente Philippo Elsatio, Flandriæ Comite, Hugonem sibi peculiarem ac proprium acceperunt Abbam.

An. 1206.

Anno C I O. C C VI. obijt Hugo primus Abbas. Meyerus in Annalibus Flandriæ. Eadem fere tradit Chronographus Affligemensis, cuius verba, fidei upud Lectorem augenda, subiungam: Locus iste datus fuit nobis à Clementia Flandrensis Comitissa, confirmante balduino Tornacensium & Nouiomensium Episcopo, ut ibidem monasterium cōstrueretur. Actum anno Domini millesimo centesimo. Confirmauit nobis cellam istam Paschalis secundus Papa, anno Pontificatus sui sexto, Christi vero millesimo C V. Item rogante Frandrensum Comite Roberto, Episcopus Tornacensis liberam eam nobis fecit. Item Callistus II. anno sui Pontificatus primo, Domini vero millesimo centesimo nono decimo, cum suis pertinentijs, nobis eam confirmauit. Item Eugenius tertius, anno sui Pontificatus quar-

to, Chri

to, Christi millelmo centesimo quadragesimo octauo. Item ab Alexandro diuisum est hoc monasterium ab Haffligemensi, de consensu Abbatis Haffligemensis, ut idem Abbas eligatur, per Guilielmum Remensem Archiepiscopum. Actum anno Domini millesimo centesimo octogesimo octauo. Item praesente Philippo Flandrensum Comite, monasteriu Haffligemense quitauit Ecclesiam predictam & liberam ab omni iurisdictione penitus, & absoluatam clamauit, consentiens super electione Abbatis ibidem. Actum an. Domini millesimo centesimo octogesimo octauo. Hancenus ille.

CAPVT LXXX.

*Monasterium S. Petri in monte Matrona.
apud Bauaros.*

In vertice Matronæ montis, qui in superiori bauaria D. Petro dicatus, Oeno continuatur, supra castrum Falckenstein, atque in illius ditione situm monasterium Berchtoldus Comes ab Andechs & Dissen, Monachis S. Benedicti ædem condidit, circa annum 1100. Sic Auentinus. Alibi sic ponit, Arnulphi Comitis filij, Popo, Berchtoldus primus, Otto Vvolfratshusius, & Gebhardus, hoc monasterium fundarunt. Defecit hoc monasterium postea, atque excisum est eo bello, quod Rudolphus Dux bauariae, iussu sacerdi, sui Adolphi, Rom.

Regis

1100.

Regis, contra Menardi Ducis Carinthiæ & Comitis Tyrolensis filios rebelles Imperij, gessit. Monachis in exilium actis, conradus ad Hornstam eiusdem religionis, sacras reliquias ac librum Missalem peruerterem (quæ adhuc hodie monstrantur,) secum abstulit, anno 1296, atque in sanctum montem Andex portauit, iuxta Auentinum lib. 7. Annalium. Deinde monasterium hoc in Præposituram abiit, quam Princeps plerumque alicui ex auxiliis sacerdotibus confert, qui ibi vicarium habet, absque villa animarum cura, quæ ad parochiam Flinspach ditionis prædictæ in Falckenstein pertinet. Ita Hundius.

Spanheimense seu Sponheimense monasterium in d. Moguntina.

1044.

1011.

Anno Christi 1044. Euerardus Comes de Sponheim Ecclesiam in loco qui Mons Campi dicebatur antiquitus, fundavit. Anno 1101. Stephanus Comes de Sponheim Ecclesiam in Monte Campi à suis progenitoribus fundatam in coenobium monachorum Ordinis D. Benedicti erigendum curauit. An. 1123. Megenhardus Comes, Stephani filius Ecclesiam & monasterium Sponheimense, dedicandum curauit in honorem B. Mariæ & S. Martini Turonensis Archiepiscopi. Plura vide in Chronico Sponheimensi Ioannis Tritemij huius loci Abbatis qui obiit Abbas S. Iacobi maioris apud Heripolim

S. Dyst.

S. Dysibodi monasterium, in d. Moguntina.

ANNO 1108. cœptum est monasterium construi in honorem S. Dysibodi. Piæ namque memoriæ Burchardus Abbas D. Iacobi Moguntiæ, quem Ruthardus Archiepiscopus Ecclesiæ S. Dysibodi primum Abbatem præfecerat, II. Kal. Iulij primum fundamenti lapidem iussu præfati præfulis posuit. ita Nodechinus in Chronicō: Vide Serarium lib. 5. Rerum Moguntiacarum in Ruthardo Archiepiscopo.

1108.

Malharstorf, aliás Malharzdorf, & Madlhartistorf.

MOnasterium istud fundatur per Henricum & Ernestum filium, Comites de Kirchberg, anno 1109. Auentinus in Annalibus ita ponit: Eadem tempestate Henricus & filius eius Ernestus Comites à Kirchberg, arcem suā Mallerstorf, in inferiori Bauaria prope Laber amnem sitam, in templum commutant; Hervicus Ratisbonensis Episcopus dicat, sacris D. Benedicti initiat, Burchardum Magistrum, id est, primum Abbatem legit. Primo ibi iuxta castру, in quo Comites illi residebant, ædificata est capella in honorē S. burchardi, quæ adhuc hodie vetus & prima fundatio appellatur, die alt Stift, & non tantum pro Abate & monachis, sed etiam pro Priorissa & monialibus

1109:

S. Be-

S. Benedicti Ordinis, quæ postea defecerunt; sicque totum castrum in monasterium transiuit. Sunt autem in illa capella S. burchardi non solùm fundatores sepulti, verū etiam sex alij illius familiæ; quod testatur vetustus lapis ibi cum hac inscriptio.

*Hic fundatores Comites tumulus capit iste,
In cælis Christe, facies tibi proximiores.*

Hoc monasterium fuit per manum liberi hominis Eberhardi Ecclesiae bambergensi collatum, confirmatumque per Innocentium Pontificem anno 1139.

CAPVT LXXXI.

Regni Scotiæ monasteria varia.

Multa olim Benedictini Ordinis monasteria in regno Scotiæ extiterunt, multique ex eo regno viri Apostolici in Germaniam superiorem atque inferiorem transmigrarunt: Ut ex Ioanne Molano in Natalibus Sanctorum Belgij; ex Vigileio Hundio in Metropoli Salisburgensi, ex Gaspare Bruschio in Chronologia monasteriorum Germaniæ, alijsque discere licet.

Inter Scotiæ monasteria hæc celebria fuere, Dunelmense, Dunsermilinense, Scouense, Notuocastrense ut alia.

Dunsermilinensem Abbatiam excitauit Edgarus LXXXIX. Scotiæ Rex, & frater eius,

atque

atque in regno successor Alexander fatigro
imposito perfecit, multisq[ue] prædijs locu-
pletauit; Edgarus anno Christi 1109. & re-
gni sui nono viuere desit; Dunfermeline se-
pulturæ traditus.

1109.

In Novo Castro David I. eo nomine Rex
duo monasteria exstruxit, vnum ordinis S. Be-
nedicti, alterum ordinis Præmonstratensis.
Hæc tradit Io. Lesleus lib. VI. de rebus Sco-
torum.

CAPVT LXXXII.

Michaëlis campus, Germanice Michels-
felt.

1119.

Monasterium istud generis nobilitate
conspicuis destinatum circa annum
Christi 1119. excitauit Otho VIII. Epi-
scopus Bambergensis & Pomeranorum Apo-
stolus, vt ex illius diplomate constat, quod
Bruschius recitat in Chronologia monaste-
riorum Germaniæ.

Monasterium & Congregatio Bursfeldensis
in Germania.

Anno 1420. quod Constantiæ in Germá-
nia Synodus est celebrata, Capituli, vt
loquuntur seu Congregationis Bursfeldensis
reformatio sumpsit exordium. Huius auctor

Y

fuit

fuit *Ioannes Rodius*, Abbas cœnobij S. Matthiæ apud Treueros, qui generalis ordinis Visitator à Constantiensi Synodo constitutus; se ipsum in primis ac monasterium suum reformatum, & decretorum à se editorum confirmationem à Romano Pontifice impetravit. Inter cetera vero ordinis huius monasteria *Bursfeldia*, pauperculum Saxonie cœnobium, Reformationis istius decreta primum suscepit, & in *Reinhausense*, aliaque vicina aliquot Saxonie monasteria deriuauit. Mortuo deinde *Ioanne Rodio*, *Ioannes Hagenfis*, Abbas Bursfeldensis, qui in monasterijs aliquot veterem disciplinam iam instaurarat, agente Iacobo Treuerensi Archiepiscopo, successor illi datus est. Sed cum nollet pauperculum Bursfeldense suum cœnobium relinquere, aliis in Rodij locum, vè generalis Reformato r est suffectus; sed exiguo admodum fructu. Itaq; temporibus istis in Germaniam venit *Nicolaus Cusanus* Cardinalis & Sedis Apostolicæ Legatus, qui Ioannem Hagensem, pietatis opinione celebré, ad se euocatum, generalem Ord. Reformatorem pronuntiauit. Quo factum est; vt idem Cusanus conuentū seu Capitulū, vt vocat, annuum pro cōseruatione Reformationis institueret, Præsidis seu Præfecti domicilium è S. Matthiæ Treuerensis cœnobio Bursfeldiā transferret, omniaque Reformationis decreta à Romano Pontifice curaret approbanda. Huic porrò Bursfeldensi Congregationi pleraq; Germa-

niæ

niæ ac Galliæ Belgicæ monasteria sese olim
aggregarunt: quæ Congregatio siue societas
hodieque perdurat.

CAPVT LXXXIII.

OSTBROVCANVM

Cœnobium, milliari vno ab Ultraiecto, Germaniæ
inferioris opido.

Anno Domini millesimo centesimo vi-
cesimo secundo, Godebaldus Episco-
pus Traiectensis XXIV. superædificauit in pa-
lustri solitudine de Oestbroeck cœnobium
monachorum, & monialium in honore san-
ctæ Mariæ perpetuæ Virginis, & sancti Lau-
rentij pretiosi martyris. Quod monasterium
propter arctam religionis obseruantiam, di-
cebatur olim Carcer Ordinis. Ibidem enim
congregatio maxima fuit, & rigor monasticæ
disciplinæ secundum regulam S. Benedicti
districtissimè pullulauit.

*Et infra: Anno millesimo centesimo vice-
mo octauo, Godebaldus Episcopus morbo
grauatus, in Oestbroeck habitum religionis
acepit postquam Traiectensem Ecclesiam
annis XV. in pace rexisset. Qui demùm I I.
Idus Nouembbris defunctus est, & in eodem
monasterio satis honorifice sepultus. Ita
Ioannes Becanus in manuscripto Ultraiectensis
Ecclesiæ Chronico. Eadem narrat Ioannes Leida-
nus in suo manuscripto Hollandiæ Chronico: vult
tamen, anno millesimo centesimo viceximo primo,*

An. 1122.

An. 1128.

cœnobium istud à Godebaldo adificatum. Quamquam alij non aut Godebaldum non tam incohata, quam ea, quæ ab Hermanno, Theoderico & Henrico Equitibus, alijsq; nobilibus viris incohata, & à Machtilde Imperatrice, anno millesimo cœtesimo vice secundo, erat auctat, aperfecisse, & auctoritatis suæ munimine stabiluisse, anno millesimo cœtesimo vice secundo quinto. Fuit itaque principiò monasterium hoc sexus vtriusq; sed ann. millesimo cœtesimo tricesimo octavo monialium prædia à monachorum prædijs sunt diuisa; virginumque cœnobium in silua haud procul dissita à fundamentis adificatum, & Deiparae Virginis dedicatum Belgice Vrouvvenclooster, Latinè Dominarum monasterium dixeris.

An. 1125.
An. 1138.

Dominarū
monasteri
um vulgo
Vrouvven
clooster.
Abbatia
monialium,
Ord. S. Be
nedicti, a-
pud Ultra-
iectum.
* Lib. 8. de
diu. Offi.
Cap. 3.

Primus Abbas Ostbroucanus fuit Berengerus, quo præside miraculum insigne contigisse Rupertus Abbas Tuitiensis commemorat. Qui quidem* Rupertus ex S. Laurentij apud Leodicenses cœnobio, ipsis initijs, ad hoc Ostbroucanum se contulit, indeq; postea Tuitium, quod ad Rheum flu. est, ex aduerso Coloniae Agripinæ est situm; ubi & Abbas creatus demum obiit.

(. . .)

CAP.

CAPVT LXXXIV.

Viennense Scotorum monasterium in Austria.

Benedictini monachi, cum Scotam monasterijs refarcissent nec britanicæ insulæ angustijs diutius coerceri possent, in Germaniam latè redundarunt, & varijs in locis ut *Viennæ* in Austria, *Heripoli* in Franconia, *Coloniae* in Vbijs, & alibi liberalitate principum suorum popularium seminaria ex citarunt. *Henricus* certè Austriæ Dux anno Christi 1121, monasterium, censu lautissimo auctum, *Viennæ* in fauorem Scotorum excitauit, atque edicto cauit, ne quis extra Scottos in illo monasterio vel Abbas crearetur, vel monachus, ad scisceretur ut tradit *Ioannes Lesleus* Episcopus Rossensis lib. 6, de rebus Scotorum.

1121.

Eichenbrunnum, in d. Augustana.

Exstructum est hoc monasterium in honorem SS. Petri & Pauli à *Gumberto* domino de Fochberg, eiusque filio *Chrinone*, idque Calixto II, P. M. anno 1122. confirmante,

1122.

Mellicense monasterium in Austria.

Fundatum est hoc monasterium anno 1122. non procul à *Vienna* Austria atque à Cä-

1122.

Iixto II. consecratum. Ab eo nomen induit Congregatio Mellicensis, ad quam hodieque spectat Tegerustense monasterium iuxta Ingolstadium & alia. vide Vvionum lib. 5. Ligni vitæ cap. II.

Elchingum, infra Vlmam, ad Danubium.

1128.

IN diœcesi Augustana quoque visitur monasterium Elchingense an. 1128. fundatum à Cunrado duce Saxoniæ eiusque coniuge Lucia Sueviæ ducissa, Conradi III. Imp. sorore.

Biburgense monasterium, in Germania.

1124.

Anno à nato Christo 1124 Ulricus & Gebhardus, maiores natu fratres germani, filii Henrici de Biburg & Berthæ, patriam disserunt hereditatem. Ulricus & Gebhardus sortiti sunt Hilpoldstain, Conradus autem Erbo atque Bertha Biburg. Alij duo fratres Eberhardus & Meginvardus, sacris iniciati erant, ille Canonicus Bambergensis, ac deinde monachus Prufelingensis; hic veteris Capellæ Ratisbonensis Præpositus. Quatuor alijs filij Otto, Magnus, Albertus, Hazilo, ante obitum parentum ex hac vita migrarant. nam Henricus ille superior undecim liberos ex Bertha sua coniuge progeñuit, decem males, & unam femellam Bertham.

Proximo deinceps anno, nimirum 1125. Conradus Erbo, & Bertha, confilio & auxilio S. Ottonis, Episcopi Bambergensis, de suo patrimonio benedictinis viris & feminis cœ-

nobi-

nōbium, item pauperibus atque egenis Xenodochium ædificare cœperunt, & octauo anno compleuerunt, hoc est, anno 1131.

Quo etiam anno in die Simonis & Iudæ, Otto Bambergensis Episcopus, & Henricus Comes de Vvolffratshausen, cognatus Berthæ, vxoris Henrici superioris, Pontifex Ratisbonensis, templum Biburgense consecraruunt. Eberhardus, monachus Prufelingensis, eo tempore frater fundatorum fit Abbas; frater eius Ulrichus de Stain, Aduocatus, qui cum uxore Halica & filio Burchardo villam Perchach dono dedit monasterio. Innocentius secundus, Pont. Max. comprobauit hanc fundationem, & diplomate confirmauit.

D. Eberhardus, primus Abbas, Canonicus Bambergensis, deinde monachus à D. Ottone, Episcopo Bambergensi, translatus in Prufeling, mansit ibi usque ad consecrationem monasterij à fratribus suis conditi, cui ipse præfuit annis tredecim. Deinde Cunrado primo Archiepiscopo Salisburgensi, de Abensperg oriundo, cognato ac vicino suo in Episcopatu successit, electus anno 1147. Præfuit annis septemdecim, obiitque anno 1164. sepultus in maiori Ecclesia, vbi adhuc religiosè colitur. Sic Hundius in Metropoli Salisburgensi.

CAPVT LXXXV.
FLIDERBECANVM,

Seu Vlrbacense cœnobium, olim extra, nunc intra muros vrbis Louaniensis.

Huius cœnobij auctor fuit Godefridus, eo nomine primus, cognomento Barbatus, Dux Lotharingie & Comes Louaniensis, de cuius initijs ac progressu Chronographus Affligemensi audiatur: Iste locus traditus fuit monasterio Haffligemensi à Godefrido Louaniensium Comite, ut ibidem cella construeretur, & monachi ponerentur. Deinde usum tam in silvis, quam in pascuis & aquis, fratribus ibidem annuit, atque à telonio & omni extractione eos liberos fecit. Datum anno Domini millesimo centesimo vicesimo quinto, & confirmatum ab eodem, anno millesimo centesimo tricesimo octauo.

Idem locus ab Henrico Leodiensi Episcopo nobis confirmatus est anno Domini millesimo centesimo quadragesimo septimo, anno Præsulaetus eius tertio, & ab Eugenio Papa tertio anno Pontificatus eius quarto, Domini millesimo centesimo quadragesimo octauo. Diversum est autem hoc monasterium ab Haffligemensi cœnobia, cum consensu utriusque conuentus, sub certis conditionibus, anno Domini millesimo centesimo septuagesimo ter-

An. 1125.

An. 1147.

mo tertio, Indictione sextâ. Haec tenus ille.

Fliderbecanum itaq; cœnobium primitus non nisi cella seu Præpositura, ut vocant. Haffligemensi monasterio annexa existit. Primusque eius loci Præpositus N. à Godeschalco Abbatore Affligemensi, anno millesimo centesimo quinquagesimo octavo, est constitutus. Cuius successor Arnulfus, N. Lotharingiae & Brabantiae duce rogante, ipsis indulxit, ut Abbatem sibi, sed ex Affligemensium monachorum cœtu, deligerent. Demum prædijs cœnobij paullatim imminutis, Alexandri I V. Pont. Max. iussu Vladerbacenses ab omni subiectionis iure, quo Affligemensiibus erant obnoxij, an. 1259, sunt absoluti, concessumque ut Abbatem suo è corpore adsumerent.

An. 1158.

An. 1259:

Porrò Bursfeldensis Capituli reformatio apud Vladerbecanos introducta est per N. S. Iacobi Leodicensis Abbatem, & Sedis Apostolicæ Commissarium, Ioannes Langrodij Abbatis suo, qui an. 1484. creatus Abbas, an. 1519, viuere desit. Ioanni Langrodio successit alter Ioannes Panhusius, qui primus insulam seu mitram à Rom. Pontifice impetravit, obiitque an. 1543. Fuit cœnobium istud olim dimidio ferè milliari à muris Louaniensibus situm, quod cum anno 1572. Sept. 25. prope modum in cineres ab hereticis redactum esset, Vladerbecanis Louaniense Reggardorum cœnobium, anno 1590. Apostolicâ & Regiâ auctoritate est concessum; Reggardiis qui supererant, Benedictinum institutum ample-

ctentibus. Hæc fere Ioannes Bæpt. Grammarius,
vir eruditus, ex eius loci monumentis nobiscum
communicauit; cuius & Brabantiae historiam, plu-
ra qui volet, legat.

D I P L O M A G O D E F R I D I
E O N O M I N E P R I M I , D V C I S
Lotharingiæ & Comitis Loua-
nienfis,

IN nomine sanctæ & indiuīduæ Trinitatis.
Ego Godefridus Dei ordinatione, Dux &
Marchio Lotharingiæ, atque Comes Loua-
niæ, omnibus fidelibus cælestes mercari diui-
tias. Considerans omnem mundi gloriam in-
star fluminis raptim præterfluere, & omnes
amatores suos subito inanes & vacuos relin-
quere, utile mihi fore perspexi, & necessari-
um, ut de diuitijs, diuinâ mihi largiente bo-
nitate concessis, aliqua seruis Dei viuens im-
partirer, quæ moriens integrâ inuenirem. Lo-
cum itaque quemdam Fliderbeca appellatum,
ab omni potestate, tam mea, quam Ecclesiæ
Louaniensis, liberum, beato Petro Hafflige-
mienfis Ecclesiæ (sicut moris est Principibus)
cum omnibus pertinentijs suis liberè tradi-
di, ut Abbas Haffligemienfis cellam ibi, Dei
& meâ meorumque opitulatione, extrueret,
monachos poneret, qui die noctuq; pro mea,
meorumque salute Deo supplicarent. Ut au-
tem firma pax & concordia, inter clericos &
monachos, sicut decet, in uiolabiliter perseue-
ret;

ret, ex utraque parte immutabiliter decre-
tum est, ne altera pars quidquam, quod iuris
sit alterius partis, sibi usurpet. Aduocatus ve-
rò loci erit, quicumque Louaniæ Comes fuer-
it, qui Aduocatum alium pro se numquam
constituet, nec de Aduocatia illa aliud benefi-
cium exiget, aut recipiet, nisi deuotas à fratri-
bus orationes, & æternam à Christo remune-
rationem. Præterea omnem ysuin tam in sil-
uis quam in pascuis, & aquis meis, fratribus li-
benter annui, & vt à telonio, & omni huius-
modi exactione, in omni loco mei iuris, per-
petuò sint liberi. Ut autem hæc traditio no-
stra firma & inconnulsa persevereret, præsen-
tem paginam sigillo meo signavi, & idoneis
testibus, quorum subscripta sunt nomina
confirmavi. ¶ Signum Meuronis Decani S.
Richesonis Scholastici, S. Euerardi, S. Ioannis
& Henrici de Bierbeke, S. Henrici de Landen,
S. Wilhelmi de Becheuoort, S. Arnulfi de
Oppenthorp. Datum est hoc Lo-
uaniæ anno incarnationis

CIO. CXXV.

{:0:}

CAP.

CAPVT LXXXVI.
GERARDI-MONTENSE
S. HADRIANI
Cœnobium, in Flandria.

An. 1095-

An. 1110.
M. Jerus
in annal.
Flandria-

Fuit hoc cœnobium primo situm ac fun-
datum in vico quodam Decliuio, seu De-
cliuium nucupato, per Manassem Episco-
pum Cameracensem, circa annum millesi-
mum nonagesimum quintum; sed consenti-
ente Manasse Archiepiscopo Remensi, eius-
que Coepiscopis, propter loci angustias à De-
cliuiio ad Gerardi montem translatum est, an-
no millesimo nonagesimo sexto, petente id
Roberto Hierosolymitano Flandriæ Comite,
& Hinrincboldo eiusdem opidi Castellano.
Hæc nobiscum R. P. Hieronymus Moncæius, eius
loci Abbas, Francisci Moncæi viri scriptis edi-
tis clariffrater, communicauit. Ceterum Gerar-
di-mons opidum est Flandriæ, ad quod S. Hadri-
ani, martyris Nicomediensis reliquiae ex Rauli-
curia Hannoniae pago, ab Eubaldo sacerdote, an-
millesimo centesimo decimo, sunt translatæ. Quæ
quidem reliquiae hoc in cœnobia hodieqz, adser-
uantur, tantoqz piorum hominum concursu fré-
quentantur, ut & cœnobium & opidum
ipsum S. Hadriani cognomento
ferè innotescant.

(••)

CAP.

CAPUT LXXXVII.

*Anhusium corruptè & vulgò Anhusium in
d. Augustana.*

DIstat hoc monasterium quarto millia-
ri ab Ulma Sueorum metropoli, &
constructum est in honorem S. Martini
Episcopi à Mangoldo Comite Palatino Tu-
bingensi eiusque filiis, Gualtero Episcopo Au-
gustano, Mangoldo, Adalberto & Udalrico Co-
mitibus, sub annum Christi 1125. ut tradit
Gaspar Bruschius in Chronologia monaste-
riorum Germaniae.

1125.

Est & Anhusium cœnobium monachorum
Ordinis Benedictini in Marchionatu Brande-
burgensi fundatum anno Christi 958. in d.
Aureatensi, ab Ernesto comite de alto Tru-
hendingen eiusque Sororio Hartmanno Baro-
ne de Lodenburg.

958.

ASPACHENSE monasterium, vulgò
Aspach, in Bavaria.

Est istud cœnobium fundatum à Christia-
na, vidua Geroldi Comitis, consecratum
ab Ottone, Episcopo Babenbergensi anno
1127. Auentinus in Annalibus suis ponit, Ge-
roldum & christinam coniugem prætorium
suum Benedictinis tradidisse. Pertinebat au-
tem hoc monasterium iure Aduocatiæ, ad di-
tionem

1127.

tionem *Fraunstan & Ering*, quæ olim ad Ecclesiam Bambergensem spectabant. Vnde superioribus annis, tempore Vvillelmi & Ludoici, Ducum Bauariæ, Episcopi Bambergenses prætendebant nescio quæ iura ad istud monasterium, volebantque Prælatos iura temporalia & Episcopis in feudum recipere annuamque pensionem soluere. Sed renuebant Princepes, & sub sua ditione ac protectione sicut ipsorum antecessores, retinuerunt. Ita Huedius.

CAPUT LXXXVIII.

S. ODOLPHI STAVRIENSE

Monasterium, in Frisia Occidentali.

Cœnobium istud institutionem suam debet b. Odulpho presbytero, Orscoti in Campania brabantica nato; qui cum esset Canonicus Ultraiectensis, in S. Salvatoris basilica, à B. Frederico, eius urbis Episcopo, apud Frisios prædicante, circa annum Christi octingentesimum tricesimum, in Friesiam, ad hæresim Arianam, quâ tunc ea prouincia laborabat, extinguendam, & Catholica religionem propagandam, est euocatus. Itaque B. Fredericus ad suos rediens Stauriensim Odulpho Ecclesiam gubernandam commisit, qui ea in urbe, tum celeberrimo Friesæ emporio, insigne clericorum, seu Canonorum cœnobium instituit. Canonorum, in-

quam,

Vita S. O-
dulphi ex-
sistat apud
Surium
Ta. 3. Junij
12.

An. 830.

quam, cœnobium, non regularium propriè, ut hodie loquimur, sed liberè, & sine professe, intra claustrum tamen, in communi, secundum regulam, sub Episcopi obedientia viuentium, Tale enim constat ab ipsis initijs fuisse Ultraiectinum sancti Salvatoris monasterium, in quo s. Odulphus est institutus. Hæc ferè Molanus in Natalibus Sanctorum Belgij, & in lib. de Canonicis.

A motis perrò ob liberiorem vitam Canonicis, Andreas Chiquensis. X X V. Episcopus Ultraiectinus, Benedictinum sexus utriusq; cœtum Ostbrucano cœnobio tum florentissimo euocatum, substituit. Qua de re Ioannes Becanus in manuscriptis Ultraiectinæ Ecclesiæ Chronicis: Præsul, inquit, Andreas amouit duodecim presbyteros Staurienses propter eorum demeritum, adducens ibidem ab Oestbroeck utriusque sexus conuentuale collegium. Videtur q; Becanus id referre ad annum Christi millesimum centesimum tricesimum secundum, aut quartum. Ioannes tamen Leidanus in manuscripto suo Hollandiæ Chronicō signanter ait, Andream Præsulem pacis diebus ante mortem suam id fecisse. Obiit verò Andreas anno 1138.

Fuit autem hoc cœnobium primò situm extra muros urbis Stauriensis ad Occidentem quod hostili incursu vastatum, inde in urbem à Frederico Ultraiectensi Episcopo anno 1415. siue, ut alijs volunt, anno 1419. est translatus.

Quidam
notant id
factum
an. 1132.
in festo P^o-
tecostes.

An. 1138.

CAP.

CAPVT LXXXVIII.

S. AEGIDIJ monasterium, apud Noribergam.

1140.

Erectum est hoc monasterium anno Chri-
sti 1140. à Conrado III. Imp. Sueorum
duce.

S. VITI monasterium, in d. Salisburgensi.

1171.

Vndauit id *Diethmarus* Comes de Leon-
berg ac Lungionum. Leonburg, nunc
Leonberg arx est inferioris Bauariæ, quam
Isra præterfluit, Lungionum Tharihorum
pagus est ultra Taurum montem, vulgariter
In Lungavv. Diethmarus filius fuit Babonis
Comitis Abenspergensis, prole 32. filiorū in-
clyti. Hic Diethmarus inferiori Bauaria, ad
anné Rot, in loco qui *Elsenpagen* dicitur, in-
stituit monasterium pro Benedictinis; trans-
latum deinde anno 1171. per huins filium aut
nepotem *Volfrannum* Comitem de Dornberg,
ad montem S. Viti, prope vicum *Neumerckt*
(vnde hodie S. Viti monasterium dicitur)
idque cum consensu Adalberti Salisburghensis
Archiepiscopi & Henrici Abbatis Ellenpâ-
censis; quia locus hic multò commodior e-
rat monasticæ quieti ac deuotioni. Hacta-
men legē, vt in Elsenpacensi Ecclesiā nihil
minus duo vel plures fratres ad exsequendā i-
bi diuina officia permanerent.

1171.

A stipulati sunt huic translationi Eberhar-
dus

dus de Lubach, & Henricus de schaunberg, prædicti Vvolframii vxoris fratres, ad quos aduocatia eius loci spectabat, qui aliquot prædijs & alijs adminiculis monasterium iuuarunt. Ita Hundius.

Vrsinium sive Irsingum, in Germania.

VRsinium vel (vt nunc corruptè dicitur) Irsingum, olim castruum eo ipso loco conditum, vbi hodie S. Stephani templum in editiore colle conspicitur, nunc verò monasterium ordinis Benedictini amplissimum ac pulcherrimum, paululum infra Khauffburnum oppidum Imperiale, non procul à Vvertachio amne, in medijs densissimisque nemoribus situm: fundatum & locupletatum est anno Christi 1182. regnante Friderico Barbarossa, Sueorum Duce, & Imperatore, ab Henrico Marchione de Rumsperg & eius filiis Godefrido ac Bertholdo, & Irmelgarde filia, in media Ecclesia ibi sepultis, cum tali inscriptione:

1182.

*Hic generosorum feliciter ossa quiescunt.
A Rumsperg Comitum Bertholdi, & Godfederici*

*Irmelgarde simul dilecta cumq; sorore,
Huius cœnobij qui primi ritè fuerunt
Auctores, vera commoti religione.
Ergo Deo viuant æterna pacefruentes.*

Z

Henr^{i.}

Henricus fundator profectus cum Friderico Barbarossa ad recuperandam terram sanctam, obiit Neapoli anno Christi 1188. qui excepterat ex Vdilhilde coniuge Godefridum primum filium, qui mortuus est Augustæ sub cura medicorum, & reuectus inde ad Vtenburram, ibi honorificè est sepultus; postea ex Vtenburra ad Vrsinense monasterium relatus vñā cuim fratre Bertholdo honorifico mausoleo conditus est, sub Abbatie eius loci XXIII. Paulo Neccharo. Secundus Henrici filius fuit Bertholdus, qui obiit in quodam confictu prope Rhenum. Irmelgardis autem filia nupsit Baroni cuidam de Ultimis, genuitque Vdalricum de Ultimis, magnum in primis Vrsinensis coenobij benefactorem, habitantem in Adelburgo Athesinæ regionis castro.

CAPVT LXXXIX.

Seon siue Seun, monasterium in Germania.

1202.

Est illustre monasterium *Sein* in valle *Sein*, prouinciae Treuerensis, conditum ab *Henrico* Comite de *Sein*, quod confirmavit *Ioannes* Archiepiscopus Treuerensis. anno 1202.

Aliud à *Seiensi* monasterio, est Bauaricum monasterium *Seon siue Sevum vel Sevren*, secundum vetera diplomata nuncupatum, & fundatum ab *Arbone* Comite Damasiano ac Andecensi, qui in Bauarica Norica, non pro-

cul

cul à Chiemensi lacu, Burgilium castellum suum in templum vertit, D. Lamperto dedicauit, tradiditque Benedictinis monachis. Incolæ à lacubus, qui ibi sunt frequentes, vocant *Socum*. Henricus Sanctus, hoc & alia monasteria largiter locupletauit.

Ulricus Abbas Seunensis & conuentus elegerunt Ludouicum Palatinum Rheni, Ducem Bauariæ in Aduocatum & protectorem suum vigore priuilegiorum suorum, tam Pontificiorum quam Imperialium, ita ut post illius obitum siue pater, siue alij ipsius proximi agnati eandem aduocatiam irreuocabiliter ternerent, alij verò nemini eandem concederent, monasterij priuilegia & iura defenderent. Extat latinum diploma, datum anno 1247.
Ita Hundius.

Munichmunsteriense Monasterium, in Ba-
uaria.

I Stud monasterium ad Danubium infra Vohburg fundauit Dreipoldus Marchio de Vohburg, huius nominis quartus, qui duo insuper alia monasteria, Reichenbach & Waldsassen, fundauit: secundum Laurentium Hochvart, in Catalogo Episcoporum Ratisbonen-
sium.

Hoc monasterium olim ab Vgris exustam, Henricus nonus, Dux Bauariæ & Deipoldus Volburgensis Marchio, pro Benedictinis monachis instaurarunt: ut scribit Auehtinus.

Ludouicus Dux Boariæ confirmauit huic

1264.

monasterio parochiam in Moching, quæ antiquitus huc pertinebat. In illis literis nominat Arnoldum Ducem Boiariæ tyrannum, propterea quod monasterium magnis malis adfecerat. Testes Albertus Lenzmannus, Albero de Prugperg, Hadmarus de Laaber, Meinhardus Comes de Roteneck, Vvinhardus de Rorbach, Otto & Ulricus fratres de Lapide, Albertus Schilvaz, Iordanus de Starzhausen, Otto de Vverd, Dietricus de Sanderstorf, Berchtoldus de Vvackerstein, Marquardus de Gruenharzhouen, Henricus & Ulricus, fratres de Otling, Ulricus Marschalcus dictus de Perge, Conradus de Munster. Datum Ilmendorf anno 1264.

Extitit in hoc monasterio liber antiquissimus in membranis cōpactus, in quo descriptæ sunt vitæ Sanctorum, à Paschafio è Græca lingua in Romanam translatæ. Item Hilarion D. Hieronymi adeò antiquis litteris, ut lectori repuerascendum, & ad prima elementa redeundum sit. In fine hæc verba leguntur: *Hic liber fuit inchoatus in Hunia in exercitu, anno Domini 918. IV. Non. Iunij, & perfinitus apud S. Florianum, pridie Idus Septembris in hebdomada quinta decima. Meminit Ioannes Auētinus lib. Annalium 4. quem post diligentem investigationem anno 1580. ibi non reperi; puto autē translatum esse Monachium ad bibliothecam Dualem vna cum quibusdam alijs libris.*

Ita Hundius in Metropoli sua Salisburgensi.

C A P.

CAPVT XC.

S. Nicolai de Arenis monasterium, in Sicilia.

Fuit hoc monasterium olim extra, nunc intra urbem Catanensem situm: à quo nomen olim habuit Congregatio S. Nicolai de Arenis circa annū Christi 1300. Sed desit ea anno 1506. quando dictum Catanense monasterium, cum alijs quinque, Congregationi Cassinensi accessit.

1300.

CAPVT XCI.

Etalense monasterium, vulgè Etal in d. Frisingensi.

IMp. Ludouicuſ quartus (ut habet historia monasterij, sed Ioannes Auentinus in Annalibus suis, lib. 7, non meminit historiæ ſequentis, forte non ſatis fide dignæ,) cùn propter nimias impensas, quas in Italia fece- rat, ita ut ei iam necessarij ſumptuſ pro reditu in Germaniam deficerent, admodum ſollici- tuſ eſſet, veniente quadam die ad ſe monacho, & ſpem facienti, illum ex hiſ malis emerſu- rum; ea conditione, ſi poſtquam in Germani- am rediſſet, monaſteriuſ in loco ſuæ di- tio- niſ, Ampherang dicto, in honorem Dei & beatissimæ virginis Mariæ exſtruueret; fidem

Z 3.

dedit,

dedit, se illud sedulò exsecuturum, & cœnobium in prædicto loco conditum. Quam obrem illico à quodam Regulo Italæ, quem vñacum ditione sua libertatis iure donauit, magnam pecuniæ vim accepit; ita ut oppignorata omnia redimere posset: In Germaniam itaque reuersus, in Partenkirchen à quodam venatore, Henrico Vend noinine, exceptus est, ex quo de loco illo Ampherang quæsuit. Cumque ille in vicinia iam esse diceret, eoque Imperatorem deduceret iussit Imperator illic ligneam domunculam provenatore ædificari, siliuamque olim latronum receptaculum extirpari, & ita monasterium, quod promiserat erigo, in honorem B. Mariæ Virginis, posuitque primum lapidem simul quoque offerens effigiem B. Virginis ex alabastro factam, quam illi monachus in Italia dederat, quæ usque hodie adhuc ibi ostenditur in die Vitalis Martyris, anno 1330. Instituitque Abbatiam S. Benedicti pro 20. monachis, quorum 14. sacerdotes esse deberent. Primus Abbas ex monasterio Reichenbach h̄ic positus, nomine Fridericus Heinrichcenter. Ita Hundius.

AN.

ANDECHENSE Monasterium, vulgo
Auff dem Heiligen Berg Andech, in
Bauaria.

Lvdouicus, Boiarie Princeps, pater Lu-
douici Imperatoris, *Andechs* ædem, quæ
cum arce ante quinquaginta annos diruta
erat, refecit. Vide Comites Andecenses, &
tractatum singularem de fundatione & sacris
reliquijs Andecensibus impressum: item Vi-
tum Arnpeck in Chronicis Bauariæ. Anno
1388. sacra, quæ ibi diutius sub terra latuere,
(hinc mons *Andechs* sacer appellatus) à Iaco-
bo Dachauer Franciscano reperta, iussu Prin-
cipū Monachiū translata sunt, ibidemq; ostē-
fa populo: postea ad montē sanctum *Andechs*
relata sunt per Ernestum Ducem, qui ibi col-
legium pro septem mystis instituit. Albertus
Dux Bauariæ, Comes Vochburgenfis, filius
Ernesti, auctoritate Summi Pontificis amotis
Præposito & Canonicis secularibus, ibi
substituit monachos Benedi-
ctinos. Ita Hun-
dius,

1388.

CAPVT XCII.

Monasterium S. Iustinæ de Padua, caput Congregationis Italicae, quæ nunc Cassinensis dicitur.

1408.

Ludouicus Barbo, natione Venetus, fuit primum Prior monasterij S. Georgij de Alega, quod est Canonicorum secretarium Ord. S. Augustini apud Venetos. Anno 1408, creatus postea Abbas cœnobij S. Iustinæ de Padua, à Gregorio XII. Papa, mox de reformando ordine monastico cogitare coepit, à suo monasterio Paduano exorsus. Vnde natum mox nomen Congregationis seu Unionis S. Iustinæ de Padua, quæ nunc Cassinensis dicitur ob reuerentiam illius archimonasterij, quod anno 1504. à Julio II. Papa Congregationi S. Iustinæ incorporatum fuit, ea lege ut deinceps Congregatio Cassinensis dicatur. Ceterum Ludouicus Barbo, tandem ab Eugenio IV. quamquam inuitus, factus Episcopus Turnisinus, obiit anno. 1443. in suo monasterio Paduano conditus.

1504.

Ceterum monachi huius Reformatæ Congregationis à carnibus perpetuo abstinent, nisi ægri sint. Eorum Generales seu Præsidentes non perpetui, sed annales sunt.

(.)

Cat 4-

Catalogus monasteriorum Abbatialium Congregationis Cassinensis, alias S. Iustinæ de Padua.

- M**onasterium S. Iustinæ de Padua.
Monasterium S. Fortunati, iuxta Basanum.
S. Mariæ de Carupta, in diœcesi Veronensi.
S. Iacobi de Agriano, ibidem.
Monasterium de Tortona.
S. Nicolai de Buschetto, in districtu Genuensi,
ad vñionem accessit anno 1417.
S. Spiritus de Papia, an. 1417.
S. Benedicti de Padolyrone, in agro Mantuano,
S. Pauli de Roma, an. 1425.
S. Sixti de Placentia, an. eodem.
S. Georgij Maioris, de Venetijs. 1429.
S. Petri Mutinense monasterium, an. 1434.
S. Mariæ Florentinum 1436.
S. Petri Perusinum, anno eodem.
Ingressati Mediolanense, anno eodem.
S. Proculi Bononiense, anno eodem.
S. Seuerini Neapolitanum, anno 1438.
S. Angeli Caietanum; anno eodem.
S. Nazarij Veronense, anno 1443.
S. Eugenij Senense, anno 1447.
S. Mariæ de Pratalea, anno 1448.
S. Mariæ de Pera, apud Constantinopolim,
an. 1449.

- S. Columbani Bobiense, in Insubria, anno eodem.
S. Saluatoris Papiense seu Tirinense, an. 1451.
S. Nicolai de Littore, Venetijs, anno eodem.
S. Mariæ de monte, prope Cesam, anno 1453.
S. Euphemiae Brixiense, an. 1457.
S. Petri de Sauliano, an. 1459.
S. Hieronymi de Siluaria, an. 1460.
S. Fuliani de Albario, an. eodem.
S. Benigni, Genuense, an. eodem.
S. Mariæ de Maguzano, an. 1462.
S. Fortunati de Vincentia, an. eodem.
S. Mariæ Lachromæ, iuxta Ragusium in Dalmatia, an. 1466.
SS. Floræ & Lucillæ, de Aretio, anno 1474.
S. Vitalis Pauennense, an. 1476.
S. Ioannis Euangelistæ, Parmense, anno 1477.
S. Bartholomæi Astense, an. 1479.
S. Benedicti Maioris Ferrariense, anno eodem.
S. Prosperi de Rheigo, an. 1481.
S. Michaëlis de Caueoso, an. 1484.
S. Iacobi de Pontida, an. 1487.
SS. Faustini & Ionitæ brixiense, anno 1491.
S. Mariæ de Pomposia, Ferariæ, anno 1492.

S. Tri-

S. Trinitatis, Cauæ, an. 1495.

S. Pauli de Argon, iuxta bergianum, anno
1494.

S. Benedicti monasterium in Monte Cassi-
no situm Iulius II. Papa anno 1504. vniuit cum
Congregatione S. Iustinæ de Padua. Ob cu-
ius reuerentiam voluit eam Congregationem
deinceps vocari Cassinensem, quæ antea S.
Iustinæ de Padua vocabatur.

Anno 1505. die 12. Ianuarij Patres congre-
gationis Paduanæ monasterium Cassinense
solemniter intrarunt, suntque in eo centum
monachi collocati sub Abbe Eugenio Muti-
nensi.

Anno 1506. Congregatio Sicula, quæ
vocabatur S. Nicolai de Arenis, & sex mo-
nasteria complectebatur, vnta est cum
Congregatione Cassinensi, alias S. Iusti-
næ de Padua, per Iulium II. Papam. Sunt
autem ista sex monasteria.

S. Nicolai de Arenis monasterium, tunc
extra, nunc intra urbem Messanensem, Con-
gregationis Siculæ olim caput.

S. Martini de scalis, Panormi.

S. Placidi, extra Messanam.

S. Mariæ de Monte Regali.

S. Mariæ de Gangis.

S. Mariæ de Fondrono.

Anno 1513. S. Catharinæ Genuense

mona-

monasterium accessit Congregationi Cassinenſi.

S. Laurentij Auersanum, anno 1514.

S. Mariæ de Gratijs, in diœcesi Placentina, anno 1515,

SS. Benedicti & Scholaſticæ monasterium Sublacense, ſive de Sublaco, anno 1516.

S. Honorati monasterium Lerinense, in regni Galliæ prouincia, anno eodem:

S. Simpliciani Mediolanense, anno 1517.

S. Mariæ de Ponte viuo, anno 1520.

S. Mariæ de Farsa, anno 1567.

S. Benedicti Caſtrouillarum, an. 1577.

S. Mariæ de Andria, anno eodem.

Monasterium S. Mariæ de Calatauixetta, quod est opidum ſiciliæ, haud procul à Naro opido.

CAPVT XCIII.

S. Benedicti monasterium in vrbe Vallisoletana, in regno Castellæ.

1520.

Reformatæ Congregationis in Hispania, quæ ab hoc monasterio Vallisoletana nūcupatur, primarius auctor exititit circa annū Christi 1520. Garsias Cifnerus, monasterij S. Mariæ in Monteferrato Abbas, in districtu Barcinonensi. Scripsit is inter alia Exercitorium vitæ Spiritualis, in 69. capita partitum, varijsque locis ſine nomine auctoris editum:

quem-

quem librum Soc. Iesu Patres in primis commendatum habent. Obijt Cisnerus circa an. Christi 1540. Ceterum monasterij huius Vallisoletani auctor exstitit *Ioannes I. Castellæ Rex*, vtpote qui veterem arcem in monasterij Benedictini formam conuertit; teste *Ioanne Mariana* in *historia Hispaniæ*. Obijt autem *Ioannes Rex* anno 1390.

CAPVT XCIV.

HVLSBERGENSE

Monasterium, apud Hattemum Geldriæ opidum.

Fratrum, seu Clericorum Hieronymianorum in communi viuentium Ordo, à Gerardo Magno Dauentriensi, anno circiter millesimo trecentesimo septuagesimo nono institutus, illu- An. 1239.
strium virorum, & gymnasiorum, in quibus & iuuentutem optimis & moribus & litteris im-
buebant, copiâ apud Germanos, Belgasque ad
nostram usque atatem, mirificè floruit. Inter illu-
stres viros fuere Gabriel Bielius, celebris apud
Tubingenses Theologus, Gerardius Sutphanus,
scriptor asceticus, Christianus Massæus, Geor-
gius Macropedius, aliisque pluriini, à Thoma
Kempensi, & à nobis alibi commendati. Inter
gymnasia fuere apud Belgas, seu Germanos infe-
rioris,

riores, Dauentriense, Hulsbergense, Groen-
gense, Ultraiectinum, bruxellense, siluidu-
cense, Gandense, Cameracense & alia. Ad
Hulsbergense quod attinet, situm illud fuit in
Velania apud Hattem, munitum Geldriae op-
dum, quod Isalæ fl. impositum quarto aistat à Da-
uentria milliari. Quod quidem cœnobium, Hen-
rico Bauaro, Ultraiectensi Episcopo consentiente,
à Carolo Egmundano Geldriae Duce bellicosissi-
mo, & Catholicæ religionis augendæ, atque ad-
uersus hæreses, id temporis exsurgentes, stabilien-
dæ studioſissimo, anno millesimo quingentesimo vi-
cesimo quinto, die V I I. Maij, in monasterium
ordinis S. Benedicti est commutatum. Abbas ve-
rò eius loci primus, anno eodem, X I I I. die men-
sis Maij, electus est Paullus Becanus, presbyter,
& Benedictini instituti vetus affecta, monachis
aliquot aliunde euocatis.

Porrò fratres Hieronymiani, cum indictâ cauf-
â monasterio sese pulsos quererentur, defuncto
Carolo Duce, postliminiò pristinum in locum sunt
restituti.

CAPVT XCV.

S. Benedicti monasterium Olisiponense, in-
Portugallia.

Fst hoc monasterium in vrbe Olisiponensi
An. 1566. exstructum, à quo reformato

Lusi-

Lusitaniae Congregatio, nomen s. Benedicti de Olisipona accepit. Cuius quidem congregati-
onis primus auctor fuit Jacobus de Murcia Or-
dinis S. Hieronymi, & S. Nicolai in Portugal-
lia Abbas commendatarius, qui anno 1549. ob-
tentâ à Paullo III. facultate Ordinem Bene-
dictinum ad veterem disciplinam reuocauit.
Reformationis suæ fundamenta iecit Conim-
bricæ, in qua vrbe an. 1555. nobile monasteri-
um excitauit, & iuuenes duodecim sub regula
S. Benedicti alendos atque instituendos col-
legit : qui postmodum virtute ac doctrina
crescentes congregationem istam admodum
illustrem reddiderunt.

Fuit huic sacro instituto in primis Seba-
stianus Portugalliae Rex, & Henricus Infans S.
R. E. Cardinalis, qui an. 1566. à Pio V. Facul-
tatem impetrarunt, Abbatias Portugalliae
vacaturas huic nouellæ congregationi adiun-
gendi.

Ide[m] anno eodem in vrbe Olisiponensi,
regni totius metropoli amplum ac magnifi-
cum S. Benedicti Cœnobium à fundamentis
excitarunt; & ab eo congregationem
istam S. Benedicti de Olisipona no-
men trahere volue-
runt.

1540.

CAP.

CAPVT XCVI.

Melidæ insulæ monasterium in Dalmatia.

1560.

IVxta Ragusium Dalmatiæ opidum, Republícâ libera nobile visitur insula nomine Melida & monachorum in ea Benedictinorum cœnobium. Ab isto congregatio reformata Melidæ nomen habet, quæ circa anno Christi 1560 incohata est à Chrysostomo monacho Cassinensi & postea Archiepiscopo Ragusino: ut tradit Arnoldus

Vvionus lib. 5. Ligni

vtiæ cap. 11.

{:o:}

F I N I S.

INDEX

INDEX.

A.

204

A Etlenense monasterium, in Germania.	pag.
291.	
S. AEmiliani de Cuculla, in Hispania.	40
Affligenum, in Brabantia.	293
Agaunense monasterium S. Mauritiij, apud Heluetios.	43
Alba Augia, in Germania.	329
Alciacum, in Artesia.	275
Altha inferior & superior, in Bauaria.	177
Aldeburgense M. in Flandria.	310
Altimontense, in Hannonia.	121
S. Amandi, in Flandria.	82
Anderense in Bauaria.	359
Anhusium, in dioceſi Augustana.	349
Aquicinctum, in Flandria.	282
S. Arnulfi, in Gallia.	114
Aretinum S. Crucis, in Italia. 272. S. Flora	362
Arremarense, in Gallia.	197
Artesie monasteria, in Belgio.	64
Aspachense M. in Bauaria.	349
Astense S. Bartholomei, in Pedemontio.	362

(::)

Auersa-

I N D E X.

<i>Auersanum S. Laurentij, in regno Neapolitan-</i>	
<i>no.</i>	364
<i>Augia Maior, in Germania.</i>	328
<i>Augustanum S. Vdalrici M. in Germania.</i>	256

B.

B Ambergense M. in Germania.	256
B Bantum, in Germania.	277
B Belgij monasteria.	61
B Benchorense M. in Hibernia.	39
S. Betini, in Artesia.	71
B Biburgense, in Germania.	342
B Blangiarum, in Artesia.	155
B Bobiense, in Italia.	48. 362
B Bononiense S. Procnei, in Italia.	361
B Brabantiae monasteria.	62
B Brauvveilerense, in d. Colonensi.	240
B Brixiene S. Euphemia, in Italia.	362
B Brugense S. Andreae, in Flandria.	331
B Burense, in Germania.	175
B Burgense S. Petri de Cardenna, in Hispania.	5
B Burgonium, in d. Constantensi.	325
B Bursfeldense, in Germania.	337

C.

C Aietanum S. Angeli, in regno Neapolitano.	
C 361.	

Came-

I N D E X.

Cameracense S. Sepulcri, in Belgio.	260
Cameraceiense S. Andreæ, in Belgio.	264
Capellensis Præpositura, in vrbe Bruxellensi.	262
Campidona, in Germania.	171
Casale Benedicti, in Francia.	330
Cataniense S. Nicolai M. in Sicilia.	357
Cassinense monasterium.	1. & 363
Cassinensis congregationis monasteria per Italiam.	361
Castellense M. in Palatinatu.	326
Cauense in regno Neapolitano.	264
Cellense in d. Trecensi.	112
Cluniacum in Gallia.	210
Coloniense M. S. Martini Maioris.	239
S. Pantaleonis.	238
Complutense in Hispania.	139
Constantiensis diœcesis monasteria, in Germania.	326
Constantinopolitanum M. in Gracia.	361
Cormeriacum in Francia.	107
Crispinium, in Hannonia.	134

D.

S. Dionysij M. in Francia, apud Parisos.	98
- S. Dionysij in Hannonia.	316
S. Dionysij de Nogento Rotrodi.	115
Donauuerdense S. Crucis in Germania.	331
S. Dysibodi, in Germania.	335

(.:) 2

E. Egmun-

I N D E X.

E.

<i>Egmundanum M. in Hollandia.</i>	103
<i>Eberspergense M. in Germania.</i>	231
<i>Eichenbrunnum in Germania.</i>	341
<i>Einhamense in Flandria.</i>	272
<i>Einsidlene in Germania.</i>	204
<i>Elinchum in Germania.</i>	342
<i>Epternacense in Ducatu Luxemburgensi.</i>	168
<i>Et alense in Germania.</i>	357
<i>Ethonis M. in Germania.</i>	168

F.

<i>Fabarium in Germania.</i>	174
<i>Ferrariense S. Benedicti Maioris.</i>	362.
<i>S. Mariae de Pomposia.</i>	362
<i>Fidemium in d. Cameracensi.</i>	293
<i>Fiscanum in Francia.</i>	56
<i>Flandriæ monasteria.</i>	83
<i>Florentinum S. Mariæ in Italia.</i>	361
<i>Florinense in d. Leodiensi.</i>	255
<i>Fontanella in Francia.</i>	33
<i>Formpachense in Bauaria.</i>	323
<i>Fosvverdense in Frisia.</i>	104
<i>Franciæ regni monasteria.</i>	56.107
<i>Frisiæ monasteria.</i>	66
<i>Fuldense M. in Germania.</i>	179

G. S. Galli

I N D E X.

G.

S. G alli M. apud Heluetios.	69
Gandense S. Petri, in Flandria.	78
S. Gennadij testamentum.	147
Genuense S. Benigni. 362. S. Catharinae.	363
S. Gerardi M. in Comitatu Namurensi.	222
Gerardimontense S. Adriani, in Flandria.	348
S. Germani de Prate, apud Parisios.	128
S. Gisleni in Hannonia.	315
Gladbacense, in Germania.	239
Grafathense in Germania.	231
Grandimontense in Francia.	267

H.

H ammense in Artesia.	314
Hannonia monasteria.	64
Hasnonium, in Hannonia.	142
Hirsaugiense in Germania.	197
Hisspaniae monasteria.	8. 210
Hollandiae monasteria.	65
S. Huberti monasterium, in Belgio.	140
Hulsbergense in Geldria.	365
Hunocurteense, in Francia.	165

I.

S. I oannis Teruanense, nunc Iprense in Flan-	
dria.	157

(::) 3

Ir signum

I N D E X.

<i>Irsingum in Germania.</i>	335
<i>S. Isidori de Duennas, in Hispania.</i>	173
<i>Isnense in Suevia.</i>	327

L.

L <i>AEtiense M. in Hannonia.</i>	182
<i>Legionense S. Claudij.</i>	7
<i>Leodiense S. Iacobi. 249. S. Laurentij.</i>	253
<i>Lerinense in Gallia.</i>	111.32.364
<i>Lobiense in ditione Leodiensi.</i>	125
<i>Lotharingiae monasteria.</i>	93
<i>Luxouiene in Burgundiis.</i>	47

M.

S. M <i>Agni Fussense in Germania.</i>	172
<i>Malharstorfense in Germania.</i>	335
<i>Manseense in Austria.</i>	174
<i>Marchianense in Flandria.</i>	86
<i>Maricolense in Hannonia.</i>	95
<i>S. Martini de Ferran, & de Ihama, in Hispania.</i>	
190.	
<i>Mauri monasterium in Germania.</i>	174
<i>S. Mauriti Tho'egiense in Lotharingia.</i>	93
<i>Mediolanense in Italia.</i>	361.364
<i>Melidense in Dalmatia.</i>	368
<i>Mellicense in Austria.</i>	341
<i>Messanense S. Placidi in Sicilia.</i>	4

Meten-

I N D E X.

<i>Metense in Bauaria.</i>	207
<i>Michaëlis Campus, in Lotharingia.</i>	334
<i>Mons S. Michaëlis, in Normania.</i>	108
<i>Munsteriense in Ducatu Luxemburgensi.</i>	308
<i>Murbachium in Hannonia.</i>	173

N.

<i>S. Naboris, in Lotharingia.</i>	93
<i>Neresheimense in Germania.</i>	327
<i>Noribergense S. AEGIDIJ.</i>	352

Q.

<i>Ochsenhusium in Suevia.</i>	328
<i>Olisponense S. Benedicti, in Portugalia.</i>	
360.	
<i>Ostbroucanum, in d. Ultraiectina.</i>	339
<i>Ottenburg in Germania.</i>	189

P.

<i>Panormitanum, in Sicilia.</i>	363
<i>Papiense S. Spiritus, in Italia.</i>	361
<i>S. Salvatoris.</i>	362
<i>Parisiense S. Germani de Pratis.</i>	28
<i>S. Martini de Campis.</i>	265
<i>Parmense S. Ioannis Evangeliste, in Italia.</i>	362
<i>S. Petri de Estona, in Hispania.</i>	242

(::) 4 S. Petri

I N D E X.

<i>S. Petri de Monte, in Hispania.</i>	147
<i>S. Petri in Monte Matrona, in Bauaria.</i>	333
<i>Petershusium, in Suevia.</i>	238
<i>Poloniae monasteria.</i>	258

R.

R Agusinum <i>S. Mariae Lachrome, in Dalmatia.</i>	362
<i>Ratisbonense S. Haimerani.</i>	102.
<i>S. Iacobi.</i>	
<i>S. Petri consecrati.</i>	201
<i>Remense S. Remigij, in Francia.</i>	56
<i>S. Richarij in Francia.</i>	35
<i>Romanum S. Pauli.</i>	361
<i>S. Romani de Hornisga, in Hispania.</i>	145
<i>Rotense in Germania.</i>	278
<i>Rotomagense S. Andani.</i>	

S.

S Ahaguntinum <i>S. Benedicti, in Hispania.</i>	
<i>207.</i>	
<i>Salisburgense S. Petri, in Germania.</i>	41
<i>S. Saluij, in Hannonia.</i>	103
<i>Scharzachium, in Germania.</i>	196
<i>Schyrense, in Germania.</i>	280
<i>Scotie monasteria.</i>	336
<i>Scotorum monasterium in Germania & Austria.</i>	201-341
	<i>Sean,</i>

I N D E X.

<i>Sean, in Bauaria.</i>	354
<i>Senense, S. Eugenij, in Italia.</i>	361
<i>S. Sepulcri, in d. Trecensi.</i>	243
<i>Siciliae monasteria.</i>	363
<i>Spanheimense in Germania.</i>	334
<i>Stabuletum in d. Leodiensi.</i>	136
<i>Stauriense in Frisia.</i>	350
<i>Sublacense in Italia.</i>	364
<i>Sueßionense S. Medardi.</i>	44

T.

T egernseense in Bauaria.	236
T hierbantense in Germania.	180
T ironense in Francia.	59
<i>S. Toribij de Liebana, in Hispania.</i>	6
<i>Tornacense S. Martini, in Flandria.</i>	318
<i>Trecensis diæcesis monasteria, in Gallia.</i>	200.
III2.	
<i>Treuerense S. Maria ad Martyres.</i>	167.
<i>S. Martini. 38. S. Matthiae. 9. S. Maximini.</i>	49
<i>S. Trudonis M. in d. Leodiensi.</i>	140
<i>Tuitiense M. ex opposito Coloniae.</i>	241

V.

V allis-Caulium, in Francia.	270
<i>Vallisoletanum S. Benedicti, in Hispania.</i>	
364.	

(::) 5

S.Ve-

I N D E X.

<i>S. Vedasti M. in Artesia.</i>	II
<i>Venetum S. Georgij Maioris. 36 I. S. Nicolai de Littore.</i>	362
<i>Veronense S. Nazarij, in Italia.</i>	361
<i>Viennense Scotorum M. in Austria.</i>	341
<i>Vinearum M. in Germania.</i>	190
<i>S. Viti M. in d. Salisburgensi.</i>	352
<i>Vizeliacum, in Gallia.</i>	57
<i>Vlirbecanum in Brabantia.</i>	344
<i>Vltraiectinum S. Pauli, in Belgio.</i>	244
<i>VValciodorensse, in Belgio.</i>	213
<i>S. VValerici in Gallia.</i>	34
<i>VVeichenstephense, in Germania.</i>	257
<i>VVeltenburgense, in Bauaria.</i>	42
<i>VVerdenense, in d. Colonensi.</i>	195
<i>VVessenburgense in Germania.</i>	68
<i>VVessesbrunense in Bauaria.</i>	187
<i>VWest-monasterium, in Anglia.</i>	53
<i>S. VVinoci Bergense, in Flandria.</i>	158

Z.

<i>Zuifaltense, in d. Constantiens.</i>	317
---	-----

F I N I S.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

MIRABEI.
Dr. Jones' BORN.
at time

Th
4919